א׳ בכסלו תש״ן, 29.11.1989 מיספר 2726 המחיר: 7.00 שקלים (כולל מע״מ), באילת: 6.10 שקלים שנה 54

העולם הזה

החקירה

העולם הזה

חוקר את חוקרי גינת. לא הכל נקי ביחידה לחקירת פשעים

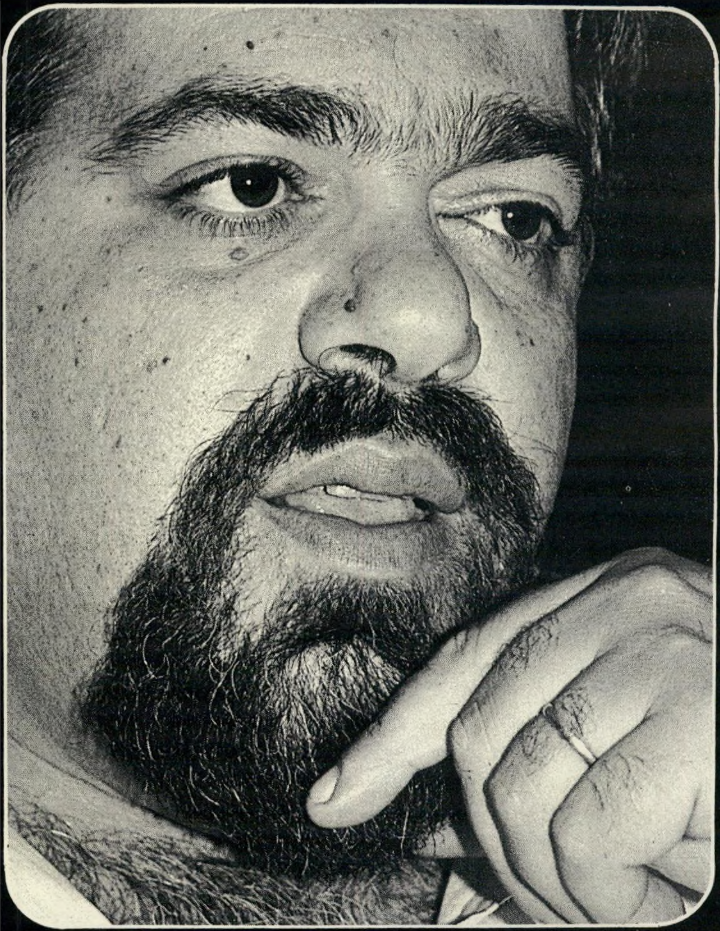

רפי גינת

תופעה: סאדו־מאזוכיזם בישראל

Vogue
SUPERSLIMS 100s
SEE... FEEL... TASTE THE DIFFERENCE
Vogue
Filter
אזהרה: משרד הבריאות קובע כי – העישון מזיק לבריאות

יודקובסקי

הנקמה!

דב יודקובסקי רוצה לעשות ל„ידיעות" מה ש„ידיעות" עשה ל„מעריב".

(עמוד 8)

מסנר

שיפטו אתם: פרוטוקול של מישפט־אונס.

(עמוד 50)

רוטשילד

האיש הנלחם במונופולים נשלח הביתה לשתות קפה „עלית".

(עמוד 36)

אמיגו

אילו היה הוא אחראי ל„בזק", הייתם משלמים פחות.

(עמוד 10)

אלי זסה, העולם הזה

פרטים במדור רחל המרחלת (עמוד 40)

בתוך הגליון

קורא יקר — חידושי לשון 4
מיכתבים — יושבים על הקרח 4
תשקיף — התקפה על המוסד 5
יח"פ — החוקר שבא לסעוד 6
דב יודקובסקי — לא מרגיזים דב פצוע 8
במדינה — אוזן מוסיקלית 10
טלפון — חחות „אמיגו" אינה עונה 10
דן בן־אמוץ — במלאת 30 12
הנדון — להביט במפה 15
אנשים — 95 יום במילואים 16
חשיש — מונולוג של מעשן 18
מה הם אומרים — בני טמקין, מאשה לובלסקי, חן ליפין, לבנה זמיר, אבי עוז, מני פאר 22
יומן אישי — לנקות את גיבעתיו 25
קולנוע — פונדה למען פונדה 26
זה וגם זה — כולסטרול וטחורים 31
מיכתבים לרותי — דרושה עקרת־בית צנועה 32
תשבצופן 32
דף חדש — שלום רב שובך אבטלה נחמדת 34
אורי רוטשילד — כרתו את ראשי 36
לילות ישראל — עדיין צ'ילבות 38
רחל המרחלת — עולם האופנה בסכנה! 40
הורוסקופ — קשת בנחש 42
חוג הסילון — גרון עמוק 43
מים — אם אין מים, תשתו חה 44
דיעה אחרת — אורי יעקב ● רענן לוריא ● טד גדיש ● אילנה אדם ● דניאלה אשכנזי ● אורי דן ● עיתונות ערבית ● ליפשיץ והחברים של אופירה 46
מישפט מסנר — היה אתה השופט 50
סאדו־מאזוכיזם — מחחת לחגורה 53

קורא יקר,

זה שבועיים מופיע העולם הזה בקיוס־קים כשהוא עטוף בעטיפה שקופה. בכך הלכ־נו בדרכם של שבועונים רבים בעולם.

עטיפה זו שומרת על הגליון, ונעים יותר לקחתו ביד. אבל הוא משמש גם מטרה אחרת: מניעת רמאות.

יש תופעה ישראלית, שכל אחד יכול לח־זות בה מדי פעם: אדם ניגש למקום־מכירה, מבקש את העולם הזה, מעלעל בו ארוכות, קורא פה ושם, מסתכל בתצלומים ומחזיר את הגליון.

במשך שנים רבות נהגנו, משום־כך, שלא להתוך את העמודים בקצה העליון. הדבר בא למנוע את העילעול בגליון ואף תופעה חמו־רה יותר: לקיחת גליון ב„השאלה" מהקיוסק והחזרתו אחרי הקריאה. אבל זה לא היה פית־רון רצוי. זה הטיל עליך את הצורך לחתוך בעצמך את העמודים, לפעמים תוך השחתת הגליון.

העטיפה השקופה פותרת בעייה זו. מעתה יהיה לך נוח לקבל את הגליון השלם, מוכן לקריאה. קוראי־החינם יצטרכו לוותר על הת־ענוג, או לנקוט צעד קיצוני: לרכוש את הגל־יון.

אין זה פותר, כמובן, את הבעייה השנייה, הפוגעת בשבועון זה — ריבוי הקוראים של עותקיו. כתבתי על כך פעמים רבות במדור זה, והתופעה לא השׁ־תנתה: לפחות 10 איש ואשה, זקן ונער, קור־אים בממוצע עותק אחד של השבועון. הגליון מתגלגל בין בני־המישפחה, קרו־בים ושכנים, ולבסוף נשלח לחו"ל לקרוב לומד או יורד.

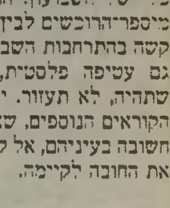
קיסרי

התופעה הזאת חותרת תחת הבסיס הכל־כלי של השבועון. חוסר־היחס המדהים בין מיספר־הרוכשים לבין מיספר־הקוראים פוגע קשה בהתרחבות השבועון ובהגדלת שרותיו. גם עטיפה פלסטית, יפה ואסתטית ככל שתהיה, לא תעזור. יכולה לעזור רק הכרת הקוראים הנוספים, שאם פעולת העולם הזה חשובה בעיניהם, אל להם להטיל על האחרים את החובה לקיימה.

דן ואורי

בראיון עם חיים קינן, ששודר השבוע במלאת 30 לפטירתו של דן בן־אמוץ, סיפר דן כיצד הגיע לכתיבה.

לדבריו, כתב סיפור וניגש אל מישרד מע־רכת השבועון 9 בערב — הגילגול המקורי של העולם הזה. 9 בערב נוסד על־ידי אורי קיסרי בפסח 1937, והחליף את שמו בראשית 1947.

דן סיפר שהמערכת שכנה ב„התחלת שדרות רוטשילד". זוהי טעות קטנה: מישרדי השבועון — שני חדרים, שבהם שכנו המ־ערכת והמינהלה — היו ברחוב לילינבלום, לא הרחק מקולנוע עדן ובית־הספר תחכמוני.

במערכת קיבל את פניו אורי קיסרי. הוא קרא את סיפורו של דן, ואמר לו שזה סיפור גרוע, אך שיש לו כישרון. הוא הורה לו לכ־תוב אותו מחדש ב־16 שורות בלבד. דן עשה כך, ויצירתו הראשונה פורסמה בשבועון זה.

חווייה דומה עברה גם עלי. אמנם לא היתה זאת יצירתי הראשונה, אך גם אני ניגשתי באחד הימים למערכת העולם הזה ברחוב לילינבלום, הגשתי לאורי קיסרי פיליטון הו־מוריסטי וזכיתי בפירסומו.

כך התחילו יחסיי עם שבועון זה. אחרי זמן ביקש אותי קיסרי לעזור לו בעריכה, ולבסוף הציע לי לרכוש את השבועון. עשיתי זאת בפסח 1950, אחרי שהקמתי קבוצה קטנה של משקיעים.

מסורת זו של אורי קיסרי — לעודד צעי־רים וצעירות לכתוב בשבועון זה, ללמד אותם ולהדריכם — המשיכה להנחות את המערכת גם אחרי שירשתי את תפקיד העורך מקיסרי. עדים לכך עשרות העיתונאיות והעיתונאים הבכירים, הפזורים עתה בכל עיתוני ישראל, שהתחילו את דרכם בשבועון זה.

מסורת זו נמשכת גם עכשיו. תמיד יש רצון בשבועון זה לקלוט כוחות חדשים.

מישפט לצהרון

אחד התענוגות של עורך העולם הזה הוא לעקוב אחרי המילים, שנולדו במערכת זו.

כשקראתי את פסק־דינו של השופט העל־יון גבריאל בך בעניין „סוב יודיצה", שעליו עמדתי במדור זה בשבוע שעבר, נתקלתי במילה „צהרון". השופט דיבר על „הצהרון ידיעות אחרונות" כאילו היתה הגדרה זו קיי־מת מאז ומעולם.

המילה „צהרון" נוצרה בשבועון זה, כש־רצינו להבחין בין העיתונים שהופיעו (אז) בצהריים, ושקראו להם משום־מה „עיתוני־ערב". סלדנו תמיד מהגדרות בלתי־מדוייקות. באותה עת המצאנו גם את המילה „יו־מון" למה שנקרא „עיתוני־בוקר". (לא הצענו את המילים „בוקרון" ו„ערבון", בגלל קירבתן לבוקרים ולמערבון.) מעניין שבמילון אבן שושן מופיעה עתה המילה „יומון", אך לא המילה „צהרון".

בפסק־דינה המתפרסם בגליון זה השתמ־שה השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן במו־נח „בנות הטיפש־עשרה". גם זהו מושג שנו־לד בשעתו בשבועון זה.

כל העיתונים משתמשים עתה, כדבר מובן מאליו, במילה „בליין", לציון אדם המבלה את ערביו באופן קבוע באתרי־הבילויים. זוהי מי־לה העולם הזהית טיפוסית. כך גם המילה „יחצן", שהשתרשה כבר בכל העיתונים. (יש אומרים שהיחצנים, ובעיקר היחצניות, עושים עתה ברוב העיתונים כבתוך שלהם.)

מיכתבים

קורא קבוע נ. קינן

על רעיונותיו של עמוס קינן („ישראל היא העונש על מה שה־עולם עשה ליהודים", העולם הזה 8.11.89).

אני קורא את העולם הזה בקביעות. הש־בוע הפסקתי לקרוא אותו באמצע משום שהוא הרגיז אותי באי־ההתחשבות בקוראים: ארבעה העמודים עם עמוס קינן...

אני לא מוכן לקרוא את הציניות שלו... ברור שהוא רוצה שגם ערפאת ימשול בארץ... אני מקווה שזאת כתבה אחרונה מסוג זה.

קורא קבוע, תל־אביב

● ● ●

היפה מן האלבום

על זהותה של צעירה יפה („פניס של דור", העולם הזה 25.10.89).

באלבום התצלומים משנותיו היפות של דן בן־אמוץ כלל העולם הזה תצלום ממסיבה בתיאטרון בשנת 1958, שבו רואים את בן־אמוץ הצעיר נהנה מן החברותה, כשלימינו צעירה, שעליה נאמר בכיתוב „הצעירה היפה לידו (של בן־אמוץ) אינה מזוהה".

מה זאת אומרת אינה מזוהה? הלא זאת היא בת־דודתי משבי־ציון, דליה לוינבוק. עוד לא זיהיתם? אז, בבקשה: עכשיו קוראים לה דליה לביא.

שמואל לוינבוק, רמת־גן

בן־אמוץ בחברת לביא (1958)
בת־הדודה משבי־ציון

● ● ●

לא להתקרנף!

על סיוע לחבר בעת צרה („חברים מגינים על רוני", העולם הזה 8.11.89).

מדוע אסור לעיתונאים להגן על חבריהם למיקצוע מעל דפי עיתוניהם? ולא חשוב אם זה רפי גינת מהטלוויזיה או רוני זילברמן מגלובס.

ראשית, עד שלא יוכח אחרת, הם בחזקת זכאים ושנית, אם חבריהם משוכנעים שהם חפים מכל עוון, מדוע שלא ייצאו להגן עלי־הם?

האם זה יהיה יותר נכון שהחברים־העיתונ־אים יתקרנפו ויגידו: „מאשימים חבר שלי? זב"שו!"

אריק קליין, תל־אביב

● ● ●

יושבים על הקרח

על עתידו של מנכ"ל רשות־השי־דור („בדיחות הן הצד החזק שלו!", העולם הזה 8.11.89).

בתור בדיחה, הרעיון שאריה מקל יזכה להי־יות, ביום מן הימים, שגריר בכיר של ישראל או שר בממשלת־ישראל, הוא בדיחה לא רעה.

אבל אם מקל מתייחס לרעיון ברצינות, מוטב לו לעיין בתקדימים: כל קודמיו לתפ־קיד, מאז שהם סיימו את תקופת מנכ"לות רשות־השידור, די יושבים על הקרח.

לא יצחק לבני ולא שמואל אלמוג, לא תומי לפיד ולא אורי פורת זכו באיזשהו תפ־קיד בזירה הדיפלומטית או הפוליטית, ובינ־נו לבין עצמנו, גם לא בשום זירה אחרת, מחוץ להופעות צנועות למדי בתיקשורת — הכתובה והאלקטרונית.

פנחס גלרון, תל־אביב

● ● ●

מספיק ודי

על הגדלת מיספר העמודים בעי־תון („תשקיף", העולם הזה 8.11.89).

הגילוי של „תשקיף" כי הארץ מתעתד להגדיל את מיספר עמודיו בכלל איננו מש־מח אותי.

אני קורא את הארץ זה כמה שנים, ואני סבור שהוא יומון העונה על כל הצרכים המת־בקשים, אך אינני רואה כל עניין בכך שיוסיף עוד ועוד עמודים.

אחרי הכל יש לי עוד כמה דברים לעשות במשך היום מלבד קריאת הארץ. 16 העמודים שהארץ מגיש לי היום, מדי יום, מספיקים לי בהחלט.

צבי ניר, הרצליה

העולם הזה
השבועון של ישראל
העורך הראשי: אורי אבנרי
מנהל: אברהם סיטון
מנהלת מחלקת־מודעות: רינה מיטרני

המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3 (ת.ד. 136, מיקוד 61001)
טלפונים: 232262/3/4־(03), 5230662־(03)
פקס. FAX. 245130־(03)
המו"ל: העולם הזה בע"מ
הדפסה: הדפוס החדש
הסצה: גד
תל־אביב, יד חרוצים 7
טלפון: 377056־(03)

המנהל הכללי: דויד גרשונוביץ

תשקיף

אורית זרובבל

דיניץ מעכב עלייה

דיניץ

שימחה דיניץ, יו"ר הסוכנות, הוא המיכשול היחידי כרגע להקמתה של רכבת אווירית בין מוסקווה לישראל.
חברות־התעופה אירופלוט ואל־על הגיעו להסכם, המחלק ביניהן את הטיסות. מחיר כרטיס־טיסה לפי הסכם זה יהיה 650 דולר.
דיניץ, שאינו שותף במגעים, מעכב את הסכמתו, ועיכוב זה הוא המונע את הפעלת הרכבת.
המימון להפעלת הרכבת אמור להגיע מהסוכנות, שהוא עומד בראשה.

665

ביום השני, ה־27 בנובמבר, מסר דובר־צה"ל על 528 הרוגים פלסטיניים בשטחים הכבושים. מיספר זה כולל הרוגים מירי חיילי־צה"ל בלבד.
לפי ספירת „העולם הזה" עומד מיספר ההרוגים הפלסטיניים על 665.
לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטיניים על 708 הרוגים, לפי הפירוט הבא:
- **588 הרוגים מירי חיילי־צה"ל ומתנחלים.**
- **82 הרוגים כתוצאה משאיפת־גאז.**
- **54 הרוגים ממכות ומהתחשמלות.**
- **84 הרוגים מסיבות אחרות.**

ממקורות אלה נמסר כי 12 פלסטינים נורו על־ידי חיילי־צה"ל בנובמבר בגדה. ואילו ברצועת־עזה לא היו כלל הרוגים כתוצאה מירי בתקופה זו.
זהו המיספר הנמוך ביותר שנרשם עד היום על־ידי מקורות אלה.

„מעריב" ו„ידיעות" באמריקה

התחרות בין „מעריב" ל„ידיעות אחרונות" גולשת גם אל מעבר לים.
החל ב־1 בינואר מתכננים בידיעות להוציא מקומון ניו־יורקי, ואילו מעריב מחפש כרגע תגובה הולמת, ואולי, לצורך העניין, ישתמש באחד מכלי־התיקשורת של רוברט מקסוול.
המקומון של ידיעות ייצא בעברית ויתמודד עם ישראל שלנו, ואילו מעריב ינסה, כנראה, לצאת בשילוב עברי־אנגלי, ולהתמודד על השוק היהודי־ישראלי.

תאומים מייעץ לפרס

תאומים

חרף הניסיונות ההדדיים להקטין את מעורבות מישרד „גיתם" בייעוץ תדמיתי לשר־האוצר, שימעון פרס, נמשך הקשר ההדוק בין משה תאומים לפרס.
באחרונה אף קיבל חיזוק, כאשר בוריס קרסני, יועץ־תדמית בחברה־בת של גיתם, הצטרף לצוות יועצי־התדמית החיצוניים של פרס.

„כלל" מוכר את „כתר"?

למרות הכחשות שני הצדדים, יש נטייה ב„כלל" למכור את „כתר" לקבוצת „מירור" של רוברט מקסוול.
בכתר חוששים כי צפוי המשך הירידה בקניית ספרים, ושבתוך תקופה מסויימת עלולה כתר להפוך לנטל על מאזן הקונצרן.

„אגד" נלחם ברכבת

בהנהלת „אגד" התקבלה החלטה לקדש מילחמה ברכבת, אחרי שהרכבת בקו חיפה־תל־אביב גוזלת באחרונה נוסעים מהאוטובוסים.
נודע גם שסקר, שנערך על־ידי חברה צרפתית עבור הרכבת, מלמד שהפעלה של רכבות מהירות בקו חיפה־תל־אביב או רכבות־מאסף יכולה להביא להורדת 500 אוטובוסים מקו חיפה־תל־אביב, דבר שתהיה לו השפעה רבה על עומס התחבורה בכבישים.
פעולה כזאת תהווה מכה קשה לאגד, שכן קו 900 הוא אחד מהקווים הריווחיים שלו.
זו גם הסיבה למסע־הפירסום שאגד התחיל בו לעידוד השימוש בקו זה.

בחירות הסטודנטים: סגור

ביום השישי הקרוב יתקיימו הבחירות ליו"ר הסתדרות הסטודנטים הארצית.
כבר הוסכם שאיקי כהן, בנו של הח"כ לשעבר שמואל כהן־אבידוב, מועמד סטודנטיון, יהיה היו"ר הבא.
זה יהיה מהפך בהסתדרות הסטודנטים, אחרי שבע שנות שילטון מערך.

התקפה על המוסד

תמיהות רבות נשמעו השבוע על החלטת הצנזורה הצבאית להסיר את האיפול מעל מישפחת המרגל שאהין.
השאלות התייחסו לעיתוי, מכיוון שבאחרונה התחדש הוויכוח על המחדל המודיעיני ב־1973.
יש המשערים כי מישהו במערכת הצבאית או בקרב הגורמים האחרים הקרובים לצנזורה הצבאית (שהיא כפופה לאמ"ן) מנסה לפגוע בשמו של המוסד.

חברת־החשמל מחפשת פיתרונות

חברת־החשמל הגישה באחרונה למהנדס העיר חיפה פיתרון משלה לבעיית זיהום האוויר במיפרץ־חיפה — ארובה בגובה 250 מטר.
בעירייה טוענים שכדי להפחית ברצינות את רמת־הזיהום, זקוקים לארובה בגובה של לפחות 350 מטר.
זוהי התשובה של חברת־החשמל לצווים החדשים של השר־לאיכות־הסביבה, רוני מילוא, שבהם נדרשת החברה לעבור לשימוש מיידי בדלק דל־גופרית. יחלפו לפחות שנתיים עד שהתוכנית תאושר במוסדות המתאימים.

בעיות כספיות בליכוד

הליכוד בקשיים כספיים.
במיספר סניפים של הליכוד יש התמרמרות רבה על המרכז, שלא עמד בהתחייבויות כספיות לסניפים. מיספר רב של מועמדים שקועים בחובות בשל הבחירות ונושים עומדים לפיתחם.
הסניפים עצמם שותקו וההבטחות הכספיות לא מומשו.

אם חשודה בתקיפה מינית של בנה

בפעם הראשונה בארץ: אם הובאה לבית־המישפט בחשד שביצעה תקיפה מינית כלפי בנה הקטין.
על כל פרטי הפרשה הוטל איפול חמור.

היילברון — עבריין נמלט?

הפרופסור יחיאל היילברון, העומד לדין עקב עבירות־שוחד, לא יגיע, כנראה, למישפטו.
לפני שבוע הגיש סניגורו, עורך־הדין אורי וגמן, תעודה רפואית לשופט חיים אדר, שבה נטען כי הפרופסור היילברון אינו יכול לחזור בינתיים לישראל, בגלל מצבו הרפואי. על תוכנה של התעודה הוטל איסור־פירסום. השופט חייב את הנאשם להתייצב למישפט במועד והסניגור עירער על כך לבית־המישפט העליון. השופט העליון גבריאל בך דחה גם הוא את התעודה הרפואית וחייב את הנאשם להתייצב למישפטו במועד.
אם יורשע, צפוי הפרופסור למאסר ממושך. אם לא יחזור לארץ, יש אפשרות כי יוכרז כעבריין נמלט, ויבקשו את הסגרתו לישראל.
גם לשילטונות מס־ההכנסה יש נגדו תביעות על סכום הקרוב למיליון ש"ח בשל העלמת הכנסה.

באוצר כועסים על „אגד"

במישרד־האוצר מובעת מורת־רוח רבה מן הסחבת במכירת נכסי „אגד" ומימוש תוכנית־ההבראה.
מסתבר שלאגד לא אצה הדרך למכירת הנכסים, שכן את הכסף מהממשלה קיבל במילא.

הרייכמנים בלונדון

פול רייכמן

האחים רייכמן, אילי־ההון החרדיים מקנדה, עומדים להגדיל את פעילותם בבריטניה.
כיום הם בונים בלונדון את פרוייקט „דיוק", מרכז מיסחרי של מאות אלפי מ"ר, במקום שהיה פעם הנמל הישן של לונדון.
המיוחד בפרוייקט זה הוא שהוא מפסיק את עבודתו ביום השישי בצהריים, ומחדש את העבודה ביום השני בבוקר, בניגוד למערכות־בנייה רבות הפועלות בשבת.
עכשיו מתעניינים האחים ברכישת שטח חדש בסמוך לשכונת ארג'וור, המצטיינת בריבוי תושביה היהודיים.
על שטח זה הם מתכוונים להקים שכונה יהודית חדשה, המיועדת לציבור החרדי של לונדון, במחירים החל מ־350 אלף לירות שטרלינג ליחידה. בשלב הראשון מדובר ב־350 יחידות כאלה.

כמה חוקרים דואגים להדליף. קצין אחד אכל ולא שילם. קצינה אחת נזקקה

החוקר

כמעט חודשיים עברו, ובאופק לא רואים כתב־אישום. איך פועלת היחידה לחקירת פשעים. כמה עובדות מפתיעות

אייל ארליך

במהלך חקירתו של רפי גינת, איש הטלוויזיה, החליטו מנהלי החקירה, אנשי היחידה־הארצית־לחקירת־פשעים (יח"פ), לבדוק האם שילם גינת עבור אירוע מישפחתי, שקיים לפני שנה במיסעדת הביקתה בתל־אביב.

למיסעדה נשלח קצין חוקר מהיח"פ, פקד דני ויג.

ויג גילה שגינת דווקא שילם מחיר מלא וקיבל חשבונית כחוק. אבל לא זה הסיפור. החוקר, שבא לברר אם גינת שילם, אכל ושתה משקאות אלכוהוליים בעת ביקורו במקום, ולאחר מכן הלך מבלי לשלם תמורתם. מוזר.

בכלל, דברים מוזרים מאוד מתרחשים בחקירת רפי גינת. לפני חודש וחצי נעצר גינת, והארץ רעשה: לוכד־הנוכלים, האיש שהפיק והגיש את שתי התוכניות הפופולריות ביותר בטלוויזיה בשנים האחרונות, הוחשד בקבלת שוחד מיני.

מעצרו היכה גלים חסרי־תקדים. כל הארץ דיברה על הפרשה. שמו של גינת הוכתם בכתם שחור. גם אם יימצא טהור ונקי, ספק רב אם קיים חומר־ניקוי שיוכל להסיר את הכתם.

גורמים בכירים במישטרה ששו להדליף שהתיק סגור למעשה, ושתוך ימים ספורים יוגש כתב־אישום. גורם מישטרתי בכיר אף אישר באחרונה באוזני כי הכוונה היתה להגיש כתב־אישום בפרשה תוך ימים מעטים.

העיתונאי ראובן שפירא מהארץ, בעל מקורות מצויינים ביח"פ, פירסם למחרת המעצר את הידיעה הבאה: "חוקרי המישטרה סבורים כי בידיהם חומר־ראיות, המבסס את החשד לקבלת שוחד מיני על־ידי גינת. להערכתם יאפשר החומר הגשת כתב־אישום.

להסיק זאת מדבריו של סגן־מפקד־היח"פ, שאמר לי: "לפרשת אודיטרון אני לא יכול להתייחס בשלב זה, אבל ביחידה הזו נחקרו כבר אנשי־ציבור, שהתברר שהתלונות נגדם היו עלילה. כשיכולנו להוכיח שמדובר בהודעה כוזבת, פתחנו תיקים נגד המתלוננים. מה שנקרא עלילה, הוא עבירה חמורה מאוד."

אילו המישטרה היתה מסתפקת בחקירת החשדות של שוחד מיני מאודיטרון, נראה שרפי גינת היה היום "נולד מחדש": המישטרה מילאה את חובתה, בדקה את החשד נגדו, והחליטה שלא להגיש כתב־אישום. אולי אף היה מוגש כתב־אישום נגד המתלוננים. גינת היה חוזר להפיק ולהגיש את כלבוטק, והזמן היה מרפא את הפצעים. את הכתם, סביר להניח, הוא לא היה מצליח למחות.

אולם לא כך קורה. אחרי שהמישטרה ירדה מפרשת אודיטרון, היא החלה לחקור פרשות נוספות שהחלו לזרום מגורמים אינטרסנטיים שונים, ביניהם מי שנפגעו בעבר מחשיפות כלבוטק.

יתכנו שני הסברים לעניין. האחד: המישטרה פשוט ממלאת את תפקידה. השני: החוקרים מנסים בכל מחיר להאשים את גינת, כדי שהפרשה לא תירשם ברקורד האישי שלהם ככישלון.

אפשר להעדיף את הפרשנות הראשונה, המיטיבה עם חוקרי־המישטרה, אולם אי־אפשר להתעלם מההאשמות, שלפיהן החוקרים מונעים על־ידי מניעים אישיים. אין להתעלם מכך, במיוחד משום שהאשמות באות מגורמים בכירים בצמרת המישטרה.

חשוב לציין: בחודשים הקרובים ייבחר המפכ"ל הבא של המישטרה.

לפחות שבעה אנשים מתחרים עתה על ששירת תחתי יקדים אותי. קורה שתלמיד יעלה על רבו, אבל בניתוח הישגי וכישורי, בלי לזלזל באיש מהמועמדים, שכולם ידידים ואת כולם אני מעריך, אני רואה עצמי בהחלט כבכיר, וכראוי לתפקיד המפכ"ל הבא."

גבי עמיר הודה שהיה לו התקף־לב, אך ירה בחזרה: "קראוס עצמו עבר שני התקפים וניתוח־לב פתוח, והוא מעשן כמו קטר ומתפקד כמו אריה. אז אל תאמין לאלה שאני רואה אותם בולעים כל מיני פילולים נגד לחץ־דם ולחצים אחרים, ושלא יסתמכו יותר מידי על ההתקף שלי."

■ ■ ■

זהו, על קצה המזלג, אופיו של המאבק על המפכ"לות במישטרה. על רקע זה צריך לקרוא בחשדנות רבה את הטענה הבאה: קצינים בכירים מאוד במישטרה משתמשים בפרשת־גינת כבנשק לתקוף בו את כספי. "כשהתברר שאין מקום להגיש כתב־אישום נגד גינת בפרשת השוחד המיני," אמר לי אחד מהם, "כספי היה צריך להורות לסיים את החקירה. אבל צעד כזה היה מוריד לו הרבה נקודות במאבק על המפכ"לות, ולכן הוא ואנשיו מנסים להתלבש על גינת בכל מחיר. זה חמור מאוד, כי זה ניצול לרעה של התפקיד."

כספי עצמו השבוע: "לי היה הכי פחות נוח שתיפתח חקירה נגד גינת. עברתי איתו על השיפורים בתוכנית בשידור חוקר, והתוכנית הצליחה מאוד. בשיא ההצלחה הזו נפלה עלי התלונה נגד גינת כמו פצצה. אמרתי: 'רק זה היה חסר לנו עכשיו, כשהתוכנית נכנסה לתלם.' אבל יש מחוייבות לתפקיד. קיבלנו תלונה שנתנה אינדיקציה, לכאורה, שהיה כאן מתן שרותי־מין כשוחד. אני רוצה לראות ככל הניתן לשוטרים, ולזכות מהם ב'טיפ', רצוי כמובן גדול ובלעדי. מן הצד השני, מתקיפים בעלי־הטורים מקרב העיתונאים את תופעת ההדלפות מהמישטרה. ראשית, מדובר בעבירה פלילית מצד המדליף. שנית, הדלפות אלה פוגעות הן בחקירה, הן בנחקרים ששמם מוכתם, לעיתים ללא כל הצדקה.

ב־18 באוקטובר, שבוע אחרי מעצרו של גינת, פירסם נחום ברנע בידיעות אחרונות רשימה על תופעת ההדלפות. הוא סיפר על אחד מהאנשים שזומנו לחקירה בפרשה, ושעקב הדלפה מישטתית לוכלך שמו בעיתונות. "המישטרה הזינה את העיתונות, והעיתונים ניפחו," כתב ברנע. "החגיגה המישטרתית והתיקשורתית שמלווה את חקירתו של רפי גינת צריכה לעורר בכל אדם אי־נוחות. אי־הנוחות מתעוררת דווקא משום שהמישטרה נוקטת שיטות אלה שוב ושוב, ואולי יש בתוכה קצינים שרואים בהן חלק לגיטימי מהצלחת החקירה..."

בתגובה למאמרו של ברנע, שלח דובר־המישטרה, סגן־ניצב עדי גונן, מאמר־תגובה לידיעות. הוא גולל את האשמה מהמישטרה לעיתונות. "היתה זאת מישטרת ישראל, אשר מטעמים חקירתיים ניסתה למנוע כל פירסום בפרשה, ולשם כך ביקשה וקיבלה צו־איסור־פירסום מבית־המישפט. לצערי הרב, דווקא העיתונות גילתה היעדר התאפקות ולהיטות רבה לפירסום הפרשה בטרם עת ...

"החגיגה התיקשורתית נוצרה על־ידי עשרות כתבים וצלמים, שצרו רוב שעות היממה סביב משרדי היח"פ בפתח־תיקווה. החגיגה נוצרה על־ידי מי שליבה תחרות עם מתחריו ביתר העיתונים בהבאת יותר סיפורים ויותר צבע."

אלי דסה, העולם הזה

ראש יח"פ כספי
הסנדלר הולך יח"ף

לפני שהחלה החקירה, נערכו במישטרה בדיקות של חומר־החקירה, מחשש הסתבכות בפתיחת חקירה בלתי־מבוססת נגד גינת, הנחשב לאישיות ציבורית פופולרית ובעלת מעמד נכבד."

עם מעצרו של גינת היו משוכנעים במישטרה אם כן שיש בידם דג שמן, תרתי־משמע. עצם ההחלטה לחקור את הפרשה הוכיחה אומץ־לב חסר־פשרות מצד צמרת־המישטרה. מובן שהרשעתו של גינת היתה מוסיפה גם נקודות בתיקים האישיים של קציני־המישטרה החוקרים.

■ ■ ■

מה קרה מאז? עברו יותר מחודש וחצי, ולא הוגש כתב־אישום בפרשת השוחד המיני שגינת קיבל, כביכול, מאודיטרון. כתב־אישום כזה כלל לא יוגש, כנראה.

בביקור במישרדי יח"פ, השבוע, נפגשתי בין השאר עם ראש מיפלג־החקירות ביחידה, שאמר: "יש לנו בעיות מישפטיות עם הראיות בקשר לרשת השוחד המיני מאודיטרון."

תרגום: בפרשה הזו של השוחד המיני, המישטרה תמליץ שלא להגיש כתב־אישום.

מעבר לזאת, יתכן גם שהיא תחליט לתבוע את אנשי אודיטרון, שהגישו את התלונה. הדברים לא נאמרו במפורש, אולם ניתן ליבו ושיכלו של שר־המישטרה, חיים בר־לב, שיצטרך להכריע בעניין: המפכ"ל הנוכחי, רב־ניצב דויד קראוס, ושישה ניצבים: יהושע כספי, יעקב טרנר, גבי עמיר, יגאל מרכוס, משולם עמית ולוי שאול.

לפני שבועיים חשף אהרון דולב, כתב מעריב, חלק קטן ממילחמת־ההכפשות המתנהלת בין הניצבים. דוגמות בולטות: על יגאל מרכוס סיפרו שיש לו "נטייה לעצלות ולבליינות." מרכוס: "אומרים עלי 'מתחפף'. מספרים שבשעות אחרי־הצהריים יש קוריעכביש על דלת לישכתי? מקנאים בי על מידת ההספק הגבוהה שלי..."

קורבן רציני להכפשות היה יהושע כספי, שנחשב כמועמד המוביל במירוץ. אמרו עליו שהוא זקן מדי, תוך הוספת שנתיים לגילו, ואמרו: "אם כבר נגזר עלינו מפכ"ל בן 62, אז מוטב שקראוס יישאר."

כספי לא נשאר חייב למבקריו. הוא שלף את תעודת־הלידה שלו, שמראה כי הוא רק בן 60, ואמר: "לי, בכל אופן, אף פעם לא היה שום התקף־לב."

הערה זו נחשבת כעקיצה כלפי ניצב גבי עמיר, שרק הוא נחשב בעיני כספי כמתמודד רציני על המפכ"לות. "גבי עמיר היה סגני," המשיך כספי, "והרי לא יעלה על הדעת כי מי מי היה יכול שלא לחקור.

"אני מנוע מלדבר מה יש בתיק. אבל שתדע שלא אנחנו הלכנו וחפרנו וחיפשנו פרשות נוספות, אלא שהוזרם לנו מידע מגורמים שונים. אנחנו לא יכולים להתעלם ממידע כזה. הייתם רוצים איזו מישטרה דרום־אמריקאית כאן? היה יותר טוב לכם? אנחנו מישטרה, ומחובתנו לבדוק את המידע עד הסוף, כשהמטרה היא לוודא אם המידע נכון או לא. אם הייתי מתעלם מהמידע הזה, אז בטח היית בא אלי בטענות ומאשים את המישטרה במריחה.

"אם יתברר שגינת נקי מכל רבב, אני אהיה שמח יחד איתו. אף אחד מאיתנו לא מחפש אותו. המטרה שלנו היא להוציא את האמת לאור."

■ ■ ■

אם עד כאן לביקורת על המישטרה לא היה אולי בסיס מוכח, לא כך הדבר בנוגע לתופעת ההדלפות.

חקירתו של גינת לוותה בהדלפות חסרות־תקדים, המעוררות את החשד שיש גורמים במישטרה שלא רוצים לתת לפרשה לשקוע. הדואגים ליצור את הרושם, כאילו יש כל הזמן התקדמות בחקירה, וכאילו מדובר בחשד לפרשות חמורות של שחיתות.

קצת רקע: עיתונאים אוהבים הדלפות. זה לחם חוקם. כתבי־המישטרה מנסים להתקרב

עד כאן — הרקע לנושא ההדלפות. במהלך הכנת הכתבה עיינתי בכל הידיעות שהתפרסמו בעיתונות על הפרשה, וגיליתי עשרות הדלפות, שלהערכתי לא יכול להיות להן שום מקור מלבד החוקרים עצמם.

עיקר ההדלפות נמסרו לשלושה עיתונאים: ראובן שפירא מהארץ, אורון מאירי מחדשות, ואיתן לוין ממעריב. עיתונאים אלו דיווחו על עוד ועוד פרשות הנחקרות על־ידי המישטרה.

לפחות פעם אחת הופיע בגלוי מפקד היח"פ, סנדו מזור, כמקור־מידע. ב־17 באוקטובר פירסם מאירי בחדשות את הידיעה הבאה: "המישטרה החליטה אתמול להטיל איפול מלא על מהלך החקירה. ראש היחידה לחקירת פשעים, תת־ניצב סנדו מזור, אמר כי רבים מהפירסומים על החשדות נגד גינת דימיוניים ורחוקים מהמציאות. לדבריו, תימשך החקירה עוד מיספר ימים, ובתוך שבועיים יוחלט אם נצברו מספיק ראיות להעברת התיק לפרקליטות."

דובר המישטרה, גונן, בשיחה איתי על מפקד היח"פ: "סנדו מזור פעל בנושא הדוברות כיאות, ולא עשה שום פעילות תיקשורתית ללא תיאום. זה עוול רב לייחס לו הדלפות בעניין הזה. לי ידוע שכתבים מצלצלים לו ביום ובלילה. הוא מספר לי על כך. למיטב ידיעתי, לא סנדו מזור הלך ומסר מידע."

לפריג'ידר. קצין שלישי חשוד בזיוף תעודת־בגרות. מחלקה בפעולה

המידע, וזאת איש לא מכחיש, דלף. איש גם לא יכול להתכחש ללשון החוק, הקובע עונש־מאסר לעובדי־ציבור המדליפים סודות.

סנדרו מזור: „אני באופן אישי רואה בהדלפה מעשה אווילי. זה מעלה את רמת הציפיות של הציבור מהיחידה החוקרת. כל מה שמשיג המדליף הוא כותרת ליום־יומיים, אבל זה לא מקדם את החקירה. לכן אני, אישית, נגד הדלפות. זה טימטום מצד החוקר להדליף, מפני שכל הדלפה יש בה כדי לאשר תיאום עמדות של נחקרים נוספים. זה מתוך הנחה שמי שמדליף — מדליף דברים נכונים. כידוע לך, אסור להטעות את העיתונאים. אני מודיע לך חד־משמעית: אם אדע שמישהו מהיחידה שלי מדליף, ואתפוס אותו, אעשה כמיטב יכולתי כדי לסלק אותו מהיחידה.”

רשמית, אם כן, המישטרה מתנגדת להדלפות. השבוע, בעת שביקרתי (לראשונה בחיי) במישרדי היח"פ, נוכחתי לדעת שהיח"פ ממוקמת בתוך תחנת מישטרת פתח־תיקווה. כדי להגיע לדלת־הכניסה של היחידה, יש לעבור על־פני היומנאי של התחנה, ולהיכנס כמה עשרות מטרים פנימה, בתוך מיסדרון פנימי. העובדה המדהימה שהיכתה בי לפתע היא שכל הצילומים, שבהם נראו גינת, אהרון גולדפינגר, גידעון רייכר ואחרים, הופיעו בכניסה למישרדי היחידה, על רקע השלט „היחידה לחקירת פשעים”, וצולמו בתוך־תוכה של תחנת־המישטרה.

מסתבר שלמרות שבאופן רישמי המישטרה טוענת שחקירותיה נשארות בצל, באופן מעשי היא מתירה לצבא של צלמים ועיתונאים להיכנס לתוך תחנת־המישטרה, ולהציב מארבים ממש בדלת־הכניסה ליח"פ.

סנדרו מזור מסביר: „למה מרשים לצלמים

שבא לסעוד

להיכנס לתוך תחנת־המישטרה? את זה תשאל את מפקד־התחנה. אני לא רוצה להתייחס לדברים שלא נוגעים לי.” אמרתי למזור שאפשר לפרש את עמדתו הפסיבית בכך שהוא נהנה מהפירסום שמקבלת החקירה. מזור: „למה אתה מדבר שטויות?”

דובר־המישטרה: „זו נקודה לא־מהותית, אם הצלם עומד כאן או שם. אי־אפשר לתת לצלמים לעמוד ליד היומנאי, מפני שזה מפריע לעבודה השוטפת. הרי בכל מיקרה הצלמים לא נכנסים ליח"פ, אלא נעצרים בדלת. יחד עם זאת, אם יש טעם לפגם בכך, נשקול להבא למנוע את כניסתם לבניין לחלוטין.”

לעניות דעתי, נקודה זו היא דווקא מהותית. אילו היו הצלמים ממתינים בשער־התחנה, הם היו נתקלים בזרם של מאות אנשים ביום שנכנסים, בין השאר, לתחנת־המישטרה, לבית־המעצר וליחידות מישטרתיות נוספות. במצב הקיים היום, הצלמים יודעים בדיוק מי נכנס ליח"פ.

■ ■ ■

תכן שההדלפה הברורה ביותר מהחקירה היא זו הנוגעת לתישאול שנערך לאורי פורת ביח"פ. ב־6 בנובמבר זומן פורת, טלפונית, להגיע לתחנת פתח־תיקווה. פורת אמר שבוודאי מחכה לו שם צבא של עיתונאים, ונענה שאין מקום לדאגה, אין שם עיתונאים. הוא הגיע ליחידה סמוך לשעה 7 בערב. כשיצא למיגרש־החנייה, בשעה 11 בלילה, נתקל בצבא של צלמים. תמונתו התנוססה למחרת בעמודים הראשונים. לא פורת הדליף את הידיעה על זימונו ליחידה.

דובר־המישטרה טרח לשכנע אותי בראיות ובמופתים שהמישטרה לא הדליפה, אלא גורמים אחרים, אולי אנשים אחרים שנחקרו באותו ערב. יתכן שהוא צודק. סימן־השאלה ממשיך לרחף באוויר.

אחד מסימני־השאלה שקיבלו פיתרון במהלך הכנת הכתבה, הוא ,מדוע יח"פ חוקרת את פרשת־גינת?' לכאורה, היחידה המתמחה בפרשות שחיתות ושוחד היא היחידה לחקירות־הונאה. היח"פ, לפי מטרותיה המוגדרות, אמורה להילחם בפשע המאורגן ובפשעים חמורים במיוחד. גם אם נניח לרגע שאכן היתה כאן עבירה של שוחד מיני, עדיין לא מדובר כאן בפשע חמור.

ההחלטה להעביר את החקירה ליח"פ באה מפני שמפקד היחידה־לחקירות־הונאה, זכריה בנאי, הכיר טוב את גינת מעבודתם המשותפת בתוכנית בשידור חוקר, וכך נמנע ממנו הטיפול בפרשה.

סימן־שאלה נוסף נוגע לתיפקודה של יח"פ. זוהי יחידה המונה כ־70 חוקרים, כ־50 מהם קצינים. למרות שיש לה הילה של יחידת־עילית במישטרה, נודעו לי ממקור מישטרתי במהלך הכנת הכתבה, שלוש פרשות שונות, שכל אחת מהן ראויה להתייחסות:

● „פרשת תעודת־הבגרות”: לפני חודשים אחדים הגיע המועד שבו היה רשאי פקד מאיר, עובד ביחידה, לקבל דרגת רב־פקד. מכיוון שאחד התנאים לקבלת הדרגה הוא תעודת־בגרות, הגיש הקצין לאגף כוח־האדם מיסמך המלמד על־כך שיש לו תעודה כזאת. לפי החשד, המיסמך היה מזוייף. לפני שבוע, כשביקשתי את תגובתו של דובר־המישטרה על הפרשה, הוא אישר כי המיקרה נמצא בחקירה במחלקה לחקירות־פנים במטה הארצי. בינתיים הוגש כתב־אישום נגד הקצין בבית־מישפט־השלום ברחובות. מפקד היח"פ, מזור: „בית־המישפט יכריע בגורלו. כמפקד היחידה הזאת אני אומר שגם אם הוא ייצא זכאי, ליחידה זו הוא לא חוזר.”

● „פרשת המקרר”: לפני כמה חודשים נראתה החוקרת פקד תירצה דרויטש מעמיסה, בעזרתם של ארבעה קצינים מהיחידה, מקרר השייך ליחידה על רכב טרנזיט מישטרתי. המקרר, כך נודע, נועד לצרכים פרטיים. כעבור מיספר שבועות הוחזר המקרר ליחידה.

מזור: „תירצה גרה באריאל. בחופש הגדול הילדים שלה נרשמו לקייטנה בפתח־תיקווה, והתגוררו בבית השייך למישפחתה. הצרה היתה שלא היה שם מקרר. מכיוון שביחידה זו יש חמישה מקררים, שקלתי את בקשתה, והחלטתי לתת לה אחד, לתקופה של שבועיים־שלושה. כמפקד, אני רק יכול להצטער שאני לא יכול לתת לה יותר מזה. מובן שביחידה זו עובדים גברים, ג'נטלמנים, שעזרו לה לסחוב את המקרר. לגבי השימוש ברכב המישטרתי, אין כאן שום בעייה. כל דבר שאני מאשר אותו — בתנאי, כמובן, שלא היתה עבירה פלילית — הוא מותר. עשיתי כמיטב יכולתי לאפשר חופשה נעימה לילדים של קצינת־מישטרה מצטיינת.”

למרות שמפקד־היח"פ מציג תמונה שלפיה אין שום פסול בפרשת־המקרר, המצב שונה לחלוטין.

פניתי לנציב־שרות־המדינה, מאיר גבאי, ושאלתי אותו מה דינו של מיקרה שבו עובד־ציבור לוקח הביתה מקרר שהוא ציוד ממשלתי, למיספר שבועות, באישור הממונה עליו. גבאי: „זה מקרה מוזר מאוד. מבלי להכיר את העובדות, זה נראה בלתי־תקין לחלוטין. על פי התקשי"ר, זו עבירה מישמעתית. אם העובד לקח את המקרר באישור הממונה עליו, עבירתו פחותה, ולעומת זאת מי שנתן את האישור — חרג מסמכותו.”

סיפרתי לנציב כי מדובר בקצינת־מישטרה שפעלה באישור מפקד־היחידה שלה. גבאי: „השוטרים כפופים לדיני־מישמעת הדומים בעיקרם לתקשי"ר.”

גורם מיקצועי בנציבות־המדינה: „לא מקובל שלוקחים ציוד ממשלתי הביתה. גם לא באישור הממונים. יש הוראות של החשב הכללי, האוסרות לעשות שימוש פרטי בציוד ממשלתי. הדבר מובן מאליו.”

דובר־המישטרה, מטעמים השמורים עימו, סירב לאפשר לי לבדוק אצל הממונה על המישמעת במישטרה האם יש פסול בפרשת־המקרר. „מספיק אנשים הגיבו מטעם המישטרה בפרשה הזו”, אמר. „מפקד היח"פ הסביר את נסיבות המיקרה, ואני מקבל את השיקול שלו. היח"פ זו לא יחידה של פקידים, אלא של חוקרים העובדים בשעות־לא־שעות. כשיש למישהו מהחוקרים בעייה, מאוד לגיטימי לסייע לו. לכן אני חושב שהשיקול של סנדרו מזור היה במקום.”

נראה כי בפרשת המקרר לא רק הקצינה עצמה עברה על התקנות, אלא גם מפקד־היחידה, שאישר לה לקחת את המקרר.

● פרשת „הקצין שבא לסעוד”: פקד דני ויג, שנשלח לבדוק אצל בעלי הביקתה אם גינת שילם תמורת אירוע מישפחתי שערך במקום, אכל ושתה משקאות אלכוהוליים — מבלי לשלם תמורתם. יום או יומיים לאחר מכן התבטא הקצין באוזני אדם אמין: „הם נתנו לי לשתות שם בירות וגם וודקה, ממש יצאתי משם מסטול.”

כשביקשתי מסנדרו מזור ומסגנו להתייחס לסיפור שסיפרתי להם, הם צחקו בביטול. מזור: „איזה מין סיפור זה? מה, השוטרים שלנו ילדים? הנה, תראה, אני אקרא לדני ויג בעצמו הנה, ואשאל אותו מה היה שם. אני לא אספר לו שאתה עיתונאי, ותשמע בעצמך.”

הקצין נכנס לחדר, ונשאל על־ידי סנדרו אם הוא אכל משהו. ויג ענה: „כן, הם אכלו שם חביתה וכמה עגבניות, אז אכלתי איתם. היו גם פיתות. הם מזגו לי כל הזמן בירה לכוס.”

מזור שאל אותו כמה כסף הוא שילם. ויג ענה: „היו לי רק שניים וחצי שקלים בכיס. שאלתי אותם אם אני יכול לשלם בצ'ק, אבל הם סירבו. הם הזמינו אותי גם לבוא בערב עם האשה, ומובן שלא באתי.”

ויג התחיל להתרגז ולרתוח. שאלתי אותו אם הוא שתה שם גם וודקה. ויג אישר, אבל הסביר (בתנועת־יד) שהיתה זו כמות מיזערית. בשלב זה הוא התפרץ לעברי: „מה, אני צריך שמישהו יתן לי בירה? חסר לי ממי לקחת? אני יכול לקבור את שניהם בכסף. אני מזהיר אותך, אם תעז לכתוב משהו שיפגע בי, יש לי במישפחה שמונה עורכי־דין שיכסחו אותך.”

בשלב זה אמר מפקד היחידה לוויג: „צא החוצה, תשתה מים, תירגע”, והוביל אותו אל מחוץ לחדר.

בחוזרו אמר: „האיש מפוזר, לא היו לו מזומנים בכיס באותו זמן. דני הוא קצין נהדר והגון. הוא יכול לכסות אותי ואותך בכסף. אתה בטח יודע מניסיונך, ככתב חוקר, שלפעמים כדי להשיג מידע צריך להתנהג כמו האדם שאיתו אתה נפגש. אם הוא מעשן — תעשן. אם הוא שותה — תשתה קצת. נדמה לי, כפי ששמעתי כאן מדני, שלא היתה כאן שום הפרזה.”

דובר־המישטרה מגיב על פרשת ויג: „ההתנהגות של הקצין בפרשה זו לא נראית לי בסדר, וכל הנושא ייבדק.”

■ ■ ■

המישטרה ממשיכה לחקור ולפשפש במעשיו של רפי גינת.

מההדלפות המתקבלות מיח"פ, עולה כי הפרשה, שלגביה יש בידי המישטרה הראיות הטובות ביותר, היא קבלת תווי־החנייה מראובן גרוס. במילים אחרות — מה שהתחיל כפרשה של שוחד מיני, שזיעזעה את המדינה, הפך לסיפור של מדבקות על הרכב. ההר הוליד (כך לפי ההדלפות) מדבקה.

כששאלתי את החוקרים על כך, אמר סנדרו מזור: „בטח קראת במעריב שמדובר בקבלת טובות־הנאה והפרת־אמונים. במינוח הפלילי אין קבלת טובת־הנאה, מדובר בעבירת־שוחד. איזה עבירות מצפים שעובד־ציבור יעשה? שיפוצץ בתים? שישדוד? שיאנוס? העיתונאי המטופש שכתב את זה, מה הוא מצפה שעובד־הציבור יעשה? בפרשה זו אנחנו לא חוקרים את הפשע המאורגן.”

אגב, יש בידי רשימה של עשרות אנשי־ציבור, ביניהם ראשי־ערים ופקידים בכירים, עיתונאים ואנשי־עסקים, שקיבלו את אותה מדבקה שבה מדובר.

מבחינה ציבורית, אם כן, (אם לסמוך על ההדלפות מהיח"פ) חל מהפך משמעותי בכיוון החקירה. לא עוד עבירות חמורות כמו שוחד מיני, אלא עבירות פעוטות־יחסית, אך על סף המיגבלה האתית העיתונאית. בינתיים, התיקשורת אינה מדווחת על המהפך הזה, משום שהיא ניזונה מהמישטרה.

התחושה שלי היא שרפי גינת נופל קורבן לשאפתנות־היתר של המישטרה. מפרשת השוחד המיני מאודיטרון, שלגביה הוגשה תלונה, הוא יצא כנראה בשלום, ולפיכך משקיעה המישטרה מאמצים אדירים בפישפוש בעברו.

אילו היתה המישטרה חוקרת את כל קציני־המישטרה או, לחילופין, את כל העיתונאים ברשות־השידור, וטורחת לבדוק את עברם באותה יסודיות כמו במיקרה גינת, אני מהמר שאצל רבים מהם היה מתגלה שקיבלו במרוצת השנים אי־אלה טובות־הנאה. כשרוצים לחפש משהו, מוצאים.

לעניות־דעתי, רפי גינת הוא קורבן כפול. בשלב הראשון הוא היה קורבן לעלילה. בשלב השני הוא הפך קורבן לשאיפות החוקרים.

נחקר גינת
ההר הוליד מדבקה

הספקולציות: לכבוש את „מעריב" מבפנים? לקנות 50% מחדשות?

לא מרגיזים דב פצוע

„נוק־אאוט בסיבוב ה־15" — כך הכתיר „העולם הזה" (1.11.89) את כתבת־התחקיר על המאבק ב„ידיעות אחרונות". הכתבה נתנה תמונה מקיפה של המאבק על השליטה בעיתון המצליח. בשל אופיו הממושך והאכזרי של המאבק, החלטנו לחלק את סיפור־ההתנצחות למיספר סיבובים. ההקבלה לזירת־האיגרוף התבקשה. באופן מיקרי לחלוטין הגיע מיספר הסיבובים ל־14. כפי שצפינו, מוצא דב יודקובסקי את עצמו בחוץ בסיבוב ה־15. אלא שלא כמו באיגרוף, עכשיו הקרב רק מתחיל. יהיו הפתעות

אייל ארליך

ציון צפריר, העולם הזה

מקסוול
גם הוא זקן?

„**מ**ילת־המפתח להבנת הסיכסוך בידיעות אחרונות היא המילה „כבוד."

במישפט זה פתחתי, לפני חודש בדיוק, את תיאור הסיבוב הראשון של המאבק, ולא במיקרה זה המישפט שנכון לפתוח בו גם את הרשימה הנוכחית.

הפעם גרם הכבוד הזה, שהניע את המאבק היצרי על השליטה בידיעות אחרונות, לרעש־אדמה בתחום התיקשורת בישראל. התפטרותו של דב יודקובסקי מעריכת העיתון, כשלעצמה, מפתיעה מאוד ומהווה דראמה מרתקת. איזה עוד אנשים, בגיל 66, היו נוטשים עמדה כה בכירה, כה רבת־עוצמה וכה משתלמת, ויוצאים להרפתקה, שיש בה גם סיכונים עצומים?

הצטרפותו של יודקובסקי לקבוצת־התיקשורת של רוברט מקסוול, המזוהה עם מעריב והמאיימת לחסל את ההגמוניה של ידיעות בתחום העיתונות בישראל, הופכת את הסיפור למלודראמה: כמעט 42 שנה לאחר הפוטש של מעריב, התבצע כאן, לנגד עינינו המשתאות, פוטש חדש. מצומצם אמנם מבחינת מיספר האנשים שהשתתפו בו, אבל מכובד מאוד מבחינת בכירותם.

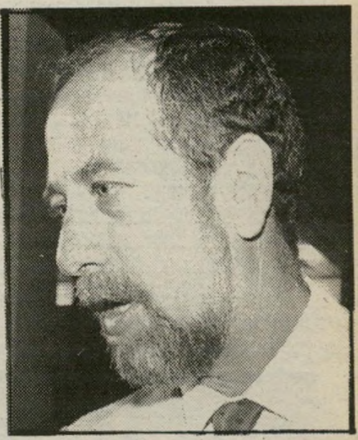
ציון צפריר, העולם הזה

דיסנצ'יק
אין הוא מקבל אורח?

דב יודקובסקי, האיש מיספר 1 בעיתונות בישראל, מי שנחשב כמידאס תיקשורתי, בעל מגע־זהב וחושים מפותחים להצלחה עיתונאית, פרש מזירת המאבק על ידיעות ויצא לדרך חדשה. דרך שללא צל של ספק תוביל אותו להתנגשות הבלתי־נמנעת עם העיתון, שבלעדיו לא היה מגיע לאן שהגיע.

מבחינתם של נוני מוזס ושאר בעלי המניות בידיעות, מדובר באיום מפחיד מאוד, כמעט דמוני. האיש המוכשר והזועם הזה, שעד לפני שבוע נחשב בעיניהם כמי־שהיה, כדוד חביב ששייך להיסטוריה, הופך לאוייב מסוכן ביותר, המתכוון להרוס במו ידיו את המיפעל שאותו הקים, יחד עם נוח מוזס, ושבו יש לו עדיין מניות.

● ● ●

סוף **הסיבוב ה־14** הותיר את דב יודקובסקי מושפל וחסר־אונים. הוא נדחק לפינה, ופניו הולבנו קבל עם ועדה. יתכן מאוד לא. מבלי משים, דרכו כאן נוני מוזס ואנשיו על עצב מאוד רגיש. יודקובסקי כבר עבר את השואה ונחלץ ממנה בחיים. הוא ידע קשיים עצומים, ועמד בהם. שעכשיו, דווקא עכשיו, יפיצו עליו שהוא מחוסל?

בגיל 66 הוא מרגיש בשיא כוחו המיקצועי והאינטלקטואלי. אחד הטיעונים שהושמעו נגדו, בתוך המאבק על השליטה בידיעות, היה גילו „המתקדם". את יודקובסקי זה הרתיח.

יתכן שבמקביל לכל המאבקים בנוני מוזס הוא מנהל כאן גם מאבק פרטי בטענת ההזדקנות. „עורך־עיתון אינו שחקן כדורגל," אמר לפני חודש לאחר ממקורביו. „גרשום שוקן מבוגר ממני ב־10 שנים, ועדיין מפליא לתפקד. שמיר מבוגר ממני בשמונה שנים. כשנוח נהרג, הוא היה מבוגר בתשע שנים מגילי היום. לא נראה לי צודק שנוח היה יכול להישאר בתפקיד כל זמן שיחפוץ, ואילו ממני תישלל זכות זו." גם מקסוול, אגב, הוא „זקן" בן 66. לא מן הנמנע שיודקובסקי סיפר לו על־כך שבידיעות אחרונות מפיצים שהוא זקן מדי. לא מן הנמנע שזה הרגיז את מקסוול, ושהגיל המשותף הפך לדבק בין השניים.

יודקובסקי, מסתבר, לא רוצה בטובות מאיש. היה ברור לו שכל יום שהוא נשאר הולך בגדול. הוא לא הולך להקים איזה מקומון בפתח־תיקווה.

„אין לי ספק, דב יונע על־ידי נקמה. הוא בילה בעיתון 43 שנים. זה לא הולך ברגל. אחרים, בגילו ועם הכסף הרב שיש לו, היו הולכים לנוח באיים הקאריביים. אבל דב לא טיפוס כזה. הוא ירצה להוכיח שבלעדיו ידיעות אחרונות לא יהיה מה שהוא היה. הוא ירצה להוכיח את זה בצורה בוטה. חדשות לא מהווה תחרות רצינית לידיעות. זה כמו יתוש, שכל הזמן עוקץ. דב לא ירצה להיות עוד יתוש. הוא ירצה להיות פיל, פיל דורס."

● ● ●

מה **אירע אחרי** הסיבוב ה־14, שאותו תיאר העולם הזה?

בתחילת אוקטובר השנה התכנסו בעלי המניות של ידיעות אחרונות במלון דן בתל־אביב, והחליטו על הדחתו של יודקובסקי מהדירקטוריון.

לא במיקרה נבחר מלון דן כמקום־ההתכנסות; 30 יום לאחר מותו של נוח מוזס, ב־1985, נערכה ההתכנסות הראשונה של בעלי־המניות לאחר האסון. אז החל יודקובסקי יורה אש בכינון ישיר לכיוונו של נוני מוזס.

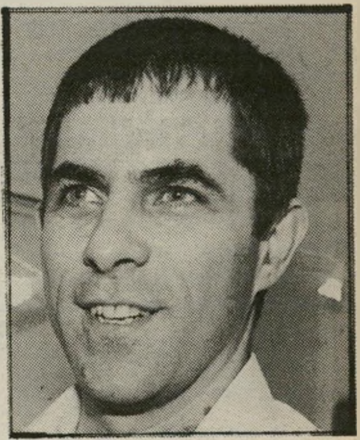
ציון צפריר, העולם הזה

נוני
מתאושש מן ההלם?

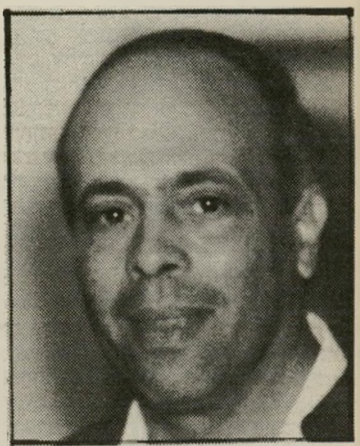

ורדי
די מוכשר לירושה?

מבחינת המוזסים, ישיבת־ההדחה של יודקובסקי, ארבע שנים מאוחר יותר במלון דן, היתה סגירת־מעגל. דב, שזכה בתמיכת רוב בעלי־המניות, סירב למנות את נוני כדירקטור במקום אביו. במקומו הוא מינה את עודד מוזס, בעל־בריתו. זו היתה סטירת־לחי מצלצלת לנוני ולמישפחתו.

בעבר, הבהיר יודקובסקי לבעלי המניות, בצורה שאינה משתמעת לשני פנים, שאם יודח מהדירקטוריון, יפרוש מהעיתון. למרות זאת החליטו בעלי־המניות לתמוך בפרישתו. הם זעמו עליו על מה שהם ראו כפגיעה באינטרסים של החברה; שבועות אחדים קודם לכן הם החליטו להעביר את רשת המקומונים של ידיעות לניהול בחברה נפרדת.

יודקובסקי התנגד, כנראה מפני שלא היה מעוניין לאבד חלק מהממלכה שעליה שלט, אולם נוכח החלטת הרוב היה אמור לכבד את בתפקידו, אחרי הדחתו מהדירקטוריון, מתפרש כחסד מצידו של נוני.

ככל שנפגע כבודו של דב, כך התעצם אצלו הרצון להשיב מילחמה ולנקום. מכיוון שבזירה של ידיעות אחרונות ידיו היו כבולות, הוא החליט לצאת ולהילחם בנוני מוזס ברחוב, בזירה שבה נאבקים מדי יום כלי־התיקשורת הגדולים. אותו רגש־הנקמה, שהניע את יודקובסקי להילחם במשך שנים מילחמה נוקבת ואכזרית במעריב, הוא הרגש המנחה גם עתה את צעדיו. אלא שהפעם היעד הוא ידיעות אחרונות.

אחד האנשים המקורבים ביותר לדב בעיתון מעריך כך את המצב החדש שנוצר: „דב הולך על דבר גדול. זה ברור. תהיינה לו, ככל הנראה, אפשרויות כלכליות גדולות מאוד. יש עכשיו הרבה ספקולציות מה הוא יעשה: מעריב, חדשות, דבר, עיתון חדש לחלוטין.

„מקסוול, כמה שאפשר ללמוד על האיש, שמה שהרגיז אותו היה הדחתו מתפקיד הדירקטור (פגיעה גדולה בכבוד), והעקיצה במאמר־ההספד לנוח מוזס (פגיעה קטנה, אבל כואבת, בכבוד).

סביר להניח שהפריעו לו יותר מכל הסיפורים שהופצו במיסדרונות ידיעות אחרונות, שלפיהם הוא כבר מחוסל, זקן מדי, גמור.

בשבוע שעבר, זמן קצר לאחר שדב הודיע על הצעד שנקט, אמר לו אחד העיתונאים, ממקורביו, כי הוא מסתייג מצעדו, מפני שמקסוול התקשר עם מעריב. במשך עשרות שנים נחשב מעריב כאוייב מיספר 1 של ידיעות, ולכן קשה לו להסתדר עם הצעד הזה של דב, המהווה פגיעה קשה בעיתון.

תגובת יודקובסקי: „מה הם חשבו, שאני אשב בשקט? הם הפיצו שאני מחוסל, שאני גמור. אני מחוסל? אני אראה להם שאני לא מחוסל!"

יודקובסקי לא אהב לשמוע שהוא מחוסל.

להחיות את „דבר" הכושל? או, אולי, לפתוח עיתון חדש?

ההחלטה. בפועל, כדי לממש את ההחלטה, היה אמור דב, כדירקטור, לחתום על ניירת שהיתה נותנת תוקף רישמי להפרדה. דב התמהמה בחתימה. כמה פעמים פנו אליו בעלי־המניות כדי שיחתום, וכמה פעמים הם נידחו. בשלב זה פקעה סבלנותו של זאביק מוזס, בעל־בריתו של נוני בקרב בעלי המניות, והוא הסכים להרחה.

עם הרחתו, הגיע רגע־האמת של יודקובסקי. הוא היסס, התלבט, והחליט להשהות את התפטרותו. מי שלחצה עליו להתפטר מייד היא אשתו, לאה, שעד לשלב זה היתה לה השפעה ניכרת על מהלכי בעלה. לאחר ממ־קורביה אמרה: „רציתי שיפרוש מייד, אבל דווקא בנקודה הזו הוא לא שמע בקולי."

יודקובסקי, מסתבר, ניצל את הזמן השאול שלו בעיתון כדי לנהל מגעים לגבי עתידו. היה ברור לו שהוא פורש, אבל הוא העדיף לנהל את המשא־והמתן מעמדת עורך ידיעות אחרונות. עורך־דינו של יודקובסקי, יעקב נא־מן, הוא גם עורך־הדין של מקסוול, והוא שי־חק תפקיד מרכזי ביצירת ההתקשרות בין שני האישים. סביר להניח שגם עובדת היותם של יודקובסקי ומקסוול קרובי־מישפחה (דרך נישואין, לא מלידה), לא הזיקה.

לפני חודש נסע יודקובסקי לחו"ל ל־10 ימים. אני מרשה לעצמי להניח כי בלונדון הוא ניהל משא־ומתן עם מקסוול, על אפש־רות הצטרפותו ליוזמה עיסקית משותפת. בד־רך חזרה ביקר בפאריס, העיר האהובה עליו, שם שהה אצל חברו הטוב ארווין איתן.

במקביל, לקראת אמצע נובמבר, פנו כמה עיתונאים לנוני מוזס, וביקשו ממנו לעשות נסיון להתפייסות עם דב יודקובסקי. נוני אמר שהוא לא סבור שיש סיכוי להצלחת צעד כזה, אבל כדי „להרגיש שלם עם עצמו", הוא מוכן לנסות. הוא העביר ליודקובסקי מסר שבו הוא נשאל האם הוא מוכן להיפגש עם נוני וזאבי מוזס, כדי לנסות ולויישר את ההדורים. יוד־קובסקי השיב בחיוב.

נקבע מועד לפגישה, אולם נוני וזאבי ביק־שו לדחות אותה לתאריך מאוחר יותר. כש־התקרב התאריך החדש, ביקשו השניים דחייה נוספת, וכך קרה גם לגבי המועד השלישי שנקבע. יתכן שכאן פקעה סבלנותו של יוד־קובסקי.

יתכן גם שהסבלנות פקעה כבר מזמן, אבל רק אז הושלם המשא־והמתן עם מקסוול והניב הסכם שנראה מספק בעיניו של יודקובסקי.

• • •

ך או כך, ביום השלישי, ה־21 בנובמבר, בשעת־צהריים, חתם דב יודקובסקי על המיכתב שבו הוא מודיע על התפטרותו מתפ־קיד עורך ידיעות אחרונות. הוא ביקש מלאה, אשתו, לטלפן ל־14 עיתונאים בכירים המקו־רבים אליו, ולזמן אותם לביתו בשעה 5 אחרי־הצהריים כדי לבשר להם את הבשורה.

12 עיתונאים הגיעו לפגישה: ארם ברוך, צבי קסלר, רמי אורן, זאב גלילי, סמי גרינשפן, בלה אלמוג, דב עצמון, יחזקאל אדירם, אילן נחשון, רחל אינגבר, עמוס רגב ושלמה נקרימון. שייקה בן־פורת ואילון שליו, שהוזמנו אף הם, לא יכלו להגיע לפגישה מסיבות טכניות.

חוץ מאדם ברוך, שהיה בסוד המשא־והמתן עם מקסוול, כבעל־עניין, לא ידע אף אחד מהמוזמנים מה הולך לקרות. דב פתח בסקירה היסטורית, ואמר בערך כך: „במשך שנים הת־נהל ידיעות אחרונות כעניין מישפחתי, ללא מועצת־מנהלים מתוקנת. עוד לפני שנוח נפ־טר, ביקשתי לשנות את תקנון־החברה כדי ליצור מועצת־מנהלים מתוקנת, שיינתן בה ייצוג לכל בעלי־מניות. כל ניסיונותי להע־ביר את השינוי הזה לא הצליחו.

„אחרי מותו של נוח החריפו הסיכסוכים בין בעלי־המניות. למעשה, הייתי צריך לפ־רוש לפני שנה וחצי או שנתיים, כשהעניינים החלו להימאס עלי, אבל הרגשתי מחוייבות מוסרית, בראש ובראשונה ליהודה מוזס, אבל גם לנוח מוזס. נוח ואני, למרות כל הסיפורים על מתיחויות בינינו, היינו מאוד קרובים. במ־שך שנים רחפנו את העיתון, ונוצרו בינינו קשרים אמיצים. בגלל המחוייבות הזו שהר־גשתי, לא פרשתי מהעיתון.

„לפני חודש וחצי, כשהדיחו אותי מהדיר־קטוריון, הייתי צריך לפרוש. פנו אלי כדי שאקיים פגישה עם נוני וזאביק, ואמרתי שא־ני מוכן ברצון לפגוש אותם. לפני שבועיים היינו אמורים להיפגש, אבל הם דחו את הפגי־שה פעם ועוד פעם ועוד פעם. עכשיו החלטתי לפרוש. אני נפרד מהעיתון בכאב גדול.

„בכוונתי להצטרף לקבוצת מירור של רוב־רט מקסוול, ולשמש כנציגו בישראל. אדם עוזב איתי, וישמש כמישנה."

כשסיים דב את דבריו השתררה בחדר שתיקה גדולה. האווירה היתה עצובה. בלה אלמוג בכתה, וגם רחל אינגבר. רוב האנשים התפזרו בתוך זמן קצר לבתיהם. למטה, עוד הספיקו לקבוע פגישה של עיתונאים בערב, בביתה של בלה אלמוג.

נוני מוזס קיבל את ההודעה על פרישתו של יודקובסקי בטלפון, בעת ששהה בפגישה בחיפה. פניו היו חתומות. הוא מיהר להגיע למערכת בתל־אביב. אנשים שראו אותו ביום השלישי בערב מספרים שהוא היה כהלם גמור, ושמאוד הדאיג אותו העניין עם מקס־וול. גם מימי מוזס, המייצגת קבוצה של בעלי־המניות, היתה אצלו בחדר. הצעד של דב עורר בה עוינות רבה.

אם נוני מוזס חשש שפרישתו של דב תביא לגל־מחאה בעיתון, או, לחילופין, להתפטרו־יות נוספות, התבדו חששות אלה במהרה: נאמני דב, לפחות כלפי־חוץ, הפכו את עורם, והפכו — איך לא — לאוהדיו ולתומכיו של בעל־הבית, נוני מוזס. ביום השלישי בערב התקיימה פגישה אצל בלה אלמוג וכ־30 עיתונאים הגיעו לביתה. הפגישה הפכה בתוך דקות להתקפה על צעדו של דב, ולהפגנת תמיכה בנוני מוזס. לעיתונאים בידיעות ידוע שכל הנאמר בפורומים מעין אלה מגיע בתוך דקות ספורות לאוזניו של נוני, ולכן אין לתמוה על העניין. אלמוג, אגב, גבתה מכל אחד מהמשתתפים בפגישה 10 שקלים, תמו־רת הקייטרינג שהוזמינה.

אחד העיתונאים הבכירים בידיעות אחרו־נות שתמך בעבר בדב, אומר: „אם לתרגם את הצעד של דב, הרי זה כאילו שהוא עובר למעריב. משנת 1948, שבתחילתה התבצע הפוטש של מעריב, כולנו בידיעות התחנכנו על כך שמעריב הוא האוייב מיספר אחד של־נו. אני זוכר שפעם עמד עיתונאי בכניסה לבניין הישן של ידיעות, וקרא מעריב. עבר

יצר הנקמה יניע אותו. הוא ירצה להוכיח בצורה בוטה שבלעדיו „ידיעות אחרונות" לא יהיה מה שהיה

ענת סרגוסטי, העולם הזה

שם נוח מוזס, וכשהוא ראה את מעריב — הוא חטף את העיתון וקרע אותו לגזרים. השינאה למעריב היתה המנוע. הצעד של דב פשוט גרם לזעזוע בבניין."

דוגמה נוספת לשינוי־כיוון יכולה לספק העיתונאית הוותיקה לאה אתגר: ביום השישי האחרון היתה אמורה להיות בביתה מסיבה גדולה. היא הזמינה את כולם, גם את פולה ונוני מוזס, גם את לאה ודב יודקובסקי. עם היוודע הידיעה על עזיבתו של דב, פנו אליה עיתונאים, שעד לאחרונה היו מתומכיו העיק־ריים של דב, וביקשו ממנה לצלצל לדב ולהו־דיע לו שלא יבוא למסיבה. נראה שאחד מהם אף אמר לה שאסור להזמין אותו, משום שתו־מכיו מרגישים מרומים על שהוא נטש את העיתון, ועל שבכוונתו לפעול עכשיו נגד ידיעות אחרונות, לטובת מקסוול.

תוך זמן קצר החלו להישמע קולות המוקיעים את צעדו של דב, והמגדירים אותו כבגידה. גם נוני מוזס, בכמה הזדמנויות, אמר דברים ברוח זו.

אחד מחבריו של יודקובסקי בבניין נחלץ להגנתו: „מנסים להציג את העניין כאילו הוא בוגד, ולקומם נגדו את העובדים. זה דבר מכו־ער. הרי דב הודיע לנוני מוזס עוד מזמן שאם

(המשך בעמוד 54)

במדינה

העם

אי רחוק

לעולם נמאס. שישראל, לבנון והפלסטינים יתבשלו במיץ של עצמם

„זוהי הפעם הראשונה שהייתי בחו"ל ולא קראתי בעיתונים אף מילה אחת על ישראל!" אמר הסופר יורם קניוק, שחזר מביקור בגרמניה ובצרפת. „הייתי בפאריס בעת ביקורו של יצחק שמיר שם, וגם על זה לא כתבו בעיתונים."

העולם כולו עומד נרעש ומשתאה מול המאורעות הכבירים המתרחשים במיזרח־אירופה (ראה הנדון). רגעים דרמאתיים, שדי בכל אחד מהם כדי לתת תוכן לעשור־שנים, רודפים זה את זה במהירות מסחררת.

רגע כזה בא כאשר מנהיג קאתולי אנטי־קומוניסטי הושבע כראש ממשלת־פולין. רגע

הישראלים והפלסטינים במיץ של עצמם," אמר השבוע מנהיג אמריקאי בכיר, בלתי־מזוהה, לדבריו של הכתב עתיר־הפרסים תומאס פרידמן.

העניין הישראלי־פלסטיני עלול לרדת בכלל מסדר־היום הבינלאומי. לאנשים בעלי תשומת־לב קצרה, כמו ג'ורג' בוש וג'יימס בייקר, נראה כי אין טעם לטפל באיזור זה. לגורבאצ'וב יש דאגות אחרות. כאשר מתה המילחמה הקרה, החשיבות האסטראטגית של ישראל נעלמת יחד איתה. מכיוון שאף אחד מן הצדדים במרחב זה אינו יכול לנהל מילחמה של ממש בלי עזרת אחת המעצמות, גם סכנת המילחמה אינה קיימת.

יש בישראל השמחים על התפתחות זו. למראית־עין זהו ניצחון של תורת־שמיר: לא לעשות כלום, להמתין עד שהעולם ישכח את השטחים הכבושים, לספח בשקט.

אולם זהו חשבון קצר־רואי. ישראל תאבד בהדרגה את מעמדה בארצות־הברית, כש־אינה עוד נכס אסטראטגי, אלא רק מיטרד רחוק, יקר מאוד, אח־תאום למישטר הדרום־אפריקאי המאוס. ואילו הפלסטינים יגבירו

קו העוני

כזה היה כאשר הזדעזעה ונפלה חומת־ברלין. רגע כזה בא השבוע כאשר אלכסנדר דובצ'ק, גיבור „האביב של פראג" (1968), עמד על מירפסת במרכז פראג ודיבר אל חצי מיליון איש — גבר עדין, בעל קול נמוך, אנטי־גיבור שעצם הופעתו הרעידה לבבות. מול מאורע היסטורי זה כמעט ולא שמו לב למ־אורע היסטורי אחר, כאשר נערך בהונגריה השכנה מישאל־העם הראשון במישטר קומו־ניסטי.

מול כל אלה, מי היה מוכן לשים לב למ־דינת־ישראל, אי קטן של עקשנות לאומנית בים של גלאסנוסט, אנדרטה מן המאה ה־19 בפרוש המאה ה־21?

מישחקי־המילים הטפלים של יצחק שמיר התערבבו עם התלבטויות של אש"ף ועם קול הקטטות של לבנון. לעולם נמאס מכולם. מול לוחמי־שיחרור המחוללים פלאים באימפריה הקומוניסטית, מול מבצעי־רפורמות כמו מי־כאיל גורבאצ'וב, מול נביאי הקידמה והחופש בחצי תריסר ארצות — מי היה מוכן להקשיב בפעם המי־יודע־כמה לבירבורים הקדושים מירושלים?

מחסן הגרוטאות. „שיתבשלו להם

בלי ספק את מאבקם, באמצעים חריפים הרבה יותר, כאשר יחושו כי העולם מאבד את ה־עניין גם בהם.

התפתחות זו תגלוש באיטיות אל תוך תהום. ורק כשתגיע לשם, יתעניין העולם שוב במדינה שהכניסה את עצמה מרצון למח־סן־הגרוטאות של ההיסטוריה.

חברה

אוזן מוסיקלית

מיסכן יוסי ביילין. הוא אומר מה שהוא חושב. זה לא טוב

לדוקטור יוסי ביילין יש כישרון מיוחד להגיד את הדבר הלא־נכון ברגע הלא־נכון. לא־נכון מבחינה פוליטית.

פוליטיקאי אינו צריך לומר את האמת.

(המשך בעמוד 14)

שוכרים דירה בארצות־הברית. מזמינים

אמיגו
נעצר בארץ

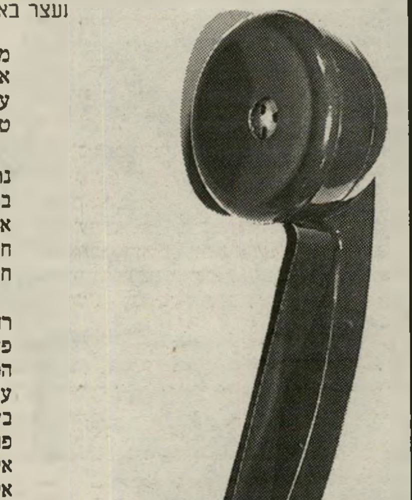

תחנת

תסריט דימיוני: אריאל שרון, שר־התעשיה, יוצא לטיול פרטי לאמריקה ומגיע בטיסה ישירה לנמל־התעופה של יוס־טון בטכסאס. כשהוא עייף וחסר־סבלנות הוא מחכה בתור לביקורת־דרכונים, יחד עם אשתו לילי. הפקידה מעתיקה את הפרטים מדרכונו למחשב בתנועה עייפה ושיגרתית.

מה זה? נראה שמשהו לא בסדר במחשב. הפקידה קמה ממקומה, ואחרי חצי דקה חוזרת מלווה בשוטר. „אתה מתבקש להתלוות אלי", אומר השוטר באדיבות נוקשה לשרון. „הנך עצור על עבירות גניבה ומירמה מחברת־טלפון אמריקאית."

תסריט זה אינו דמיוני כל־כך כפי שהוא נראה. שמו של אריאל שרון אכן רשום בחברת־הטלפון סאות ווסטרן בל כמי שהונה אותם בעשרות אלפי דולארים: הוא ביצע שי־חות טרנס־אטלנטיות רבות וארוכות במשך חודש שלם, ולא טרח לשלם את החשבונות.

הכיצד? מישהו פשוט השתמש בשמו. חבו־רה של פלסטינים, החיים באמריקה ושעיקר פעילותם הוא לקשר בין פלסטינים בשטחים הכבושים לבין בני־מישפחותיהם בארצות־ערב. הם שוכרים דירה בשיקאגו או ביוסטון בשם בדוי (לשם השעשוע, או אולי כמחאה פוליטית, הם משתמשים גם בשמות כמו ארי־אל שרון, משה ארנס, וגולדה מאיר) ומזמינים אליה כמה קווי־טלפון, המותקנים — שלא כמו בארץ — במהירות.

הצד השני של הקשר הפלסטיני נמצא בש־טחים. הסוכנים שם מטלפנים לאמריקה ב־שיחת גוביינא PERSON TO PERSON, והשותפים באמריקה מקשרים אותם באמ־צעות שיחת־ועידה למיספר המבוקש בארץ ערבית. אחרי חודש הם עוזבים את הדירה, מבלי לשלם את חשבונות־הטלפון, ועוברים לדירה אחרת.

תמורת השרות שהיזמים מעניקים לתוש־בי־השטחים, גובים הסוכנים שלהם כשלושה שקלים לדקה. זהו סכום נמוך עד כדי גיחוך, יחסית לעלות האמיתית של השיחות לחב־רות־הטלפון המרומות.

כמה קווי־טלפון. מקבלים שיחות־גוביינא מהארץ, ואחרי חודש בורחים

היזמים הפלסטיניים מאורגנים בארצות־הברית בחברות כמו „אמיגו סט", „ערב סט", „סעיד סט", „החברה הבריטית לתיקשורת", „החברה האמריקאית לתיקשורת", ו"החברה הצרפתית לתיקשורת". הם מחזיקים סוכנויות ראשיות במיזרח־ירושלים, העובדות ישירות עם היזמים בארצות־הברית, וסוכנויות־מישנה בשאר השטחים הכבושים, העובדות עם הסוכנויות הראשיות. סוכנויות אלו עובדות ממקומות מגוונים כמו מלון נאשיונל פאלאס בירושלים, מישרד הולילנד ברחוב אל־עזריה בירושלים, תחנות מוניות במיזרח־ירושלים ועוד בתי־עסק זעירים.

האיש המוגדר כמוח של הקשר הפלסטיני הוא אדם בן 40, פהמי פראנק אמיגו, יליד הכפר בידו שליד רמאללה. איש זה מחזיק בתעודת־זהות ובדרכון אמריקאיים, ומבוקש

שירלי טפר

על־ידי האף־בי־איי על מעשי הונאה וגניבה בתחום הטלפונים וזיוף כרטיסי־אשראי. יש לו בית בכפר בידו, וכשהוא מגיע לביקור מולדת, הוא משתמש בו כבסיס לפעילויותיו התיקשורתיות.

במהלך הכנת כתבה זו נודע לי, כמעט במיקרה, שגיבור־הכתבה נמצא בעיצומו של ביקור כזה בארץ. היה זה בעת ששוחחתי עם היועץ המישפטי של מישרד־התיקשורת, מנחם אהלי, על האספקטים התיקשורתים של הפרשה. לפתע אמר אהלי: „במיקרה אני יודע שאמיגו נמצא בארץ. טילפן אלי לפני ימים אחרים מישהו ממישטרת־הגבולות בנמל־התעופה בן־גוריון, שידע שאנחנו מחפשים את אמיגו, וסיפר לי שהוא הגיע. כן, יש לי מיספר־הטלפון שלו בבידו. רק רגע, אם תמתיני על הקו אמצא אותו. כן, את רושמת? הנה המיספר. אני חושב שכבר ניתקנו לו את הטלפון הזה, אבל כדאי לך לנסות."

■ ■ ■

ניסיתי, ולהפתעתי הרבה פהמי פראנק אמיגו, האדם שכולם מחפשים אחריו, ענה לי מעברו השני של הקו. הצגתי את עצמי, סיפרתי לו שמספרים עליו כל מיני סיפורים לא־יפים, וביקשתי להיפגש איתו כדי לקבל את גירסתו.

אמיגו נשמע חביב, וקבענו פגישה למחרת

הברית מהקשר הפלסטיני. עד לדצמבר 1988 נעו הפסדיה בפרשה סביב 500 אלף דולר. נראה שבמהלך 1989 הם סבלו מהפסד גדול פי־כמה. חברת־טלפון נוספת שעסקיה קיבלו מכה חזקה מפרשה זו היא חברת M-C-I המתמחה בשיחות בינלאומיות. על־פי הערכות מומחים, ההפסדים בעיקבות ההונאה מגיעים לחמישה מיליון דולר.

חברות־הטלפון האמריקאיות הנגזלות מיהרו לפנות כבר לפני חצי שנה לשילטונות הישראליים, כדי שיעזרו להן למגר את התופעה. אולם הביורוקרטיה הישראלית נכנסה לפעולה באיטיות משוועת. זהו תחום שנמצא בטיפולן של הרשויות הבאות: מישרד־התיקשורת, בזק, מישרד־הביטחון, מתאם־הפעולות־בשטחים והמישטרה.

במשך חודשים ארוכים נמשכה ההונאה בריש־גלי, תוך שהחברות הפיראטיות ממשיכות לפרסם מודעות־ענק בעיתוני מיזרח־ירושלים, שבהן הציעו לתושבי הגדה והרצועה שיחות לחו"ל במחיר מגוחך. באחרונה הגדילו היזמים לעשות בהציעם שיחות־טלפון לארצות־הברית בלבד, בתעריף של 1 ש"ח לדקה: הכל על גבן של חברות־הטלפון האמריקאיות.

■ ■ ■

יתכן **שאיש** בישראל לא היה שומע לשוועותיה של חברת־הטלפון הנגזלת, לולא היו היזמים פוגעים גם באינטרסים הכלכליים של חברת סולן תיקשורת ומחשבים בע"מ.

מנכ"ל החברה, יעקב סולן, גילה כבר לפני שלוש שנים כי לתושבי השטחים הכבושים יש בעייה רצינית של תיקשורת טלפונית עם מדינות־ערב. אין שום דרך שבה יוכל אחמד, היושב בשכם, לדבר בטלפון עם אחיו מוחמד, הנמצא בבחריין.

תרגום המודעה המפרסמת את „אמיגו סט": „שתי דקות בחינם. דבר 5 דקות ושלם 50 שקל בלבד. תחנת ,אמיגו סט' לתיקשורת טלפונים ושרותי דואר מודיעה שלאור המצב הקשה, ועל מנת שלא ינצלו אתכם, החלטנו לתת אפשרות לבני־עמנו להרוויח מהשרות שלנו. ,אמיגו סט' – תחנה ערבית בעלת ניסיון בינלאומי. אנו נותנים שרות פלסטיני לא בשם בלבד, אלא בפועל. כתובתנו היא: כפר בידו היפה, ולא תל־אביב. הצעתנו ומטרתנו היא אנושית. אנחנו עובדים למענכם 24 שעות ביממה."

הפלסטיני מקשיי הדיכוי, כפי שאפשר לקרוא בתרגום מודעה שפורסמה ב־3.8.89 בעיתון אל־קודס במיזרח ירושלים: „תחנת אמיגו סט מודיעה שלאור המצב הקשה, וכדי שלא ינצלו אתכם, החלטנו לתת אפשרות לבני־עמנו שירוויחו מהשרות שלנו... אנו נותנים שרות פלסטיני, לא בשם בלבד אלא גם בפועל.

בדיוק, באחריות המוטלת עליהם ובלי בעיות כספיות או מינהלתיות עם התחנה או עם המנויים."

מי לא היה מבקש לעצמו בוס טוב ומיטיב שכזה?

כדי למנוע בעיות מיותרות הכניס אמיגו לחוזה בינו ובין סוכנו גם סעיף האומר „התחנה שלנו לא שייכת למוסדות־התיקשורת בארצות שבהן אנו פועלים, ועל הסוכנים להתחייב בחוק של כל ארץ שבה הם פועלים. התחנה הראשית לא אחראית לכל בעייה חוקית שתהיה."

הקשר הפלסטיני. איך רימתה רשת מקורית את חברות־הטלפון בארצות־הברית ואיפשרה שיחות מהשטחים הכבושים לארצות־ערב, ומה עשה מישרד־התיקשורת כדי לעצור אותה

"אמיגו" אינה עונה

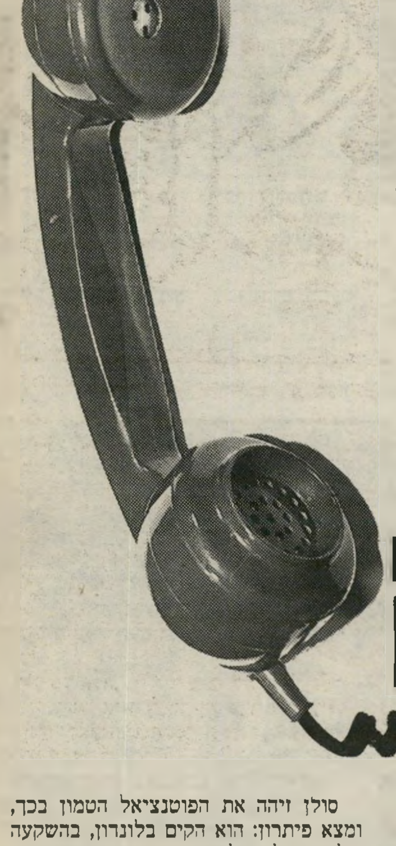

בבוקר. הוא הסכים שאביא לפגישה גם צלם, וביקש שאטלפן אליו ב־9 בבוקר, כדי לקבוע את הזמן המדוייק לפגישה. כשטילפנתי למחרת, התבשרתי שבלילה נעצר על־ידי מישטרת־ישראל, שפשטה לכפר במיבצע שתואם עם צה"ל.

באמצעות החברה שהוא הקים, אמיגו סט (סט — קיצור של המילה האנגלית סטלייט, שפירושה לווין) הוא ביקש לגאול את העם

כתובתנו היא: כפר בידו היפה ולא תל־אביב. הצעתנו ומטרתנו היא אנושית...". למען האנושיות ועל חשבון חברת־הטלפון האמריקאית הרשה לעצמו אמיגו להיות לארג' גם עם הסוכנים העובדים תחתיו. הוא הציע להם הטבות כמו „שיחות־חינם באורך של 20 דקות, אם הסניף מוכיח פעילות רצינית," או „כרטיס־נסיעה באוויר חינם, כולל אירוח, לכל סניף או תחנה העושים את עבודתם

■ ■ ■

חברת־הטלפון סאות־ווסטרן בל היא אחת הנפגעות העיקריות בארצות־

סולן זיהה את הפוטנציאל הטמון בכך, ומצא פיתרון: הוא הקים בלונדון, בהשקעה של 500 אלף דולר, מרכזייה ממוחשבת, בשיתוף עם בריטיש טלקום — חברת־הטלפון הבריטית. המרכזייה מתוכנתת לקבל את השיחה של אחמד מישראל ולהעביר אותה ישירות לאחיו מוחמד בבחריין. סיבוב קצת יקר, אבל משתלם למי שחפץ לשוחח בטלפון

(המשך בעמוד 44)

בלי הספדים. בלי נאומים. בלי תפילה.

דן היה נהנה

המישפחה והחברים שלא לערוך לדן הלווייה דתית בכל צורה שהיא, ועל כן נותר הקיבוץ כפיתרון יחידי.

מכל הקיבוצים שאליהם פנו, קיבוץ שדות־ים ליד קיסריה היה היחיד שענה בחיוב. רק אז עלה על דעתו של חפר שבעצם זה מתאים: בנעוריו שרת דן בפלוגה הימית של הפלמ"ח, הפלי"ם, בשדות־ים (קיסריה). שם גם כתב את סיפורו הראשון.

הקיבוץ ביקש 6000 ש"ח עבור אירגון הה־לווייה והמקום, ועל כך נטוש עדיין ויכוח.

השבוע, במלאת 30 למותו של דן, התאס־פו ליד הקבר „להרים כוסית" כ־50 מידידיו. כוסות לא היו. אולי מפני שחסר האמרגן, שדאג לאירגון המופתי של ההלווייה: יענק־ל'ה אגמון, ששהה בארצות־הברית. אשתו, גילה אלמגור, חזרה רק כעבור יומיים מברי־סל, שם השתתפה בפסטיבל. נעדר גם אלכס אנסקי, הידיד הטוב שהיה מקורב אליו מאוד. אביו מת באותו יום.

המצבה של דן היתה בבחינת פשרה. הקי־בוץ ביקש לשמור על אחידות המצבות בבית־הקברות. לבתיה היו מישאלות מיוחדות, כמו

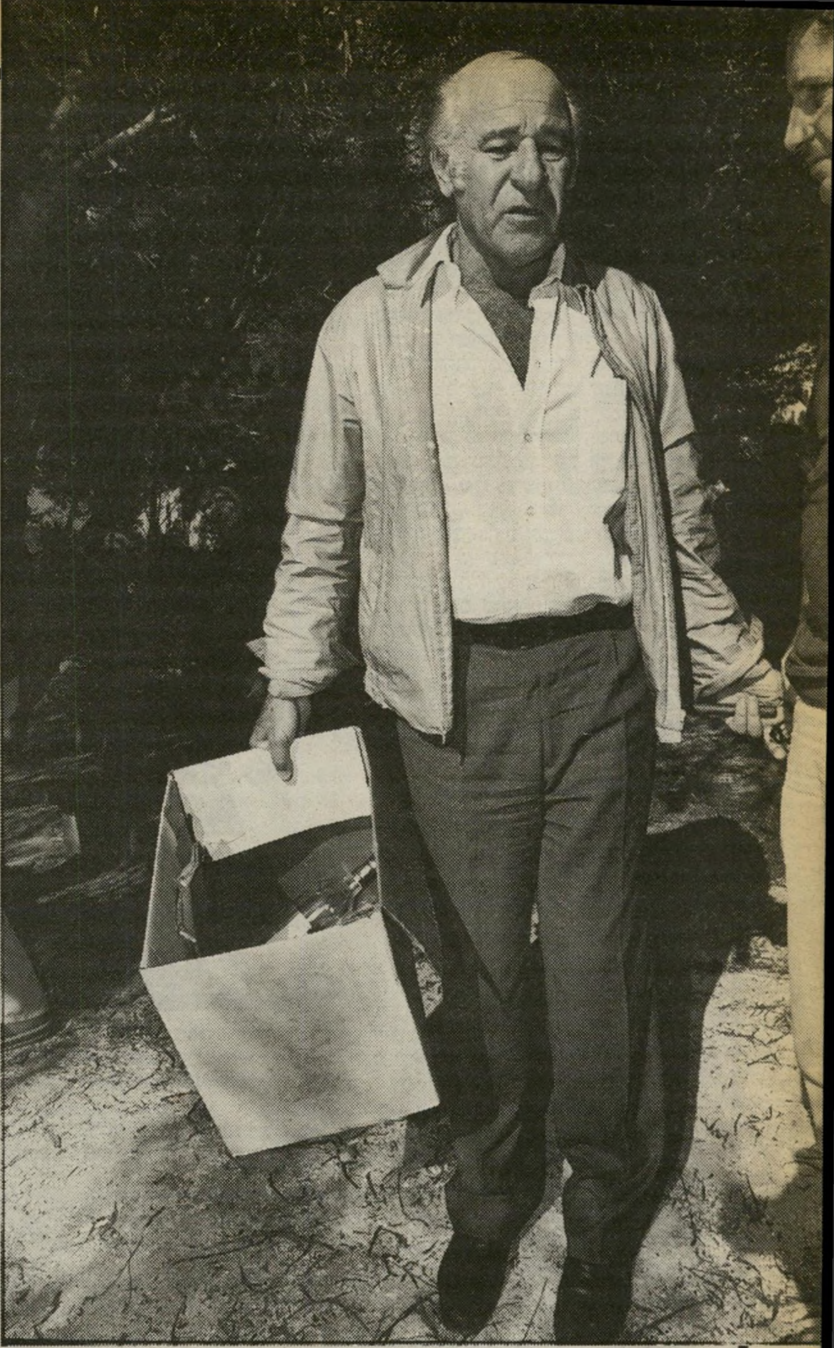

יין לבן שייקה בן־פורת, כתב ידיעות אחרונות, **היה היחיד שהביא תיבה שלמה של בקבוקי־יין לבן, יחד עם איש־העסקים יוסי הראל. רבים מן הבאים האחרים הביאו עימם בקבוק אחד. הבקבוקים הועברו מפה לפה.**

דן בן־אמוץ נקבר בשדות־ים כמעט במיקרה.

לפני שנה ביקר במכון הפאתולוגי באבו־כביר. בו במקום החליט שהוא תורם את גו־פתו למדע. אולם הוא לא השאיר הוראה זו בכתובים — דבר שהוא תנאי בל־יעבור לביצוע תרומה כזאת.

שלושה חודשים לפני מותו פנה חיים חפר ביוזמתו לכמה קיבוצים, והתעניין אם ניתן יהיה לקבור את דן אצלם. מנוי וגמור היה עם

בין העצים חמישים מבין ידידיו של דן בן־אמוץ התאספו בבית־הקברות של קיבוץ שדות־ים, ליד קיסריה, באזכרה במלאת 30 יום למותו. את פני הבאים קיבלה הציירת בתיה אפולו (למעלה), אשתו השנייה של דן.

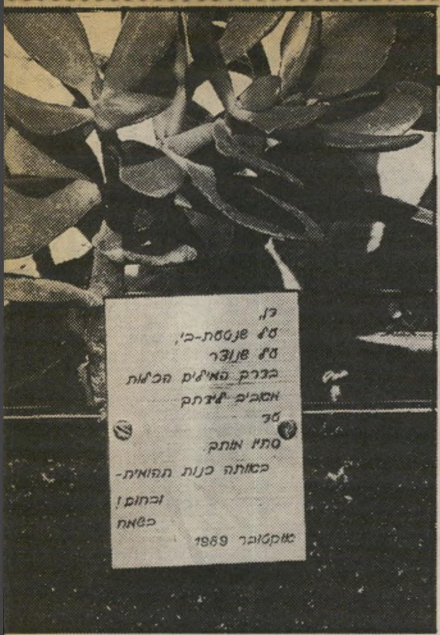

אושוויץ. לפי דוגמה זו בדיוק הכין נחושתן את הכתובת. מעולם לא השתמש באותיות אלה קודם לכן.

בתיה התבוננה בעבודתו וביקשה לסתת את פני־האבן הנותרות. ביד בוטחת אחזה בכלי־העבודה והשלימה את הסיתות. „זה היה מדהים, לראות איך שהיא תפסה את זה מהר," אומר נחושתן.

★ ★ ★

על האבן היה מונח זר גדול מ„ששת קוראיו", כמו בהלווייה. מתחת לזר — דף, ואליו בכתב־יד שיר לדן. כתב אותו מהנדס בשם אשר עמאדו, ששמע על מותו

רחל אבורי, צילם: אלי דסה

של דן בנוסעו הביתה ביום השישי, ערב שימחת־תורה. הוא התרגש, ובבואו הביתה כתב את השיר בלאדינו. אחר־כך חיבר לו גם מנגינה. כשלא מצא אדם שיתרגם את השיר לעברית, עשה גם זאת בעצמו.

חבריו שראו ושמעו את השיר האיצו בו להקליט אותו. את הקלטת נתן לבתיה. בשעת האזכרה שר לה את השיר בלחש.

לא היה זה השיר היחידי. אלמונית הניחה, עוד לפני האזכרה, עציץ ליד הקבר. לעציץ היתה מחוברת לוחית קטנה, ועליה שיר קצר. היה צורך להתכופף כדי לקרוא אותו.

אלמונית מעריצה הניחה עציץ, שעליו היה שיר: „דן, / על שנטעת בי, / על שנוצר בדרך המלים הכלות / מאביב לידתך / עד סתיו מותך. / באותה כנות תהומית / ובחום! / בשמח. / אוקטובר 1989."

הבת נעמי בן־אמוץ ישבה לבדה לרגלי אחד העצים. מאחוריה עומדים העי־תונאי אמנון דנקנר, הכותב את הביוגראפיה של דן, והצייר שלמה צפריר.

אותיות מסויימות, ותבליט של זוג ידיים עשוי משיש.

הפשרה: מתכונת רגילה של מלבן מונח, ועליו אבן־ראש שטוחה. אבל זו מיוחדת: האו־תיות של הכתובת „דן־מוסיה — בן־אמוץ ־תהילימזאגער" והתאריכים אינם שקועים, כמקובל, אלא בולטים. הדבר הצריך עבודת־סיתות עדינה להרחקת השיכבה העליונה של האבן.

הסתת שהכין את המצבה הוא דן נחושתן, בעל מיפעל לסיתות־מצבות, שהכיר את דן רק באמצעות שלושה מספריו, שהשפיעו עליו, לדבריו, עמוקות: לזכור ולשכוח, זיונים זה לא הכל, לא שם זין. „אני בעצמי בוגר של מילחמת יום־כיפור," העיר.

באחד הימים שלח פשוט כרטיס־ביקור לב־תיה, והציע לתרום את המצבה. היא הביאה לי את צורת האותיות שדן חתם בהן בסיפור על

המצבה ליד הכתובת „דן־מוסיה בן־אמוץ־תהילימזאגער 1989 — 1924" היה מונח תצלום של דן מימי שרותו בפלי"ם ב־1946. מתחת לזר היה מונח השיר שכתב עמאדו. מימין: יוסי הראל, איצ'ה ממבוש ומוטי קירשנבאום.

במדינה

(המשך מעמוד 10)

אבל הוא צריך תמיד לומר את הדברים כך שהם ייראו יפה בכותרת.

ביילין אוהב לדייק. מרוב דאגה לדיוק אקרמי, הוא שוכח את האוזן של המאזין.

המסקנה: ביילין צריך להיות פרופסור באוניברסיטה, אך לא פוליטיקאי, חבר־כנסת, סגן־שר או שר.

איך להתרגש. השבוע עשה זאת שוב. הפסטיבל השבועי של התיקשורת הישראלית הוקדש, הפעם, למילת־קסם חדשה: קו־העוני. פורסמה סטאטיסטיקה שקבעה כי כחצי מיליון ישראלים (הכוונה ליהודים, כמובן) חיים מתחת לקו־העוני, וביניהם רבע מיליון ילדים. משמע: כל יהודי שישי במדינה, אם מנכים מהחשבון את הערבים והיורדים.

התגובה הפוליטית הנכונה היא קריאת־חמס נרגשת, זעקה סוציאלית, הכאה על חזהו של הזולת. כך עשו כל הפוליטיקאים שצוטטו למחרת בכלי־התיקשורת.

לא כן ביילין. הוא קבע כי „קו־העוני" הוא רק נתון סטאטיסטי שרירותי, שאין בישראל רעב, שאין ממה להתרגש.

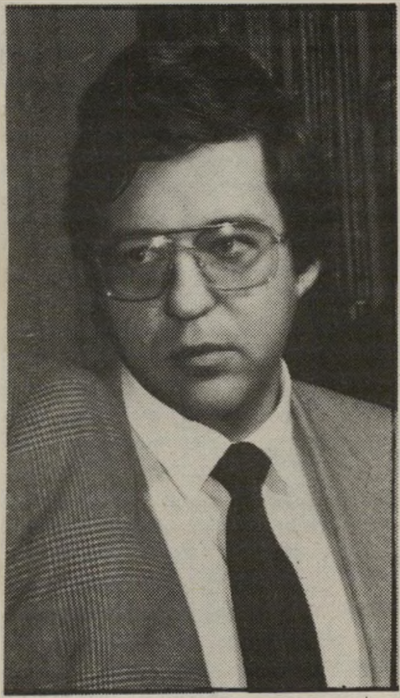

ביילין

מרוב דאגה לדיוק אקדמי ...

מי מעוניין? כמעט ואין בישראל פוליטיקאי, שהעוני מדאיג אותו באמת. כמעט כל הפוליטיקאים שייכים בעצמם לרובד העליון, ומייצגים את האינטרסים שלו.

הפער במדינה הולך וגדל. מנכ"לים כושלים משתכרים 20 ו־30 אלף ש"ח לחודש, בעוד שעובד מסור, אבי־מישפחה „ברוכת־ילדים", מרוויח לפעמים אלף ש"ח לחודש.

כדי לשנות מצב זה, דרוש מהפך חברתי. פירוש הדבר: שינוי מוחלט של המדיניות הכלכלית של הממשלה. בין השאר: העברת משאבים גדולים ממערכת־הביטחון האדירה לתחום הכלכלי והסוציאלי. גבייה שונה של המיסים.

האוצר אינו מוכן לכך, מכיוון שהוא מייצג את המימסד הכלכלי־חברתי הקיים. יוסי ביילין מדבר בשמו. אבל גם הפוליטיקאים האחרים אינם מתכוונים לזה ברצינות. איש מהם לא הציע השבוע שום פיתרון רציני, מעבר לסיסמות.

בסופו של דבר יסתיים הפסטיבל, התיקשורת והפוליטיקאים ירקדו סביב נושא חדש — למשל קליטת רבבות עולים חדשים — והכל יישאר כפי שהיה.

עד לסטאטיסטיקה הבאה.

בקבוקים ריקים בתיה אפולו אספה את הבקבוקים הריקים שהונחו על ספסל ליד הקבר. הבאים חיבקו וליטפו אותה, והיא שמה על הקבר את הפרחים שהובאו. בתיה השתתפה בסיתות המצבה ולמדה את המלאכה „במיומנות בלתי־רגילה", לדברי הסתת, דן נחושתן, בעל נכדתו של הסתת הידוע אברהם שלייפשטיין.

(המשך מעמוד 13)

הבאים הביאו פרחים, בקבוקים, זיכרונות. גילה רזין, העיתונאית־האחות שטיפלה בדן בחודשים האחרונים, הביאה פרחים. גידעון סאמט הביא בקבוק של יין אדום דווקא, וגם סיפור.

כאשר חגגו הסאמטים את חגיגת בר־המיצווה של בנם, היתה התיקרובת צנועה. במרכזה בלט תרנגול־הודו צלוי מקושט. בסוף המסיבה נראה דן בן־אמוץ, כשהוא נושא את ההודי ולוקח אותו איתו הביתה.

למחרת טילפן דן לסאמט והזמין אותו לארוחת־ערב. „בישלתי משהו טעים," הבטיח וצחק. כשבאו הסאמטים לביתו של דן פגשו את תרנגול־ההודו שלהם, ממולא בצימוקים, בשזיפים וברטבים נפלאים. דן היה גא מאוד.

סיפור זה היה אופייני לרוח האזכרה. האנשים עמדו בין העצים, קבוצות־קבוצות, החליפו זיכרונות ובדיחות, שתו מהבקבוקים שעברו מיד ליד.

דן בן־אמוץ היה נהנה.

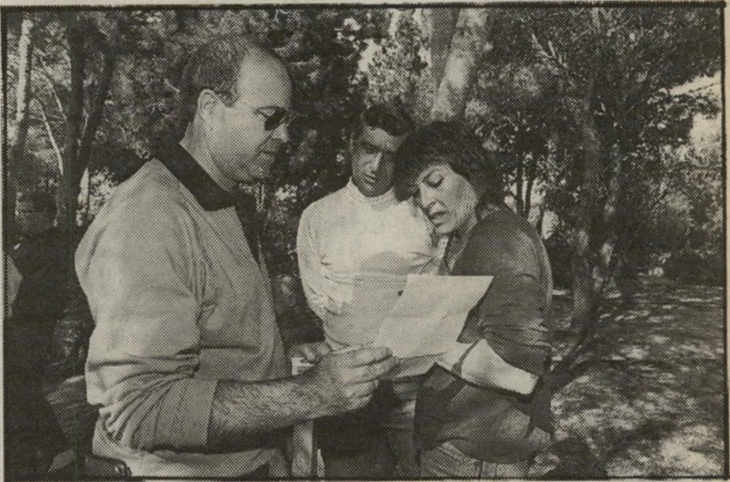

שיר אשר עמאדו (משמאל), מהנדס שלא הכיר את דן אישית, שר באוזני בתיה את השיר שכתב עליו בלאדינו. עמאדו מסר לה קלטת של השיר.

האידיאולוגיה חולפת עם הרוח. הגיאוגרפיה נשארת

להביט במפה

בלי שפיכות־דמים, בלי הזזת צבאות על פני המפה, עוברת מהפכה על מיזרח־אירופה. המונים מפגינים בארצות שונות. מישטרים נופלים. דגלים חדשים מתנופפים. מהפכה משנה את פני היבשת ואת פני העולם כולו.

דרוש אומץ־לב רב כדי לתמצת תהליך אדיר כזה במישפט אחד, למצוא מכנה משותף אחד ופשוט לאירועים כה רבים וכה מסעירים בחצי־תריסר ארצות שונות.

אני מעז להציע הכללה גסה כזאת:

זהו ניצחון הגיאוגראפיה על האידיאולוגיה.

נפוליון, שהנהיג את הצבא האידיאולוגי של המהפכה הצרפתית מפאריס עד עכו ומוסקווה, אמר: כדי להבין את ההיסטוריה של ארץ, די להסתכל במפה.

כדי להבין מה מתרחש כיום במיזרח־אירופה, יש להסתכל במפה.

■ ■ ■

המאה ה־20 היתה מאה אידיאולוגית. התהפוכות הגדולות ביותר שלה התחוללו תחת דגלים אידיאולוגיים: המהפכה הבולשביקית, המהפכה הפאשיסטית, המהפכה הנאצית, המהפכה האנטי־קולוניאלית, המהפכה הציונית והרבה עשרות מהפכות אחרות, עד למהפכה החומייניסטית באיראן.

מה שקורה עכשיו, בסוף המאה, הוא התמוטטותן של אידיאולוגיות אלה. הן קורסות תחתן כבנייני־קלפים.

מה שנשאר הוא הגיאוגראפיה.

פילוסוף היה אומר: אידיאולוגיות באות והולכות. הן חולפות עם הרוח. הגיאוגראפיה נשארת. היא היתה והיא הווה והיא תהיה.

הגיאוגראפיה עיצבה את ההיסטוריה, וההיסטוריה עיצבה את אופי העמים. האידיאולוגיה יכלה לשנות את אופי העמים רק במעט, אם בכלל.

עכשיו חולפות האידיאולוגיות, והנוף הלאומי של כל עם דומה להפליא לזה שהיה קיים לפני שבאה האידיאולוגיה.

העמים ממשיכים בדרכם במקום שהפסיקו אז, כאשר אימצו לעצמם את האידיאולוגיה מרצון או מאונס (לרוב באונס). עשרות שנים היו כלא היו.

■ ■ ■

בראש הלכו הפולנים. העולם עמד פעור־פה מול החיזיון הזה של עם המפיל את המישטר הקומוניסטי והמעביר את השילטון לידי ממשלה אשר בראשה עומד קאתולי אדוק, הנשען על תנועה עממית אדירה.

פולין? דווקא פולין? מדוע פולין?

נא להסתכל במפה.

פולין שוכנת בין שני שכנים אדירים — העם הרוסי והעם הגרמני.

פולין שוכנת גם על התפר שבין אירופה המרכזית ואירופה המיזרחית.

כמעט בכל תקופותיה שאפה פולין מערבה, אל תרבות המערב. הכנסייה שלה היא הכנסייה הקאתולית, המערבית, שמרכזה ברומא.

פולין לא התפעלה מן החלום של אומה סלאבית גדולה. היא דחתה את הכנסייה הסלאבית, את המיסטיקה שבאה ממוסקווה.

פולין היתה חופשית כאשר שתי שכנותיה היו מסוכסכות ביניהן. פולין נפלה כאשר שתי שכנותיה כרתו ביניהן ברית. כל ברית גרמנית־רוסית היתה על חשבון פולין.

בעזרת האידיאולוגיה הקומוניסטית השתלטו הרוסים על פולין. היא היתה למושבה של מוסקווה. בעיני כל פולני הגון, הקומוניזם לא היה אלא מסווה לכיבוש הרוסי השנוא.

הכנסייה הקאתולית הפכה עיר־המיקלט של הלאומיות הפולנית.

ברגע שנחלש הלחץ של הכובש הרוסי, קמה פולין וסילקה את המישטר הקומוניסטי. מילחמת־שיחרור לאומית פשוטה.

עכשיו קמה מחדש פולין הישנה, פולין של המלכים ושל המרשל יוזף פילסודסקי. פניה שוב אל המערב, אל התרבות המערבית והכלכלה המערבית.

עכשיו תיאלץ פולין לתמרן שוב בין שתי שכנותיה הגדולות — בין רוסיה השנואה ובין גרמניה, שכמה משטחיה סופחו לפולין. מאבק־הקיום הפולני הקלאסי מתחיל מחדש.

פולין תזדקק לרוסיה, כדי לעמוד בפני כל חלום גרמני להחזרת השטחים המסופחים. היא תזדקק לגרמניה, כדי להיחלץ מחיבוק הדוב הרוסי. הכל כתמול שילשום.

■ ■ ■

הראשונים שהפילו בפועל את הגדרות שחצצו בינם ובין המערב — פשוטו כמשמעו — היו ההונגרים.

וגם זאת — לא במיקרה.

הונגריה לא שייכה את עצמה מעולם לאירופה המיזרחית. מבחינה גיאוגראפית ותרבותית, הונגריה רואה את עצמה כחלק ממרכז־אירופה. העם אינו סלאבי, השפה אינה סלאבית, התרבות אינה סלאבית. להונגרים אין דבר עם הרוסים, השייכים לעולם אחר.

הגדרות שנפלו לא היו רק בין הונגריה והמערב, אלא גם בין הונגריה ואוסטריה.

במשך מאות בשנים היה גורלה של הונגריה קשור בגורלה של אוסטריה. שני העמים לחמו זה בזה, התפייסו זה עם זה, הסתדרו זה עם זה, מרדו זה בזה, דיכאו זה את זה. אבל תמיד הם היו ביחד.

כך הכתיבה להם הגיאוגראפיה.

הקומוניזם היה נטע זר בהונגריה. כאשר הוא נופל, קמה מחדש הונגריה הקודמת.

הונגריה רוצה עכשיו להיות נייטרלית — כמו אוסטריה. היא רוצה שנייטרליות זאת תובטח בחוזה בינלאומי — כמו באוסטריה.

למעשה נעלם הגבול שבין אוסטריה והונגריה. הקיסר הזקן, פראנץ־יוזף, היה נהנה.

■ ■ ■

בין פולין והונגריה — צ'כוסלובקיה. עם סלאבי. שפה סלאבית. אבל עם שהיה שייך במשך מאות בשנים לרייך הגרמני, שאחד מבניו היה קיסר־גרמניה. עם הרואה את עצמו כעם מרכז־אירופי לכל דבר.

עם חרוץ. עם תעשייתי. עם מאורגן. גם הקומוניזם לא הצליח להפוך אותו לעם עני. (משום־מה קראו הצרפתים לבליינים אמנותיים קלי־דעת בשם „בוהמים", על שם חבל־בוהמיה שבלב צ'כוסלובקיה.)

בין הצ'כים לבין הפרוסים שוררים יחסי אהבה־שינאה זה מאות בשנים.

לא אחת פלש הצבא הפרוסי לצ'כיה, לא אחת גאלו הפרוסים את הצ'כים מצרותיהם. כמה פרקים חשובים של ההיסטוריה הגרמנית התחוללו בפראג. כאשר יצא ארולף היטלר למסע־הכיבושים שלו, התנפל קודם־כל על צ'כוסלובקיה וביתר אותה. כאשר זרח האביב של פראג, הצטרף הצבא המיזרח־גרמני לצבא־הדיכוי הסובייטי.

עכשיו חיכו הצ'כים כמעט עד הסוף. הפולנים התקוממו מצפון, ההונגרים התקוממו מדרום. הצ'כים, תמיד זהירים, המתינו. עד שאירע רעש־האדמה בגרמניה המיזרחית.

כאשר נפלו חומות ברלין, התעוררו גם הצ'כים. כאילו המתינו לאות מן הגרמנים.

הצ'כים, כמו הפולנים, זקוקים להגנה רוסית מפני הגרמנים. הם זקוקים לתמיכה גרמנית מפני הרוסים. שום דבר לא השתנה.

הנאציזם נפל. הקומוניזם נופל. צ'כיה חוזרת למה שהיתה לפני הסכם־מינכן, הזכור־לדיראון.

■ ■ ■

וכמובן, הגרמנים עצמם.

גרמניה היא מוצר הגיאוגראפיה שלה. די להביט במפה של אירופה, כדי להבין מדוע.

גרמניה השטוחה שוכנת בלב היבשת. אומה גדולה בארץ גדולה שאין לה גבולות טיבעיים. לא מידבר, לא ים, לא מחסומי־הרים מגינים על הגבול הגרמני. לכן שימשה כשדה־קרב לכל אויביה, שהשקיעו את מיטב מאמציהם, לכל אורך ההיסטוריה, כדי להשאיר את גרמניה מפוצלת, מפולגת, מבותרת.

אחרי שארצות אחרות כבר התאחדו ופעלו כמעצמות לאומיות — ספרד, צרפת, בריטניה, רוסיה — היתה גרמניה עדיין שסועה בין עשרות מלכים, דוכסים ורוזנים, כולם עצמאיים, כולם ריאקציוניים.

לכן קשורה בגרמניה השאיפה לקידמה, השאיפה לחופש אישי ולאומי בחלום של אחדות־גרמניה. קריאת־הקרב „דויטשלאנד איבר אלס" (גרמניה מעל לכל, כשהכוונה היא מעל לפילוגים הפנימיים) היתה הסיסמה של שואפי הקידמה והחרות דווקא, לא של אנשי הריאקציה.

עכשיו פורצת הקריאה הזאת שוב, מלב ליבו של העם, חרף כל האינטרסים, חרף הפוליטיקאים והמיפלגות. שום כוח לא יוכל לעצור שאיפה זו לאורך ימים.

הגיאוגראפיה של גרמניה גם קובעת את מגמותיה הפוליטיות־תרבותיות.

דרום־מערב גרמניה הוא קאתולי, ופניו אל צרפת והמערב. צפון־מיזרח גרמניה הוא פרוטסטנטי, ופניו היו מופנות לא־אחת אל המיזרח, אל רוסיה.

הצפון הוא פרוסיה. היונקרים, האצולה הקרקעית, המישפחות הגדולות שהעמידו למדינה את הגנרלים, הביטו אל המרחב הרוסי האדיר ונמשכו אליו, לפעמים ככובשים, לפעמים כבעלי־ברית.

גדול הפרוסים, אוטו פון־ביסמארק, „קאנצלר הברזל", המדינאי שהקים את גרמניה המאוחדת המודרנית („הרייך השני"), הטיף לברית גרמנית־רוסית. זאת היתה צוואתו לאומה: לעולם לא לזנוח ברית זו. כאשר בא קיסר צעיר ויהיר והדיח אותו, נמוגה הברית הזאת. התוצאה היתה מילחמת־העולם הראשונה, וכל האסונות שירדו על אירופה במאה ה־20.

כל המגמות האלה יקומו עכשיו שוב

(המשך בעמוד 54)

מאת אורי אבנרי

קירות עירומים ב„ידיעות אחרונות" ★ ישראלי הוא המשתתף בסימפוסיונים על השאלה מיהו ישראלי.

■ בסימפוסיון על השאלה „מיהו ישראלי?" הוצעו הגדרות רבות. הקולעת ביותר היתה של **יצחק ליבני**, מנכ"ל רשות־ה־שידור לשעבר ויועץ לערוץ השני: „ישראלי הוא מי שמשתתף בסימפוסיונים על השאלה מיהו ישראלי."

■ גם לכוכבת האמריקאית **גולדי הון** היתה נגיעה לסיכסוך היהודי־ערבי, בעת ביקורה בארץ, כאורחת הקרן לפיתוח תל־אביב. היא סיפרה למנהלי הקרן שבארצות־הברית יש מודעות רבה לבעיות המיעוט הערבי בארץ, ושחקני־הוליווד מוכנים לתרום למטרה יהודית־ערבית משותפת. מנהלי הקרן שיכנעו אותה לתרום לשיפוץ שכונת־עג'מי, השכונה היהודית־ערבית המעורבת היחידה בתל־אביב. באותה שכונה גם יקום מיזם של **ארמנד האמר**.

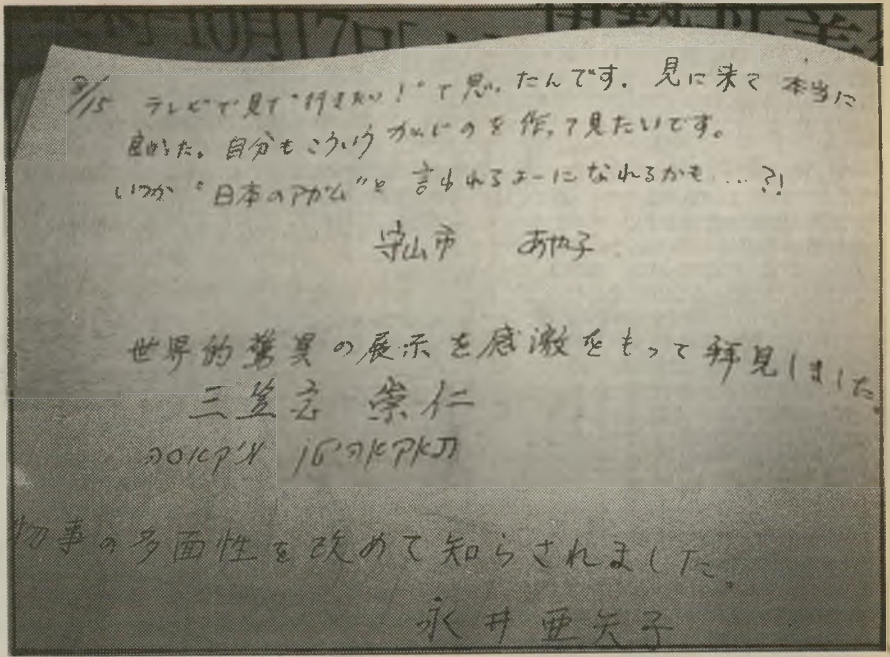

תאקאהיטו מיקאסה הנסיך, אחיינו של קיסר־יפאן הנוכחי, היה אורח הכבוד בתערוכה הרטרו־ספקטיבית של האמן יעקב אגם באוסקה שביפאן. הנסיך תאקאהיטו הפתיע את האמן כשחתם את שמו בעברית בספר־האורחים של המוסיאון שבו נערכה התערוכה. הוא סיפר ליעקב אגם שהוא יודע את האלף־בית העברי.

■ יום הולדתו ה־50 של **מיכאל („מיש") לפידות**, ראש עיריית רחובות, חל בשבוע שעבר. עובדי לישכתו דאגו לסדר לו סיור בעיר כבר בבוקר. כעבור שעה חזרו לפידות וכמה מאנשיו מן הסיור. בלישכה הוא הופתע למצוא את בני־מישפחתו, חברי מועצת־העיר ואורחים אחרים, עם כיבוד ויין על השולחן. ה־חבר'ה לא ידעו איזו מתנה לקנות לו („מה קונים למישהו שיש לו הכל?") והחליטו לרשום אותו בספר־הזהב של הקרן־הקיימת.

■ ועוד מרחובות — זה לא כל־כך הסתדר שם, שראש־העיר הוא ממיפלגת־העבודה ומזכיר העיר, **צביקה פרלים**, הוא מהליכוד. ואם לא די בכך, אז אחיו של פרליס, **אבנר פרלים**, שהוא ראש סיעת־הליכוד במועצה, התמודד על ראשות ה־עירייה בבחירות האחרונות. לכן הוחלט שמזכיר־העיר ייצא ללימודים, ו**משה גונן**, שהוא דובר העירייה, יהיה מעכשיו גם מזכיר־העיר.

■ התקליטן **אילן בן־שחר**, מגיש מסיבת־ריקודים השבועית בערוץ 2, מופיע מזה 19 תוכניות כשהוא מרכיב מישקפיים כהים, המסתירים את עיניו. אחרי שאמרו לו הרבה פעמים שרוצים לראות את עיניו, החליט בן־שחר, שהוא ממוצא תימני, להפתיע באחת התוכניות הקרובות: הוא יגיד „רציתם לראות את העיניים שלי, אז הנה..." יוריד את המישקפיים, ויראה לנוער הרוקד שלו ולצופים בבית עיניים כחולות. שבוע אחר־כך הוא שוב יגלה את עיניו, שתהיינה הפעם ירוקות. ככה הוא יעבור את כל מיבחר הצבעים שיש לעדשות־מגע ציבעוניות להציע.

■ הזמר **בני ברמן** חתם חוזה לשמונה הופעות במועדון־הלילה במלון אוויה. ברמן, הסובל מעשן־סיגריות, הכניס לחוזה סעיף האומר שהוא אינו מרשה לעשן בזמן הופעותיו. שתי הופעות התקיימו. למרות השלטים ובקשותיו של הזמר, הוצתו במועדון סיגריות רבות. ברמן ביטל את החוזה לשש ההופעות הנו־

פסוקי השבוע

● „ידיעות אחרונות": „תל־אביבי הוא פרופיל שיוצא משיינקין, נתקע בפקקים, גר במיגדלים, שותה בפאבים, מדבר ב־פלאפון ושונא את ירושלים!"

● השבועון האמריקאי „טיים", על השלבים ב־חייו של שחקן: „הוא מופיע בסרטים בשביל ה־כסף, בטלוויזיה – בשביל הפירסום ובתיאטרון – בשביל התהילה!"

● **אלכס בילצקי**, פירסומאי מיפלגת־העבודה בבחירות בהסתדרות, על חבריו למיקצוע: „אנחנו השאור שבעיסה. אבל יש המון שאור, ואין כל כך עיסה!"

■ עובדי ידיעות אחרונות הופתעו כשהגיעו באחד הימים למקום־עבודתם וגילו שכותלי המערכת עירומים ושמרבית יצירות־האמנות שקישטו אותם — אינן. הסתבר ש**אדם ברוך** לקח בחזרה את כל אוספו הפרטי, שפיאר כתלים רבים במערכת, בעוד שחלק גדול מהעובדים היו בטוחים שציורי־שמן אלה שייכים לבני־מישפחת מוזס.

■ העימות המישפטי בין ח"כ **צ'ארלי ביטון** לבין היחצן **צבי אייל** צובר תאוצה. אייל, התובע את ביטון על סכום של 11 אלף דולר, יתרת חוב שביטון חייב לו, לדבריו, ממכירת הווילה שלו לחבר־הכנסת של חד"ש, הצליח להשיג צו־עיקול על רכושו וחשבונותיו של ביטון. אך הח"כ טען לחסינות בתוקף מעמדו. עורך־דינו של אייל ביקש לברר אם קרה בעבר מיקרה דומה, שבו הופעל צו הוצאה־לפועל נגד ח"כ כלשהו, ולהפתעתו הרבה גילה שבשנת 1984 נתבע חבר־הכנסת ביטון על־ידי אזרח בשם **יצחק בילו** וטען לחסינות, אך השופט **דויד בר־אופיר** דחה את טענתו מפני שזו היתה תביעה אזרחית, ולא פלילית. הוא נתן תוקף לצו, שבוצע במלואו. כעת הועבר העניין לסד"ם (סדר־דין־מקוצר), הליך מישפטי מיוחד, המזרז את המשך הדיון המישפטי במיקרים של סיכסוך כספי.

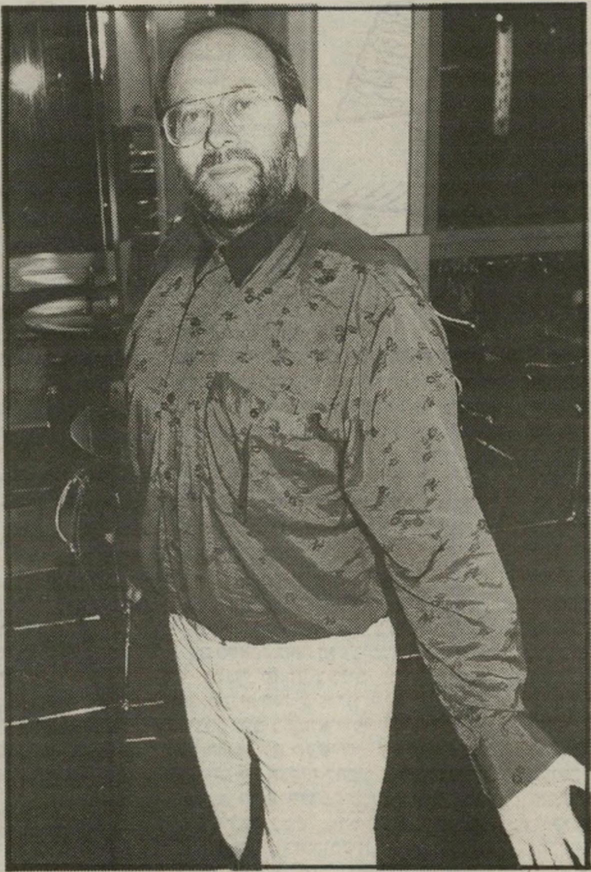

מנחם זילברמן (מימין) הבדרן השיל 18 קילוגרמים ממישקלו. יש שאינם מזהים אותו. אך זילברמן טוען שהכי־קשה לו לוותר על עוגות. מוטי אמיר (משמאל), מיסעדן, מראשי ימית לשעבר, עבר ניתוח לקיצור־קיבה והוריד ממישקלו 35 קילוגרם ב־3 חודשים ומתכנן להסיר עוד. גם שדרן הרדיו אלי ישראלי השיל באחרונה 17 קילוגרמים ממישקלו.

אלי דסה, העולם הזה

אלי דסה, העולם הזה

אוריאל בן־משה

מנהל מכון „האור ישראל־אפריקה לחקר התנ"ך" עורר תשומת־לב במסיבת חג־ההודייה האמריקאית המסורתית, שנערכה ב„בית־ציוני־אמריקה" בחסות השגריר האמריקאי ויליאם בראון. בן־משה גילה שהוא יליד קאמרון, ושהוא נולד יהודי. להפתעת הנוכחים הוא סיפר שיש יהודים שחורים רבים באפריקה, מלבד האתיופים. בן־משה, הלומד בישיבת „עטרת כוהנים" בירושלים, ישב בחברת בת־זוגו שיפרה יקיר, (משמאל). אוריאל פעיל בארגון ציוני אמריקה להעלאת המודעות ליהדות אפריקה.

שהיא תעלה לבימת־הנואמים בשעה מסויימת, כדי לשאת את דבריה. להפתעתם, תחת לנאום היא ביקשה את סליחת הנוכחים על־כך שהיא נאלצת לעזוב באו־פן מיידי ויצאה מהאולם. מסתבר שהיא הבטיחה את בואה לאירוע מישפחתי חשוב, שהתקיים בירו־שלים, וכשראתה שאינה עומדת בלוח־הזמנים היא ביטלה את נאומה ויצאה.

■ **גילה אלמגור** חזרה מה־פסטיבל ה־30 שלה השנה — הפעם בבריסל — ומיהרה מייד אל האולפן של קול השלום, כדי להגיש תוכנית בשמו של **איי־בי נתן** הכלוא.

■ בהצגה אכזר מכל המלך, שהועלתה בפסטיבל־עכו, הופיע השחקן **שלום שמואלוב** כש־שיער ראשו מגולח לצורך התפ־קיד. השיער לא מיהר לצמוח, וכעת הוא משחק במחזה מרד המתים, כשהוא חובש פיאה־נוכ־רית ג'ינג'ית. את אותה הפיאה חבש בהצגה שידוכים, שהועלתה על־ידי תיאטרון חיפה לפני שלוש שנים.

■ לכוכבת־המחזמר קברט **מיקי קם** יש מעריץ קבוע, ה־מזדהה בשם פרטי בלבד, אברהם, המגיע פעמיים בשבוע כדי לר־אות אותה. תחילה חשבו שהוא פשוט אוהב את ההצגה, אך לפני כמה ימים הוא הגיע כשחבילה עטופה בסרט בידו, ובמהלך הה־צגה הוא החל לאותת למיקי קם. השחקנית, המכירה אותו כבר מפעמים קודמות, ביקשה ממנ־הלת־ההצגה שתזמין אותו לחדר־ההלבשה שלה. הגבר הקשיש נכנס לחדר והגיש לזמרת חבי־לה, ובה בושם צרפתי יקר.

■ הדוגמנית ומלכת־היופי לשעבר, **דנה וקסלר**, הוזמנה לרוסיה כדי לייצג את ישראל בתצוגה נודדת של אופנה ישר־אלית. אל הנסיעה הזאת אמור להצטרף בעלה, איש־העסקים **איציק ספקטור**. אך נסיעתה של וקסלר עלולה להתבטל, מפ־ני שהיא בחודש השלישי להריו־נה, והנסיעה לרוסיה מתוכננת לסוף חודש ינואר.

■ בריחת השבוע שייכת לבדרן **מנחם זילברמן**. הוא סיפר שבנו ללא־נישואין של הבדרן **דודו טופז** אינו גדל, מפני שכל הזמן לוקחים ממנו רקמות לבדיקה.

■ מלכת־הבשמים הישרא־לית **יהודית מילר** מתחילה להתאושש מהמכה שניחתה עליה, כשאיבדה את האימפריה שלה. היא הקימה בית־ספר בינלאומי לקוסמטיקה בישראל, ולפני שבוע הגיע ארצה המיל־יונר השווייצי **גרי פרידמן**, שהיה בעבר סוכן של החברה שלה באירופה, והציע לה להקים אקדמיה בינלאומית לקוסמטיקה עם סניפים בחו"ל.

נעמי רזן וזוהר אוהליאב ■

אלי דסה, העולם הזה

מירי רסקין

אלמנתו של הארכיטקט יורם רסקין, היא לא רק בליינית תל־אביבית, אלא גם דיילת ותיקה בחברת־התעופה הבלגית. השבוע היא יצגה את החברה במסיבה במלאות 40 שנה לפעילות החברה בישראל.

■ תעשיינית־הטקסטיל **מגי דוברוביצקי** הוזמנה לאחד מבתי המלון בתל־אביב, כדי להשתתף בכנס של נשים־יוז־מות. המארגנים סיכמו איתה

ספות, והפסיד סכום כסף רציני. בימים אלה, אגב, הוא מחליף את **יואל שר** במועדונו עומר כייאם, ושם, לשם שינוי, הקהל נענה לבקשתו.

אלי דסה, העולם הזה

יוסי אלוני

צלם „מעריב", הגיע לבניין היחידה המרכזית של המישטרה ברחוב דיזנגוף בתל־אביב כדי לצלם את הבאת מוחמד אחמד עבדאללה חלבי, החשוד ברצח השיבעה ביפו ובתל־אביב. כשהגיעו שמח לגלות שהוא הצלם היחידי בשטח וצילם. כעבור 20 דקות, אחרי שהחשוד כבר הוכנס לבניין, הגיעו שאר הצלמים. כדי לרצותם ביימו השוטרים את כל הסצינה מחדש – החשוד הוצא מהבניין, הוכנס לרכב והוצא ממנו כשהוא כבול באזיקים, והוכנס שוב לבניין. אלוני הפסיד סקופ.

מדוע לבזבז חשיש?

לפני השופט יצחק בראז עמד נאשם בהחז־קת־חשיש. בעוד השופט מרשיע את הנאשם וכו־תב את פסק־הדין, אמר

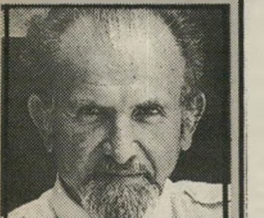

בראז

הודאה

הנאשם בקול רם שהוא חף־מפשע, ושהחשיש לא שלו.

כאשר סיים השופט את כתיבת פסק־הדין, התרומם הנאשם ושאל את השופט: „אפשר בבק־שה לקבל בחזרה את החשיש?"

95 יום במילואים

ציון עפריר, העולם הזה

טימור

מתיחה

לפני כמה חודשים העלו כתב כלבוטק, עופר טלר, ותחקירן התוכנית, עידו למפרט, רעיון באוזני מי שהיה אז העורך והמפיק, רפי גינת: לעשות במיסגרת התוכנית פינת מתיחות שתעסוק בענייני צרכנות. גינת אמר: לכו על זה.

צולמו כמה מתיחות, אבל השניים דחו את השידור, ב־תיקווה לעשות זאת כאשר גינת יחזור לתוכנית. השבוע הם קיבלו הוראה להתחיל להריץ את המתיחות בעתיד הקרוב. אחת המתיחות בפי־נה זו, שתיקרא לא לומדים לקח, מנסה לחנך אנשים לקרוא היטב מיסמכים שעליהם הם מתבקשים לחתום.

טלר שיחק כפקיד בבנק, והחתים אנשים על טפסים שבסופם היה כתוב: אני מתחייב לשרת במילואים 95 ימים בשנה. אנשים חתמו על הטופס, ואז נכנס לבנק משה טימור, כשהוא לבוש מדים ועונד דרגות של רב־סרן, בירך את החותמים על יוזמתם הנהדרת, הסכמתם לעזור לצה"ל, והתחיל לערוך להם תרגילי־כושר בבנק.

כל מיני פטנטים להחבאתה ולהסוואתה של המצלמה קיבלו אנשי כלבוטק מאיש סירטי־המתיחות יהודה ברקן.

„אני עובד קשה במשך כל היום. בערב אני רוצה להירגע.

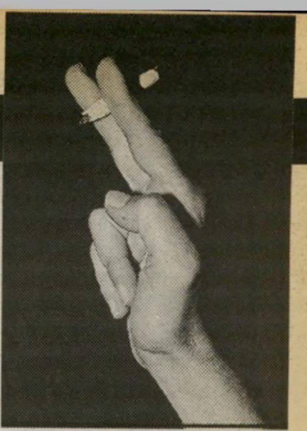

מונולוג: כל אחד מחליט מה טוב בשבילו

בעצם אני לא כל־כך זוכר איך זה התחיל בדיוק. הייתי אז בסוף השרות הצבאי, ישבנו כמה חברים, מישהו הביא חתיכה קטנה של חשיש ועישנו. אז עוד לא היו בארץ ניירות־גילגול, אז רוקנו סיגריה, עירבבנו את הטבק בחשיש, מילאנו בחזרה ועישנו.

אני זוכר שבפעם הראשונה לא הרגשתי כלום — היום כבר מותר לגלות — רק קצת כאב־ראש וכבדות, אבל אמרתי שאני מרגיש נהדר.

אחרי הפעם הראשונה היינו נפגשים מדי פעם אצל אחד החברים, כשההורים לא היו בבית, והיינו מעשנים. זה לא היה קבוע, כי היינו בצבא ולא תמיד היינו יוצאים ביחד לחופשות־שבת.

אחר־כך כבר התחלתי להרגיש. מה הרגשתי? קשה לתאר במילים, אבל זו מעין הרגשת־ריחוף נעימה. פתאום הכל נראה בסדר. יש רגעים שאתה מתכנס לתוך עצמך ושוקע במחשבות. קשה לעקוב אחרי המחשבות האלה, הן לא סדירות והן לא הגיוניות במיוחד. אתה פשוט מצטנף לך בפינה והמחשבות מתעופפות לכל מיני כיוונים.

יש גם הרבה קטעים של ביחד. מישהו זורק איזה מישפט וכולם מתחילים להתגלגל מצחוק. אבל זה לא היה צחוק רגיל, האמירה גם לא היתה צריכה להיות מצחיקה במיוחד. זה היה צחוק פרוע של סתם. צחוק שבא מבפנים, שאחר־כך הבטן כואבת מרוב צחוק. וכך אפשר היה לצחוק המון־המון זמן. זה היה כיף.

כשהיינו מעשנים גם אהבנו להקשיב למוסיקה. ובעניין המוסיקה היו תקופות. היו זמנים שהיינו שומעים את אותו התקליט שוב ושוב, לומדים את כל המילים ושרים ביחד עם הלהקה.

אני זוכר את התקופה הזו כתקופה נעימה, שבה שום דבר לא היה איכפת לנו במיוחד, שהכל נראה בסדר ונעים.

כשהיינו יושבים ומעשנים היינו יכולים להעביר כך שעות. בהתחלה לא היינו מעשנים כל־כך הרבה — אולי שתיים־שלוש סיגריות בערב. וכך היינו יושבים ומדברים שטויות וצוחקים המון, ולפעמים מתפלספים על החיים. יש קטעים, כשאתה מסטול, שכל דבר־שטות נראה כמו איזה גילוי פילוסופי מדהים וחדשני. אז היינו יושבים ומדברים על הצבא ועל המדינה ועל העתיד.

אחר־כך, בבוקר, איש לא היה זוכר על מה בדיוק צחקנו כל־כך ומהן המחשבות הפילוסופיות העמוקות ששקענו בהן. זה היה בילוי, וזה היה להיות ביחד עם החברים הטובים, והיה בזה גם האלמנט של הסודיות, כי זה הרי דבר אסור.

אני זוכר איך היינו מאווררים את החדר לפני שהיינו הולכים הביתה. היינו פותחים את החלונות ומתיזים דיאודורנט או כל ריח מסוג אחר, כדי שלא ירגישו.

היינו מעלימים את כל בדלי־הסיגריות שעישנו בבית־השימוש, כדי שלא יישאר שריד וזכר.

עוד דבר שאיפיין את העישון היה רעב מטורף. פתאום הייתי נתקף ברעב — כאילו שלא אכלתי שלושה ימים. הרצון היה בעיקר לטרוף משהו מתוק.

אחרי זמן גיליתי שאם אני מתפתה לרעב הזה ומכניס משהו לפה — זהו, אני אבוד. אז כבר אי־אפשר לעצור את טירוף האוכל. יכולתי לחסל כל דבר־מאכל שהיה בשטח. וכך זה היה עם כולנו.

כשהיינו מעשנים, כמעט ולא היינו יוצאים לבילוי אחר. כשמעשנים חשיש יש מין הרגשת־כבדות כזו בכל הגוף, אין חשק לזוז.

אבל אם היינו מחליטים לצאת מהבית — לסרט או לחברים או לכל מקום אחר — היינו מזליפים טיפות לעיניים.

תופעה פיסית הנגרמת מעישון היא עיניים אדומות וכבדות. כלומר, העפעפיים חצי־סגורים. היינו בטוחים שאם נצא כך לרחוב, כולם מייד ייראו שעישנו.

איך היינו משיגים את הנפאס? טוב, דרך חברים וחברים של חברים, או שהיינו קונים במשותף אצל סוחר קטן שמישהו הכיר, והיינו מתחלקים בינינו. בסך הכל זה היה די זול, ואם היינו קונים כמה חברים ביחד, זו היתה הוצאה בכלל לא־משמעותית.

איך להשיג זה קטע שבהחלט זכור לי כמסובך ולא כל־כך נעים. אבל בהתחלה הכמויות היו כל־כך קטנות, כי תדירות העישון היתה מאוד נמוכה, כך שזה לא היווה בעייה. אף פעם אין בעייה להשיג בוף קטן דרך איזה חבר. אחר־כך, אחרי שהשתחררנו והיינו מעשנים בתדירות יותר גבוהה, אז כבר התחלנו להכיר את מי שמוכרים והיינו קונים בעצמנו. פשוט נכנסנו לזה לאט־לאט ואז הכל נעשה בצורה טיבעית.

אני זוכר שאהבתי נורא את הרגשת הריחוף הזאת ואת ההרגשה שהכל בסדר. כשאתה צעיר, לפעמים כל שטות נראית כמו אסון נוראי, וזו היתה דרך להשיג הרגשה נעימה, וגם היה העניין של ביחד.

עבירה על החוק? כן, ידענו שזו עבירה על החוק ובאמת כל פעם שהיינו מעשנים היינו נועלים את הדלת בכל המנעולים האפשריים. וכמובן שהעישון, כמו שהוא מגביר את התחושות הנעימות, יכול גם להגביר תחושות לא־נעימות.

קרה לא פעם שהייתי נכנס לפאראנויה. בעיקר פאראנויה ממישטרה. כל רחש הכי קטן בסביבה היה מקפיץ אותי. כל רחש צעדים ברחוב בחוץ היה גורם לי לדהור אל החלון, לראות אם הבילוש לא מתקרב. אבל בסך־הכל זה לא היה משהו דרמאתי במיוחד. זו היתה צורת־בילוי וזהו.

ובבוקר? זה היה תלוי. אם הייתי הולך לישון מאוחר, אז ברור שקשה היה לקום בבוקר. אבל אם הולכים לישון מאוחר מאוד, קשה לקום מוקדם גם כשלא מעשנים נפאס. זה לא זכור לי כקושי רציני מדי. קשה, אבל קמתי ותיפקדתי ובשום מקום, חוץ מאשר בחברה שבה עישנתי, לא ידעו שאני מעשן חשיש, וגם לא היו לי הפרעות קשות בתיפקוד כתוצאה מזה.

חוץ מחשיש ומריחואנה לא נגעתי בסמים אחרים, זה לא עניין אותי. הפסקתי לעשן לפני כמה שנים, כי הרגשתי שמיציתי את העניין. זה לא עניין אותי יותר, אבל אני כפירוש לא נגד זה. למה שזה לא יהיה מותר? כל אחד מחליט מה טוב בשבילו, וכל אחד אחראי על גופו.

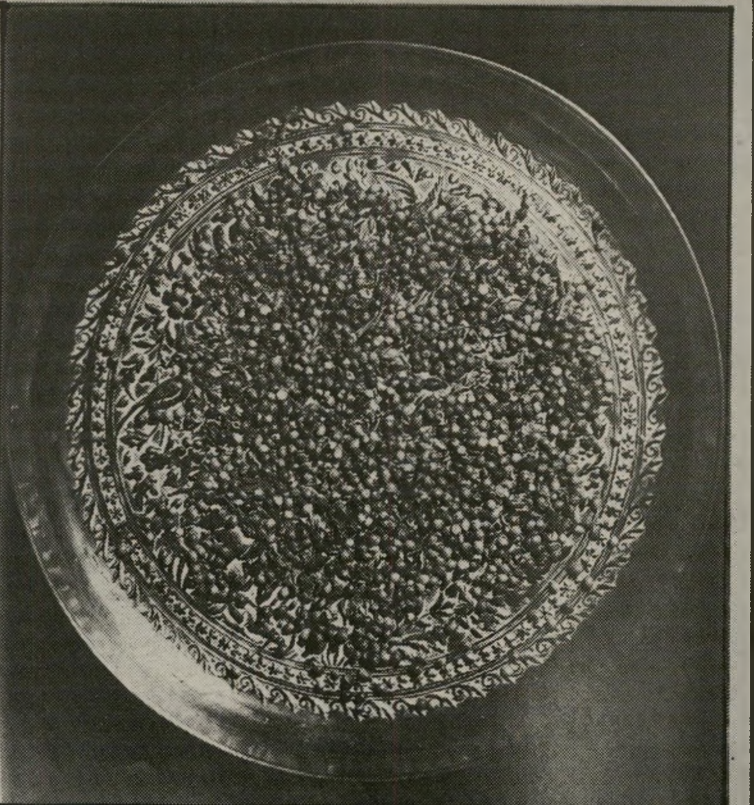

1 זרעי הקנאביס. אחד ממרכזי־הגידול בעולם הוא בלבנון. יש הטוענים כי שדות הקנאביס הם הסיבה האמיתית למילחמת־האזרחים המתחוללת שם.

2 מחסן מלא צמחים קטופים. החורף הוא עונת־הקטיף. מאחסנים את הצמחים במחסנים גדולים, הצמודים למרכזי־הייצור. משתמשים בציוד מודרני.

„לא אוהב אלכוהול. אז אני מגלגל לעצמי סיגריה ומעשן.”

פס הייצור

3 הפקת החשיש נעשית בעיקר על־ידי נשים, הממיינות והמפוררות את הצמחים. יש להפריד בין העלים והפרחים של הצמח לבין הענפים והגזע.

4 העובדות לוחצות ומשפשפות את הצמחים בעזרת כלים מיוחדים. החומר המסונן נדחף למטה, דרך רשת ברזל. צריך לחזור על התהליך שוב ושוב.

5 בכל פעם משתמשים במסננת צפופה מן הקודמת, עד שמתקבלת האבקה הנקיה. כמות האבק בתהליך היא עצומה. המחסן מתמלא באבקת־חשיש.

מונולוג: „אל תהפכו אותי לעבריין!”

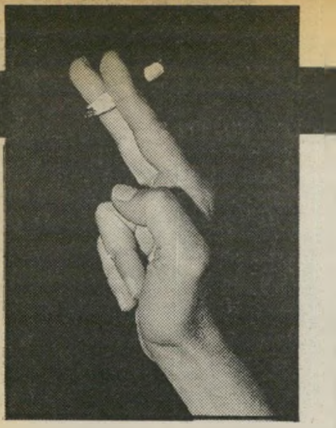

אני מעשן נפאס, או מריחואנה כמעט כל יום. לא כל היום, אבל כמעט כל יום. בבוקר אני עובד, כמו כל אחד, במישרד. עובד בסדר, אפילו נהנה מהעבודה. בערב אני בא הביתה, מגלגל לי סיגריה ומעשן. אני מאוד נהנה מזה, ואני לא רואה בזה שום דבר לא־בסדר. בסך־הכל אני לא מפריע לאיש. כמעט אף אחד, חוץ מכמה חברים מאוד־מאוד קרובים, לא יודע שאני מעשן. והחברים האלה, גם הם מעשנים איתי מדי פעם, חלקם, לא כולם.

למה אני מעשן? אני לא יכול להסביר בדיוק. קודם כל משום שאני אוהב את זה. שנית, למה בן־אדם שותה כוסית בערב, כשהוא חוזר הביתה מהעבודה? זה סוג של פריקת מתחים של כל היום.

בן־אדם שיוצא בבוקר לעבודה, זה כאילו שהוא יוצא אל הג'ונגל. אני מרגיש שאני יוצא לתוך מהומה גדולה, שנמשכת כל יום־העבודה שלי. זה לא סותר את העובדה שאני אוהב את מה שאני עושה בעבודה.

יש לי טמפרמנט גבוה, אני עובד קשה, אני נפגש עם המון אנשים במישרד. בערב, כשאני בא הביתה, אני רוצה להירגע. אז יש כאלה שבערב שותים כוסית וזה מרגיע אותם. אני פשוט לא אוהב אלכוהול, אז אני מגלגל לעצמי סיגריה ומעשן. אני לא חושב שאני מזיק למישהו אם אני מעשן סיגריה או שתיים של חשיש בערב. אני מעשן כבר שנים, ואני ממשיך לעבוד ולבלות ולהיפגש עם המישפחה, כמו הרבה אנשים אחרים שלא מעשנים.

איפה אני משיג את החשיש? או, פה שורש הבעייה. הרי כולם יודעים שזו בעצם עבירה על החוק. למרבה הצער, אני לא יכול להיכנס לסופר ולקנות חשיש או מריחואנה, כמו שקונים יין או וודקה. כאן, בשביל להשיג חשיש, צריך לבוא במגע עם אנשי העולם התחתון, או עם אנשי־שוליים, וזה פשוט לא לעניין. זה מסבך את הדברים, זה מסוכן וזה גם די־יקר לפעמים וקשה להשגה בתקופות מסויימות.

אם יתפסו אותי, אני אבוד. כל חיי יהרסו. יש לי מיקצוע, אני מועסק במישרה מסויימת, יש לי מעמד חברתי מסויים. אם יתפסו אותי — כל זה יהרס. אני בעצם לא מפריע לאף אחד. במישרד לא יודעים שאני מעשן. אני מתפקד בסדר ואין עם זה שום בעייה.

אני משיג בדרך־כלל באמצעות חברים, והחברים באמצעות איזה סוחר קטן, שהוא גם סוחר וגם חבר.

אני לא קונה כמויות גדולות, אני גם לא מעשן כמויות גדולות, לפחות לא לפי קנה־המידה שלי. אבל אם, חלילה, יתפסו אותי, זאת תהיה כמות שנחשבת למיסחרית, לפי החוק הפלילי. אני לא סוחר־סמים. אני מעשן בבית שלי, לבד או עם עוד חבר או שניים, וזהו. למרות שמבחינה פורמלית אני עובר על החוק, אני לא מגדיר את עצמי כעבריין.

סמים אחרים? אף פעם לא עניין אותי שום סם אחר. אני מעשן רק חשיש ומריחואנה, כי דרוש לי משהו כדי להירגע בעזרתו מיום־עבודה עמוס. זהו. לא יותר ולא פחות. זה לא גורם לי לאשליות גדולות, לא גורם לי לעשות מעשים טיפשיים, לא גורם לי לשנות את דרכי או את אופיי. זה פשוט נעים לי.

אבל במצב הנוכחי זה גורם לי להסתגר, כי אני עושה משהו שהוא פלילי לפי החוק ואני לא יכול לעשות זאת בפומבי, אלא רק בהסתר.

מה זה עושה לי? זה פשוט מרגיע אותי. אני זוכר כשהתחלתי לעשן לפני כמה שנים, זה היה נותן לי הרגשה של היי. הכל היה נראה לי יותר איטי ונחמד ונעים ובסדר. היתה לי גם התרגשות מאוד מיוחדת מהעישון. היום אני חושב שזה קרה גם משום שכל העניין היה חדש לגמרי והיה בזה הרבה מיסתורין.

היום זה כבר הפך אצלי לשיגרה.

לא, אני לא מכור לזה, מה פתאום? נכון, אני מעשן כמעט כל יום, וזה בהחלט מתוך בחירה, כשאני לוקח בחשבון גם את הסיכונים שבזה. ואני מדבר רק על הסיכונים הקשורים בעבירה על החוק.

אבל יש תקופות ארוכות שבהן אני לא מעשן. כשאני נוסע לחו"ל אני לא מעשן, ואז אין לי שום בעייה עם זה, כי כשאני בחו"ל אני בחופש, וכשאני בחופש אני לא צריך להירגע, כי אני כבר רגוע.

אני לא מעשן גם כשאי־אפשר להשיג, וזה קו־ה, לצערי, לעיתים קרובות בזמן האחרון. אז אני לא מעשן. זה חבל לי, אבל אני לא מטפס על הקירות בגלל זה. אני לא מעשן גם כשאני עייף מדי. זה לא דרוש לי עד כדי ייאוש, זה לא הכרחי לי מבחינה פיסית ולא מבחינה נפשית. אני פשוט נהנה מזה ואם זה ישנו — מה טוב. אבל אם זה איננו — חבל. זה הכל.

אני חושב שזו טעות לשים את החשיש והמריחואנה בנשימה אחת עם הרואין וסמים קשים. אני חושב שזו טעות להפוך אדם כמוני, שהוא מועיל לחברה, לעבריין. ואני בטוח שכמוני יש אלפים בארץ, אם לא מאות אלפים. אנשים שמעשנים בשביל הכיף שלהם,

בדיחה

שפן נכנס לחנות־מכולת ושואל את החנווני: „תגיד, יש לך סיגריה ממולאת?”

החנווני עונה בשלילה, השפן הולך לדרכו.

למחרת חוזר השפן למכולת ושואל: „תגיד, יש לך סיגריה ממולאת?”

החנווני שוב עונה בשלילה, השפן הולך.

וכך זה נמשך יום אחרי יום.

לבסוף, אחרי ימים אחדים, החנווני אומר לאשתו שאולי כדאי להביא סיגריות ממולאות למכירה, משום שיש ביקוש.

למחרת שוב נכנס השפן למכולת ושואל: „תגיד, יש לך סיגריה ממולאת?”

החנווני: כן, כמה אתה רוצה?”
השפן: „מישטרה! אני שוטר!”

"נכנסים לפאראנויה מהמישטרה. מרגישים כמו עבריינים!"

פס הייצור: המשך

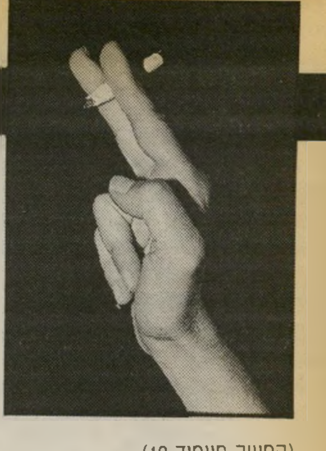

(המשך מעמוד 19)

שאינם מזיקים לסביבה, שמתפקדים כרגיל, שמעולם לא ניסו שום סם אחר, ושהם בעצם עבריינים. זה לא לעניין.

היסטוריה

מישטרת־ישראל מוציאה מדי כמה שנים חוברת מיקצועית שבה היא מטפלת בהיבטים החברתיים והפליליים של הסמים.

באחת החוברות האלה אפשר למצוא את ההיסטוריה של צמח הקנאביס, שממנו מופקים החשיש והמריחואנה.

וכך נאמר שם: לפי כמה גירסות מוצאו של החשיש, המופק מצמח הקנאביס, במיזרח־הרחוק ובמיוחד בסין ובהודו.

החשיש הובא לאירופה על־ידי חיילי נפוליון בראשית המאה ה־19. הוא הובא לאמריקה על־ידי פועלים מכסיקאיים.

בארצות־הברית החל השימוש במריחואנה (המופקת מעליו של צמח הקנאביס) ב־1920, אולם מ־1937 הוצא הסם מרשימת התרופות והחומרים המותרים ועבר לשימושם של אוכלוסיות נודדים, אנשי שוליים ועבריינים. מ־1940 התחילו לתקוף את הבעייה מן האספקט הפלילי.

המריחואנה והחשיש משוייכים לקבוצת הסמים ההלוצינוגניים (היוצרים הלוצינציות — הזיות).

צמח הקנאביס גדל באקלים ממוזג. במיזרח־התיכון, במארוקו, בדרום־אמריקה, בהודו ובמדינות מסויימות בארצות־הברית.

השפעות פיסיות:

תוך כדי עישון הסם מוחש קצב הדופק ולחץ־הדם עולה במיקצת. כלי־הדם בריקמות החיבור של העיניים מתמלאים, ומשום כך הן נראות אדומות. תופעות נוספות: פה יבש, גרון ניחר, הרגשת בחילה ורצון להקיא. האטה בתגובת אישוני־העיניים לאור והרעה בקואורדינציה של תנועות־הגפיים. רמת־הסוכר בדם יורדת עד כדי גרימת רצון עז להשלימה על־ידי מאכל ממתקים.

אצל מעשנים ותיקים ההשפעות חלשות יותר ושונות מהמתואר.

מבחינה פלילית יש חשיבות לעובדה שאפשר לגלות את עיקבות החשיש על אצבעות המעשן לאחר שעה מזמן העישון, במשך שבע שעות רצופות. בשתן ניתן למצוא את שרידי הסם אפילו אחרי 36 שעות מאז השימוש בו.

השפעות נפשיות:

ירידה בעירנות, הזיות ועירפול הכרתי, מחשבות תלושות וחסרות־אירגון וראייה מופרעת. תחושת הזמן והמרחב משתבשת. העישון גם גורם לצחוק חסר־מעצורים, או להחרפת מצב־רוח רע, אם היה כזה לפני השימוש ולתחושת כבדות ו„ראש נפוח". נטייה לדברנות ולעליצות יתר, אם העישון נעשה בחברה. העישון ביחידות גורם לנטייה לשקט, להזיות ולחולמנות.

טוענים שמי שמעשנים בקביעות, מחלישים את כוח זיכרונם ומזיקים למוח. נוצרים שינויים ביולוגיים במוח, המתבטאים בחוסר־ריכוז ובהאטת־תגובה, באפטיה, באדישות, ובהרגשת־ריחוף.

6 העובדות המיקצועיות יוצרות בשלב זה את הקסם. במיומנות ובמהירות הן הופכות את האבקה, באמצעות לישה, לחומר הידוע בשם „לבנוני אדום".

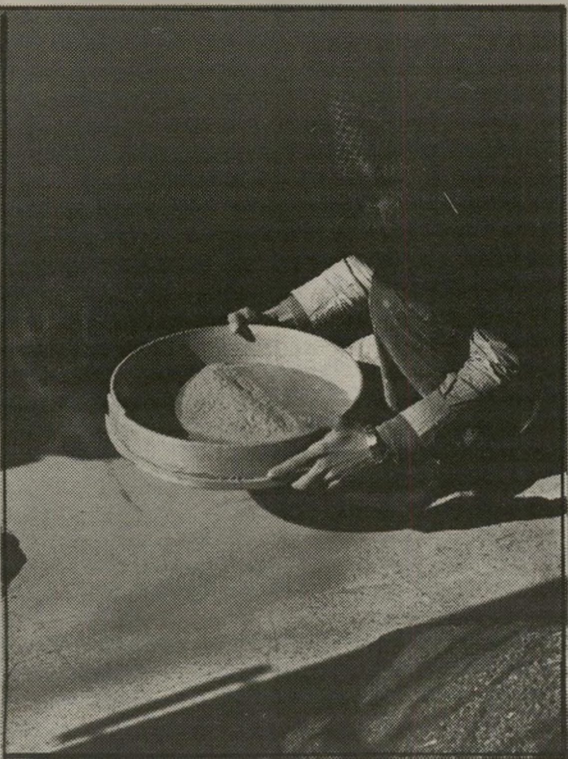

7 בשלב זה נכנסים גם הגברים לפעולה ומתחילים לבדוק את איכותו של החומר. במקומות מסויימים מערבבים כבר בשלב זה חומרים אחרים עם אבקת־החשיש.

8 עבודת־הלישה ארוכה ומתמשכת. החומר נעשה צמיג וניתן לגלגלו לצורת כדור או אצבע. כדי להשיג כמות קטנה של חומר מעובד, דרוש מאמץ ועבודה רבה.

9 לפנינו התוצר הסופי – הסוליה. זהו המוצר המיסחרי. סוליות נארזות בתוך אמצעי־הברחה, ונשלחות אל מעבר לגבול באמצעות סוחרים ומבריחים מנוסים.

הגדרות

כפי שהן מופיעות בפירסום של מחלקת־ההדרכה של מישטרת־ישראל.

אוקה: 1220 גרם, יחידת־המדידה, הבסיסית של חשיש.

אצבע: כינוי עממי לכמות חשיש במישקל גרמים אחדים.

מסטוליות: כינוי עממי להתנהגותו של אדם, הנמצא במצב של שיכרון־חושים עקב שימוש בסמים.

סוליה: כינוי לכמות חשיש במישקל 100–300 גרם, שצורת אריזתה דומה לסוליית־נעל.

סמים: חומרים טיבעיים או מלאכותיים, המסוגלים לשנות מצבים נפשיים, ריגשיים ותודעה של בני־אדם וחיות, וכן לשנות, בדרך כימית, מיבנה או פעילות של רקמות חיות.

סמים קשים: חומרים היוצרים תלות גופנית בקרב המשתמש בהם (אופיום, מורפין, הרואין).

סמים רכים: חומרים היוצרים תלות נפשית בלבד בקרב המשתמש בהם בכמויות קטנות (אמפטמינים, חשיש).

כל מה שאתה צריך
זה חסכון ו...חלום.
מבצע חסכון חודשי
לכל אחד מאיתנו יש חלום קטן, שעם קצת מאמץ אפשר להגשימו. אתה מתכנן לרכוש מכשיר חשמלי או ריהוט לבית? לחסוך לעתיד עבור הרך שנולד? לערוך ארוע משפחתי? לצאת לחופשה? לרכוש מחשב לילדים או לממש כל חלום אחר? בוא לבנק דיסקונט וחסוך לפי יכולתך בתוכניות החסכון "יתרון" בהפקדות חודשיות, חסכון קל ולא מכביד.
■ תוכניות החסכון "יתרון"
אתה חוסך כל חודש, משנתיים ומעלה, ומקבל הצמדה מלאה למדד, לדולר או לסל המטבעות - ועוד ריבית צמודה.
כך תצבור סכום יפה ותוכל לממש את חלומותיך.
חשוב על המחר. בוא לחסוך היום בבנק דיסקונט.
שי לכל פותח חסכון
עם פתיחת חשבון בהוראת קבע חודשית בתוכנית חסכון תזכה בשי (לפי תנאי המבצע):
■ שעון קיר
■ אלפון טלפון מהודר
השי יחולק עד גמר המלאי.
המבצע לתקופה מוגבלת.
ניתן לקבל פרטים נוספים ב"טלבנק דיסקונט" טל. 03-639111 מ-08.00 בבוקר עד 10.00 בלילה.
או בכל שעות היממה ב"טלבנק מבצעים" 03-5131940.
פרטים והצטרפות בכל סניפי הבנק.
בנק דיסקונט מתקוון אליך
ורשבסקי, פרילין דובר

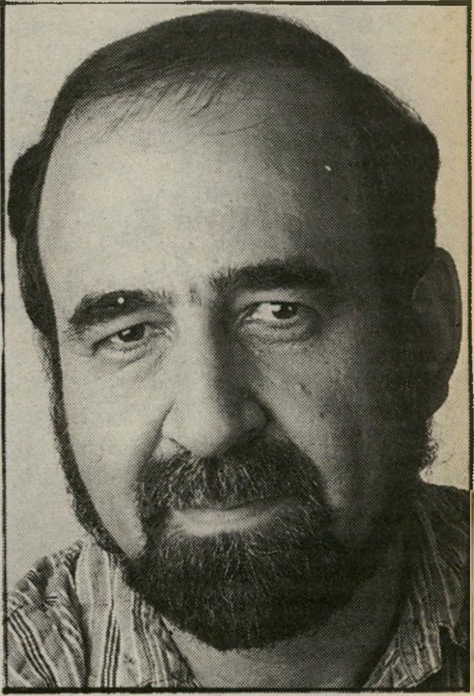

בני טמקין:

„האחראים לכך טוענים שזוהי רק ההתחלה!"

כתובות „אש"ף החוצה" ו„בוגדים" התגלו בשבוע ש־עבר על דלתות מישרדיהם של כמה מרצים באוניבר־סיטת תל־אביב. לפני שבועיים נתלו על לוחות־המוד־עות כרוזים שבהם נאמר כי מרצים מסויימים משתפים פעולה עם אש"ף, ויש לסלקם מהאוניברסיטה.

מה קורה באוניברסיטת תל־אביב! שאלתי את הד"ר בני טמקין, מרצה בחוג למדעי־החברה ומזכיר ר"ץ, מי עומד מאחורי הפעילות הזאת!

לא ידוע לי. הפעילות התחילה כבר בתחילת שנת־הלי־מודים, ולא ידוע לי מי עומד מאחוריה. הופיע כרוז אנונימי שפירט שמות מרצים שיש לסלק מהאוניברסיטה, ובו הוזכרו שמותיהם של יונתן שפירא, עדי אופיר, טניה ריינהרט, יאיר עברון, משה שקד, אני עצמי ונדמה לי שגם לאה רוזן.

לפני כמה ימים ציירו כתובות על הדלת שלי ועל תיבת־ה־דואר של יאיר עברון. צילצלו גם למערכות־עיתונים וטענו שזוהי רק ההתחלה. חוץ מזה אני לא יודע דבר.

יתכן שזה קשור לפעילות של קבוצת־מרצים באוניברסיטה בשם עד כאן. אבל גם יכול להיות שמדובר בסטודנט מסויים, מיליטנטי במיוחד, שבמיקרה לומד בתל־אביב. קשה עד עכ־שיו למצוא דפוס כלשהו, כי בינתיים גם לא נשמעה טענה ספציפית.

אוניברסיטה

● **כל השמות שמנית משוייכים ל„עד כאן"?**

לא. יאיר עברון לא פעיל בקבוצות־השמאל באוניברסיטה בכלל, ולא ברור מדוע בחרו דווקא בו. אני, כשלעצמי, עוסק בפעילות פוליטית, אבל לא בין כותלי הקמפוס.

● **ומה עושה האוניברסיטה בנדון?**

היתה תלונה לביטחון. מה הם עשו עם זה — אין לי מושג.

● **ואתה מרגיש מאויים?**

בתור פעיל בר"ץ אני רגיל לתגובות כאלה. זה לא נעים, אבל זה עדיין לא מאיים. אני מקווה שהאוניברסיטה תטפל בזה.

● **יש לפעילות מסוג כזה תקדים באוניבר־סיטה?**

עד כמה שידוע לי, זה חדש. מיכתבי־שיטנה הם אמנם לא עניין חדש, גם כתבתי על זה מחקר, אבל באוניברסיטה זה חדש.

(אורית זרובבל)

ישראל־סאן

מאשה לובלסקי:

„בשלב זה אני אומרת לעצמי שמספיק!"

מיכתב לא־חתום, כביכול בשמה של מזכ"ל נעמ"ת, מאשה לובלסקי, שהופץ בשבוע שעבר, דרש למנותה כממלאת־מקום לישראל קיסר, מזכ"ל־ההסתדרות, מ־שום שהיא רואה את עצמה מועמדת למזכ"לות.

שאלתי את לובלסקי האם היא יודעת מי אחראי להפצת המיכתב.

אין לי הערכות. כל השיטה הזאת נראית לי משונה. אלה כללי־מישחק שלא היו עד כה בהסתדרות.

● **מה זאת אומרת?**

לא זכור לי שהשתמשו במיכתבים אנונימיים מסוג כזה בעבר. האמת היא שאני כלל לא ידעתי עליו. נשלחה הודעה לעיתונות שנראתה, לכאורה, מאוד תמימה. ההודעה לא היתה חתומה, וגם הופיעה ללא הלוגו של נעמ"ת. מי שמכיר את מזכ"ל־ההסתדרות יודע שהוא לא ממנה ממלא־מקום. כך שזה מכוון, כנראה, להרגיז את מזכ"ל־ההסתדרות, או ליצור מתח בינינו. לנסות לחמם אותו נגדי. אין לי הערכה מי עומד מאחורי המיכתב.

● **ואת רואה את עצמך כמועמדת למזכ"לות?**

אני בכלל לא רואה את עצמי כרגע בשום דבר, להוציא מזכ"ל נעמ"ת. זה עתה נבחרתי מחדש ויש לי תוכניות רבות

נעמ"ת

וחשובות. כל דבר יבוא בעיתו. לעסוק עכשיו בדברים האלה נראה לי מגוחך.

● **מה זאת אומרת „כל דבר בעיתו"?**

בפוליטיקה הישראלית, דברים מתרחשים בצורה כזאת ש־לא כל מי שמנצח זוכה. לא כל מי שזוכה בהישגים, מתחשבים בהישגים שלו לאחר־מכן. מי יודע מה יהיו מישחקי־הכוח? אני בכלל לא בטוחה שאני רוצה להיות חלק מזה. את לא מוצאת אותי היום להוטה. את כל זמני ומרצי השקעתי במערכת־הב־חירות האחרונה, ובשלב זה אני אומרת לעצמי שאולי מספיק. זה אולי נשמע מאוד מוזר ולא אופייני לפוליטיקאים, אבל אני באמת מרגישה שאת האחריות שלי מילאתי.

במיפלגה כמו שלנו, לא די לקום ולהגיד „אני, הפרט, יש לי זכויות." יש זכויות לפרט, אבל יש גם אחריות. מי שיהיה הכי ראוי במועד הוא שייבחר.

● **ואת תקבלי את הדין?**

אני כבר לא אשתנה.

(אורית זרובבל)

עוזי קרן

חן ליפין:

„לא שמחתי כאשר הנבחרת הפסידה!"

16 פעמים הפסידה נבחרת ישראל לנבחרת ברית־ה־מועצות בכדורסל. במוצאי השבת האחרונה קיוו המא־מן, רלף קליין, ושחקניו שלא תהיה פעם נוספת. והיתה. לא עזרו צלילי המנגינות היהודיות, גם לא התחפושות של „כנר על הגג". על הפרקט נחלה הנבחרת תבוסה. פה לא היה הפסד של שתי נקודות, פה הפסידו ב„גדול" – בהפרש של 32 נקודות.

חן ליפין, רכז האלופה, מכבי תל־אביב, לא היה שם. הוא אפילו לא זומן לנבחרת. לרלף קליין הוא נראה מיותר, למכבי תל־אביב הוא הציל בעבר מישחקים קשים יותר.

● **מה דעתך על המישחק?**

תמיד השחקנים שבחוץ מרגישים שהם חסרים במיגרש. ככה זה. אני לא רוצה להגיד שחסרתי, אבל אני בפירוש לא חושב שאני נופל משום רכז אחר בנבחרת, ששיחק בברית־המועצות. מדוע אני לא בנבחרת? צריך לשאול את המאמן.

במכבי היו בינינו יחסים לא־טובים. כרגע נראה לי שמיש־קעי העבר נעלמו. בכל זאת, לא זומנתי לשחק. אני לא יכול לכפות על אף אחד שיזמין אותי.

כדורסל

● **איך מרגיש שחקן היושב בבית והיודע שיכול היה לעזור?**

בוודאי שהרגשתי רע מאוד. אני מאוד רוצה בהצלחת ה־נבחרת. אין לי מחשבות של שימחה, כאילו להוכיח למישהו שעשו טעות כשלא לקחו אותי. אני רוצה שהנבחרת תנצח. אני רק חושב שתמיד יוצרים אצל האנשים ציפיות מאוד מוגזמות. העם שלנו מוציא דברים מכל פרופורציה, גם כשמנצחים וגם כשמפסידים. יש כל־כך הרבה באלאגן אחר בארץ, שהספורט נתפס כדבר האופטימי הכמעט יחידי.

● **א־פרופו אופטימיות, אתה אופטימי לגבי המישחק הקובע עם צ'כוסלובקיה?**

בסך־הכל הנבחרת היא נבחרת טובה. היא יכולה לנצח. הכל תלוי ביכולת של השחקנים להתאושש פסיכולוגית מהתבוסה האחרונה. רק אם הנבחרת תנצח, יישאר סיכוי להעפיל אולי לשלב הבא. אבל, גם את המישחק הזה יצטרכו לקחת בפרופורציות הנכונות.

(שרית רום)

לבנה זמיר:
„האוכל המצרי טעים להפליא, וקל להכינו!"

אם אתם משתגעים לדעת איזה אוכל אוכלים המצ־רים, אין לכם אלא להיכנס לחנות־הספרים הקרובה ולקנות קלטת־וידיאו על בישול מצרי, שיצאה ממש בימים אלה לאור. לכבוד האירוע המצרי־גסטרונומי הלכתי לפגוש את לבנה זמיר, ילידת מצרים, מבשלת מצויינת ויו"ר האגודה לידידות ישראל־מצריים.

● אוכל מצרי? את בטוחה שיש דבר כזה? הס־תובבתי כבר במקומות רבים בעולם וראיתי מיס־עדות איטלקיות, והודיות, וצרפתיות, ויווניות, ורומניות, ואפילו מיסעדות לבנוניות. מיסעדה מצרית עוד לא פגשתי מעולם. איך את מסבירה את זה? האוכל שלהם סודי?

לא חושבת שהאוכל סודי. מה שאני חושבת זה שהמצרים הם עם שמסתגל במהירות עצומה לכל דבר חדש, ולכן, כשהם באים לארץ אחרת, הם לומדים במהירות לאהוב את האוכל של המקום. יש להם נטייה להיטמע בסביבה שבה הם גרים, וכנראה גם אין להם רצון להפגין את המצריות שלהם.

● יש הבדל בין אוכל עיראקי, לבנוני ומצרי?

יש הבדל, אלא שהאירופי לא כל־כך מודע לו, וכל מכלול המיטבחים הללו שהזכרת נחשבים אצלו כאוכל מיזרחי־ערבי. אבל בהחלט יש מאכלים שהם לגמרי מצריים.

מיטבח

● אני מבינה שיש הבדל עצום בין חייו של הע־שיר במצריים לחייו של העני. האם המיטבחים שלהם שונים?

ההבדל היחידי הוא הבשר. העני יאכל פול, בעל ההכנסה הבינונית יאכל פול עם כבש, והעשיר יאכל פול עם ארנבת.

● את חושבת שהישראלי רוצה ללמוד על האו־כל המצרי?

אני לא יודעת אם הוא רוצה. אני חושבת שהוא לא כל־כך מכיר את האוכל המצרי. אבל לפי דעתי זה אוכל שמאוד מתאים לנו. הוא זול, מכיל המון ירקות, קל להכנה ובריא. אם צפית בקלטת, ראית שעם קצת אירגון, הכנת המאכלים היא קצרה ביותר, והתוצאה טעימה להפליא. אבל יותר מכפי שרציתי שהישראלי ילמד לבשל אוכל מצרי, רציתי שהוא ידע מה אוכלים שם. תרבות האירוח והבישול היא חלק נכבד מאוד מתרבותו של המצרי, ולי נראה שכמה שנכיר אותם יותר, נאהב אותם יותר ונתיידד איתם יותר. (דניאלה שמי)

אבי עוז:
„התיאטרון לא יקח בתחרות עם הספורט!"

התיאטרון „הבימה" הוציא לאור עיתון, המופץ בין המנויים הקבועים של התיאטרון הלאומי. בין השאר כתוב בעיתון שבישראל הולכים יותר אנשים לתיאט־רון מאשר לכדורגל. 26.5 אחוזים מהאוכלוסיה היהו־דית מבקרים בתיאטרון לפחות פעם בשנה, לעומת 21.1 המבקרים במישחקי־כדורגל.

אחרי שנרגעתי מהתדהמה, פניתי אל הד"ר אבי עוז, מרצה לתיאטרון, ושאלתי אותו אם גם הוא מופתע.

האמת היא שפשוט מעולם לא חשבתי על זה, אבל אני מבין את ההפתעה.

● אם נניח שזה נכון, ואכן בירר תי שכך נאמר בשנתון הסטאטיסטי, איך אתה מסביר את העובדה?

אולי צריך לקחת בחשבון שהרבה צופי־כדורגל לא באים למיגרש, אבל רואים את תוכנית הספורט ואת פינה קטנה ומישחק השבוע ושאר הפינות שבהן אתה יכול לצפות במיש־חקים בבית, מבלי ללכת ולשבת בקור של מיגרש־הכדורגל. בתיאטרון זה לא כך. אתה לא הולך — אתה לא רואה. השאלה האמיתית צריכה להיות אם יש יותר חובבי־תיאטרון בארץ מאשר חובבי־כדורגל, וכאן אני מאמין שהתיאטרון לא יקח.

● ואפילו אם המיספרים הם שווים, עדיין נראה

תיאטרון

תמוה שכל־כך הרבה אנשים צופים בתיאטרון ואוהבים אותו.

כבר ידוע מזמן שבמנויים לתיאטרון אנחנו במקום גבוה מאוד, אם לא הגבוה ביותר באירופה. כבר שנים יש סטאטיס־טיקות, ישראל, פר גולגולת, היא הראשונה בהליכה לתיאט־רון. אבל המידע הזה הוא קצת טריקי, כי במידע כוללים גם בידור, הנשש החיזור למשל, וסאלח שבתי למשל, שזה לא בדיוק תיאטרון, אבל זה מוצג בתיאטרון. בחו"ל אני חושב שיש הבחנה בין תיאטרון לבידור. ויש עוד דבר שמיוחד לארץ: הקניה המרוכזת של ועדי־עובדים ומיפעלים גדולים. מביאים פשוט את כולם לתיאטרון.

● וזה שהתיאטרון כל־כך עממי אצלנו — זה מעלה את הרמה או מוריד אותה?

זה מכריח את התיאטראות יותר ויותר לסמוך על הקופה ולעשות הצגות שילכו טוב. מוצגות כאן פחות ופחות הצגות, שמראש ידוע כי הן לא־עממיות. בסיכום, אני חושב שזה עובד להורדת הרמה. (דניאלה שמי)

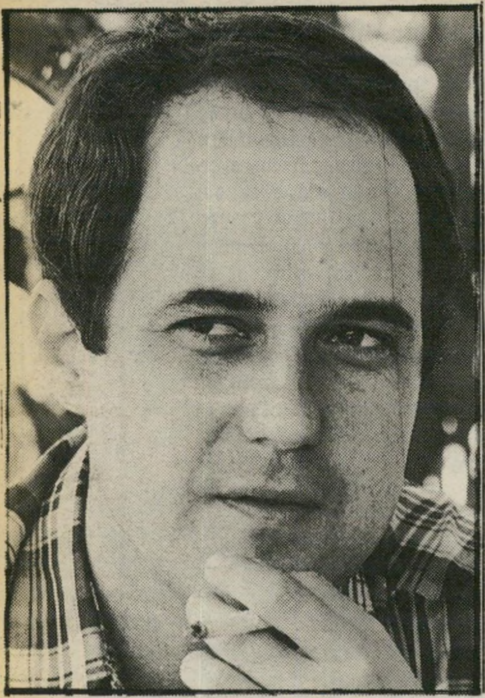

מני פאר:
„קניתי ציור מינקו. הקיר שלי עשיר!"

מעטים ראו את הידיעה הקטנה, שהתפרסמה ב־עמוד מאוד אמצעי של העיתון: תמונה של הצייר הישראלי מרסל ינקו נמכרה בפאריס ב־152 אלף דולר.

טילפנתי אל מני פאר. מעטים יודעים כי גמר ב־הצטיינות את לימודי תולדות־האמנות באוניברסיטה. הוא עורך מכירות פומביות של חפצי־אמנות, וגם פגש את מרסל ינקו פעמים רבות וריאיין אותו.

מה המחיר הגבוה ביותר שקיבל ציור של ינקו כאן בארץ?

לפני חצי שנה נמכר בארץ ציור של ינקו במכירה פומבית ב־18 אלף דולר.

● אז מה קרה פתאום?

אנשים מתעלמים מכך שאנחנו מתקרבים לסוף המאה. המחיר מורכב לא רק מחשיבותה האמנותית־אסתטית של היצירה, אלא גם מחשיבותה ההיסטורית־תרבותית. בעוד 10 שנים ידברו על ינקו כעל אחד מציירי האלף השני לספירה.

● לא נסחפת קצת, או הגזמת בקשר למעמדו ההיסטורי של ינקו?

זה לא שיפוט אמנותי או הערכה אסתטית. זהו בסך הכל מראה־מקום תרבותי. מרסל ינקו היה בקבוצת המייסדים של תנועת הדא־דא, שפעלה בציריך בימי מילחמת־העולם הרא־שונה. וציור מקורי של דא־דא יכול להימכר היום גם בטלפון, כמו שהיפאנים קונים את ואן־גוך.

אמנות

● ועל כן הוא נחשב כצייר אירופי, ולא ישראלי?

אני חושב שהוא נחשב כצייר שגר בישראל. המכירה המ־סויימת הזאת עשתה לציור היהודי יותר משהיא עשתה לציור הישראלי, וזה כבר עונה על שאלה שעוד לא שאלת.

● תודה על העזרה. ובכל זאת, האנשים בארץ, שמחזיקים ציורים של ינקו, התעשרו השבוע?

לא הייתי מייעץ להם לשנות צוואות או לבטל משכנתאות בגלל הציור, אלא אם מדובר בציור שצוייר בציריך ב־1917. מצד שני, יתכן שנגמרה התקופה שבה אפשר היה לקנות בזול ציורים של ינקו. אני מעריך שהציור הזול ביותר יעבור את ה־10 אלפים דולר.

● לך יש ציור של ינקו?

יש לי ציור שרכשנו ממנו בתשלומים.

● אז אתה עשיר?

הקיר שלי עשיר. (דניאלה שמי)

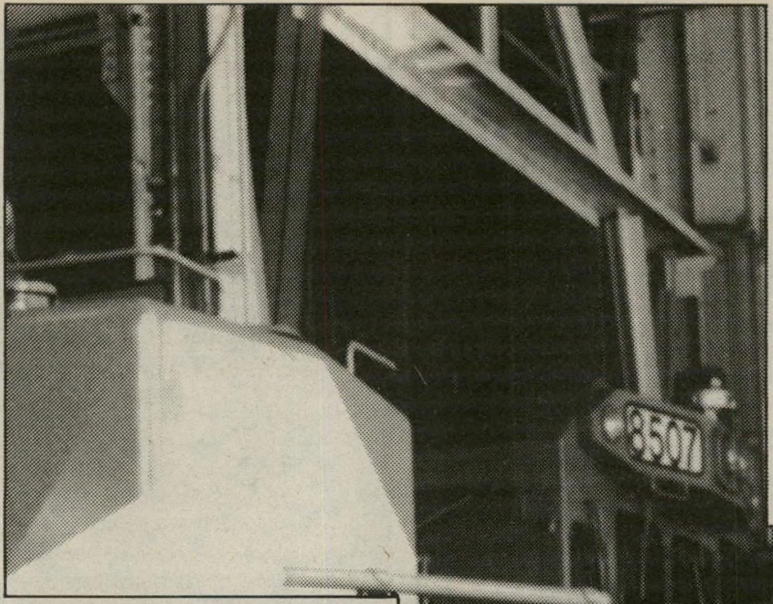

כמעביד אני יודע שעובדים הנהנים מבטחון בחיים ומשקט נפשי, מביאים לשקט תעשייתי והצלחה עסקית. מי שיודע לדרוש צריך לדעת גם לתת.

אני נתתי לעובדי את הטוב ביותר - פנסיה מקיפה של **מבטחים. מבטחים** מעניקה לעובד את הכיסוי המושלם: הכנסה ריאלית בעת הפרישה, הבטחת הכנסה במקרה של אובדן כושר עבודה, הכנסה ריאלית למשפחה במקרה אסון שלא נדע. הפנסיה משולמת לכל החיים.

הבחירה היא כמובן בידי העובדים עצמם, אך בתוקף תפקידי אני מכיר היטב את כל האופציות והמלצתי להם היתה חד משמעית **מבטחים!**

מבטחים היא קרן הפנסיה הגדולה והיציבה בישראל, ואיכות הכיסוי מוכחת. מאות אלפי עובדים באלפי מפעלים מכל הסקטורים נהנים מיתרונותיה, ביניהם עובדים במפעלי מזון, תעשיית הטקסטיל, מוסדות אקדמיים, התעשיה האוירית, התעשיה הצבאית, תדיראן ועוד.

אני נתתי לעובדים את הטוב ביותר והם נותנים את מיטבם בתמורה.

מבטחים משתלמת לכל הצדדים.

אני דורש הרבה מהעובדים ונותן להם את התנאים הטובים ביותר. קרן פנסיה "מבטחים".

שרות מידע - לרשותך עומדים 30 סניפים ברחבי הארץ. כל המעוניין לקבל מידע על יתרונות קרן פנסיה מקיפה מבטחים ועל זכויותיו כחבר וכמבוטח, מוזמן לפנות לסניף מבטחים המקומי.

מרכז מבטחים - ת"א, רח' אבן גבירול 30.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

מבטחים

הַמִּבְטָח לבטחון בחיים.

לנקות את גיבעתי!

כאשר אני שומע את השם גיבעתי, אינני יכול להיות אדיש.

זה נובע מכך שחטיבת גיבעתי מילאה תפקיד חשוב מאוד בחיי. הייתי חבר בה מיום הקמתה. כמה מן החוויות הגדולות ביותר של חיי חוויתי בשורותיה. ניסיתי לתאר את רוחה בספר בשדות פלשת 1948, שמפקד־החטיבה — גיבעתי האגדתי עצמו — כתב לו הקדמה. כתבתי את הימנון הסיירת שלה, שועלי שימשון.

רחל אבנרי, העולם הזה
איתם

בתום מילחמת יום־הכיפורים, כשצה"ל הבחין פתאום שמרוב להיטות אחרי הטנקים השועטים (הטנקים תמיד „שועטים") הוא נשאר כמעט בלי חיל־רגלים, הקימו את גיבעתי מחדש.

מרוע לא קראו לחטיבה החדשה בשם חדש? מפני שרצו להנחיל לה מה שנקרא „מורשת קרב", משהו מן הגאווה של יחידה ותיקה שחושלה בקרב. לשם כך הפעילו כל מיני אנשים מגיבעתי של פעם. גם אותי. נעניתי ברצון. השליתי את עצמי שאפשר להנחיל לחטיבה חדשה, בשנות ה־80, משהו מן הרוח המיוחדת של החטיבה ההיא.

ואז באה האינתיפאדה, ובאו הידיעות על גיבעתי.

באחד הימים הוזמנתי לערב המוקדש ליום־הולדתו של שימעון אבידן, הוא גיבעתי המקורי. זה היה כנס של קצינים בכירים. הייתי החוגר היחידי שהוזמן, ושהתבקש לשאת דברים.

ניצלתי את ההזדמנות כדי לדבר על הידיעות המדאיגות על התנהגות גיבעתי מול פני האינתיפאדה. אמרתי שאנחנו, הוותיקים, איננו יכולים לסבול ששם חטיבתנו יוכתם. ברוח דומה דיבר גם מאירקה דוידסון, הסמח"ט של אז, שמילא תפקיד מרכזי מאוד בחטיבה בימים ההם. חתן־השימחה עצמו, שימעון אבידן, לא התייחס לנושא זה ביום חגו. הצטערתי על כך.

באותה הזדמנות היכרתי את מפקד החטיבה החדשה, אפי איתם. די נדהמתי. הייתכן? חוזר־בתשובה. מתנחל. איש הימין הקיצוני. האם זה האיש הנכון לחטיבה, שניסתה גם בסערת מילחמת־העצמאות — מילחמה אכזרית וגורלית — לשמור על ערכים הומאניים?

אבל מייד קפצה עלי הבושה. האם מותר לדון אדם על־פי הכיפה? על־פי השקפתו הפוליטית? הרי יתכן שאיש זה הוא מפקד לדוגמה, שומר על טוהר־הנשק.

מרוב חרטה הסברתי לו פנים, החלפתי איתו דיברי־ידידות, וגם נעניתי כאשר הציע לי טרמפ הביתה.

עכשיו חוששני כי האינסטינקט הראשון שלי היה נכון.

משהו קרה לגיבעתי. ונראה שקרה לו מהרגע הראשון של הקמת החטיבה החדשה. וכאשר קורה משהו לחטיבה, האשם הוא תמיד המח"ט. הוא המטביע עליה את חותמו.

פרשת גיבעתי א' — מעשה מתועב שבית־המישפט הצבאי תיאר אותו כמעשה של מיפלצות. פרשת גיבעתי ב' — עדיין סוב־יודיצה, ולכן לא אגלה שעורר בי פלצות. שני המעשים — לא חריגים, לדיברי המבצעים עצמם, אלא מעשים של יום־יום בחטיבת גיבעתי, שנעשו על־פי פקודות בלתי־חוקיות של מפקדי החטיבה.

עכשיו באה פרשת החייל שהתאבד, אחרי שחבריו התעללו בו בנוכחות המ"פ.

(לפני שבוע כתבתי במדור זה על הסרט הבריטי השיבה לחיים. בסרט זה עורכים החיילים, בחסות הסמל, „מישפט" לחבר שלקה בהלם־קרב. זוהי סצינה נוראה. כתבתי שאני שמח שזה לא יכול לקרות בצה"ל. עוד לפני שהדברים הודפסו, נודע שאירעה פרשה כזאת — כזאת בדיוק! — בחטיבת גיבעתי. ברגע האחרון ממש הצלחתי למחוק את הפסוק הנדון מהרשימה שלי.)

ברור כי חטיבה זו רחוקה מגיבעתי שלנו. אין כאן שום המשך. יש כאן ביזיון, ביזוי שם הקשור בזיכרונות היקרים ביותר שלנו, בזכר החללים ובמישפחותיהם.

אז או־או — או שצה"ל יפזר את החטיבה הזאת ויקים אותה מחדש תחת פיקוד אחר, מלמעלה עד למטה, או שהחטיבה הקיימת תאמץ לעצמה שם אחר.

כשאני כותב את הדברים הבוטים האלה, אני נזכר בכל אותם בחורים מצויינים, טוראים ומפקדים, אנשי גיבעתי, שהיכרתי בשנים האחרונות. גם למענם יש לשים קץ לסיוט הזה. חייל רוצה להתהלך בראש מורם ולהתגאות ביחידה שלו.

אז נקו את גיבעתי!

אורי אבנרי
יומן אישי

פרקים בסידרה

הסיפור של ידיעות אחרונות עולה על כל עלילות דאלאס. אפשר בנקל להפכו לסידרה, אבל מי יאמין?

פרק א' בסידרה: עיתון־ערב. באחד הערבים קם העורך, עזריאל קרליבך, לוקח את כל חברי־המערכת איתו ומקים למחרת בבוקר (ממש) עיתון חדש, ששמו ידיעות מעריב. (בית־המישפט הכריח אותו להשמיט את המילה „ידיעות" מן השם.) ידיעות אחרונות נשאר כקליפה ריקה.

פרק ב': בעלי העיתון, בני מישפחת מוזס, נאחזים בשרידי עיתונם. בעקשנות עילאית, הנעזרת בשינאה לוהטת למעריב ובשאיפה לנקם, הם מחזירים את ידיעות אחרונות לחיים. במאבק ממושך הם מדבירים את מעריב, עוברים על פניו, משאירים אותו הרחק מאחוריהם. (לבימאי: להכניס כאן מחיאות־כפיים מוקלטות.)

פרק ג': נוח מוזס, בנו של המייסד, נהרג בתאונת־דרכים לפני דלת המערכת. בני המישפחה רבים ביניהם. דוב יודקובסקי, העורך, קם ומתפטר — ועובר יחד עם נאמניו לעיתון מעריב.

מה יביא הפרק הבא?

הייתי די קרוב לעלילה בכמה סצינות. הנה כמה זיכרונות.

באמצע מילחמת־העצמאות באתי לתל־אביב, לחופשה של כמה שעות. בגלל איזושהי סיבה נכנסתי לדפוס של אלכסנדר מוזס, שבו הדפיסו את ידיעות אחרונות. גם אחיו, נוח, היה שם. הוא שאל אותי אם אני מוכן לקבל על עצמי את עריכת העיתון. זה היה כחצי שנה אחרי הפוטש של קרליבך. (מקורה של מילה זו היא במילה גרמנית־שווייצית, שפירושה דחיפה, מכה.)

לרגע נדהמתי. הפיתוי היה אדיר. בימים ההם יצא לי שם בגלל הרשימות משדה־הקרב שפירסמתי בעיתון־הערב של הארץ, יום־יום. הייתי בן 24. העורך הזמני של ידיעות אחרונות לא צלח. שני האחים מוזס חשבו שאיש צעיר וחדש יוכל להציל את העיתון. אבל אני הייתי חייל, באמצע מילחמה, ולא בא בחשבון לעבור לעורף. ואילו אבי מישפחת מוזס, יהודה, שהיה איש דתי, לא רצה בעורך כל־כך צעיר, מה גם שאמרו עליו שהוא כנעני, ירחם השם. במקומי לקח את הרצל רוזנבלום, עסקן ימני־קיצוני, שחתם בשם ורדי על מגילת־העצמאות, ושהיה בעל טור בעיתון הבוקר.

(עכשיו המליך בנו של נוח מוזס את בנו של רוזנבלום כעורך ידיעות אחרונות.)

כעבור כמה שנים — ואני כבר עורך העולם הזה — פרצה מילחמה בין קרליבך וביני. על רקע זה התהדקו היחסים בין המוזסים — יהודה הזקן ונוח הצעיר — וביני. באחד הימים ביקש אותי נוח מוזס להיפגש עם בן־דוד שלו, צעיר מניצולי־השואה, העומד לקבל תפקיד בעיתון.

הפגישה היתה במלון פרק ברחוב הירקון. ראיתי מולי בחור צעיר בגילי, מאוד לא־ישראלי, חדש לגמרי במיקצוע. שמתי לב מייד שיש לו כישרון נדיר: הוא ידע להקשיב.

במשך השנים התגבשו אצלי הרבה רעיונות על הצורה הנכונה של עיתון יומי ישראלי מסוג חדש. הם היו מהפכניים לעומת המציאות העיתונאית של אז. הצעתי לשנות את הכל: התבנית, התוכן, צורת־ההגשה, בחירת הידיעות, טיב הכותרות.

דיברתי במשך שעתיים־שלוש, והבחור הצעיר — דב יודקובסקי שמו — הקשיב. לא התרשמתי שיגיע רחוק.

בשנים הבאות עשה יודקובסקי מהפכה בידיעות אחרונות. היא היתה ברוח הדברים שאמרתי באותה שיחה. אינני יודע אם התרשם ממה שאמרתי, או שהגיע בעצמו למסקנות דומות. אבל הוא שינה את פני העיתון בשקט, בהתמדה. אין ספק שהוא האיש שעשה את ידיעות אחרונות למה שהוא כיום.

עכשיו נראה מה יוליד הפרק הבא בסידרה.

מערבון ביפאן

כמה פעמים אפשר לראות את אותו הסרט?

הרבה. מאה פעמים. אלף פעמים. אין־ספור.

אם ראית מערבון אמריקאי אחד, כאילו ראית את מחצית כל הסרטים שיוצרו אי־פעם בארצות־הברית. כי המערב הפרוע יצר את הנשמה האמריקאית, וזו יוצרת את העלילה הבסיסית שוב ושוב, ולא רק על בד הקולנוע. גם בפוליטיקה הפנימית והחיצונית.

השבוע ראיתי שוב מערבון. שוב רודף השריף אחרי הפושע, ברבקות אין־קץ ובאלימות אין־קץ, אל תוך ארץ האינדיאנים. יש אינדיאנים רעים ויש אינדיאנים טובים. אבל האדם־העליון הלבן...

גשם שחור אינו מערבון אלא יפאנון. השריף הוא בלש ניו־יורקי, שבא ליפאן כדי לתפוס את הפושע. יש יפאנים טובים ויש יפאנים רעים. האדם העליון הלבן פועל לבדו בים עויין ומיסתורי. יחיד צודק מול הרבים.

בפעם המי־יודע־כמה, וגם הפעם, סרט טוב.

זה תמיד מפתיע אותי מחדש, הכוח של המיתוס הבסיסי לעצב את עולמו הרוחני והמעשי של עם. נימות המיתוס הבסיסי שלנו — אברהם אבינו, גירוש הגר, עקידת־יצחק, ירידת אברהם מצריימה — חוזרות על עצמן שוב ושוב, לאורך אלפי שנים. האומה האמריקאית צעירה הרבה יותר, אבל המיתוס של המערב הפרוע מטביע את חותמו על הכל.

זה יכול להיות סרט בדיוני על החלל החיצון, או סרט מילחמה על ויאט־נאם, או סרט על בלש ביפאן — זהו תמיד אותו הסרט, אותו השריף, אותם האינדיאנים.

אולי זה עניין של יסורי־מצפון. גירוש הגר וישמעאל מהדהד בזיכרוננו ההיסטורי־האגדתי. רצח האינדיאנים מהדהד בנשמה האמריקאית. אולי זה משהו אחר. לך תדע.

ספר מפוצץ

כואב לי הלב על חיים שיף.

ראיתי אותו השבוע. הוא ישב כמו אריה פצוע במאורתו, בודד לגמרי, ממתין למכת־המוות.

חיים שיף הוא אוריגינל. הוא שייך לדור ההוא. הוא רב עם כולם, אומר לכולם מה הוא חושב עליהם, אינו מתכופף מול שועים ורוזנים. במשך השנים הקים לעצמו אויבים אין־ספור. אדם מחוספס. זה מוצא חן בעיני.

איש כזה אינו מתאים לעולם החדש של ביזנסמנים חלקים, בעלי תיקי ג'יימס־בונד, עברית קלוקלת, ונהגים פרטיים עם פלאפונים. הוא אינו יודע להתחנף לפקידים, להתרפס לפני מנהלי־בנקים, ללקק כשצריכים ללקק, לזחול כשצריכים לזחול. מיקרה אבוד.

אלי דסה, העולם הזה
שיף

עכשיו הוא על הפנים. מאוד־מאוד על הפנים. כל הרכוש שבנה במשך השנים משועבד, מעוקל, מסור בידי כונסי־נכסים. מכיוון שהרכוש שווה לפחות פי ארבעה מחובותיו (משהו כמו 100 מיליון מול 25 מיליון) הוא יכול היה להינצל בקלות, אילו זה ניתן לו. די היה במכירת חלק מהרכוש, גם במחיר נמוך בהרבה מערכו, כדי להציל אותו. אבל בעלי־החוב יודעים שאם ידרסו אותו עוד קצת, אם יהדקו עוד קצת את טבעת־החנק, כל הרכוש הזה יפול בידיהם כפרי בשל, כמעט בחינם. והרי רווח של 75 מיליון דולר לא הולך ברגל.

איש מחשובי המדינה לא חש לעזרתו, כי לכל אחד מהם יש חשבון איתו. הוא אמר משהו על כל אחד מהם. ואם יש אחד שאין לו חשבון איתו, הוא נהנה סתם ממראה נפילתו של מי שהיה אך אתמול עשיר וחזק. אין תענוג ישראלי גדול מזה.

פוליטיקאים ופקידים עשו את הדברים הפורמליים המתבקשים. ראש־הממשלה כתב לשר־האוצר. שר־האוצר היפנה לפקידים. ועדות ישבו, ועוד יישבו. הזמן עובר, הדם נוזל מן העורקים של האריה הפצוע. כמה זמן יחזיק מעמד? חודשים? שבועות? ימים?

כאילו לא די בכך, הרי כמו בסיפור של איוב, ירדה עליו זה עתה גם מהלומה מישפחתית.

מעולם לא גרתי בחינם באחד ממלונותיו. דיעותינו הפוליטיות שונות באופן קוטבי. יתכן מאוד שאמר אי־פעם גם מילה אחת או שתיים עלי, שלא היו מוצאות חן בעיני אילו זכרתי אותן. אבל כואב לי על האיש הזה.

שגיאתו היא שבנה יותר מדי. בכסף שלו, בכסף של אחרים, בכסף שהוציא מן המדינה. אבל את הכסף הזה לא הוציא לאיי־קיימאן ולא שם בחשבון ממוספר בבנק בשווייץ. הוא הפך אותו לבטון והקים בו בניינים. בניינים אלה, רובם יפים, עומדים על תילם ויכולים לארח תיירים ועולים חדשים. האם על כך מגיע לו עונש־מוות?

עכשיו יושב שיף במישרדו הנטוש־כמעט, ממתין לגורלו ומתכנן את מעשהו האחרון: כתיבת ספר. אם לשפוט על־פי כמה מן הסיפורים שסיפר לי, יהיה זה ספר מפוצץ. ספר של נקם ושילם. רבים מרמי־המעלה ימצאו את עצמם שם, ולא כולם בדמות הכי מלבבת.

הסיפור הזה עוד לא נגמר.

כוכבים בחזרה לוונציה

דאסטין (איש הגשם) הופמן, ששיחק באחרונה בתיאטרון החדש

שחקנית ג'יימס
היא לא היתה כאן

של פיטר הול בלונדון את שיילוק בהסוחר מוונציה, היתנה את צאתו עם ההצגה לסיבוב הופעות בארצות־הברית בחריגה קטנה אחת מן הדרך הישירה. הוא ביקש לקיים שתי הצגות מיוחדות בתיאטרון לה פניצ'ה בוונציה.

היתה לפחות שחקנית אחת בלהקה שהתלהבה מייד מן הרעיון. היתה זאת ג'רלדין ג'יימס, המשחקת את פורשיה, בתו של שיילוק. למניעיה של זו ערך מוסף — בפסטיבל ונציה האחרון זכתה לחלק את פרס השחקנית הטובה ביותר עם דיים פגי אשקרופט, בזכות תפקידיהן המזהירים בהפקה קולנועית של הבימאי, שאחראי גם להפקת „הסוחר", פיטר הול, בסרט בשם היא לא היתה כאן, שיוצג בעוד כמה שבועות בישראל.

הסרט שייך לשורת התוקפנים הקולנועיים האנטי־תאצ'ריים, אבל הוא סוריאליסטי פחות מעבודותיו של פיטר גרינוואי ויותר סארקסטי מסטיבן פרירס. זהו סיפורם של זוג טיפוסי מהמעמד הבינוני העליון, המחזיר הביתה דודה, שהיתה מאושפזת במוסד במשך 60 שנה. המטורפת הזקנה מתבררת כשפוייה לנוכח חברה מטורפת שיבעתיים, שובניסטית, סכסיסטית, פאשיסטית, סתומה, חסרת־אנושיות, מתחסדת וצבועה.

הזקנה, שאת דמותה מגלמת פגי אשקרופט, היא הכוח האנרכיסטי המניע את האשה הצעירה, ג'רלדין ג'יימס, להעז, למרוד ולקחת את עתידה בידיה תוך יריקה לעבר חדלונו המוחלט, אטימותו הריגשית וגסיסתו הרוחנית של בעלה (ג'יימס פוקס המצויין).

תדריך

חובה לראות

תל־אביב: סיפור קצר על אהבה, לילות כביריה, הבהלה לזהב, סכס, שקרים ווידיאורטייפ, בגלל המילחמה ההיא, הלזאפופין, קפה בגדד. היא לא יכולה בלי זה.

חיפה: קפה בגדד, סכס, שקרים ווידיאורטייפ, הלזאפופין.

ירושלים: סכס, שקרים ווידיארטייפ, לילות כביריה.

סירטי קולנוע בטלוויזיה

★★★ **אשת השנה** (יום רביעי, 29 בנובמבר, בשעה 22:05) – **הראשון ואולי גם המוצלח שבין הסרטים המשותפים לצמד קתרין הפבורן וספנסר טרייסי. תסריט שנון של רינג לארדנר ומייקל קאנין משדך בין בתו של דיפלומט, כתבת פוליטית בעלת יומרות חברתיות גבוהות, לבין כתב־ספורט שורשי ועממי, שאין ביניהם שום דבר משותף, מלבד העובדה שהתאהבו ונישאו זה לזה. נישואין שעומדים כמובן על כרעי תרנגולת, לולא היו חוקי הוליווד הרומנטית מכתיבים התפתחות אחרת. בימאי הסרט הוא ג'ורג' סטיבנס.**

★★ **הכוורת** (יום שישי, 1 בדצמבר, בשעה 22:30) – **עיבוד לרומאן של זוכה פרס־הנובל, חוזה קאמיו סלה, על מדריד השלווה והבטוחה לכאורה בתחילת שנות ה־40, והאווירה המיוחדת של יאוש והתנגדות ששררו בה, שעה ששאר ארצות אירופה היו נתונות בשיאה של מילחמת־העולם השניה. הבימאי, מאריו קאמוס, נאמן יותר למקור הספרותי (סלה אפילו מופיע באחד התפקידים בסרט), אבל בלי הרבה השראה קולנועית. גם כך הוא זכה בפרס בפסטיבל הסרטים בברלין 1983.**

★★★ **השוד** (יום שני, 4 בדצמבר, בשעה 23:25) – **עוד סרט מומלץ מן היבול המוקדם של סטאנלי קובריק, מתאר מיבצע כמעט מושלם של שוד הקופות במסלול למירוצי־סוסים. החלק המרתק ביותר בסרט הוא העריכה שבעזרתה השתדל קובריק לתאר כיצד מתנהלים האירועים בכמה מקומות שונים, בעת ובעונה אחת. עם סטרלינג היידן בתפקיד הראשי.**

★ **שתי אהבות** (יום רביעי, 6 בדצמבר, בשעה 22:05) – **שירלי מקליין בניו־זילנד נקרעת בין שני גברים, לורנס הארווי וג'ק הוקינס. בהחלט מתאים לחסידי הרומאן הרומנטי. הבימאי הוא צ'ארלס ואלטרס המנוח.**

הלם הלאומנות

תום בל ודיוויד תיוליס: רוח יחידה!

השיבה לחיים (פאר, תל־אביב, מוצג גם בקרן־אור בחיפה, אנגליה) – **עוד סרט על הלם־קרב, אך הפעם על רקע המילחמה האווילית, הלא היא מילחמת פוקלנד, הידועה כאחד מקלונותיה של מרגרט תאצ'ר וקורבן־חינם של בריטים רבים, שנגררו להאמין כי זה מה שיציל את האימפריה הבריטית.**

אנגליה מתפוררת מבפנים, טוען פול גרינגראס, שזה לו סירטו הראשון למסך הגדול, אבל כמו עמיתיו לזרם האנטי־תאצ'רי, סטיבן פרירס ודיוויד לילנד, הירבה לעבוד עבור המסך הקטן. גבורה בימים של מילחמות מיותרות הוא מושג מפוקפק מאוד, והבעייה האמיתית של גיבור הסרט הזה, דיקין, היא שהוא לוקה במין ואריאציה של הלם־קרב, פשוט משום שהגבורה הנדרשת ממנו מגעילה אותו והוא מפתח מעין אוטיזם מסויים, אפילו בהבעת פניו, המנסה לסגור את רגשותיו מעבר לחומה.

סיפור הסרט הוא על חייל (דיוויד תיוליס הנפלא), הנעדר מן החזית ומתגלה אחרי שיבעה שבועות, מבלי שיוכל להסביר מה קרה לו והיכן היה, אחרי שבעצם עשה מעשה־גבורה תחת אש. ממעמד של גיבור לאומי הוא הופך לעריק, וחבריו ליחידה, מוצרים טיפוסים בצבא הבריטי של היום, גסים, ברוטליים, שאיבדו כל צלם־אנוש, מחסלים בו את חלקת השפיות האחרונה שעוד נותרה בו. זהו סרט מגמתי, ישיר, ומשוחק היטב. פרודוקציה בריטית מיקצועית.

פונדה למען פונדה

ג'יין פונדה: בין גרינגו לסיפואנטס

מסעו של גרינגו (דקל, תל־אביב, מוצג גם בסנטר בירושלים, ארצות־הברית) – **זהו פרוייקט מגוייס למען ג'יין פונדה, ולמה לא? סוף־כל־סוף מותר לגברת להפיק בעצמה ובכספיה מה שעולה על דעתה. ואם הצליחה להפעיל את קסמיה על הסופר הדרום־אמריקאי קרלוס פואנטס עד כדי כך שכתב למענה את הספר** אולד גרינגו (גרינגו זקן), **אפילו אי־אפשר לרטון.**

מי שזוכר את הגברת עולה ללבנון, כדי להבין ב־24 שעות את מילחמת־האזרחים ולהציע פיתרונות לשלום, במיסגרת מסע־הבחירות של בעלה הסנטור, תום היידן, ואת הנסיגה המהירה שלה מצילום משותף עם חיילי־צה"ל, כי היחצן אמר שזה לא טוב לפאבליק ריליישנז – יפקפק מעט בכוונות האקטיביסטיות הליברליות והנועזות של פונדה. במיקרה הטוב ביותר, היא שחקנית מצויינת, אבל עד להיותה מרטין לותר קינג ארוכה הדרך.

סיפור הסרט הוא על רווקה זקנה היוצאת, בעת המהפכה המקסיקאית, לחנך ילדים בחווילה של מישפחת מירנדה ופוגשת את שני צידיו של הגבר המושלם. חצי גרגורי פק, העיתונאי וההיסטוריון אמברוז פירס, והחצי השני גנרל ארויו, ממזר רומנטי. (יחי סיפואנטס מ„פרקליטי אל־איי"). הסרט שטוח, לפעמים ציבעוני, אבל המהפכה כרקע לפרויד, אפילו במישפחת פונדה, זה גיוס מוגזם של מילואים.

תל־אביב:

★★★★ **סיפור קצר על אהבה** (לב, פולין) — הדיבר השישי מתוך עשרת הדיברות לפי קז'ישטוף קישלובסקי הוא סיפור על מוסר ואהבה, חסד והקרבה. טומק בן ה־19 מאוהב נואשות במגדה שכנתו שבעת החיים והניסיונות. הוא עוקב אחריה בעזרת מישקפת, נוסח החלון האחורי של אלפרד היצ'קוק, ומשהוא חושף את עצמו, הוא זוכה ללעגה של האשה האהובה עליו. לאט־לאט היא לומדת להכיר את משמעותה האמיתית של האהבה. סרט הממעיט במילים ומשתמש בתמונה בעוצמה רבה. השחקנים גראצינה שאפולובסקה ואולף לאפושנקו עוזרים לקישלובסקי ונעזרים במוסיקה הנפלאה, המדגישה את אווירת העגמומיות המלווה את עשרת סיפורי־המוסר של הבימאי הפולני החשוב ביותר בין הבימאים הפועלים היום באירופה.

★★★★ **לילות כביריה** (לב, איטליה, מוצג גם בירושלים) — ג'ולייטה מסינה בדמות היסוד שהתפתחה יותר מאוחר לג'ולייטה של הרוחות, אחת מדמויות־המפתח של פדריקו פליני. שחקנית־רקדנית מופלאה זו מגלמת את דמותה של יצאנית קטנה, שפגעי החיים כולם,

שחקנית קיין
בסרט „רחוב הסטר"

הנוחתים עליה בקביעות, אינם מצליחים להכניע את האופטימיזם שלה ואת עצם האושר לגלות שאחרי הנפילה היא שוב בחיים.

★★★ **לילה של אהבה** (טייבלת, יוגוסלוויה) — סאטירה פוליטית־מינית על מהפכות וחדרי־מיטות במדינה דימיונית במרכז אירופה. העלילה מתרחשת אמנם בשנת 1920, אבל קל לזהות את החיצים המופנים לכל הקנאים של היום. אמנם הבימאי דושאן מאקאבייב כבר אמר את הדברים הללו קודם לכן, אבל הפעם רוחו מבודחת עליו במיוחד, והוא עוטף את הכל בצבעי גלידה מלטפים.

★★★ **רחוב הסטר** (גורדון, ארצות־הברית) — הקרנה חוזרת לסירטה הראשון של ג'ואן מיקלין סילבר. מחווה אוהבת, מחייכת וחמה להגירה היהודית ממיזרח־אירופה לאמריקה של תחילת המאה ולכוח ההישרדות של המהגרים, למרות כל הקשיים והאסונות שנקלעו בדרכם.

עדנה פיינרו ■

מתגייסים בקרוב? פתחו חשבון בבנק לאומי ותוכלו לעשות הכל!

אם אתם מתגייסים בקרוב או אתם בני 16 ומעלה, עכשיו הזמן שלכם לעשות הכל. פתחו חשבון בבנק לאומי, קחו את כל ההטבות ועם גיוסכם תועבר משכורתכם הצבאית לחשבון זה עם הטבות מיוחדות!

לבנק לאומי למעלה מ־230 סניפים בכל רחבי הארץ כך שבכל מקום בו תשרתו ימצא בסביבה סניף של הבנק. אל תחכו לרגע האחרון, תנו קפיצה לסניף בנק לאומי הקרוב אליכם, פתחו חשבון ותהנו מייד מכל ההטבות:

- כרטיס כספומט וויזה חינם (משיכה עד 100 ש"ח ביום).
- 50% הנחה על פנקסי שיקים.
- משיכת יתר עד 600 ש"ח בריבית נמוכה במיוחד.
- פטור מדמי ניהול חשבון (למעט פעולות בשיקים עד 50 ש"ח).
- הטבות בתכניות החסכון.
- הלוואות שחרור של 2,500 ש"ח בריבית שנתית 6% צמוד.
- אשראי נוסף לחיילים עד לסך של 1,000 ש"ח ב"ויזה עדיף".

וזה עוד לא הכל - יש שימושי לכל פותח חשבון! להתראות בבנק לאומי.

משיכת יתר וההלוואה כפופות לערבויות כמקובל.
הבנק רשאי להפסיק או לשנות
את תנאי התכנית בכל עת.
תנאי התכנית נכונים ליום הפירסום.

© 1986 United Artists Pictures, Inc.

היום עושים הכל עם בנק אחד גדול

בנק לאומי

אם אתה רוצה להקי
למבני תעשייה יש מ

אילת
דקל שמנים, חקר ימים ואגמים, אזור תעשייה סחר חופשי, תכנון שכונת אמדר, מרכז לתעשייה קלה.

מצפה רמון
רשות שמורות הטבע, שק״ם, הדראוליקה.

מרכז ספיר
מרכז תעשייה קלה.

שדה בוקר
יד בן־גוריון - מרכז מסחרי.

ירוחם
פרמאגיס, טמפו, נגב קרמיקה.

שדמה
רפאל.

דימונה
וישיי דייל, מרכז לתעשייה קלה, מתכת סדום, שק״ם.

רמת חובב
ספקטרום, אתר פסולת רעילה.

באר שבע
ביטא, עתירות מדע, פתוח שכונת רמות - בנה ביתך.

ערד
מרכז מסחרי, מוטורולה, למדע, פקר גילוון, שפע, מגבות ערד.

אופקים
אלישרא, ירון פלסט, אומן מפעלי סריגה.

נוה דקלים
בתי מלאכה. ומרכז מסחרי.

עצמונה
מפעל לחממות תעשייתיות.

נתיבות
מוסרות, סרוגו הנדסת מכונות.

קרית ארבע
יקבי חברון, מבני תעשייה ומלאכה.

שדרות
ספקטרוניקס, ליגת, פנטום, גלי־ארי טייפ.

ארז
תכנון ופתוח.

קרית גת
מרכז מלאכה, שלאון, המשקם, שק״ם.

אפרת
תכנון ופתוח.

בית שמש
אבקו, ד.י.ג.

אשקלון
מרכז מסחרי, אורים.

קרית מלאכי
פקר פלדה, פקר אריזות.

אשדוד
מרכז מלאכה לתעשייה זעירה.

יבנה
מבני תעשייה ומלאכ

חלמיש
תכנון ופתוח אזורי תעשייה.

מעלה אפרים
מבני תעשייה.

אלקנה
מבני תעשייה, מפעל אמין בקרה.

ברקן
תעשיות קרשין, אבגו
תע״ש, טכנו פח.

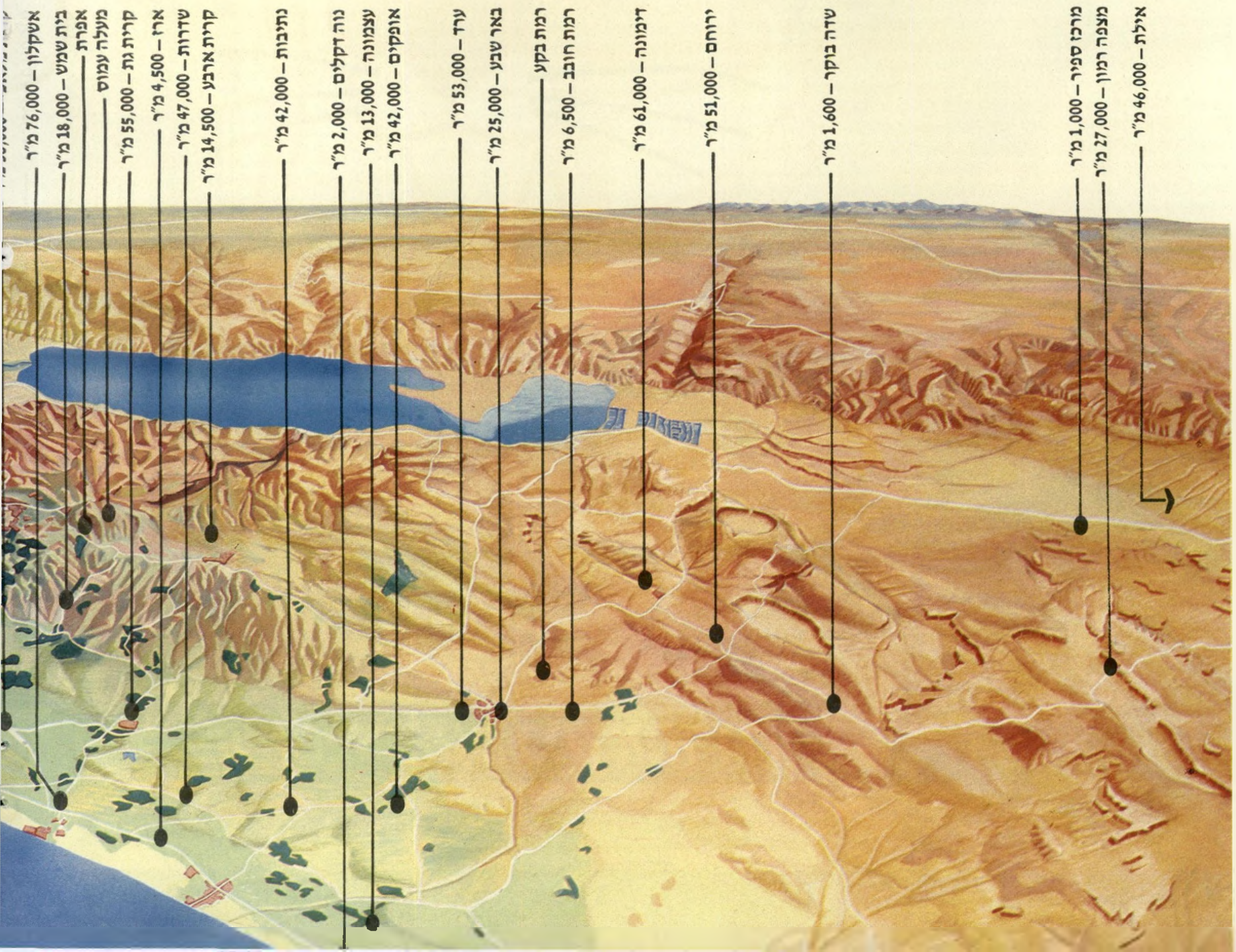

ם מפעל בישראל
קום בשבילך

מבני תעשייה – מעמידה לרשותך מבנים להשכרה למפעלים ולעסקים, בכל גודל הדרוש לך, כולל פיתוח תשתית, תכנון, מאור, כוח ומזוג אויר לפי צרכיך.

מאחורי כל מ"ר של מבני תעשייה ניצבת החברה המובילה בישראל בתחום מבנים לתעשייה שעד כה פיתחה 80,000 דונם ובנתה קרוב ל־2 מיליון מ"ר לאלפיים שוכרים מרוצים.
בואו להיות אחד מהם.

עלי ושילה
פתוח תשתית חלקי, א.ל. מסננים.

אריאל
גני התעשייה, מכללה טכנולוגית, י.ס. פרינט.

קרני שומרון
ישראפוט, אדרת.

קדומים
מבני מלאכה ותעשייה.

אלון מורה
מבני תעשייה ומלאכה.

הרצליה
אמרון.

בית שאן
החברה לכבלים, מרכז מסחרי כולל שק"ם, רבינטקס.

ריחן
מבני תעשייה, מוזן.

אור עקיבא
גלנויט־קסריה.

מנחמיה
מבני תעשייה ומלאכה ומרכז מסחרי.

עפולה
עמק מפעלי סריגה, מרכז מסחרי.

יוקנעם
פתוח אזור תעשייה ומבני תעשייה ומלאכה.

מגדל העמק
סטארפלסט, מעבדות ויק כימיקלים, סי.אי. סיסטמס.

נצרת
ד.א.ש. – תעשייה אלקטרו פלסט, כור קרמיקה, אחידטקס, סלינה תעשיות, לאור מצברים, אמריקה בליידס, שק"ם.

טבריה
ספולם, גלטרוניקס.

גולני
עבודות תכנון ופיתוח.

צפת
ורד הגליל, תעשיות סגריות גליל.

חצור
פרי הגליל, אורדן, סולרום, לודג'ה־רוטקס, מרכז מסחרי הכולל שק"ם.

כרמיאל
דלתא, למבדא, וולטה כרמיאל, גלרם־רפאל, שוק עירוני.

גוש שגב
רפאל.

תפן
גני תעשייה, ישקר־מתקש"ש וכלים, וולקן מצברים.

קצרין
יקבי קצרין, מעינות מי הירדן, פז גל, אורליל.

מעלות
אלסינט, ישקר משורים, טלרד, תע"ש, גבור.

מחניים
הבונים מוצרי צנרת.

שלומי
זוגלובק, דימר כלי עבודה, מיקרודנט, נוגה הנדסה, מתכת חניתה, שחק, קו־אופ זבולון.

קרית־שמונה
מיגל, תע"ש, גבור סברינה, רמטוב, מנחת מטוסים קלים, אלקטו גליל, סלטקס.

מטולה
מרכז מסחרי הכולל סופרמרקט־הצפון, מבנים רב־תכליתיים.

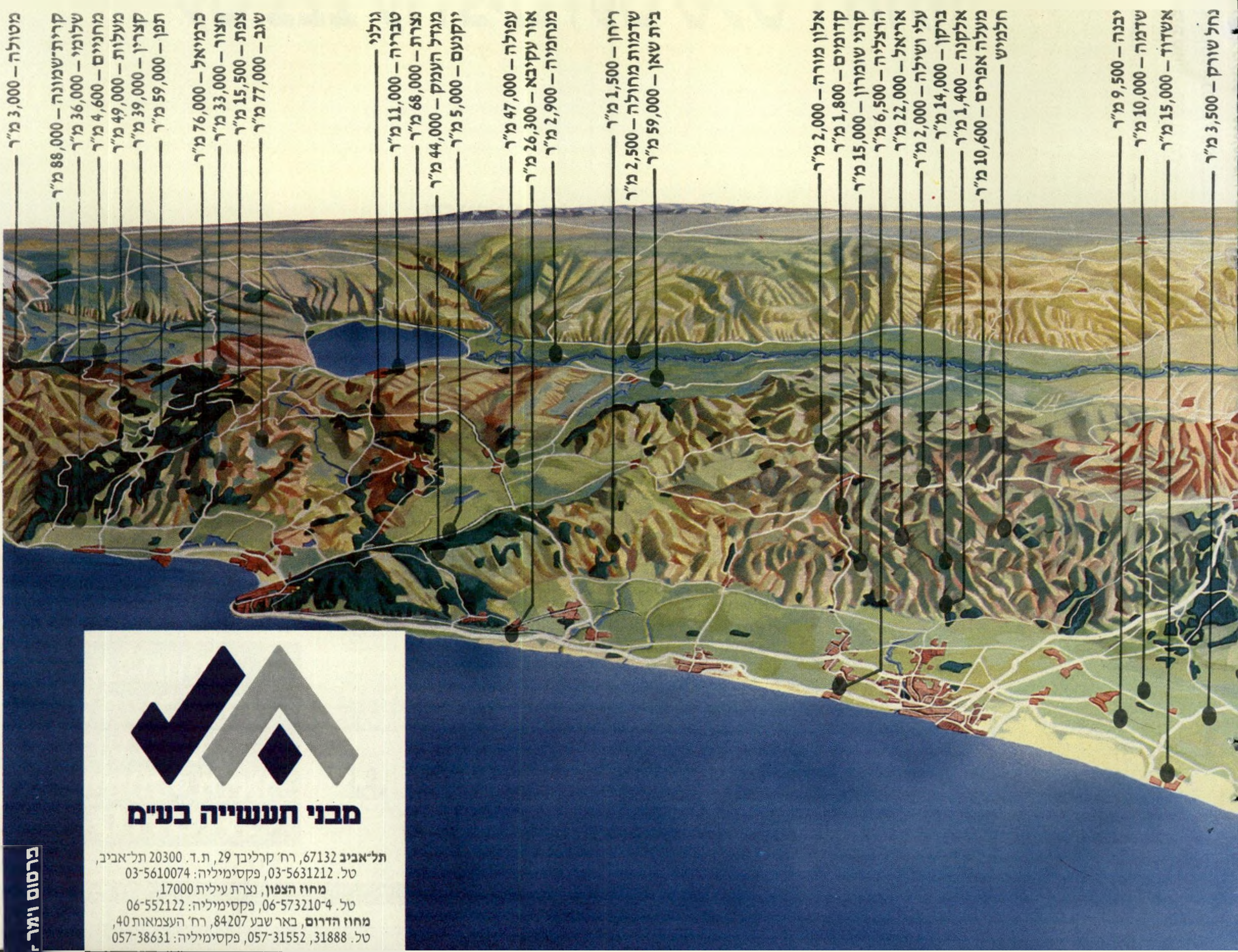

מבני תעשייה בע"מ

תל־אביב 67132, רח' קרליבך 29, ת.ד. 20300 תל־אביב, טל. 03־5631212, פקסימיליה: 03־5610074
מחוז הצפון, נצרת עילית 17000, טל. 4־06־573210, פקסימיליה: 06־552122
מחוז הדרום, באר שבע 84207, רח' העצמאות 40, טל. 31888, 057־31552, פקסימיליה: 057־38631

פרסום ויאר

הוידאו החדש של
GRUNDIG
עם Hyper Band ועם ATTS

VS-600 VPS

והטלויזיה שלך כבר מוכנה לכבלים!
עם 121 ערוצים ועם שלט־רחוק!

עם וידאו־טייפ גרונדיג VS-600 VPS אתה מקבל:

- ATTS – ציון אוטומטי בלעדי של זמן אורך הקלטת, זמן ההקרנה שעבר, והזמן שנותר בקלטת!
- שלט־רחוק משוכלל עם תצוגה דיגיטלית (חלון) לתכנות הוידאו־טייפ מן הכורסא ולהפעלת הטלוויזיה שלך!
- יחודי! השעון, התאריך והתכנות, נשמרים בזכרון 6 חודשים אפילו אם יש הפסקות חשמל!
- מערכת סריקת ערוצים אוטומטית ל־121 ערוצים (80 רגילים + 41 לכבלים)! אין צורך בממיר, הטלוויזיה שלך יכולה לקלוט גם כבלים, דרך הוידאו.
- אנטי גנבון – קוד הנעילה הפרטי לוידאו שלך!
- תכנות חד־פעמי וגם יומי ושבועי, של 4 תוכניות לשנה אחת קדימה.
- הקפאת תמונה באיכות מעולה והזזת תמונה אחר תמונה.

ועוד חידושים ושכלולים...

אל תוותר
על הטוב ביותר
דרוש מהמוכר
טלויזיות • וידאו
GRUNDIG

יבואן ומפיץ ראשי, פירא בע"מ מקבוצת השקעות דיסקונט בע"מ. **משרד ראשי: ת"א**, הצפירה 19 טל' 03־383235; **חיפה**, כיכר מאירהוף 8, ק. אליעזר טל' 04־537268/9

פרסום ו'מר +

שונות ומשונות

כמו לכולם, גם לי יש חברה אחת שכבר התחתנה שלוש פעמים וחברה אחרת שעוד לא התחתנה אף פעם אחת.

שתי החברות שלי נפגשו להן לשיחה על גברים, אהבה ונישואין, ובאופן טיבעי הזאת־של־השלוש־פעמים נתנה עצות לזאת־של־האף־פעם־אחת. תשדרי סכס, אמרה לה השלוש־פעמים. איך אני אשדר סכס, שאלה האף־פעם־אחת. בכלל לא בעייה, הסבירה השלוש־פעמים, אם תחשבי כל הזמן על סכס, יראו את זה עליך וכל הגברים ירוצו וידבקו אליך.

האף־פעם־אחת הלכה הביתה וכל הערב ניסתה לחשוב על סכס. אבל כמה שיותר ניסתה, ככה פחות הצליחה.

למחרת טילפנה האף־פעם־אחת לשלוש־פעמים ואמרה לה: הדבר היחידי שהצלחתי לחשוב עליו כל הזמן היה סכס בראשי תיבות, כלומר חשבתי על ספונג'ה, כלים וסידורים.

אה, ככה? אמרה לה השלוש־פעמים. אם זה מה שיצא לך, אז היחידים שיתאהבו בך הם קבלני־ניקיון למיניהם. האף־פעם־אחת מחכה עכשיו לאיזה קבלן־ניקיון. היא חושבת שגם איתם אפשר להתחתן.

• • •

אם הילדים שלכם הם כל הזמן בעניין סוכריות, ולעומת זאת אתם בעניין בריאות־השיניים וכל השאר, ואם חשבתם שהמריבות בעניין זה יימשכו עד שהם ילכו לצבא, אז תדעו לכם שטעיתם. בקיבוץ מעלה החמישה, במיפעל־הסוכריות ברמית, מייצרים עכשיו סוכריות (טעימות מאוד) ללא סוכר ובתוספת ויטמינים.

100 גרם סוכריות עולה 2.72 שקלים, וצריך לזכור שבכל פעם שיש להם סוכריה בפה, הם מדברים פחות או לא מדברים בכלל.

• • •

לא זוכרת מתי כל־כך שימחה אותי ידיעה בעיתון, כמו הידיעה שהודיעה כי ממחקרים הסתבר כי הקפה־נטול־הקופאין גורם לכולסטרול בדם. אין לי ספק שיום אחד עוד יגלו שחוסר־כולסטרול גורם טחורים ושוקולד מפתח את האינטליגנציה, חלב רזה מחליש את העיניים וסטייקים מונעים בצקת ברגליים.

תעשו עם האינפורמציה הזאת מה שאתם רוצים. אני הולכת להרביץ ארוחה.

• • •

ביקשו ממני להודיע לציבור כי בין התאריכים ה־3 עד ה־18 בדצמבר יתקיים מיבצע־איסוף צעצועים לילדים נזקקים. את הצעצועים יש להביא לכל סניפי הסופר־פארם, ומשם יקחו אותם נציגי ויצ"ו ויחלקו לילדים נזקקים.

ילדה וסוכריות ללא סוכר
„כל פעם שיש להם סוכריה בפה, הם מדברים פחות"

אגב, זה מיבצע שעוזר לכל הצדדים. הילדים הנזקקים מקבלים צעצועים, ולעומת זאת, בבתים שבהם יש ארגזים של צעצועים משומשים, והילדים כבר עושים מילואים, מתפטרים מהמיטרד למען מטרה טובה.

על שלושה ספרים

ציד הסנרק מאת לואיס (עליסה בארץ הפלאות) קרול בתרגום ניצה בן־ארי. איורים של דני קרמן.

כמו בכל ספר מכובד, מופיעה בדף האחרון אחרית־דבר, שבה מצאתי דברים מפיו של המחבר עצמו: „אתם שואלים מה כוונת הסנרק? אני חושש שלא התכוונתי לדבר פרט לנונסנס."

אז עד כמה שאני מבינה, נונסנס זה חוסר־הגיון, אבל לעומת זאת, ממה שהספקתי לקרוא, ספר זה הוא יותר הגיוני והרבה יותר יפה מהמון דברים הגיוניים שאנחנו רואים סביבנו.

חוץ מזה, אם המשוגעים לסנרק טוענים שאף שפה איננה שפה תרבותית עד שציד הסנרק מופיע בה, אז למה שלא נאמין להם?

הוצאת שבא — ספריית מעריב.

★ ★ ★

ענת קיץ וחורף מאת גוני מרדור סביר, איורים של נורית צרפתי.

אם על גב הספר כתוב שזה סיפור על ענת שהיא ילדת ההיפך, מפני שהיא מתלבשת הפוך מכל האחרים, וזה גם סיפור על קיפוד קטן שהגיע לבית של סבא וסבתא של ענת, ושהסיפורים נכתבו במיוחד לילדים שרק מתחילים לקרוא — אז מי אני שאתווכח?

מה שרציתי להגיד לכם הוא שנורית צרפתי מציירת יפה וגוני כותבת יפה, ואני חושבת שילדים קטנטנים יאהבו לקרוא את זה בעצמם.

הוצאת מסדה.

★ ★ ★

מי ראה את באני שירי־ילדים של אהוד מנור, ציורים של רות בני.

להמליץ על שירים של אהוד מנור זה כמו לומר שלחם טרי זה טעים מאוד. אבל להציץ ברשימת המלחינים של השירים הללו, המופיעה בתחילת הספר, זה להיפגש עם השורה הראשונה של המלחינים הראשונים של הארץ. וזה בלבד מהווה סיבה מצויינת להוציא ספר כזה לאור, אפילו שלא כל המנגינות מתנגנות לי ישר כשאני קוראת את המילים, אבל אני, כידוע, מאוד לא־מוסיקאלית.

הוצאת יוסף שרברק.

שיחת חולין

(בחנות פרחים)

שלום, תני לי בבקשה פרח אחד כזה.

כזה?

כן.

מהפרחים האלה לא לוקחים פרח אחד.

למה?

ככה. את יכולה לקחת ורד אחד.

אני לא רוצה ורד אחד. אני רוצה כזה.

לא נהוג לקחת אחד כזה, אני מסבירה לך.

לא חשוב מה נהוג, אני רוצה אחד כזה.

אני מנסה לעזור לך.

אני מבינה, אבל אני רוצה פרח אחד כזה.

בסדר, אבל אם יצחקו עליך, אני לא אשמה.

נ.ב. הבאתי פרח אחד ואף אחד לא צחק עלי.

בולם וזעזועים

כשהשכנים שלנו שומעים מתוך הדירה שלנו טריקת דלתות היסטרית, נפילת חפצים שונים, שבירת צלחות, נהמות ואפילו צעקות רמות מאוד, זה סימן ש:

או שבעלי איבד את המפתחות שלו, או שאני איבדתי את היומן שלי, או שהבן הקטן

נגע באיזה מכשיר חשמלי של הילד הגדול או שהחוט של הטלפון הסתבך.

למה חוט־טלפון מסובך מוציא את חברי־לחיים מדעתו ומעמיד אותו ברמה אחת עם מזריק־הנפט, פשוט אין לי מושג. הוא הרי יודע שאת כל עבודות־הבית אני עושה עם הטלפון ביד, ובכך אני חוסכת שעות רבות, אז מה איכפת לו אם החוט מסובך?

אבל, כרגיל, את רוב מיגרעותיו של בעלי־לחיים אינני מבינה, כך שזה לא העניין. העניין הוא שעכשיו מסתבר שיש עוד אנשים כאלה, ושחוטיטיס־סתבכיטיס היא מחלה ידועה אפילו באמריקה. רק ששם, אנשים, במקום להתלונן ולהגיד לבעל: „תפסיק לצרוח כמו משוגע, ואני מצפצפת עליך ועל החוט שלך," פשוט אומרים למישהו להמציא פטנט־נגד.

אז מישהו, כנראה, אמר ומישהו המציא ומישהו ייצר ומישהו ייבא את זה ארצה. ועכשיו, ממש כאן, בארצנו, אפשר לקנות ב־16 שקלים איזה מחבר פלסטי קטן שמרכיבים אותו לטלפון, ואז במקום שהחוט יסתבך, הוא... לא מסתבך.

אם מנעתי אפילו זוג אחד מלהתגרש — זה שכרי.

מילה טובה על... הוצאת־ספרים

אני לא יודעת איך החברים־הסופרים שלכם, אבל החברים־הסופרים שלי חולמים בלילות איך בעל הוצאת־הספרים שלהם מת ביסורים, איך פקיד־התמלוגים נדרס למוות ואיך בניין ההוצאה מתמוטט ברעידת־אדמה. זה דבר ידוע שמו"לים לא אוהבים לשלם לסופרים, ובגלל אי־האהבה הזאת הם ממציאים כל מיני טריקים של מכירות במיבצע וכו' וכו', שלא לדבר על זה שהצ'קים לסופרים תמיד הולכים לאיבוד בדואר, וזה אחרי שהפקיד, שצריך לשים את החותמת השניה, נמצא במילואים.

נו...

השבוע קיבלתי הביתה דף־נייר מהוצאת כתר. על הדף היה כתוב שכך־וכך ספרים נמכרו במכירה רגילה וכך־כך ספרים נמכרו במיבצע. ממכירה רגילה אני מקבלת יותר כסף מאשר ממיבצע, כמובן, ולכן מאוד שמחתי שפחות מ־10% מהכמות נמכרו במבצע ויותר מ־90% במכירה רגילה. היה כתוב שם בדיוק כמה הורידו לי ולמה, ומאיזה תאריך ועד איזה תאריך החשבון. לנייר היה מצורף, כמובן, הצ'ק הנחמד, ואני לא רוצה לשמוע מילה רעה על כתר, לפחות במשך שנה.

"יד ביד" פותחת דלת לכל ילד - 5.12.89 - מבצע התרמה

עזרו לנו לפתוח דלת לילד, עזרו לנו להמשיך במגוון פעולות למען הילד בישראל:

- **"אוזן קשבת"** - קווי טלפון מיוחדים המאויישים במתנדבים, אנשי מקצוע: עובדים סוציאלים, פסיכולוגים, מורים, אחיות ויועצים חינוכיים.
- **מועדוניות - פינה חמה לילד,** פתיחת מועדוניות בכל מקום בו זקוקים להם.
- **סיוע כספי** למשפחות במצוקה אשר ילדיהם פנו לאגודה בבקשת עזרה.
- **קרן להצלת חיי אדם** - סיוע במימון ניתוחים והשתלות בחו"ל.

עזרו לנו להשאיר את הדלת פתוחה, תרמו לאגודת "יד ביד - אוזן קשבת"

תרומות ניתן להעביר: בנק לאומי סניף "גן העיר" מספר הסניף 816 חשבון מספר 073939/13.

03-226027

059-76366	04-229488
02-243358	04-922222
057-79306	03-222732

"יד ביד" אוזן קשבת לילדים ולנוער

03-226027
"יד ביד"
פותחת דלת
לכל ילד

אי-אל

תשבצופן העולם הזה 2726

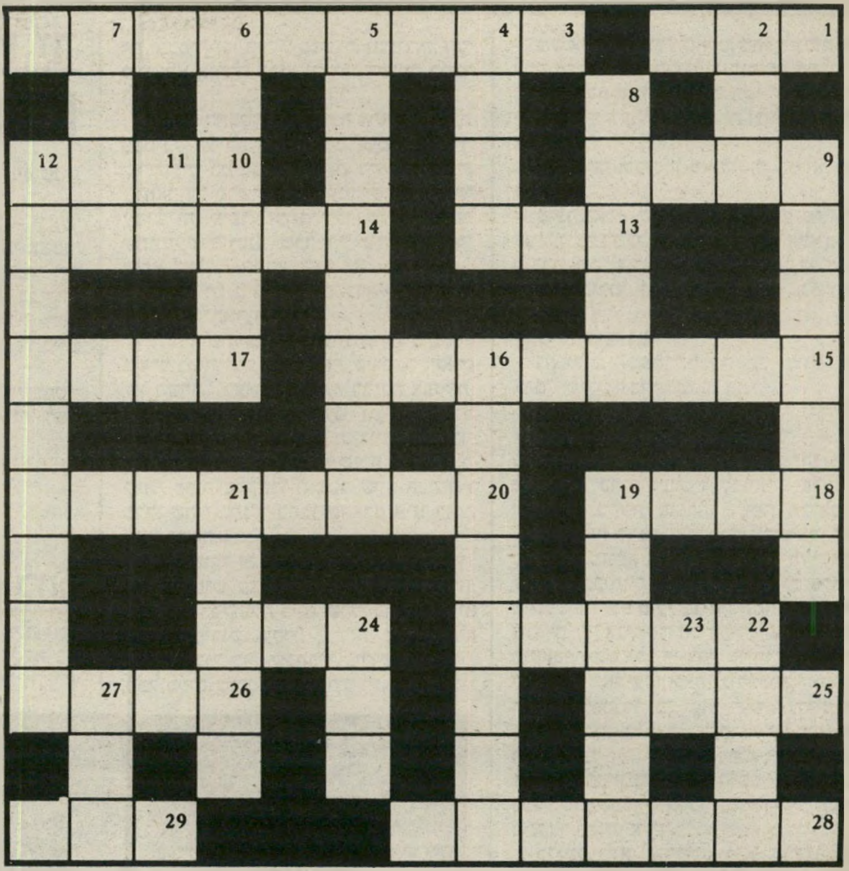

מאת אביגיל ינאי

מאוזן

1. הנס שקרה לגד (3);
3. קוברים את המזכ"ל ביסו־ריות (5,4מ);
9. מקלל דוד מבקש האזנה (4);
10. עוד סבוב של המשקה (4);
13. טבעית או מוקדמת (ח) (3);
14. נו, ווטסון! (6);
15. ביבר אינו מאמין במסדר (4,4);
17. קופידון פגע בה במשק (4);
18. חוקר זה לא מקרוב בא (4);
20. כיצד חותם השאף הכרוך אחריה? (4,4) ע"פ אריאלה דוידוביץ;
22. ארץ מסבירה פנים לאור־חיה, על־פי השמועה (5);
24. שמואליק של האבנים המת־גלגלות (3);
25. סכוי לחפוי (4);
26. בלב פתוח, אבל לא יותר מדי (4);
28. עלון הכת בסכנה (5,2);
29. שוטר נכה (3).

מאונך:

2. הערבי ירד עלינו (3);
4. היו"ר יפסיק לשתות (4);
5. מחזאי שנון וקצר, מקבל שלמונים במטה? (4מ4) (ע"פ א. דווידוביץ).
6. מחליקים בבית־אל (3,3 או 4,2);
7. אין צבעים אפורים בספרות ההשכלה (4);
8. בעיה של רב ונזיר (5);
9. מת בערך ימ"ש (3,4);
11. ערב שירי זעירא בקטורה (2);
12. פותחים את המהדורה עם החית הדרוש (6,3);
16. החנפן רקם מזימה ועזב את הבית (3,3,3) על־פי א. דוי־דוביץ);
19. שלמה לא נהנה מחסדי אבישג (6);
21. היא והוא צפים על העץ (5);
22. סלוף האמנות (4);
23. היה לשומאכר ולא היה לדג'יגאן ביחס אל השם (2);
24. חרם דרבנן על אכסניה של לומדי תורה (3);
27. הזמנה למחול לצלילי המחזמר (3).

פיתרון תשבצופן 2724

האמת על מדינת ישראל ועל כשלון הציונות

מאת דר' יולי נורלמן

ספריו:

"קטל ברפואה"

"מאפיה רפואית במדינה מושחתת"

("בלי הרדמה")

יוצאים לאור בחודשים הקרובים בשפה הרוסית במוסקוה ב-200,000 עותקים.

ניתן לרכוש את הספרים בעברית בבאר-שבע ת.ד.5349 או להזמין בטלפון 057-32245.

- הנחות מיוחדות -

מיכתבים לרותי

נעמי רון

אהבה אמיתית

היא רווקה בת 32, סטודנטית לקראת תואר שני, 1.73 מטר, רזה, חטובה, ירוקת־עיניים, אומרים לה שהיא נראית טוב. חוץ מזה היא גם מיוחדת, בעלת ראש לא־שיגרתי. (1/2726) מחפשת קשר אמיתי, אהבה אמיתית, עם גבר בן 35 ו־יותר, נאה, כזה שנראה טוב באמת, מסודר, ואשר, כמוה, רוצה קשר רציני.

★ ★ ★

נראית יופי

עוד רווקה, גם היא אקדמאית, בת 34. היא נראית יופי, היא אמרה לי, רזה, חתיכה, ספורטיבית, שחר־חורת. היא גם חמה, רגישה, אוהבת ילדים, ומחפשת אקדמאי פנוי, מסודר, רגיש וחם, שרוצה לבנות קשר. מיספרה אצלי הוא (2/2726).

★ ★ ★

רותי בטלפון, לקבלת מידע על הכותבים ולהכתבת מיכתבים, עדיין בטלפון 03־221017.

★ ★ ★

קבלה ובישול

הוא בן 42, אקדמאי, מוצא אירו־פי, אינטליגנטי, בקי בקבלה ובי־אסטרו־פיסיקה, אוהב ספרות ומו־סיקה, סולידי, חברותי, בעל חוש־הומור, אוהב גם לבשל. מחפש נשית, טובת־לב, בעלת אישיות מגוונת, מאמינה בשיוויון, מכבדת את פרטיות בן־הזוג, שואפת לצדק בכל התחומים, או בשתי מילים: אשה־חברה. רצוי ירושלמית. את יכולה לכתוב לת"ד 27288, ירוש־לים, או לשאול אותי על (3/2726). הוא שכח לספר לי מה גובהו, אבל נדמה שהוא לא מהנמוכים.

★ ★ ★

אמא של יוסי סיאס, השדרן הרווק של רשת ג', אומרת ש־היא רוצה שהוא כבר יתחתן, עם אשה שהיא „עקרת־בית, בחורה צנועה שתבין אותו, וש־תהיה יפה! הרבה קופות הוא מביא הביתה!"

★ ★ ★

אכזוטית יפה

היא בת 30, נראית פחות, יפה, אכזוטית, חטובה, ממוצא תימני, שיער שחור ארוך, 1.60 מטר, רוו־קה, עובדת כמזכירה. טיפוס רומנ־טי, בחורה ביתית, שאוהבת לצאת מדי פעם לסרט, למיסעדה.

רוצה להכיר פנוי, נאה, לא פחות מ־1.80 מטר, טיפוס ספורטי־בי, כמוה, בעל הופעה נאה מאוד, בלי עודף־מישקל, בלי קרחת. הוא יכול להיות צעיר ממנה בשנים אח־דות, או עד 40. במיקרה יצא לי לראות אותה, והיא באמת יפה, אז קדימה — לשאול אותי על (4/2726)!

★ ★ ★

בזמן האחרון יש יותר מדי מים באספקת הכלור.

★ ★ ★

שידוכים אחרים

החבר'ה מדבר אחר החליטו ל־התחרות בי ולעשות מדור־שידו־כים. הנה שני קטעים:

● בחור עדין ורגיש, בעל חוש־הומור, אוהב ספורט, טיולים ושי־חות ארוכות לתוך הלילה, מחפש בחורה מתאימה שמעוניינת להכיר את אשתו והילדים.

● אם את צעירה בעלת יוזמה, עשירה, מתעניינת במוסיקה, ב־ציור ובקולנוע, אוהבת ספרות יפה — אז בטח עוד כמה ימים את טסה מכאן הביתה.

★ ★ ★

בהחלט כדאי יותר להיות בחור. בעוד שבחורות נאלצות לצאת עם בחורות, הבחורים יוצאים עם בחורות. (עירית לינור)

אלכן הפקות

סיגי בר־נחום

הכלבה על שם המכונית

כרטיס ביקור

סיגי בר־נחום, בת 21, גובה 1.72 מטר, ילידת באר־שבע, נח"לאית בצבא, כיום תל־אביבית.

עבודה (זמנית): בחנות למכשירי־כתיבה.

לימודים מתוכננים: פיסיותרפיה, ביולוגיה.

חלום: להתקבל לבית־ספר לרפואה.

ספורט: כדורסל, עד שנקעה רגל במישחק, בזמן השרות הצבאי.

גלגלים: אוהבת לנהוג בלאנצ'יה המישפחתית („אני חולת־הגה!")

חיות: מטפחת כלבה מסוג רועה גרמני, ששמה לאנץ', על־שם המכונית.

הכי חשוב: למצות את מה שאפשר.

דף חדש

מנגד

אחרי הפוגרום

נתן זך

בבית-סאחור. אתה עומד ולא מאמין למראה עיניך. מדפים שנעקרו לאחר שגולחו מכל אשר עליהם, בקבוקי-בירה מנופצים על הריצפה, קירעי בד שהיו לסמרטוטים. פוגרום שבעברית החדשה — עיקול ייקרא לו.

מובן שלא היתה כאן שום כוונה לעקל ניכסי מפגרים בתשלומי מס-ההכנסה רק כדי למלא את הקופה החסרה. „למען יראו וייראו", זה שם המישחק. במילים אחרות: אנחנו נכניס לכם ככה שלא תשכחו אותנו,

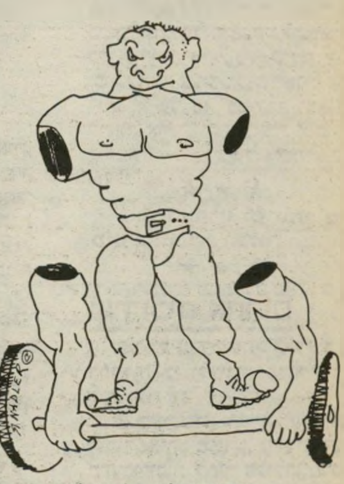

רוברט נדלר: בלי מילים

ערבושים מזוהמים שכמותכם. אנחנו נראה לכם מי כאן בעל הבית. אנחנו נראה לכם למי יש זכות לגאווה לאומית ולמדינה משלו.

בין ירושלים לבית-לחם. אפילו על המשמעות הסימלית אשר תיוודע בכל רחבי העולם למעשה הנבלה הזה — דווקא בשל מיקומו הטופוגראפי — לא חשבו, מן הסתם, אבירי ה„כל דאלים גבר" שלנו. הם ומפקדיהם ומנהיגי מפקדיהם. מצאו לנכון ולראוי להיטפל כך דווקא לעיירה שמרבית תושביה נוצרים קאתוליים!

אם פני הדור כפני הכלב, פני מנהיגיו — כפני הצרעת והשחין.

מתון-מתון ובאיפוק מרשים מגולל באוזנינו ראש המועצה המקומית, חנא חורי אטרש, את קורות הימים הנוראים. דומה שיותר מכל, כואב לו כאב ההשפלה, העלבון.

כדי להוסיף חטא על פשע — ושכאלה תמיד מוסיפים חטאים על פשעים — עמדו והקימו מחנה צבא חדש בלב העיירה. ולתושבים שמיחו על כך אמרו בשימחה גלויה לאיד: לא רק שלא נבטל את המחנה אלא שמעתה — כל אישור שאתם חייבים להצטייד בו (ותושבי השטחים הכבושים חייבים, כידוע, להצטייד באישורים לכל — פרט לנשימה), לא עוד מידי המימשל הצבאי או המינהל האזרחי תקבלוהו, כי אם על שערי המחנה הצבאי הזה שאנו מקימים בתוך עירכם תתדפקו. שם יינתנו, או לא יינתנו לכם, האישורים המבוקשים.

ככה דופקים / מתדפקים אצלנו.

„בבית-הספר למדנו," אומר ראש-העיר באנגלית רהוטה, „כי הדרך הקצרה ביותר בין שתי נקודות היא קו ישר. מדוע לא ניצור קו ישר כזה גם בינינו לביניכם, בין מנהיגיכם לבין מנהיגינו. האם באמת אינכם רוצים בשלום?"

מי שחושב שאפשר לדכא את כוח התנגדותה של אוכלוסיה נכבשת באמצעות החרמת תרופות בבית-המרקחת הוא לא רק נבל כי אם גם מטומטם. ואין יודע מי גרוע ממי.

כיצד חוזר ואומר אחד מידידי: 2000 שנות גלות לא הצליחו להוליד טיפוס של יהודי מטומטם. אבל — ראה זה פלא — 40 שנות עצמאות עשו זאת.

מה יכולתי לומר להם למארחינו — ראש-העיר, חברי-המועצה, הכומר המקומי והנכבדים האחרים שבאו לקדם את פני חברי ועד היוצרים הישראלים והפלסטינים בביקור-ההזדהות שלהם בבית-סאחור, זולת זאת: „כשאני רואה מה עשו לכם — אני מתבייש שאני ישראלי."

למחרת קראנו בעיתון על עוד חייל בחטיבת „גבעתי" שהתאבד בשל — זה לשון הידיעה — התעללות חבריו.

מה שהתחיל אתמול שם — היום הוא כבר כאן.

□

נקרולוג או: מן הון להון

נתמזל מזלו של כותב טורים אלה וזכה במידה גרושה של תשומת-לב מצידו של בני ציפר, עורך מדורו הספרותי של הארץ.

בקי פריישטדט: בכל זאת בלתי-נלאית

לפעמים באמת דומה שאין לו לזה שום דבר נאה יותר לענות בו מאשר לעקוב בריכוז מאומץ אחר הח"מ ולדווח על כל מעלליו — ספריו ומסעותיו, מאמריו וראיונותיו, דברים שאמר וכאלה שאחרים שמו בפיו, להרבות שימחה בישראל. גם אחד מהמה לא נעלם מעיניו החדות של עורכנו החרוץ, לא נעלם ולא נמחל.

וכך, בפרשת עלילת השואה שהעלילו עלי מי שנוהגים כאן להעליל, הצטרף כמובן גם ציפר למקהלה המזמרת-במים-עכורים ולא רפתה ידו עד שעמד והישווה אותי ל„פאשיסט הצרפתי ז'אן מארי לה-פן" ולא נתקררה דעתו עד שהעליל עלי שאני מלגלג על ידידי ומכובדי, הסופר ק. צטניק — שעד כדי כך אני מלגלג עליו, כנראה, עד שעמדתי ופירסמתי את סיפרו האחרון בחוברת מיוחדת של העולם הזה, בצירוף הקדמה משלי, ולא הסתפקתי גם בזה אלא שהוספתי ותיווכתי בינו לבין מו"ל ידוע למען ייצאו לאור מחדש כל שאר ספריו החשובים שאזלו מן השוק.

מה לעשות, אפילו נברן כציפר אינו יכול לדעת הכל — ולוודא הכל טרם שהוא כותב מה שהוא כותב.

ועוד: כשראה אור מיבחר תרגומי לשיריו של אלן גינזברג, קדיש ושירים אחרים, עמד ציפר ומסר את הספר לביקורת לעוד ידיד-אמת צנוע של משוררים, חבר ועמית למהדרין, סכסי-זוקסי הידוע בציבור, והתוצאה הצפויה לא איחרה לבוא והריהי רשומה בספר העקום.

וכאשר התפטרתי סוף-סוף מראשות ועדת פסטיבל השירה הבינלאומי שעמד להיערך בירושלים במיסגרת חגיגות ה-40 למדינה, במחאה על פרשת ביתא, עמד שוחר אחוות-עמים זה, ציפר, וכתב עלי ש„אני מבטל שתים-עשרה שנה שבה היו מיליוני כפר-ביתא כאלה," (הארץ, 16.9.88).

כאילו יש ב-12 זוועות כדי להצדיק או להעיב על הזוועה ה-13...

עכשיו שהירבו — בעוונותי הרבים — לשדר בטלוויזיה וברדיו את שירי „כי האדם עץ השדה," בעיקבות אותה דליקה אכזרית, נצטמרר עורו של מיודענו וגייס לעזרתו חרב-להשכיר, מן החרבות המצויות במקומותינו כבכל מקום אחר, כדי שיכתוב עלי שעקרתי פסוק מהקשרו ואפשר שלא הבינותיו כלל, שהרי בתנ"ך כתבו שהאדם **אינו** דומה לעץ השדה....

על מישקל זה ניתן גם לאסור, החל ממחר, את השימוש בצירוף השכיח עקרת הבית, בהוראתו המקובלת כיום, שהרי כולנו יודעים יפה מה פירוש „עקרת בית" זו בתנ"ך. הוא הדבר ב„כמו כן", שבתנ"ך פירושו (כך גרס, מכל מקום, מורי הפרופסור מורג, אם זיכרוני אינו מטעני) „כמו כינים", ואילו אנחנו משתמשים בו בהוראה שאינה מרמזת אפילו על פרעושים. ומה נעשה בשירו של יהודה עמיחי „אל מלא רחמים", שבו פירש המשורר את הכתוב כאילו נאמר שם שהאל מלא רחמים (עצמיים), כמו נוד נפוח, ולכן אין בו מקום לרחמים לברואיו...

אבל עם מי אנחנו בעצם מתווכחים?

תשובה: עם בני ציפר.

כן, אבל מיהו בני ציפר זה?

ובכן, כצפוי, פרח-משוררים לשעבר, שמעיינו חרב עוד טרם הטעימנו את מימיו. בקיצור: הגרפומאן המצוי, דגם שנות ה-70 וה-80. כולנו מכירים לפחות תריסר כמותו, על כל תיסכוליהם והמשתמע מהם. יש בהם כאלה וכאלה. יש שנשתתקו והריהם שותקים שתיקה המכבדת את בעליה ויש שהיו למבקרים מצויים; ויש — כציפר זה — שגם זה לא עלתה בידם. לא מחקר ולא מסה ולא בטיח. דקירה פה וחץ מורעל שם. שלולית קטנה ועכורה של משטמה וזדון.

הפעם נתעלה על עצמו. ברשימה שכתב „דרך אגב" (שכמותו כותבים רק דרך אגב, כמובן!) שיסה את בנימין תמוז המת ב„חבריו האינטימיים" אשר „חיכו (כביכול) למותו כדי לבטא את ידידותם" כלפיו. ושוב: לא נצטננה דעתו עד שגילה כי על אחד מאלה אמר לו הסופר המת, שהוא מזכיר לו „מלצר במסעדה רומנית."

מעשה נאה ושופע טאקט, מה?! לשסות את המת (ששוב אינו מסוגל להזים את העלילה) בידידיו. לא לשווא מכונה רשימה זו על הידיד שהלך לעולמו בשם „עליצות של חודש אוגוסט".

זה נפטר לעולמו ואילו זה נמלא רוח עליצות...

מובן מאליו שמן הון להון הגיע גם אלי. אני, כך כתב מבלי להזכיר את שמי אלא בסוף ה„דרך אגב" שלו, הארכתי בקינותי על תמוז „יותר מכולם" ואף כתבתי עליו „נקרולוג מתמשך".

שקר. שקר גמור.

נקרולוג: „מאמר-אזכרה על מותו של אדם" (מילון אבן-שושן).

להווי ידוע: מעולם לא כתבתי נקרולוג — לא מתמשך ולא לא-מתמשך — על בנימין תמוז. כמיקצת אחרים, אמרתי כמה מישפטים בבית-העלמין למראיין של קול ישראל. לבקשת סופרת מקומון תל-אביב, העיר, דליה קרפל, הסכמתי להתראיין שם בנושא המוות. בראיון בן שני העמודים, שהוכתר בכותרת „פחד מוות", אין גם שלושה מישפטים רצופים על בנימין תמוז. בין השאר נזכרים בו אביגדור סטימצקי, תומאס מאן, פיקאסו, שאגאל, זריצקי, ארדון, אלתרמן, שלונסקי, אליעז, לאה גולדברג, אברהם חלפי, אלכסנדר פן ועוד ועוד. הרעיון המרכזי: התור מתקצר: „בספרות יש משמרות ודורות. כל זמן שיש משמרות לפניך, אתה מוגן. זה החיץ בינך לבין הנצח או השיכחה. ככל שהמשמרות הללו מידלדלות, התור מתקצר ומגיע אליך."

כלומר, לא נקרולוג ולא בן-בנו של נקרולוג. אולי ביטוי של פחד, ואולי ניסיון להתגבר על אותו פחד. מכל מקום, לא דיברי „עליצות" של אוגוסט או של כל חודש אחר.

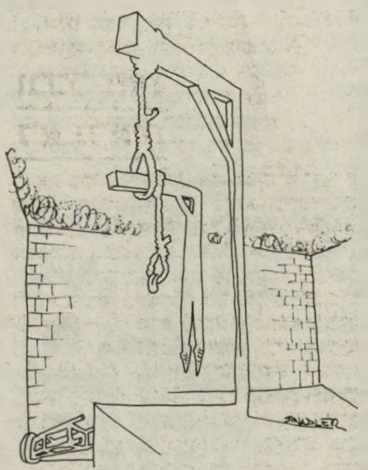

רוברט נדלר: בלי מילים

ולא הסתפק מיודענו ציפר בשקר האחד הזה אלא שהוסיף ומנה אותי בין אותם ידידים של בנימין תמוז שהיו „אינטימיים כל כך עד שנדמה כי הוא עצמו לא הבחין בידידותם כאשר התהלך בינינו..."

וגם זה שקר נתעב, כמובן. שקר נתעב וגם עזות-מצח. **שכן אני הייתי היחיד, בכל הארץ הרחבה והצרה הזאת, שהקדיש, כאן ב„דף חדש", — תחת הכותרת: „ברכה לתמוז", שתי רשימות כדי, אני מצטט, „לומר שיבחו של אדם בפניו".** וזאת, **במלאות ל"ו שנים להופעת חולות הזהב,** סיפור-הביכורים של תמוז.

ואת רשימתי שלי סיימתי באלה המילים: „קריית ספר בשלה. זמירות חדשות וזמרים חדשים. מנגנון תעמולה ופירסומת עצמית (נחוץ מאוד בימינו, כבימים אחרים) מעולם לא היו לו לבנימין תמוז. תמוז הוא אחד הסופרים המעטים בני דורו שלא זכו — אם זיכרוני אינו מטעני — בשום פרס סיפרותי

שהוא. סופר עברי, מי יידע חייך" (העולם הזה, „דף חדש", 4.6.1986).

ונצטרף אלי ידידי אהרון אלמוג שכתב, באותו גליון, רשימה נוגעת־ללב על תמוז, עורכו הראשון וידידו. וכך סיים: „אני חושב שהגיע הזמן להעמיד את הטובים במקומם. לכאורה, זה מיותר, משום שהמצפון הסיפרותי, גם אם הוא מתמהמה, סופו להתעורר. אך עד שיבוא, מיצווה לסייע בידו ולהעמיד דברים על דיוקם."

את תגובתו של בנימין תמוז למחוות ידידות והוקרה זו אני מותיר לקוראים לנחש. בכרך הבא־עלינו־לטובה של איגרא זה שבעריכתי ימצא המתעניין עדות נוספת לאופי היחסים ששררו ביני לבין הסופר המנוח.

צדיקים שבכם יאמרו: ציפר לא ידע ושמא לא זכר. נכון, השלולית הקטנה והעכורה של המשטמה שלנו לא ידעה, אחרת לא היתה מסתבכת בשקרים גלויים ומופרכים כל כך.

ולא בפעם הראשונה.

ובכל זאת, מזך־לה־פן ועד שיסוי תמוז בידידיו, לאחר פטירתו, עובר חוט אחד.

לא, לא תקוות חוט השני. כי אם החוט השני, חוט השיפלות והטימטום והשקר — של מי שאינו מזכיר לי „מלצר במיסעדה רומנית", כי אם שלולית עכורה, כגון זו שכלב לא־מחונך מותיר מאחוריו על ריצפת הסאלון.

ועכשיו, שהכל ברור ומחוור, נותרת רק השאלה הגדולה: איך הפישפש עלה למעלה?

אבל זו כבר אינה הבעייה שלנו.

באחרונה אנחנו קוראים בעיתונים, מפעם לפעם, ידיעות שלפיהן בעלי ועורכי העיתון הארץ מודאגים או מנסים לברר את טעם הירידה הגדולה בתפוצתו של עיתונם בשנים האחרונות.

האם יורשה לי להציע, שטוב יעשו אם יפתחו את הבירור בדיוק במקום שבו זכו אנשים כבני ציפר זה לכהן במישרה הנכבדה של עורכי מדור שנערך בשכבר־הימים בידי אנשים כאברהם שלונסקי וכ...בנימין תמוז.

חבל על דאבדין ולא משתכחין.

□

ובכל זאת לא נלאית

את בקי פריישטדט אני מכיר עוד מן הימים הרחוקים ההם של האהל, כאשר השתתפתי בוועדת הרפרטואר של אותו תיאטרון זכור־לטוב, בשנותיו האחרונות.

עכשיו חזרנו ונפגשנו עם ביקורו של אנדרי ווזנסנסקי בישראל. בקי פריישטדט ביקשה שאכין מה שהסכמנו לכנות בשם „נוסח בימתי" לשירי המשורר הרוסי, כדי שאפשר יהיה להשמיע אחד מקור ואחד תרגום. „נוסח בימתי", כיוון שאיני נוהג לתרגם מלשון שאותה אינני שומע, אף כי חטאתי ועודני חוטא בכך מפעם לפעם, בלית ברירה.

וכך היתה לי ההזדמנות להתרשם מחריצותה, מהקפדתה, מתושייתה ומן המסירות שבה ממלאת בקי פריישטדט את תפקידה החדש, תפקיד יושבת־ראש המועצה הציבורית לקישרי תרבות בין ישראל וארצות־חוץ.

וכך גם ניתנה בידי ההזדמנות לעולל לה — לתומי או לטומטומי (מחקו את המיותר) — רעה גדולה עד מאוד, כפי שנתגלה בדיעבד. שכן בערב הפתיחה החגיגי לביקור המשורר הרוסי אמרתי עליה, על בקי פריישטדט, שהיא פעילה מסורה ובלתי־נלאית.

לא פחות ולא יותר!

מה שקרה אחר־כך אתם יכולים, שוב, לתאר לעצמכם. אפילו בעיתונים נמצא מי שציטט את דבר־השבח כאילו היה מאמר של גנאי.

על חטאי אני מודה: לא פוליטיקאי ולא בן־פוליטיקאי אני, וככל שידיעתי מגעת — לא היה במישפחתנו ולוא גם פוליטיקאי אחד לרפואה. אולי בשל כך שכחתי מה שכתב יצחק רבין על שמעון פרס. אולי בשל כך — ואולי משום שיש לי (הרבה) דברים חשובים לאין־ערוך לענות בהם מאשר לזכור מה שיצחק רבין אומר על שמעון פרס, או מה שהגברת ח"כ שרה דורון אומרת על המערך.

אז מה? אז נמחק מעתה מהמילון את הצירוף „בלתי־נלאה". ואולי נשאיר אותו כמקומו אבל בהוראה הפוכה מזו שבה הורגלנו.

אני, מכל מקום, לא אסכים. לא פוליטיקאים הם שיקבעו את עתידותיה של השפה העברית. הללו — מוטב שיסתפקו בשבירת עצמות ובמאה המיזמים הידועים. ואגב, גם „מיזם" זה עוד אינני מקבל.

אשר על כן, כפי שהיה פוליטיקאי רביעי, מנחם בגין, נוהג לומר, אני בשלי. והריני לחזור ולשבח את בקי פריישטדט על מסירותה, יוזמתה **וחריצותה הבלתי־נלאית.**

תופעה לא שכיחה במקומנו המלא גברים ונשים „נלאים" כמים לים מכסים.

שירה

במבחנת השיר

המשורר שלמה שפירא, איש מדעי החיים והטבע, יליד בגדד, ניצב במשך רוב שנות בגרותו בצד הלא־מילולי של החיים וצבר בהשקט ובצינעה חוויות ורשמים. אולם עתה, משהחליט בגיל 50 להשמיע קולו בספר ביכורים, ארגט. (עקד, 1988) מתגלה לפנינו עולם רוחני עשיר ומורכב, עתיר אסוציאציות מתחומי המדע והפילוסופיה, עולם ובו ערכים יהודיים עם פולקלור יהודי־עיראקי; עולם חדור אנושיות רחבה והסתכלות אינטרוספקטיבית מעמיקה.

מבחינה תימאטית — שלמה שפירא סוחף אותנו לספירות עליונות של חשיבה מופשטת, של גישה מדעית טהורה, ובלי משים מוביל אותנו אל הכללות חברתיות־פילוסופיות ופסיכולוגיות, מלאות שאר־רוח, ומשם — אל עולמו של האדם, על כמיהתו לאהבה, לידידות, לביטחון כלכלי, לשלום, לחסד ולאמת; אופייני לשילוב זה הוא השיר הקצר, המודפס מחוץ למניין העמודים, כפתיחה לספר, שהמוטו שלו הוא פסוק פ"ה מספר תהילים — „חסד ואמת נפגשו": „מיקרוסקופ עין של חסד / טלסקופ עין של אמת / אם יתאגדו שניהם / בגומה המרכזית של רישתית הלב / אז יראה האדם..." או: „בכמות הקבועה של הדי־אנ־אי / שבתוך בניין הווייתנו / אסור לגעת (ולוּ בגגום אחד) / פן נאבד משהו מצלמנו, מדמותנו..."

שלמה שפירא נוטל את המעבדה על כליה ומעביר אותה אל תחום שונה לגמרי, השירה. במבחנת־השירה הוא מערבב חומרים מנוגדים לחלוטין וצופה, יחד איתנו, בריאקציות הכימיות, בסקרנות ראשונית של ילד, המגלה בראשונה, בעזרת כל חושיו המחודדים, את העולם על כל מרכיביו: „חיים כתערובת דופאזית / בסביבה בלתי מבוקרת."

לפעמים נראה המשורר כמעט כאותו אלכימאי, המערבב חומרים שונים ומשונים, בניסיונותיו לייצר זהב. אלא שלא כאותו אלכימאי, המעלה חרס בידיו, מגיש לנו שלמה שפירא, בסופו של התהליך, זהב טהור מעולמם של אנשים פשוטים, אלה המכונים לא־אחת, בטעות, כאנשים „קטנים" או „אפורים". תוך כדי כך הוא מדמה את האדם ואת חייו לתופעות־טבע: „אדם סתיו־אביב בעת ובעונה אחת / מעבד אדמתו והולך אחרי סוסו מחרשתו / גם עובר ג'בלאות קור לוודא פריחתו / בתוך עצמו וסביבתו / רק כך יש מענה אמת לחייו שלא צומחים / רק אל הסתיו" („אדם סתיו־אביב").

בכמיהתו לאחוות האדם היהודי בארצו, רואה שלמה שפירא חזון: „ורועים בחריצות הנמלה יוצאים מקירבנו..." / ...„חוזרים מגדלים שבעת המינים / באדמה המצמיחה מתוכנו ידידות / נוגעת כאחים לכל דבר. / נהייה כולנו זן אחד." („זן ישראלי").

שלמה שפירא שתק, כאמור, במשך שנים רבות, וכעת הכל פורץ החוצה, מפכה כמעיין משיב נפש, זורם כנהר רחב ומפרה, מחשב לעלות על גדותיו ולהציף את הכל; ברגעים כאלה המשורר לפעמים גודש מעט יותר על המידה, ואנו רוצים לומר לו: „רגע, עצור, תן לנו לנוח רגע..." אבל, כיצד יתאפק ויבליג אדם, אשר „עשרים שנה לא הבינו אותו ולמה היום כן". /...„יש לומר כל מה שצריך לומר"... /...„עליו להגיד הכל או לא כלום, אין מצב ביניים."

שירים רבים של שלמה שפירא יונקים את השראתם מן המקורות האתניים־הפולקלוריסטיים של מוצאו; בשירים אלה מתבטא יחסו החם והנוסטאלגי לארץ הולדתו, לבית אב ואם; זהו יחס חדור כבוד אמיתי ליהדות עיראק, לאפוס עלייתה ארצה, לבעיות הקליטה וההתאקלמות הרוחנית והכלכלית שלה בארץ.

ולסיכום — בסיפרו ארגט מגיש לנו שלמה שפירא שילוב מופלא, אורגאני, של עולמות שונים ולעיתים — מנוגדים לחלוטין, בבחינת „אחדות הניגודים", שהיא, בעצם, סוד הקיום והיקום וסוד היצירה האמנותית. ומכאן הצביון והניחוח המיוחדים של שירתו.

ספר הביכורים שלו מעורר כבוד; ארגט הוא פרי עבודה קפדנית של שנים רבות; היקפו הרחב גורם לנו תחושה כי אנו מחזיקים בידינו דבר, שהוא בבחינת „יש" שמעבר לחיי שעה ורגע.

רבקה אסא ■

העולם הבא

עודד פלד

שלום רב שובך אבטלה נחמדת

האבטלה רוכבת שנית. מיזרחון המובטלים הפרוע מתחמם, מה שמקפיץ, כמובן, את סכינאי המוח ואקרוחני החשיבה לעמדות־שליפה מהירות ממותן העייצעס היהודי. שלום רב שובך אבטלה נחמדת! כל הארץ בטן־גב וגם עדנה אקדמית לשפת היתדות העבריה המתחדשת. אבשלום כפור מזיע ליד כל הדיבורים האלה על הפשרת מיזמים, מיזום מיפשרים, מיקצור הליכים, הילוך מיקצרים, מירתוח תקנים, מיתקון מירתחים, א־קיצער: כל חכמני העדה טרודים במיפשרים, מיזומים, מיקצורים, מילוכים, מיתקונים ומירתוחים. בחיי שאנ'לא יודע אם זה בהשפעת הצרה המפורסם של שימון, אבל...

בכל אופן, אי־אפשר להרתיח או לקצר (או כל דבר אחר) סתם ככה את חיידק הניירת הממלכתית, הלא הוא הפפירוקרטיס. ונשגבגב מבינבינתי ממש איך אמרכלי ואחשדרפני האומה לא תופסים את זה. כדי לחסל מאפיה של מזיזי־ניירות ממלכתיים (על־פי כל ההליכים, הנהלים וכללי־הטכס המקובלים, דהיינו, הבלתי־ממוקצרים, בלתי־ממופשרים, בלתי־ממורתחים, לרבות שלל סעיפיהם וסעיפיהם הקטנים) צריך הרי לכונן קרטל קסמים נוסף של מזיזי־ניירות ויועצים טיטולאריים, כך שבחישוב אריתמטי פשוט נקבל פפירוקרטיה שואפת לאינסוף (במקום לאפס הראוי לה), תוך איפוס מכסימלי של שורות העמלים באמצעות טור הנדסי מתנפח של מנגנוני אכיפת אבטלה. אם אי־אפשר לכבות את צמיגי הפפירוקרטיה הבוערים, ממנגלים איתם: מסתחבקים עם הלבלרים המלובלרים והמנכ"לים הממונכ"לים ומגישים, כמו החתום מטה, תשע דיברות כדלקמן:

(1) הקמה לאלתר של מישרד־האבטלה (שר פלוס שמונה סגני־שרים בלי נרתיק פלוס 17 שרי־סגנים בלי מטריה פלוס יועצים לתיקשורת ולטרור אפור פלוס שושנה).

(2) הקמה לאלתר/מאוד של לשכות־אבטלה בכל אפסי הארץ שבהן יירשמו, לפחות ארבע פעמים בשבוע, שאריות המועסקים המורשים בטרם ובתום יום עמל מפרך.

(3) הקמה לאלתר/ומייד של מיפלג עמל במישטרת ישראל (בפיקודם של שני ניצבי־משנה, שלושה ניצבי־מאכלת וניצב־חרב אחד פלוס שושנה) שיאתר לאלתר/וללא שהיות מיותרות באמצעות חתולי גישוש מתוחכמים מועסקים מורשים ו/או לא מורשים שאינם רשומים בלשכות־האבטלה באיזור מגוריהם.

(4) הקמה לאלתר/ובו ברגע של 18,002 מיתקני קציעה (מיקצעים) לאיכלוס עברייני העמל.

(5) הקמה לאלתר/ותיכף ומייד של מערכת מישפוט מהירה: בתי־דין של שחרית, מינחה וערבית שישלחו את הקרימינלים הנ"ל למיקצעים הנ"לנ"ל.

(6) הקמה לאלתר/ותיכף על המקום של מערכת שיקומית (מישקם) שתדאג לאבטל את עברייני המיזומים הנ"לנ"לנ"ל עם שיחרורם.

(7) חששאי: הקמה לאלתר/ובו ברגע ובמקום של צוות סוכני חרש (מישתף־פעולה יהודי) שידיחו, יפתו וישדלו מובטלים חפים מיזע לדבר עבירה/עמל/מיזם על־מנת למחזר, כלומר, להביא למיחזור של מעגל דאבטלה העובדת.

(8) הקמה לאלתר/ובלי שום עניינים של ועדה בין־מישרדית אשר תתאם, תדריך, תכוון, תפקח, תטפלל, תדחוף, תמרפק, תבחש, תאיץ, תרביץ, תאיים, תכסח, תרחק ותכפה את ביצוע האל־מיזם הנזכר לכל אורך הדרך למעלה.

(9) חקיקה (מיחקק) לאלתר/לנצח/ולעולמי עד של תשע הדיברות הרצ"ב. פלוס שושנה.

ועכשיו, לפני שהקויזלינגים הכפולים תופסים אותי על חם באיזה מיזם מוגזם: יחי המיבטל!

נ.ב. במידה והמיבטל יהפוך, חלילה, למיגזם, אפשר תמיד להעמיד את הפירמידה על חוד החנית שלה, לפני שארץ הקודש תתחיל לשווע, בטעות, לידיים עובדות.

(—) פלוס שושנה

במדינה

דרכי אדם
הגומל מעישון

גם למדענים אין הסבר לתופעה. אבל מוטי מצליח. בכל זאת. לגמול מעישון. עובדה.

נעמי רזן ■

החדר הקטן באחד מבסיסי־השיריון היה מוצף עשן. „אתה חונק אותי!" התמרמר מוטי

גומל וייסברג
או אתה או אני

ישראל־סאן

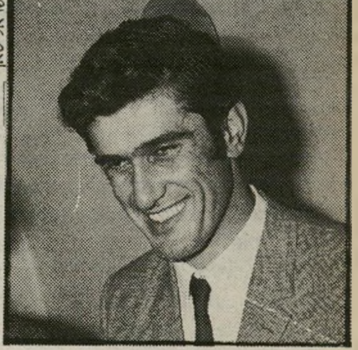

מאבטח מרדכי וסיגריה
לא הרגשתי שום אנרגיה

וייסברג באוזני חברו הטוב ושותפו־לחדר, „כל היום אנחנו אוכלים אבק ועשן, אז תן לנשום, לפחות עכשיו!"

הוויכוחים בין שני החיילים, שניהם מדריכי־טנקים, החריפו. עד שלבסוף אמר לו וייסברג: „די, אני לא יכול יותר. או אתה או בכרמיאל עם אשתו ושלושת ילדיהם. לפני שנתיים התגרש, עזב את אגד, החליט לשנות אווירה, חזר לתל־אביב, והתחיל לעבוד כנהג־מונית.

עד גיל 30 הוא עישן מעט, סיגריות אחדות ביום, עד שבאחד הבקרים התעורר והחליט („סתם כך, רעיון של רגע, מין קריזה"), לנסות לוותר על העישון. מאז לא עישן.

„החלטתי לקחת את העניין ברצינות. עבדתי על 150 אנשים בערך, שרצו להפסיק לעשן, והתחלתי במעקב אחריהם. אחרי שמונה חודשים יצא ש־130, בערך, הפסיקו לעשן. עזבתי את העבודה כנהג־מונית, וזה חצי שנה אני גומל אנשים.

„אני לא קוסם. אנשים חייבים לבוא אלי עם הרבה כוח־רצון כדי להיגמל. „כשאני מתרכז, נוצר ריכוז גבוה של אנרגיה, שמוצא לו דרך לפרוץ החוצה, דרך הידיים שלי. זוהי אנרגיה חיובית, שבעזרתה אני מרגיע את הגוף, וזה ממתן ומחליש את הצורך הפיסי והנפשי בסיגריה. זה מחזיק 10 ימים עד שלושה שבועות, ואחר־כך באים לטיפול נוסף."

התרוממות־רוח. יוסי בקר (39) מתל־אביב, סוכן־מכירות: „עישנתי 15 סיגריות ביום, במשך שנים, וזה הפריע לי. בעבר ניסיתי להפסיק לעשן בכוחות עצמי, ולא הצלחתי. לפני שבועיים הייתי אצל מוטי. מאז לא עישנתי, ואני מקווה להחזיק מעמד ולא לחזור לזה. בימים הראשונים היה לי קשה, היו לי סיוטים ממש — רצון עז לסיגריה, הרגשה פיסית מאוד לא־טובה, אבל התגברתי. עכשיו אני משתדל להתרחק ממעשנים."

החוקר הפרטי והמאבטח מרדכי רחמים (43) עישן, מגיל 19 עד לפני חודש, בין חפיסה אחת לשלוש חפיסות ביום.

רחמים: „באתי לטיפול לא־מאמין, בהרגשה שאין לי מה להפסיד. בזמן הטיפול לא הרגשתי שום אנרגיות, רק כמה לחיצות בראש. מאז לא נגעתי בסיגריה. עברתי בשבוע האחרון מצבים קשים מאוד, ואם לא לקחתי סיגריה, אני חושב שהפעם אצליח. ניסיתי פעם אחת, בעבר, החזקתי מעמד שבועיים, וחזרתי לעשן.

„זה לא קל. אני רוצה לעשן, חושב על סיגריה, אבל מתגבר על הרצון. במקום זה אני לועס מסטיק. עכשיו אני יותר רגוע. מסיגריות אתה נהיה עצבני. זה לא נכון שעישון מרגיע.

„הטיפול הזה מצליח, לדעתי, מכיוון שאל מוטי באים בהחלטה נחושה שמוכרחים להפסיק. אני קצתי בעישון. הוא, בסך־הכל, מהווה בשבילי מעין מיסגרת, מחוייבות חברתית. הבטחתי לו משהו, ואני חייב לקיים את ההבטחה.

„הוא מחזק את כוח־הרצון. מצידי הוא יכול להגיד שיש לו בידיים אטומים או ניוטרונים. לא משנה מה, העיקר שזה עובד."

משפט
עדויות בשלב פסק־הדין

השופטת כבר כותבת את פסק־הדין והסניגורים נסעו לארצות־הברית לחקור עדים נוספים.

אילנה אלון ■

השופטת דליה דורנר כבר שוקדת בימים אלה על כתיבת פסק־הדין במישפט בנק־צפון אמריקה, שבו נאשמים יהושע הלפרין ועורך־הדין שמואל ברזל. הסיכומים בתיק הסתיימו מזמן ולפני שבועיים נסעו עורכי־הדין יעקב רובין, ראש לשכת עורכי־הדין, יהודה ויינשטיין ורינה לוי לארצות־הברית כדי לחקור עדים נוספים. עורכי־הדין הללו, סניגוריו של הלפרין, הגישו השבוע לבית־המישפט את התצהירים שגבו בארצות־הברית.

בשלב זה התעורר גם התובע, עורך־הדין שמואל דולן, ותבע את זכותו לנסוע גם הוא לארצות־הברית, כדי לחקור את העדים חקירה נגדית. הבעייה היחידה שנותרה היא בעיית מימון הנסיעה הזאת.

הלפרין חשב, כנראה, כי עדותם של אחיו, צבי הלפרין ושל סימה הלר, שהיתה פקידה בבנק ומזכירתו של משה שטרן, יעזורו להגנתו. על־כן מימן את נסיעתם של סניגוריו לחקור את העדים. השופטת הנבונה אישרה הליך מוזר זה כדי לקדם את המישפט הארוך והמייגע. כאשר טען התובע כי עליו לחקור את העדים חקירה נגדית אמרה לו השופטת כי בשלב זה, כאשר היא כבר כותבת את פסק־הדין, יש בתצהירים הללו פגם גדול אחד שאינו יכול להרפא. הפגם הוא שהשופטת לא ראתה את העדים, אלא את תצהירם בלבד. פגם זה לא יירפא על־ידי חקירה נגדית של התובע. על כן יעצה השופטת לעורך־הדין דולן לוותר על נסיעתו. אולם הוא מתעקש.

השבוע הצהיר דולן שהמדינה מוכנה לממן את נסיעתו לארצות־הברית, אך אינה מוכנה לממן את נסיעתם של הסניגורים. השאלה המטרידה את כולם היא אם שלב העדויות במישפט יסתיים לפני מתן פסק־הדין — או שמא אחריו.

„אני כבר לא צריך לשמור את

אורי רוטשילד יושב בבית. בעלי המונופולים לא צריכים לדאוג. עסקים גדולים הוא לא יעשה. „החברה הגיאוגראפית", המתאחדת עם „נאות הכיכר", החליטה שהיא לא צריכה אותו עוד כמנכ"ל.

„הם כרתו את ראשי!"

כמה אנשים העלו על פניהם חיוך של שביעות־רצון כשקראו השבוע את הידיעה שאורי רוטשילד, מנכ"ל החברה הגיאורגפית, פוטר מעבודתו.

רוטשילד, „ילד הפלא", שיצא לפני כמה שנים למילחמה בקונצרן עלית, יודע שהאנשים האלו ישמחו לראות אותו פושט יד.

מהנפילה הראשונה, לפני שלוש שנים, הוא הצליח להתאושש. הוא קיבל תפקיד בכיר בחברת־טיולים מצליחה ועמד יפה בתשלום חובותיו הכבדים.

במשך השנים האחרונות אהב רוטשילד ליצור לעצמו תדמית של דון קישוט כלכלי, הנלחם במונופולים. עובדה מעציבה: פרישתו השבוע מהחברה הגיאוגרפית היא דווקא על רקע הקמת מונופול חדש בתחום הנסיעות.

עכשיו לא מדובר בכסף גדול. אורי רוטשילד כבר ויתר מזמן על חלום כיבוש שוק־הקפה בישראל. אם יקבל משכורת חודשית סבירה ותפקיד מכובד, הוא בהחלט יהיה שבע־רצון. עכשיו אין לו גם זאת.

מונולוג של מנכ"ל פורש:

התחושות הטובות באמת באות בשלב ההתרסקות. זוהי הקלה אדירה! אין עוד סופרסטאר, אין עוד ילד־פלא.

הנה כרתו את ראשי. אני כבר לא צריך לשמור על הראש מפני טכס־התלייה בכיכר המרכזית. זהו. הכל מאחורי. אני אחרי זה.

שיאה של ההצלחה היא התקופה הקשה ביותר. כל התקופה ההיא, ראיתי באותו פריים את פני האנשים שחיפשו את קירבתי, ודימיינתי לי איך ייראו הפנים האלה ברגע הכישלון שלי. והכל בנאלי, אין לי שפנים להוציא מהכובע.

בתקופה שאתה כוכב, זה מפחיד, קל מאוד להיסחף. אין שליטה על האמון בבלוף הזה. כל הזמן הייתי צריך לעמוד על המישמר שלא ליפול למלכודת. כמויות האהבה, החמימות והחברים החדשים שצונחים עליך — זהו שיטפון שלא יודעים איך להשתלט עליו, מה לעשות בו.

ככר בתחילת ההצלחה היה לי ברור שההצלחה הזאת תלך עם כישלון, עם הנפילה. החברה הישראלית ממליכה מלכים כדי שיהיה לה אחר־כך את מי לתלות בכיכר המרכזית. לכן כל־כך קל לזכות בארץ בתואר המלוכה — כדי לחדש את מלאי התלויים. על הסיפוק של עריפת ־ראש לא יכולה החברה הישראלית לוותר.

תהליך־ההתפרקות האמיתי מתחיל בשלב ההכתרה. זהו מסלול של התאבדות, שלא ניתן להימנע ממנו. מפה אתה מתחיל להתרסק, להתפרק.

בכל שלב שעליתי כלפי מעלה, במקביל ירדתי שלב. זה נשמע אבסורד. זהו פטנט ישראלי מובהק. במקום לקבל חיזוקים על ההצלחה, אתה מאבד שלב נוסף בקרדיט של מנהלי־הבנק שבו מתנהלים חשבונותיך, אתה הופך להיות מסוכן לספקים שאתה עובד איתם. כל אלה מתחילים לצלצל צילצולים היסטריים בפעמוני־האזעקה שלהם: הנה עוד סופרסטאר הולך ליפול, זהירות!

איזו מין המצאה היא זו: ערב טוב לחשבונות בבנק הוא חשמלאי מבזק או בנאי בסולל בונה, ואילו ערב רע הוא מנהל בית־חרושת, המעסיק 2000 עובדים.

וכשבאה הנפילה, קיים הפיתוי לקום ולעזוב הכל. ללכת מפה, לעזוב את הארץ.

שרית רום

הראש מפני טכס תלייה בכיכר המרכזית!"

אורי רוטשילד, השבוע בביתו

אבל יש לי שני ילדים, שאני רוצה שיגדלו בארץ. בהירהור שני, ברור שרצון־העזיבה הוא אקט של מחאה. אז באה השאלה — למה להעניש את עצמי? אני רוצה לחיות פה! אני ישראלי! ומה שנשאר זה להרדים אונה אחת במוח ולשחק את המישחק.

נלחמתי מילחמה טראגית. היום אני מבין את גודל הכישלון. המילחמה הזו אבודה.

לפני שלוש שנים, כשרק נפלתי, הרגשתי שאני אנצח. שהאמת תנצח מול הבלוף של החברה. טעיתי.

היום אני איש צעיר בגילו, עם נשמה של אדם מאוד מבוגר.

לא פוטרתי מניהול החברה הגיאוגרפית. פרשתי מיוזמתי. התגלעו חילוקי־דיעות ביני לבין מולה יפה, בעליה של החברה, לגבי עתידה. החברה הולכת לשתף פעולה באופן משמעותי עם חברת נאות הכיכר. שתי החברות האלה הן החברות הגדולות במדינה העוסקות בסוג מיוחד זה של טיולים בחו"ל. עצם שיתוף־הפעולה ביניהן הולך ליצור מונופול. לשלוט בשוק.

באתי לעבוד בחברה הגיאוגרפית כדי להתמודד עם נאות הכיכר, ולא כדי לעבוד איתם. עובדה שהצלחתי. בשנה האחרונה היה גידול של 30% במיספר הנוסעים של החברה.

אני במונופולים לא מסוגל לעבוד. חשוב לי מאוד שלא להיתפס כנושא־דגל נגד מונופולים, אך יחד עם זה אני רואה במונופולים העיסקיים אסון למדינה, המאבדת כתוצאה מכך את מיטב כוחותיה ומוחותיה, שמתייאשים.

אדם כמו אפי ארזי יושב היום בסן־פרנסיסקו, אחרי שבמשך יותר משנתיים היה עליו לרוץ אחרי הממשלה, שתואיל לעזור לו להציל את סאייטקס. אדם כמו בומה שביט נעלם לגמרי, אחרי פשיטת־הרגל של סיסמיקה. מישהו צריך להבין סוף־סוף, שאלה הם האנשים שהמדינה צריכה לטפח.

אינני חושב שכל פושט־רגל הוא קדוש מעונה, אבל ברור לי שגדיש הקים את חברת־התעופה מעוף כדי לאפשר לכל אדם במדינה לטוס לחו"ל במחיר סביר. מה רע? במשך שנה ותצי כולם חגגו. חברות־התעופה האחרות נאלצו להוריד מחירים. זה מצויין.

מול תופעת היוזמה הפרטית עומדות קבוצות־כוח, המנהלות מאבק פוליטי, כוחני, והשולטות במשק העיסקי בארץ. די לציין את אברהם שפירא ומילחמת־החורמה שלו בייבוא של שטיחים. והיועץ המישפטי לממשלה, יוסף חריש, בהחלטתו שלא להעמיד לדין את מנהלי־הבנקים, שהיו אחראים להתמוטטות עשרות מישפחות במדינה, לפירוק מישפחות ולהתאבדויות. הם יצאו נקיים ללא רבב, והתיקים נגדם נסגרו. איך ייתכן?

אני חושב שסיפורי הפרטי, הסיפור של קפה רוול, הוא סיפור שמבחינה עיסקית טהורה שווה ללמד אותו בבית־הספר. במשך 40 שנה קיבלו אזרחי־המדינה שוקולד בעטיפה כזו או אחרת, ושתו קפה נמס אחד. אם רצו לאכול שוקולד אחר, או לשתות קפה אחר, נאלצו לשלם מחיר גבוה בעשרות אחוזים. קמתי והחלטתי שאפשר אחרת. התחלתי לייבא שוקולד וקפה נמס.

תיכננתי את כל המהלכים מבחינה עיסקית טהורה. המילחמה נגדי היתה בזירה שלא תיכננתי להילחם בה. קבוצות־הלחץ נכנסו לתמונה בנקודת־זמן מסויימת, כולן יחד. חסמו את המוצרים מכניסה לרשתות־השיווק. זהו הראי של המשק הישראלי.

אני שואל את עצמי חזור ושאול — איך ייתכן שמנהלי חברות ציבוריות, הגורמים לחברה הפסדים במיליוני דולרים, „נענשים" בכך שהם נאלצים להחליף מישרד ציבורי אחד באחר, ולהחליף מכונית מפוארת אחת באחרת. בסקטור הפרטי מספיק שהגעת לחוב של 10 אלפים שקלים, ואתה הופך להיות נרדף. זהו עיוות אדיר.

אינני רוצה להפוך את הסקטור הפרטי לקדוש, אבל לדעתי מיטב המוחות בסקטור הזה ממלטים נפשם. אם הם נשארים בארץ הם מרדימים את מוחם, אחרים קמים ועוזבים את הארץ. מעטים יושבים כמוני ועושים ניסיון אחרי ניסיון להצליח במשהו.

אני מדבר על הדברים מתוך דמי. אני לא הפסדתי מכספי הציבור, אני הפסדתי את כספי הפרטי. עברתי שלוש שנים של גיהינום. אין רשות שלא מתלבשת עליך ותוקעת בך שיניים. אם אתה קצת מוכר, עושים זאת בתאווה. מולי עומד מנהל של חברה ציבורית שגרם לה להפסדי־ענק, והוא הולך הביתה עם 1.4 מיליון שקל ועובר לג'וב הבא.

היום אני מסיים כתיבת תסריט, יחד עם יהושע סובול. על מה? על זה. אני עושה את זה, כי התסריט הוא התמצית של כל מה שעבר עלי. הוא לקוח מחומרים שלי, מבלי שזו תהיה אוטו־ביוגראפיה. התנגשות בין האדם היוזם והחברה הממוסדת. אדם שלא ייכנע לקו־ייצור סטנדרטי, עד סופו הטראגי.

איל הספנות איזי רוזנפלד אוחז ב־ידו כוס ויסקי בעוד אשתו אילנה (משמאל) מחזיקה בשקית צ׳יפס. בני־הזוג הם אורחי־קבע במסיבות החשובות. במסיבה הנוצצת הוא פגש בידידו גווין מורגן, המכהן כעת כשגריר ארצות השוק המשותף.

„סבנה" חוגגת

40 ★ ואס־ריאס חוגג

50 ★ ימית בת 22.

אירופים סולידיים ובלי גימיקים

לחברת־התעופה הבלגית סבנה היתה סיבה למסיבה. בימים אלה מלאו 40 שנה לפעילותה בישראל. יחצני החברה שלחו לכל היקירים למיניהם הזמנות מהודרות, שכללו שני דפים מנייר כרומו, שפירטו את מעללי החברה, וכגימיק הוסיפו להזמנה „כרטיסי־טיסה" שסיפקו אינפורמציה על המסיבה.

למעשה, נערכו שתי מסיבות: האחת לסוכני־נסיעות והשניה ל־סלבריטיס, שביניהם היו שגרירים ואנשי תיקשורת וכספים. שתי ה־מסיבות נערכו באולם־הנשפים במלון דניאל בהרצליה־פיתוח.

האולם הגדול קושט בכל מיני שלטים של חברות בלגיות עתי־רות־שם בתחום המזון. לכאורה זה נראה מבטיח, אך הערב כולו היה אכזבה. קברניטי האירוע לא השכי־לו להעריך את רוח הזמן, את הדרי־שה של הקהל הישראלי המפונק לגימיקים שונים. האוכל שהוגש היה מאכזב, המיבחר היה קטן ומשעמם, דברי־המתיקה לא הוכי־חו קירבה יתרה לתרבות הבלגית, וכקינוח הובאו צמד הדודאים, שכל קשר בינם לבין בלגיה נשמע מיקרי לחלוטין.

בקהל נראו גברים בחליפות ערב ונשים בתילבושת תואמת. ה־כל התנהל ברוח תרבותית, סולי־דית, ואולי זהו באמת המסר של החברה. לישראלים זה היה אירוע מאכזב, אך במחשבה שניה אולי זה מה שאוהבים האירופים הסולידיים והאלגנטים.

גיבור הפיגוע רג׳ינלד לוי, מי שהיה קברניט מטוס „סבנה" החטוף, ושחולץ על־ידי כוח בפיקודו של אהוד ברק, כיום סגן הרמטכ"ל, משוחח בידידות עם איש־הרדיו יגאל רביד (במרכז) ודיילת „סבנה" מיקה שורוק.

עדיין צ׳ילבות

ימית נוי, גם מלכת יופי לש־עבר וגם דוגמנית מצליחה, חגגה את יום הולדתה ה־22 במסעדת לו־טוס, השייכת לחברה **קובי טריי־ביטש**. למעשה, נחגג האירוע ב־אולם קטן הצמוד למיסעדה, שהו־סב במיוחד למטרה הזאת. וכמובן שהיו שם כמויות של דוגמניות ונושאות תארים שונים למיניהם, ואפילו אלה שרוצים להקיא כשהם שומעים את המילה „דוגמנית" היו מתפעלים מהריכוז האדיר הזה של יפהפיות.

מי שהיו דווקא המומים, היו שני קניינים אנגליים, אורחים של איש־העסקים **איציק ספקטור**, שבאו ארצה לכמה ימים והיום הם בטוחים שכל הבחורות בארץ הן מלכות־יופי וחטובות־גוף.

כל הערב חיכו כולם לבואו של **רוני מאנה**, שהיה החבר הקודם של ימית ושהיה גם הצ׳ילבה שלה במשך שנה, ואכן, בשעת לילה מאוחרת, פסע פנימה רוני מאנה מ־הסינרמה כשעל זרועו תלויה ה־מלכה בהווה ואשתו לעתיד, **ניקול הלפרין** וכמובן שכל המבטים הופנו לכיוון אך שום דבר לא קרה. מיותר לציין שחוסר־ההתייחסות של המלכה־לשעבר וההתעלמות ממנו, מהמחווה שלו ומהחברה־מלכה שלו מאוד הרגיז את מאנה.

שחקן התשדיר גבי פרידמן, ה־מופיע באחד מתשדירי־השרות בטלוויזיה, הוא אביה של

המלכה ימית נוי (משמאל), נראית עצובה גם כ־שהיא שמחה, מצליחה כדוגמנית

מלך הקפה עימנואל רומבוטס (משמאל), שסבו יסד בבלגיה את יצרנית־הקפה „רומבוטס", היה מאורחי הכבוד של האירוע, אך לא שתה קפה והעדיף בירה.

בעל שני יגאל רוזנברג (מימין), שהיה בעלה הראשון של הדוגמנית חני פרי ובעלה השני של מירי. לצידו – צביקה אורן, קצין תותחנים ראשי, הנשוי לטובה לוי.

...בר לחיים מירי בן־דויד (מימין) בחברתו של בן־זוגה לחיים, יהודה ...ס־דיאס, שהיה מופתע לחלוטין. ליהודה, המנהל את מכון־הספורט של מכבי רמת־חן, ארבעה ילדים מאשתו ולמירי שני ילדים מבעלה לשעבר, יגאל. יגאל ונתי, אשת־הזמר, היו שותפים בבוטיק.

שלושה בעלים

פעם, לפני הרבה שנים, כשמל־כות־היופי היו באמת יפות, היתה לנו נערת ישראל בשם מירי בן־דויד, שזכתה בסגנות מיס עולם. זה היה לפני כמעט 20 שנה. מירי התחתנה עם איש־העסקים **שלום פנסטר**, והתגרשה ממנו אחרי תקופה קצרה ונישאה לאיש־העס־קים **יגאל רוזנברג**, אבי שני יל־דיה. לאחר גירושיה ממנו הכירה את אהבת חייה, איש־הספורט יהו־דה ואס־דיאס, שחגג השבוע, בבר הארבעה שליד הסינמטק, את יום הולדתו ה־50, בחברת מירי ובני מישפחתה וידידיהם המשותפים.

...דוגמנית היפה והמצליחה אלונה ...רידמן (מימין), שחזרה לארץ־הקודש ...אחרי שהות בת כמה חודשים בצרפת.

...מהשורה הראשונה. דורית פרקש (מימין), היפה בדוגמניות, מחכה למחזר ...שלה. רויטל מור (בצילום מימין) חזרה מסידרת צילומים לקטלוגים ...שונים ביפאן. כאן בחברת גיא רפאלי החתיך, שהוא חברה־לחיים.

דודה זוהרת אתי שגב היא דודתה הזוהרת של מירי. בתה נתי (מאחוריה) נשואה לזמר איתן מסורי (למעלה מימין). לאתי ולבעלה (מימין) יש נכד בן חודשיים מהבת אתי. אתי עבדה במשך כמה שנים בבוטיק של נילי שרפשטיין בתל־אביב.

כתב: זוהר אוהליאב, צילם: אלי דסה

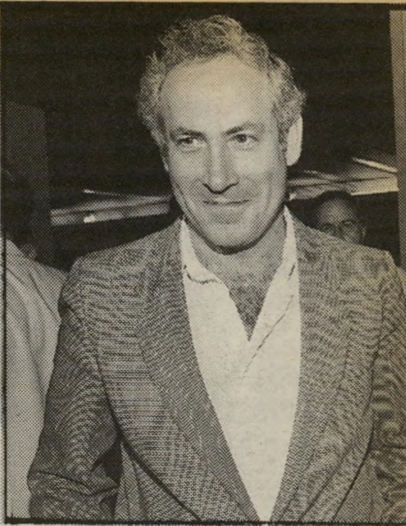

ביבי נתניהו
מכחת רגליו ברחובות גיבעתיים

ביבי והביטחון

לא שאלתם את עצמכם מה קרה לנסיך **ביבי נתניהו**, סגן שר־החוץ, הממעט באחרונה להשמיע את הגיגיו ואימרות־השפר והחוכמה שלו?

נו, מה לדעתכם הסיבה לכך? הסיבה היא דיילת אל־על **שרה בן־ארצי**, שכבר בעבר סיפרתי לכם איך גיליתי אותם לפני כמה חודשים במיסעדת הצוק בהרצליה.

מה שקרה מאז הוא שביבי הסיר ממישקלו כמה קילוגרמים. לא שהוא חלילה היה שמן, אבל הוא התחיל לפתח כרס קטנה וכמה צמיגים סביב המותניים, ולגבר טלוויזיוני כמוהו זה בהחלט לא מתאים.

אז הוא לקח את עצמו בידיים, כפי שאומרים באידיש, ועשה דיאטה, ועכשיו הוא נראה כמו בפירסומות.

אבל עדיין זה משאיר לו הרבה זמן עודף. מה הוא עושה בזמן הזה?

הוא עסוק בחיפוש דירה עבור חברתו שרה. ביבי אינו מתעצל ומכתת רגליו ברחובות רמת־גן, גיבעתיים והסביבה, בחיפושים הבלתי־נלאים האלה אחרי מקום־מגורים שיתאים לחברתו של סגן־שר.

באחת הפעמים הגיע לדירה מקסימה בת שני חדרים בגיבעתיים, בקומה הראשונה על עמודים, והדירה מאוד מצאה חן בעיני שרה הדיילת. היא ממש רצתה בה. אך סגן־השר הטיל וטו ואמר לה שזה בכלל לא בטוח, וכי הדירה הזאת ממוקמת בצורה כזאת שניתן בקלות לפרוץ אליה ולגנוב מתוכה, ומי יודע עוד איזה דברים עלולים לברוח, ומי כמוהו ועוד כמה מחבריו בליכוד מבינים בביטחון. אז שרה הדיילת לא העזה לערער על קביעה כזאת, והדירה הזאת נפסלה.

אני בטוחה שאילו זה היה באפשרותו, הוא היה משכן אותה בבסיס צבאי, מוקף בטנקים ובטילים, כך שאף פלסטיני אחד או אוייב אחר של הציונות לא יגע בה לרעה.

שלוש חמישיות בהריון

אתם בטח כבר יודעים שהנושא המדובר ביותר בחברה כיום זה ההריון של דוגמנית הצמרת **תמי בן־עמי**, שאותו גיליתי לכם לפני שבועיים, והנמצא כבר בשבוע ה־12. (הגינקולוגים בזים להדיוטות, המשתמשים במילה חודש כדי לתאר את משך ההריון).

בכל אופן, השניים — כלומר תמי ובן־זוגה, **קובי זר**, מסרבים להתראיין, אבל אני הצלחתי קצת לחקור את הדוקטור הפופולרי הזה, שנשות החברה, האופנה והכספים משתמשות בשרותיו מאז שפתח את הקליניקה שלו. מובן שלא חקרתי אותו ישירות, כי הוא לא כל־כך אוהב את התיקשורת, בעיקר אם היא לא כותבת מה שנוח לו. אך הפעלתי כמה חברות משותפות, והן גילו לי שקובי מאושר ביותר מהעובדה שהוא יהיה אבא בעוד כמה חודשים — סליחה, שבועות. הוא מקווה שזה יהיה בן, אבל אם תהיה זאת בת הוא גם ישמח. הוא גם סיפר שהוא רואה זאת כזכות גדולה, ולא כחובה, לתמוך ברך הנולד ולפנק אותו ולדאוג לכל צרכיו, ושהוא נורא מאושר בשביל תמי. אך למרות הכל, לא נראה לו שהוא יינשא. הוא מעדיף את אורח־חייו הנוכחי, למרות שהוא מוכן לקחת את כל האחריות לגבי הילד, וזה כולל הרבה.

אז נכון שזה לא המצב האידיאלי שתמי היתה רוצה בו, אך בהחלט זאת התקדמות רצינית במערכת־היחסים בין השניים, וכפי שקובי ניסח זאת — ואני חוזרת ומציינת שזה ציטוט מפיו לחברתי: „לי יש החיים שלי, לה (לתמי) יש החיים שלה, ויש לנו גם החיים המשותפים שלנו.״

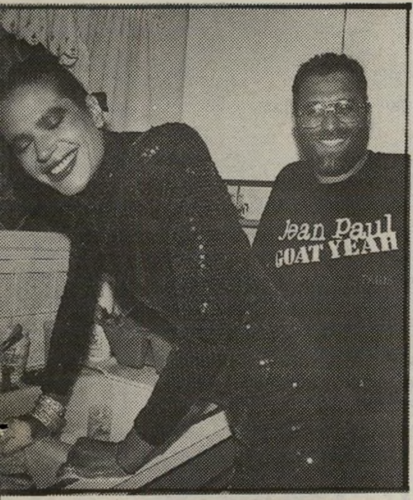

אבי ולדמן, העולם הזה

תמי בן־עמי וקובי זר
בשבוע ה־12

מאד התרשמתי מהדברים, ואני מקווה וגם בטוחה שקובי יעמוד בדיבורו.

בינתיים גם הספקתי לשמוע הצהרות־אהבה מתמי לגבי קובי, והרבה שימחה ואופטימיות לגבי ההריון, ותמיכה של גדודי חברים, מעריצים ובני־מישפחה.

אך בן־עמי אינה היחידה בהריון. גם מלכת־היופי לשעבר **דנה וקסלר** בהריון, וגם הדוגמנית **סימונה גוזמן** בהריון. לכן זה עניין של מה־בכך, אך דעו לכם שכל האופנאים מאוד מתוחים מהעניין, כי בארץ, למרות שיש כאן מאות ואולי אלפי בחורות יפות, חטובות, נשיות ואלגנטיות, יש בקושי חמש דוגמניות שהן מה שקוראים בשפה המיקצועית דוגמניות־נטו, וממש בימים אלה שלוש מהן בהריון. אני חושבת שזה דורש התערבות ממשלתית, כי עולם־האופנה בסכנה.

דיקי קטן

בכל פעם שיש בעיות בעסקים מישפחתיים, אני אומרת שצריך לחפש את האשה.

לפני שבועיים קבע השופט **שאול אלוני** שניהול חברת־הביטוח אריה יעבור מידיו של **עוזי טוקטלי** לאחיו **אבינועם**. שני האחים, השולטים במרבית המניות של חברת־הביטוח, מסוכסכים ביניהם זה זמן רב, וגם בני־מישפחותיהם. זאת אומרת, הילדים שלהם התפלגו בסיכסוך הזה, וכל אחד תמך בצד אחר.

עורך־הדין של אבינועם טוקטלי טען במישפט שלקוחו היה במשבר נפשי, ולא הוסיף פרטים לגבי המשבר שעליו מדובר. אני הסתקרנתי ועשיתי כמה בירורים, חיפושים ומחקרים קטנים, וגיליתי את התמונה כולה.

עוזי, האח של אבינועם, היה נשוי במשך שנים ל**ז'אנט**, שלפני שנה בלבד נתנה לו גט. הוא התחתן עם **אריאלה**, והם מתגוררים בהרצליה־פיתוח.

אבינועם נשוי ל**עדנה** האלגנטית, אשה סימפטית ביותר, הבת של **אברהם פרידמן**, מנכ״ל החברה המרכזית ומעשירי־הארץ. אילו היו עורכים רשימה של 10 זוגות מהאצולה הישראלית, אפשר בהחלט להכליל בה את עדנה ואבינועם.

אלי דסה, העולם הזה

אבינועם טוקטלי
מחפש את האשה

אבינועם אוהב־החיים־והחברה, היה מקורב במשך שנים רבות לגרושה אמידה בשם **אירית אלוני**, גם היא אלגנטית ואינטליגנטית (יופי של צירוף) וכולם ידעו על הידידות היפה בין השניים. אך אירית, שלא הסתפקה בידידות בלבד, חיפשה קשר רציני יותר ומצאה אותו בדמותו של הקבלן המיליונר **מוטי ברנוביץ**, הבעל של **זהבה**, שעזבה אותו ואת הבית למען איש־עסקים צעיר. אירית הבהירה לאבינועם שהיא לא יכולה להיות ידידה של שני גברים בעת ובעונה אחת, כי זה לא יפה ונאה לאשה במעמדה, והיא עברה להתגורר ולחיות עם ברנוביץ.

אבינועם נפגע מהעניין ונכנס לדיקי קטן, שקצת השפיע על תיפקודו בחברה, ובמשך כמה שבועות היה במשבר. אז אחיו, עוזי, ראה כי טוב והשתלט על החברה. אך אבינועם הוא גבר היודע להחזיר מילחמה, ובמשך שנה שלמה נאבק בבית־מישפט באחיו. לבסוף הצליח, וכעת הוא מנהל את החברה. ומלבד זאת, עדנה ואבינועם נראים יחד בכל האירועים החשובים, ממש כמו בזמנים הטובים ההם. וכמו שאומרים, אין רע בלי טוב, כך גם יצא הפעם.

להשכלה כללית

אתם לבטח כבר יודעים שמי שקובעים את חיינו באמת הם עורכי־הדין הגדולים, העושים חוזים בין חברות־ענק ובין גופים ממשלתיים, ובין בנקים לבין מדינות. בקיצור, אנחנו נהנים או סובלים ממה שהם מחליטים.

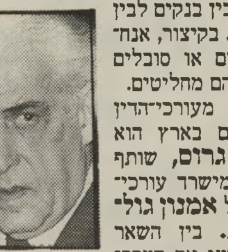

אלי דסה, העולם הזה

ברוך גרוס

אחד מעורכי־הדין החשובים בארץ הוא **ברוך גרוס**, שותף בכיר במישרד עורכי־הדין של **אמנון גולדנברג**. בין השאר הוא מייצג את הצרפתים במישפט שלהם נגד איש־העסקים **שמואל פלאטו־שרון**, שנמשך כבר כל־כך הרבה שנים ובסיומו הוא אולי יהיה יותר יקר מגודל התביעה.

אבל גם עורכי־דין אינם מחוסנים מפני בעיות לב ומישפחה, ולפני כמה שבועות הוא עזב את הבית ועבר להתגורר עם **דפנה מרגולים**, גרושתו של איש־המוסיקה **עמוס מלר**.

אני לא יודעת כמה זה חשוב, אך רציתי שתדעו, סתם ככה, להשכלה כללית.

פלונטר אמיתי

לפני שנה סיפרתי לכם איך המעצבת דנה פלקוביץ, אשתו של יהודה פלקוביץ מבעלי פפקו לשעבר, קיללה את חברת בזק, מפני שהיו לה הפרעות על קו־הטלפון והיו גם הטרדות משונות. היא כבר חשבה להחליף את מיספר־הטלפון, ואז גילתה – לדבריה – שהאחראית לכל ההפרעות התיקשורתיות האלה היא היחצנית חלי ספן. זה לא היה כל־כך נורא, אבל היא גילתה גם שמלבד ההפרעות לקו־הטלפון שלה חלי גם מפריעה לחיי־הנישואין שלה, כי היא ניהלה סיפור לוהט עם יהודה בעלה.

אמנם, חיי־הנישואין של השניים היו כבר פגועים במילא, אך הקשר של יהודה עם חלי לא תרם לעניין.

מובן שדנה פנתה למישטרה והגישה תלונה נגד חלי, והיה שמח וגם קצת משעשע.

בינתיים החלו בני־הזוג שהיו פרודים לגלות עניין בבני־זוג אחרים. דנה הכירה רופא בשם יפרח, שהיה בשנות ה־70 החבר הצמוד של מלכת־היופי לימור שריר, והשניים התאהבו וחשבו להתחתן, אך למזלה הרע של דנה היא לא קיבלה גט מיהודה, שהמשיך לאהוב את חלי, שהיתה נשואה לבחור בשם אלון הרץ, שהיה מאנשי־המכירות של מלון בטבריה, ובמקביל לרומאן של אשתו הוא ניהל רומאן עם חתיכה בשם מירי רוזן.

בקיצור, כולם היו עם כולם ונגד כולם בעת ובעונה אחת, ממש כמו בפוליטיקה הישראלית.

עכשיו נכנסת לתמונה ליאורה אקוקה, שהיתה מיס אסיה לפני שמונה שנים, והיא עדיין אחת הבחורות הכי־יפות בארץ. יש לה קשר הדוק ביותר לעולם־הספורט, כי היא מדריכה לאירובי ולעוד כמה שיטות מוזרות, העוזרות לנשים להיראות טוב.

בקיצור, ליאורה חזרה ארצה לפני שנה, וכעבור שבועות שידכו לה יהלומן מיליונר בשם עזרי גרטי, אחד שאוהב לחיות טוב והיודע להפיק מקסימום מהחיים, אך החושב מסיבה לא־ברורה שכולם מסביבו הם נייטיבס.

עזרי הזה נראה איתה בכמה מקומות־בילוי, ופתאום, ללא הודעה מוקדמת בבורסה, הם נפרדו. לא שהיה לי עצוב, אבל אמרתי חבל, כי ליאורה בחורה משגעת, ואני מפרגנת לה וקיוויתי שזה יעבוד עם היהלומן.

פתאום, לפני כמה ימים, קיבלתי שיחת־טלפון מאחד השפיונים, שחזר מאמריקה. הוא סיפר לי שלעזרי, האוהב לטייל בעולם, יש חברה חדשה. ונחשו מי זאת – נכון, היחצנית חלי ספן. השפיון טוען שהם היו ביחד בחו״ל, ושהם נראים מאוהבים. אז אני מאחלת לבני־הזוג הזה מזל טוב, ואני מקווה שהפעם זה יעבוד, כי הסיפור הזה מתחיל להיות יותר מדי מסובך אפילו בשבילי.

רחל מרחלת על כל העולם

טעות טלפונית

היא עיתונאית בצהרון הכי־נפוץ, רווקה בת 30, ועד ערב ראש־השנה האחרון היא היי־תה לבד.

עמית רייכר (לא קרובה של) חייגה לחברה בטבריה כדי לומר שנה טובה, ושרותי־בזק הנפלאים דאגו, כמו בהרבה מיקרים, לנתב אותה אל מכשיר טלפון טברייני אחר.

היא שמעה קול גברי, אמרה סליחה, טעות, וחייגה שוב. נראה שבחברת־הטלפונים הלאו־מית הוחלט שהיא תנחת שנית על אותו מכשיר־טלפון.

עמית שמעה שוב את הקול הגברי, וחשבה לנתק בשנית, אבל הפעם הוא החזיק אותה על הקו, לא נתן לה לנתק.

הוא הזדהה כמהנדס בן 42, גרוש ואב לילדה, **שייקה קילזי**, מנהל סניף טברייני של חברת־מחשבים.

עמית רייכר
להזמין לחתונה את מנכ"ל „בזק"

אחרי שיחה קצרה הם קבעו פגישה למחרת בתל־אביב, ומאז היתה להם שנה טובה ביחד. השבוע עברה רייכר לגור עם הטעות הטל־פונית שלה בביתו בראש־פינה, יחד עם בתו בת ה־12. עכשיו היא מחלקת את זמנה בין צפון הארץ למרכזה, לצורך עבודה, כי כמה כתבות אפשר כבר לעשות בראש־פינה?

אני חושבת שלחתונה, אם תהיה, הם צריי־כים להזמין את מנכ"ל בזק.

טרומפלדור מת עליהם

תפסתי כבר את הפרינציפ: ציצים זאת מילת־המפתח של שנות ה־90.

לא שאני מגלה משהו חדש, אבל כרגיל יש מחזוריות בהיסטוריה, ומה שהיה מודרני בש־נות ה־60,כמו **ג'יין מנספילד, קים נובק ואן מרגרט**, חוזר כעת לאופנה. אבל מה, הישראליות מאוד ביישניות, ואם כבר אחת חושפת את מה שנתן לה הטבע, נורא עצוב לגלות שהטבע לא היה כל־כך נדיב איתה, וזה מה שקורה לבחורות הישראליות שהן הכי יפות בעולם, אבל יש להם גם את החזה הכי קטן בהשוואה לאמריקאיות.

אז ביקשתי מהשפיון שלי שימצא לי אחת תוצרת־חוץ, המתגוררת בארץ, שיש לה נתו־נים חזותיים מרשימים, והוא גילה שלי ש־ממש כמעט במחתרת נחשפים מדי שבוע, בצורה זאת או אחרת, ציצים גדולים־עד־ענקיים במסיבה שמארגן עולה חדש בשם **לורנס שטרסברג**, שהוא, לא במיקרה, בן־דודו של **לי שטרסברג** המנוח, גדול מורי השחקנים במאה הזאת. במסיבות אלה הוא מעניק פרס של 100 שקל לכל בחורה שתזכה בתחרות החולצה הרטובה, הנערכת במועדון בשם החלונות הגבוהים. אני באמת לא יודעת כמה הם גבוהים, אך מסתבר שמי שמצייי דר־כם יכול לראות לדוגמה את הציצים המרשי־מים של **קלר הרפר** בת ה־22, ילידת אנג־ליה, המתגוררת בארץ והמופיעה בתיאטרון האנגלי בהצגה הוולס של טרומפלדור. אומ־רים שיש לה ציצים כאלה גדולים ויפים, ש**יוסף טרומפלדור** היה מת עליהם בעד ארצנו. בכל אופן, מספרים שבינתיים הישרא־לים, הרואים אותה, בהצגה ברחוב ובמסיבות, מתים עליהם.

אלי דסה, העולם הזה

קלר הרפר
ומה שהטבע חנן אותה

על שירטון

חברת צים, המובילה הלאומית שלנו בימים ובאוקינוסים, ידעה עליות וירידות ברווחים שלה. במקביל גילה מנכ"ל־החברה, **מתי מורגנשטרן**, שחיי האהבה והמישפחה שלו עולים על שירטון, ולחילופין סוערים וגועשים כסערה בלב־ים.

מתי בן ה־55 היה בעלה של **דינה**, בת ה־58, אחותו של **דויד תגר**, דובר קופת־חולים, שהיא גם הבת־דודה של חבר־הכנסת **אברהם כץ־עוז**. לפני שנה וחצי התחילה דינה (שהיא אשתו השניה של מתי) לחשוד שלבעלה יש סיפור עם מישהי אחרת, ואל תשאלו אותי איך היא גילתה זאת. אבל אתם יודעים שלנשים יש חוש מיוחד בכל הנוגע לחיי האהבה, המין והנישואין שלהן, ואכן בדיקה לא־מסובכת גילתה לה שבעלה מיודד מאוד עם **אריאלה וייץ**, אשה נאה בשנות ה־30 לחייה, יועצת לפסיכולוגיה תעסוקתית ונשואה ל**יחיעם וייץ**, דוקטור להיסטוריה ובנו של **רענן וייץ**, מהסוכנות היהודית.

ואיך הם התיידדו מאוד? פשוט ביותר, אריאלה התחילה לעבוד כמה שעות בשבוע בחברת צים. אבל השפעתה היתה גדולה מעל ומעבר, ומאחורי גבה כינו אותה „המנכ"לית של צים".

אדון מורגנשטרן החרוץ הכחיש, כמובן, את השמועות ורק היה מוכן לאשר שהיחסים בינו לבין אשתו בעייתיים, כפי שהוא ניסח זאת.

כעבור כמה חודשים התגרש המנכ"ל מאשתו, שנשארה גרה בחווילתם ההדורה בשכונת־דניה בחיפה. דינה, הנחשבת כאחת הנשים האלגנטיות בחיפה ובארץ בכלל, שו־מרת על פרופיל נמוך, אך בעלה־לשעבר מיו־דד מאוד־מאוד עם **ליאורה ברש**, גרושתו של **יואב ברש**, בעל הוצאת־הספרים מסדה, שהיא גם אחותו של **דן רביב** מהטל־וויזיה. כבר ראו אותם ביחד במקומות שונים — מיסעדות הצגות וסרטים — ונראה שהם די נהנים זה מהחברה של זה.

קמפ דייוויד

כיום אני קצת מצטערת על שלא סיפרתי לכם את הסיפור המדהים ביותר ששמעתי בשנה האחרונה, והוא בא כמובן מירושלים, בירת־הנצח של ישראל.

שם, מתחת למעטה של קודש, דת ופוליטיקה, מתרחשים סיפורים הנשמעים כלקוחים מהסידרה לא ייאמן כי יסופר.

הסיפור הזה היה על אשה חשובה, שנשכה את המאהב שלה במקום הכי אסטרטגי בגופו, ושגרמה לו לנזק. כל תושבי ירושלים, ובכללה החלק המיזרחי, עסקו בסיפור הזה, ואפילו ראש־הממשלה יצחק שמיר היה מעורב בו בעקיפין. עד היום אין איש יודע אם זאת מציאות או המצאה זדונית.

בינתיים ראו הירושלמים שהסיפורים שהם מוציאים לאור מביאים להם הצלחה גדולה, ומעטרים את ראשם בכתרים שלא היו להם קודם לכן. לכן הם יצאו בסיפור חדש, המסעיר את ירושלים.

הוא נוגע לאשה ירושלמית שאהבה הכל בגדול. לאשה הזאת, גרושה ואם לבן, היה מאהב קשיש, בעל הבניין שבו היתה לה דירה וגם בוטיק. את שניהם היא קיבלה מהמאהב שלה.

הבוטיק הזה ברחוב יפו מוכר בעיר־הבירה מפני שהוא אחד היחידים המוכרים בגדים במידות גדולות.

באחת החופשות שלה היא נסעה למצריים, ושם, בקאהיר, הכירה סוכן־נסיעות מצרי. היא התאהבה בו והוא בה. הם החליטו לנצל את היתרון שהם גרים בארצות שונות, והחליטו להתגורר לחילופין בירושלים ובקאהיר.

הכל התנהל על מי־מנוחות, עד שהשניים החליטו למסד את מערכת־היחסים שלהם.

האשה, המשתייכת למחנה החרדי, סיפרה את סודה ל־הוריה, שהיו המומים מהעובדה שבתם מנהלת סיפור־אהבים עם גבר מוסלמי. בעל־הבית נפגע מזה שאהובתו־לשעבר, ואולי גם בהווה, עזבה אותו לטובת גבר מצרי. הוא הצהיר שהוא היה מוכן לסלוח לה אילו היתה מנהלת רומאן עם יהודי חילוני, אבל סיפור־אהבה עם מצרי־מוסלמי לא בא בחשבון. הוא גירש אותה מהדירה ומהבוטיק שלה, שלמעשה היו שייכים לו.

כעת מספרים הירושלמים שהיא והגבר שלה מתגוררים ביחד אי־שם במרחב השמי, הרחק מעינם הבוחנת של ראשי העדה החרדית בירושלים.

בכל אופן, צר לי על כל הנשים המחפשות שמלות במידות גדולות, ואינן מוצאות. הן צריכות לכתת רגליהן לערים אח־רות, רחמנא ליצלן!

הורוסקופ

מרים בנימיני

מזל החודש: קשת

ההשפעות על מי שמלדו בשנות הנחש

לפי האסטרולוגיה הסינית אנחנו נמצאים עכשיו בשנת הנחש. הפעם ננסה להבין את האופי והאישיות של קשתים שיוולדו בשנת הנחש ובמזל קשת ומהן תכונות־האופי של מי שנולדו בקשת־נחש בשנים עברו: 1905, 1917, 1929, 1941, 1953, 1965, 1977 ו־1989.

הקשת־נחש מאופיין בתשומת־לב. הוא דואג למי שהוא אוהב ומעריץ, מטפל בכל פרט, החל מהבית וכלה ב־מכונית, בתחושה של דאגה ותשומת־לב, שמעמידים בצל כל אחות רחמניה. זהו טיפוס בעל כבוד עצמי, מינהגים וטעם מעודן.

יש לו חוש מפותח ליושר, למוסר, לצדק ולניקיון. הקשת־נחש אינו רעשני או גאוותן, אינו מנפנף בדגלים ולא עושה גלים, אך הוא שוקע באדיקות במסעות לטובת החלכאים והנדכאים.

יש לו כושר־ביטוי מעולה. הוא מסוגל לפשט ויכוחים מסובכים, ואף

פעם אינו מדלג על שום נקודה השייכת לעניין.

לאנשים שנולדים בקומבינציה ה־זאת יש שאיפה להתרומם מעל למ־עמד שבו נולדו. הם ישאפו להגיע למ־עמד גבוה יותר. הקשת־נחש הממוצע מתחיל מלמטה ויידע איך לעלות בדרגות, מבלי לעשות רעש, רק משום שהוא רוצה חיים טובים יותר.

אלה הם אנשים אידיאליסטיים, טהורי־לב וישירים, אך הם שומרים מאוד על פרטיותם. הם חרוצים ומל־אי־אנרגיה ופועלים ביעילות שקטה. הם אשפי האירגון, אבל אף פעם לא ברעש וצילצולים. הם לא עושים רוח.

הם אינם לוקחים סיכונים, לא מ־שום שהם פחדנים, אלא כי יש להם אחריות. הם אוהבים ספורט מכל סוג, אך אינם נמשכים לספורט מסוכן, כמו טיפוס־הרים, מירוץ־מכוניות וכו'. הם אינם רכלנים ולא מתערבים בפרשיות של אחרים. הם אמנם סקרנים, אך לא יצאו מדרכם לגלות מהו המניע להת־נהגותם של אחרים.

הקשת־נחש לא כל־כך אוהב להתחתן, אבל הוא בעד יחסים עמוקים ואינטימיים לטווח ארוך. צריך רק להתרגל לסיגנון שלו

באהבה – קשתים מתחתנים מאוחר, לעיתים קרובות ואילו הקשת־נחש לעיתים כלל אינו מתחתן. יש להם נטייה ליחסים עמוקים ואינטי־מיים בעלי טווח ארוך. יש להם ביטחון עצמי המשאיר רושם שהם חזקים. כשהם אוהבים, הם מפגינים מסירות מפתיעה. בדרך כלל הם נאמנים בגלל אופיים המוסרי. מי שמאוהב בהם צריך להתרגל לחיות בסיגנון שלהם, בשקט, באלגנטיות. אסור לו להרים את הקול. החוכמה היא המוטו של הקשת־נחש. חוסר־אחריות מעליב אותו. על בני־הזוג שלו להיות עצורים, לא לגלות הכל ולהקפיד על מיסתו־ריות. הקשת־נחש מתאים לאריה, למאזניים ולדלי משנת השור, וגם לטלה ולדלי משנת התרנגול. יחסים אלה יפרחו בסביבה עירונית. בתולה, תאומים ודגים אינם הטיפוס שלהם.

מיקצועות – כל תפקיד הדורש התייחסות לאחרים מתאים לקשת־נחש. הוא יעדיף קאריירה המאפשרת קשר עם אנשים ובעיותיהם. עבודות הדורשות ניירת אינן מפחידות אותו. הוא עובד היטב בכל עבודה הדורשת תשומת־לב לפרטים.

הקשת־נחש הוא בוס מעולה. תמיד שקט ורגוע. המיקצועות המתאימים לו: ניהול־מלונות, אירוח, סיעוד, פי־לוסופיה, פסיכולוגיה, כירורגיה, רפו־את־שיניים, גננות, אילוף־כלבים, אסטרולוגיה.

פעילות רבה בעניין הקאריירה. לא הכל בשליטתכם, גם אם נדמה לכם שכל מה שאתם מחליטים או בוחרים חייב להיעשות כרגע, לפחות כדאי שתהיו מודעים לכך שכל שינוי ב־קאריירה יביא עימו קשיים לתקופה של שלושה חודשים ב־טווח המיידי ושנה בטווח היותר־רחוק. ובכל זאת, מי שביצע שינוי, יעשה זאת בעזרת המין הנגדי ובעידודו, ויסייע לעבור את המכשולים.

* * *

משהו, בקשר לנסיעה שתוכננה בין ה־30 בנובמבר ל־2 בדצמבר, מתעכב. לא נורא. אל תצטערו. בין כך וכה לא הייתם משנים את המטרה שלשמה חשבתם לנסוע. ה־3 וה־4 בחודש חייבים להדליק אצלכם נורה אדומה בקשר ל־עבודה. סכמו לעצמכם את הנקודות שאותן הד־ותם באחרונה. גם אם לא העירו לכם דבר, זה יכול לנחות ולהפתיע ב־צורה לא־נעימה. ב־6 בחודש תופתעו לטובה מפגישה או הצעה רומנטית בלתי־שיגרתית.

* * *

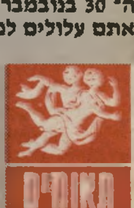

ה־ 30 בנובמבר הוא יום רגיש בעבודה. אתם עלולים למצוא את עצמכם נוהגים באימפולסיביות, מ־גיבים בתוקפנות ו־מתחרטים אחר־כך. המשיכו כרגיל. עוד מעט ויהיה יותר קל בעבודה. אתם מצלי־חים מאוד בתחום הרומנטי. כל הבעיות שהיו לכם בחודשים האחרונים כאילו לא היו. פתאום אתם חוזרים ומפתיעים לטובה את מי שקשור אליכם. ב־3 וב־4 בדצמבר משהו משמח.

* * *

ה־29 בנובמבר הוא יום קשה. לא די ש־לקחתם על עצמכם יותר מדי, גם ההרגשה הכללית אינה טובה. בכ־לל, שוב יהיה עליכם ל־התייחס ביתר רצינות לבריאות. בעיות, שכבר לא הציקו באחרונה, ש־בות ונורמות לדאגה. זה יקרה בעיקר ב־30 בנו־במבר, ב־3 וב־4 בדצמ־בר. מתח עם בני־הזוג מה־30 ועד ה־2. הדרי־שות שלהם קשות לכם. הם אינם מוכנים להמתין יותר. גם אינם מוכנים לוותר לכם. הם דורשים החלטה מיידית.

* * *

מתחילים לצאת מהבעיות. אתם עדיין נמצאים בבית יותר מהרגיל וגם נאלצים לטפל בבני־מישפחה ולהתייחס למי ש־שרויים בבעיות. אבל כרגע אתם מרגישים טוב יותר גם מבחינה בריאותית, למעט ה־30 בנובמבר עד ה־2 בדצמבר. בשאר ימי השבוע תוכלו לצאת ולבלות, להרבות בנ־סיעות ולהתחיל ב־הרפתקות רומנטיות. זה לא יקרה לפי החלטה. כדאי לכם להשתתף בהגרלות.

* * *

אתם דואגים לענייני הבית. יתכן והגיע הזמן לעשות ניקיון יסודי בדירה, אולי אף משהו יותר רציני, כמו מעבר דירה, קניית רהיטים או אביזרים לבית. אתם נד־רשים לעזור לבני־מישפחה הזקוקים לטיפול. ב־5 וב־6 שוב צפוי עי־מות עם מישהו מהילדים במישפחה. אתם שוב מתרגזים ודואגים וחבל. אי־אפשר לשנות אותם וכדאי שלא להתערב. ב־1 או ב־2 כדאי לגשת לביקורת רפואית. בתחום הרומנטי — הכל פתוח ותלוי בכם.

* * *

עניינים כספיים מעסיקים אתכם מאוד. זו תקופה שבה אתם יכולים לעשות כסף. את הדרכים לכך עליכם למצוא לבד, ויש לכם די הרבה אפשרויות. ה־בעייה היא שאינכם בטוחים ואתם חוש־שים להחליט, פוח־דים לשגות ועלולים להחמיץ הזדמנויות. העיקר לקחת יוזמה. ה־3 וה־4 ממש נחמ־דים – פגישות רומנטיות, בילויים, פגישות עם ידידים ומצב־רוח משופר.

* * *

כספים יגיעו עכשיו מכל מיני מקורות. אלה הם כספים המגיעים לכם, אבל חיכיתם להם זמן רב. נסיעות בימים חמישי ושישי עלולות להיות מסוכנות. היכרות חדשה או שיחה שתת־קיים באותם ימים יהיו חשובים יותר ממה ש־אתם מתארים לעצמכם, אבל אל תקבלו את הכל כמובן מאליו. חשוב ש־תסבירו את עצמכם. צאו מתוך הסגירות. ב־5 או ב־6 יגיע מיכתב או טלפון מחו"ל. זה מביא לשימחה עצומה, אך גם התלבטות קשה.

* * *

ה־29 בנובמבר יום ממש נחמד, אבל ל־מחרת צפוי בילבול עצום בענייני כספים או רכוש. עד ה־2 ב־דצמבר שוב תיאלצו להיכנס להוצאות, ו־כסף שהובטח לכם לא יתקבל. ראשון ושני יהיו נחמדים. שובו אתם נוסעים, פוגשים חברים, מכירים אנ־שים חדשים ונאלצים להגיע לעימות לא נעים עם אחים ואח־יות. הזהרו ממי שמנסה לפעול מאחורי גבכם, יש מי שמפיץ עליכם סיפורים.

* * *

רביעי וחמישי יהיו קצת מעייפים ומאוד מבל־בלים. התוכניות ישתנו במהירות, ואינכם אוה־בים לפעול בלי תיכנון. קל יותר בשבת. תהנו מ־חיזורים ומשיחות־טלפון מפתיעות. תחלקו סוד משותף עם מישהו ש־התנהגותו תפתיע מאוד. ב־3 וב־4 בחודש עשוי להגיע סכום־כסף או ש־המשכורת תהיה גדולה ממה שחישבתם. בימים שני ושלישי יתקיימו פגי־שות חשובות. תקבלו תשובה חיובית בקשר לעבודה, אבל כדאי לשמור על שתיקה.

* * *

בין שישי לראשון אתם מנסים להתחכם ולהסתיר מבני־הזוג מה שקורה לכם. זה לא כדאי. הם מאוד מודעים לכל מה ש־קורה. כל העניינים הרומנטיים, שאותם אתם מנסים להסתיר, פוגמים בקשר, וחבל. ה־3 וה־4 מתאימים לפגישות, לראיונות ראשונים לקבלת ע־בודה או ללימודים. בכלל, אלה הימים ש־לכם. יתכן שתסעו בקרוב לחו"ל לנסיעה קצרה, אבל מפתיעה, הקשורה לעבודה.

* * *

אם ציפיתם לעזרה מידידים, בכל נושא ש־הוא, כדאי שכבר מעכשיו תתחילו להתארגן כדי לפעול לבד. הם לא יעזרו — או שלא בא להם או שלא יוכלו. אם הזמנתם לשישי־שבת משהו עלול להתבטל ברגע האחרון. בעבודה הולך לכם, אבל אינכם מרוצים. למעשה, אתם יכולים להרגיש טוב יותר בקשר לנושא הזה, עניי־נים הולכים בכיוון הרצוי. בתחום הרומנטי, ידידויות הופכות לקשר קרוב. את האהבות הישנות קשה לנטוש.

מה עושה שמו של הסרט הכחול המפורסם בעולם בעיתון הבריטי הרציני ★ המאכערים מחפשים פרייארים למסע ספארי, והחכמים מרוויחים בניירובי

לונדון

איפה פרויד?

היומון הבריטי FINANCIAL TIMES הוא אחד מעי־תוני־הכלכלה החשובים ביותר באירופה. יש לו תפוצת־ענק, והוא נמכר בכ־40 מדינות, וביניהן תורכיה, בחריין, ישראל ועוד מדינות מתקדמות כאלה.

עורכי היומון, היוצא בלונדון, עושים כל מאמץ אפשרי להקנות לעיתון השיבות ורצינות. כתוצאה מכך הוא הפך לכל־כך רציני, כבד ושמרני, שאני נעזר בו מפעם לפעם כדי להירדם מהר יותר.

לפיכך אתם יכולים לתאר לעצמכם איזה כיף זה לגלות בעיתון שכזה טעות־דפוס מביכה — אולי בדיחה פרטית של

EUROPE'S BUSINESS NEWSPAPER

FINANCIAL TIMES

Kasparov wins

World chess champion Gary Kasparov twice trounced the world's most highly-rated chess computer, "Deep Throat", in 52 and 37 moves.

הידיעה ב„פיננשל טיימס"
טעות לעולם חוזרת

הכותב, שנעלמה מעיני המגיה, או טעות אמיתית, שנעלמה מעיני כולם.

בגיליון מיום ה־24 באוקטובר מבשר העיתון לקוראיו את דבר ניצחונו של גארי קאספארוב, אלוף־העולם בשח־מת על מחשב השח־מת המתוחכם המכונה „מחשבה עמוקה", או בש־פת־המקור „DEEP THOUGHT", בשני סיבובים. בידיעה שפורסמה, לא כל־כך דייקו בשמו של המחשב. נכתב שם שקאספארוב ניצח את המחשב „DEEP THROAT" שפירושו „גרון עמוק". מי שאינו יודע מה זה, שיתבייש לו. שהרי „גרון עמוק" הוא סרט פורנוגרפי מפורסם ונועז, בכיכובה של מלכת סירטי־הסכס לשעבר, לינדה לאבלייס, שהפך כבר לקלאסיקה של סירטי־הזימה.

מעניין על מה חשב הכותב או המדפיס בשעה שהעביר את הידיעה, ובה טעות פרוידית זו. אם סברתי תחילה שיש כאן איזה חוש־הומור מיוחד, הרי שהרעיון ירד מהר מהפרק, משום שעורכי העיתון הזה לא היו מזהים חוש־הומור גם אילו היו דורכים עליו.

אם שם נפלה שלהבת, אז גם לנו מותר.

קניה

יציאה לספארי

לפני חמש שנים בערך הייתי בביקור בקניה, וכמובן יצא לי לשהות יומיים בניירובי הבירה. מאחר ובמשך שנים רבות עשיתי רומנטיזציה של כל מה שקשור באפריקה, שמורותיה ועריה, הרי שהמציאות העגומה עד כאב טפחה לי על הפנים ונותרתי ב„לא מילים" (נו, טוב, זו קצת הגזמה. להשאיר אותי „בלא מילים" זו משימה פשוט בלתי־אפשרית, אבל זה היה די קרוב).

ניירובי נראתה לי כמחנה־פליטים ענקי ליד עזה. צפיפות איומה, ליכלוך, עליבות, עוני מרוד ונכות בכל פינה. הייתי די המום ואז גם החלטתי שלעת זיקנתי, כשאקוץ בחיי וארצה לקצר אותם, אסע לקניה ואשכור לי איזה חור בניירובי, וזה כבר יסיים לי את הפרוייקט.

לא מכבר יצא לי לערוך ביקור נוסף בניירובי. ואם לפני שנים נראתה לי העיר כמחנה־פליטים ענקי ועלוב, הרי שחלו בה שינויים. כיום, מחנה־פליטים בעזה נראה ממש כמו הווי־לות של נאות־אפקה בהשוואה לניירובי.

זה לא מדוייק לומר שאין מה לעשות בניירובי העיר, או שאין מה לראות בה. בהחלט יש. יש גם כמה מיסעדות בהחלט לא־רעות ושווקים ציבעוניים. אבל על כל אלה אספר בהז־דמנות אחרת (ובקרוב).

דבר חיובי נוסף שאפשר לומר על ניירובי הוא שמאוד נוח לצאת ממנה למסעות־ספארי ולטיולים בשמורות ובחלקים אחרים של המדינה היפה הזאת.

הפעם אני רוצה לקחת אתכם איתי לשני מסעות, בני יום כל אחד, לשתי שמורות־טבע מפורסמות.

תחילה אסביר איך אתם מארגנים לכם טיול כזה.

ישנה הדרך הקלאסית, הנוחה, הקלה והמומלצת לפ־רייארים בלבד. בכל בית־מלון גדול בעיר יפנה אתכם פקיד־הקבלה ל„מאכער", שהוא בדרך־כלל לבן ומשוטט בלובי,

המארגן טיולים במיניבוסים המיועדים להובלת 10 מטיילים בערך.

ה„מאכער", בעל המון חשיבות עצמית וביטחון (שהרי אתם לא הפרייארים הראשונים שהוא שולח על משאית־זבל לראות ג'יראפה פנסיונרית), מסביר את הנתיב שבו תסעו, מה אפשר לראות, מבטיח ארוחת־צהריים במיסעדה בשמורה (לא מזכיר, כמובן, שיש לו גם אחוזים מהמיסעדה) ומבטיח להחזיר את הניצולים בשלום למלונם בסוף היום. כל זה בסכום הפעוט של בין 60 ל־70 דולר לאיש, כולל „הכל". לאוזן המערבית הסכום הזה עבור יום־ספארי נשמע כמעט מציאה, שאסור לא לקחת.

ובכן, לא רק ש מ ו ת ר לא לקחת, ר צ ו י אפילו לא לקחת.

קיימת דרך שנייה, שהיא הרבה יותר נחמדה, והחיסכון בה מרהים. אנו, קבוצה של תישעה צעירים ישראליים, אימצנו אותה בהתלהבות יתרה.

אם בתוך המלון מסתובב ה„מאכער", הרי שמחוצה לו מסתובבים הנהגים עצמם. ואם אין להם מיניבוס משלהם, אז יש להם חבר או חותנת שיש להם, וברגע שאתם מוציאים ראש מפתח המלון, הם כבר ניגשים אליכם.

אתם אומרים לנהג, שהכי נראה לכם, לאן אתם רוצים להגיע, וכמה אנשים אתם. הוא נוקב במחיר, אתם מתווכחים קצת ובקלות רבה מגיעים להסכמה. יוצא שעבור תישעה אנשים במיניבוס לנסיעה של שלוש שעות לשמורה, שהייה של שעתיים בערך ושלוש שעות נסיעה בחזרה, לא כולל ארוחת־צהריים (וזה רק לטובה), תעלה הנסיעה 100 דולר בערך, שזה כ־11 דולר לארם. יש גם לשלם כארבעה דולר לאיש דמי־כניסה לשמורה.

בכל שמורה יש מיסעדה אחת לפחות, או אכסניה ומלון עם חדר־אוכל, ואפשר לחטוף שם משהו קל כמו סנדוויץ' (בהחלט טעים), קולה וקפה, ולשלם עוד שלושה דולר ואז, גם אם תקנו בדרך 40 פסלים, מאפרות, מסכות או סתם מזכרות שאין בהן שימוש, לא תגיעו לסכום המוזר הזה של 70 דולר, שדרשו מכם עבור הטיול ה„קלאסי". והנחת הזו, שאירגנתם לעצמכם טיול שיגעוני ולא נתתם שיסדרו אתכם, זה לא משהו?

באיזו שמורה לבקר? שאלה טובה. ברור שיש המון אתרים השווים ביקור. אנחנו ביקרנו בשניים מהם.

ביום הראשון יצאנו לשמורת ה־NATIONAL PARK, שעליה החלטנו פה אחד שהיא מלכודת לתיירים. לאחר נסיעה של שעתיים לערך מגיעים לפארק, שהוא יפה כשלעצמו, אבל מאורגן מדי וסינתטי, והכל נראה בו תיירותי ומסודר, בלי דבר שאפשר לומר עליו שהוא אותנטי.

קבוצה של רקדנים משבט־מסאי מתחילה לפזז ברגע שנש־מע מנוע מיניבוס־התיירים הראשון המתקרב. חיות בקושי ראינו, חוץ מאיזו איילה או צבי פה ושם, וכן שתי זברות שעשו לנו טובה, התקרבו אלינו ועשו את צרכיהן מול עינינו המשתאות.

היצורים היחידים המרתקים בשמורה זו היו קבוצה של תיירים אמריקאיים קולניים, שבאו עם ציוד שהתאים לציד תנינים ואריות, ונראו מגוחכים יותר מתמיד בחליפות־הס־פארי שלהם, כובעי־השעם הקולוניאליים שהם חבשו, הנע־ליים הגבוהות הדביליות שלהם והמישקפות. החיות, שלא הפגינו נוכחות בשמורה באותו יום, לא יודעות כלל איזה מראה מרנין הן הפסידו. הם בפירוש הצילו לנו את הטיול.

ביום השני נסענו למקום מעניין ומומלץ.

במרחק של שלוש שעות נסיעה מניירובי שוכנת השמורה של אגם NAKURO. בדרך לשם חולפים על פני העיר הקטנה והציורית NAIVASHA, שגם לה אגם משלה, וכן עוברים ליד אגם נוסף, ELMENTEITA, שהוא בעצם יותר שלולית־ענק מאשר אגם. משם — לשמורת נאקורו.

כאן כבר הכל הרבה יותר טיבעי ואותנטי, ואפשר לראות אנטילופות, חזירי־בר, זברות, איילות, צבאים, באבונים ומיש־פחות שלמות של קופים, שהיו עסוקות באכילה (זו היתה שעת־צהריים), ושהתנהגו יותר יפה ויותר תרבותי מכמה מיש־פחות מהזן האנושי שאני ראיתי בשמורת־הדן אצלנו.

היה נדמה לנו שאנחנו רואים גם היפופוטם אחד, אבל בעניין הזה היו לנו חילוקי־דיעות. היו בינינו (ואני בתוכם) שסברו שזה לא היפופוטם, אלא תיירת אמריקאית המונחת בדשא, שננטשה על־ידי הקבוצה ההיא שנסעה להפחיד את החיות ב־NATIONAL PARK.

כשמתקרבים לאגם עצמו, רואים מראה עוצר־נשימה ממש. אלפי פלמינגוס, הנראים כצעיף ורוד ענקי המכסה את שפת האגם, יוצרים תמונה מהפנטת.

הנהג עצר את המיניבוס 500 מטר מהאגם, ואנו ירדנו והתחלנו ללכת לכיוון האגם, כשהנהג ומדריך מקומי, שהצ־טרף אלינו, נשארים באיזור הרכב, ולא מוכנים להתקדם. ואם סברנו תחילה שזה מפחד התנינים או נחשי־מים, ואלה הרי לא יפחידו קבוצה של ישראלים יוצאי־צבא, הרי שהאמת היתה הרבה יותר פרוזאית.

הסתבר שקטע־הדרך שבין הרכב לאגם הוא תערובת של

גילוי אריות
„רצינו לראות, אבל לא ראינו"

בוץ ולשלשת־פלמינגוס, והנהג והמדריך פשוט חסו על עצ־מם. אחדים מאיתנו שקעו בדומן הזה עד הבירכיים. אני מוכרח לציין שנראינו די מוזר אחר־כך, כשנכנסנו עם הבוץ הזה לקפיטריה של השמורה, לאכול משהו לפני שחזרנו. אני מק־ווה שלא יצרנו איזו אופנה חדשה בקניה, או משהו דומה.

היה יום משגע ממש. מזג־האוויר היה נהדר, החברה היתה כמו שצריך שתהיה, והשמורה בהחלט שווה ביקור. מומלץ לא להתקרב יותר מדי לאגם.

לפעם הבאה, כשאהיה בניירובי, הבטחתי לעצמי טיול לש־מורת הר־קניה. שם, הבטיחו לי, יש גם אריות ונמרים ומכל טוב אפריקה.

תחנת „אמיגו" אינה עונה

(המשך מעמוד 11)

מהגדה למדינות־ערב. סולן קיבלה את כל האישורים הדרושים, והפרוייקט יצא לדרך.

בקרב הנוגעים בדבר השימחה היתה גדי־לה. פלאי־הטכנולוגיה הצליחו סוף־סוף להגיע ולעקוף את פלאי־הפוליטיקה.

הלקוח הראשון היה רשאד אל־שווא המנוח, מי שהיה ראש־עיריית־עזה. אייבי נתן, הכלוא כעת, התקשר אז בחופשיות רבה עם תוניסיה. היו עוד לקוחות רבים וטובים, כמו השר רפי אדרי, שחנך קו־טלפון חדש לצפון־אפריקה, כשהוא מואר כולו בהבזקי מצלמות־העיתונאים סביבו. אפילו משה ארנס הפגין פתיחות מפתיעה ביומן־הצהריים של הרדיו בערבית, והסכים לענות, בטלפון של סולן כמובן, לשאלות של מאזינים ממדינות־ערב השונות.

לחברת סולן רישיונות לקשר טלפוני עם 24 מדינות־ערב, ביניהן מארוקו, לוב, סוריה, עיראק, כוויית ועוד, וגם עם פאקיסתאן המוסלמית.

העסקים של סולן בשטחים החלו לפרוח, ולהוות פיצוי על שנתיים וחצי של ריצות

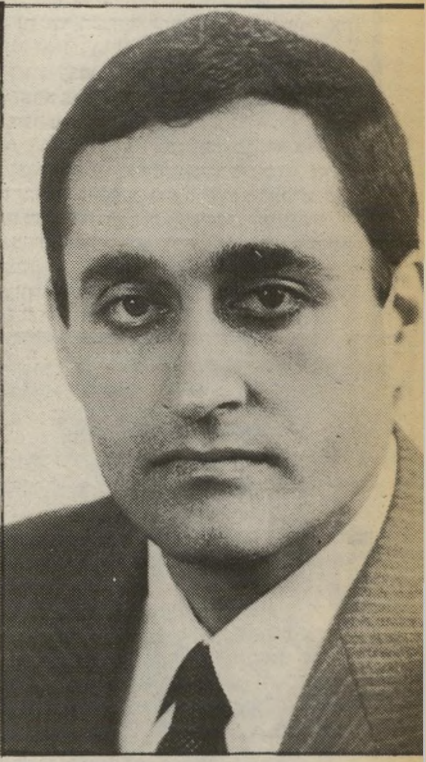

ציון צפריר, העולם הזה

מנכ"ל סולן
גם ארנס הסכים

ומאמצים („מסע־יסורים", לפי הגדרת יעקב סולן) להשגת הרישיונות.

אולם לפני שנה הרגיש סולן בתחרות קשה בשטח. המודעות, שהתפרסמו בעיתוני מיזרח־ירושלים (אל־קודס ואל־נהאר), הבטיחו לקוראים אפשרות לשוחח עם כל אחת ממדינות־ערב בתעריפים המגוחכים של שניים־שלושה ש"ח לדקה. מחיר זה אינו מכסה את מחירה של חצי דקה של שיחה עם ארצות־הברית, ובוודאי אינו מכסה את העלויות של השיחה הטלפונית בין ישראל ומדינות־ערב דרך ארצות־הברית. זהו מחיר שאף חברה הגונה אחת אינה יכולה להתחרות בו.

מהזווית הישראלית, לא רק חברת סולן וחברות־הטלפון האמריקאיות הן הנפגעות מהפרשייה. גם חברת בזק עצמה מפסידה סכום־הכנסות ניכר, וכך גם המינהל האזרחי בשטחים הכבושים שניזוק כספית בצורה משמעותית. כל אלה נזקים כלכליים. ישנו, כמובן, גם ההיבט הפלילי.

■ ■ ■

לא כתב דאג אמיגו להכניס בחוזהו את הסעיף הנוגע לבעיית החוקיות. חוץ מעניין גניבת השיחות בהיקפים של מיליוני דולארים, דבר חמור כשלעצמו, יש עבירות על כמה חוקים אחרים.

חוק בזק אוסר מתן שרותי־טלפון לצד ג' ללא היתר מיוחד ממישרד־התיקשורת. מלבד זאת יש תקנות צה"ל בשטחים הכבושים, האוסרות מתן שרותי־שיחות־טלפון ללא רישיון מיוחד מראשי המינהל האזרחי.

כמו בכל דבר חשוב, הביורוקרטיה היא בשיא פריחתה וטחנות־הצדק טוחנות לאט.

יעקב סולן חרד לגורל עסקיו המטים לנפול. הוא פנה לפני חצי שנה למתאם־הפעולות־בשטחים ולמישרד־התיקשורת בבקשת עזרה. הרשויות לא קפצו, מסתבר, מהכיסא, ולמעשה לא הרבה צעדים ננקטו כדי למגר את הבעייה.

בשבוע שעבר, בעת שפניתי לגורמים השילטוניים המופקדים על הפרשה לקבלת תגובה, קיבלתי את ההסברים הבאים:

ממישרד־הביטחון: „אנחנו פועלים לחיסול התופעה ואכיפת החוק והסדר באיזור. אני רוצה להדגיש שבפעילות הפיראטית של השיחות לחו"ל, כשלעצמה, אין פגיעה בביטחון־המדינה. הפגיעה כאן היא רק שילטונית. מי שאין לו רישיון למתן שרותי־תיקשורת, לא יוכל לפעול בשטח. חוץ מחברת סולן, כל החברות שפעלו בתחום זה מהשטחים הן פיראטיות.

„הנושא נמצא בבחינה מדוקדקת. המגמה היא שלא לאפשר שיחות פרטיות. בינתיים, ניתקנו לשני אנשים בתחום שלנו את הקווים. בימים הקרובים נפעל למימוש החוק והסדר. להערכתי, תוך תקופה קצרה נפעל במלוא הכוח למיגור התופעה."

דוברת מישרד־התיקשורת: „אנחנו אחראים לאכיפת חוק בזק בשטח ישראל. ניתקנו בינתיים 39 טלפונים במיזרח־ירושלים, והודענו למישטרה על הפעילות הפיראטית."

היועץ המישפטי של מישרד־התיקשורת, מנחם אהלי: „בשבוע שעבר הגשנו תלונה למישטרה על מתן שרותי־טלקומוניקציה ללא רישיון. לפי חוק בזק, מדובר בעבירה שעונשה עד שלוש שנות־מאסר. הרמאות וההתחבולה נעשו כלפי חברות בחו"ל, ולכן אין אפשרות להעמיד את העבריינים לדין בישראל. החשוד העיקרי הוא פראנק פהמי אמיגו, פלסטיני, שעכשיו הוא אזרח אמריקאי. האף־בי־איי מחפש אותו, הוא רמאי מדופלם."

השילטונות בישראל התעוררו השבוע. מעצרו של פראנק אמיגו (שהתבצע רק לאחר 10 ימים שבהם שהה אמיגו בארץ) הוא צעד בכיוון זה.

בישראל ובארצות־הברית חשוד אמיגו כנוכל. יתכן שבעיני הפלסטינים, לעומת־זאת, הוא נחשב כגואל.

בישראל חשוד אמיגו כנוכל. יתכן שבעיני הפלסטינים הוא נחשב דווקא כגואל

הבדיקות הציבוריות מסתיימות בצנרת

תוך שנתיים כבשו המים המינרליים את השוק הישראלי. מייד אחריהם הגיעו המסננים. האם יש הצדקה לפחד ממי־הברז שנפל עלינו פתאום? נראה שכן. הצבע החום של המים הוא באמת ליכלוך, והריח הרע באמת נוצר מכימיקלים מזיקים. האם כדאי להשתמש במסנן?

אילנה אלון

מי הברזים בביתי פיעפעו מים עכורים, חומים, שהעלו ריח רע. מזה חודשים קורעת העירייה שלי את הכבישים בתוקפנות רבה, ומתקינה ביוב ומידרכות. הדבר גורם לפגיעות רבות בצינורות המים, להפסקות בזרימה ולמים עכורים, חלודים ומסריחים. חששתי כי במים המוזרים הללו, בציבעי טכניקולור, יש גם חומרים מזיקים. רציתי לבדוק.

בתמימותי חשבתי שצריך רק לטלפן למישרד־הבריאות, והבעייה תיפתר. אבל התברר לי שבדיקת־מים היא עניין קשה, מסובך ויקר. וגם אז אין תיקווה רבה להגיע למסקנות, שיכריחו את מישרד־הבריאות להתערב.

הופניתי לפקיד חביב מהיחידה לתברואה במישרד־הבריאות בתל־אביב, והוא הסביר לי בסבלנות שעלי לברר אם זוהי בעייה כללית של השכנים בבית ובבתים הסמוכים, או בעייה פרטית שלי. אם זו בעייה מקיפה, הם יכנסו לתמונה, יערכו בדיקות ויגיעו למסקנות. אבל אם זו בעייה פרטית שלי — למשל, מכיוון שאני מתגוררת בבניין חד־דירתי, או מכיוון שהצינורות בביתי חלודים, או מיכל־המים שעל הגג מזוהם — אין מישרד־הבריאות מתערב.

פניתי למכון התקנים בתל־אביב, ושאלתי אם הם מבצעים בדיקות־מים. כן, הם מבצעים בדיקות כימיות בלבד. בדיקות בקטריאליות אין הם מבצעים.

עובדת־המעבדה ריפתה את ידי בטלפון.

אם אין

ציון צפריר, העולם הזה

מסנן ביתי

„אנחנו יכולים לבדוק את אחוז הברזל, הסידן, הכלור, וכל חומר כימי אחר שתרצי," הסבירה, „אבל זה לא יעזור לך הרבה. הרמה הרצוייה נמוכה. אבל הרמה המותרת בישראל היא גבוהה מאוד. אם תרצי, למשל, לבדוק את חומציות המים ותגיעי לתוצאה של תשע, (הרמה הרצוייה היא שש וחצי) זה עדיין בגבול המותר, שהוא עד תשע וחצי."

מחירה של בדיקת־מים במכון התקנים גבוה. 150 ש"ח לכל חומר כימי בנפרד.

עלה על דעתי לנסות את מזלי במקורות. היפנו אותי למעבדה המרכזית בנצרת. צבי שטיינהאור ממיקרו־ביולוגיה ענה לי כי כן, הם עורכים בדיקות בקטריאליות וכימיות, אבל רק במעבדה בנצרת. אם אביא את דגימת־המים לשם, תעלה לי כל בדיקה בקטריאלית 40 ש"ח. אבל אם אבקש שאת הדגימה יקח דוגם מוסמך, אצטרך לשלם על־פי שעות־העבודה שלו, 60 ש"ח לשעה. „בערך ארבע שעות לתל־אביב וחזרה, בתוספת מחיר הבדיקה. ואם את רוצה בדיקה כימית מלאה, זה יכול להגיע ל־1000 ש"ח ויותר," הסביר.

מעבדה פרטית, שאליה הגעתי על־פי דפי־זהב, היתה מוכנה לעזור. בדיקה בקטריאלית בודקת סט מסויים של בקטריות, חמש במיספר וביניהן קוליפורמים. מחירה של בדיקה כזו הוא 70 ש"ח, ויש להביא את המים בצלוחית סטרילית. לבדיקה כימית ניתן להביא את המים בבקבוק־זכוכית נקי, ומחיר בדיקה של כל חומר כימי בנפרד הוא 50 ש"ח.

■ ■ ■

כדי לברר איזה מים אנחנו שותים פניתי למהנדס עמי הפטמן, מי שהיה מהנדס־מחוז תל־אביב במישרד־הבריאות.

הפטמן:

מרבית המים המגיעים לברזים שלנו הם מהכינרת, שהיא המאגר הגדול ביותר של מים מתוקים בישראל. מי־הכינרת אינם טהורים. מוזרמים אליהם מי־ביוב מיישובים סמוכים. חומרים כימיים שונים נסחפים בגשמים מהשדות. מהרפתות בסביבה ומהמיפעלים התעשייתיים מגיעה פסולת אחרת למים. אצות וחיידקים שונים מתרבים בהם.

המים נשאבים מצפון־הכינרת, שם הזיהום הוא מינימלי, ומועברים לאגם המלאכותי הגדול בעמק בית־נטופה. שם הם נשארים זמן־מה, כדי שהחלקיקים הצפים ישקעו לקר־

הציבורית. לא בבתים. המיכלים שעל הגגות מזוהמים. איש לא בודק.

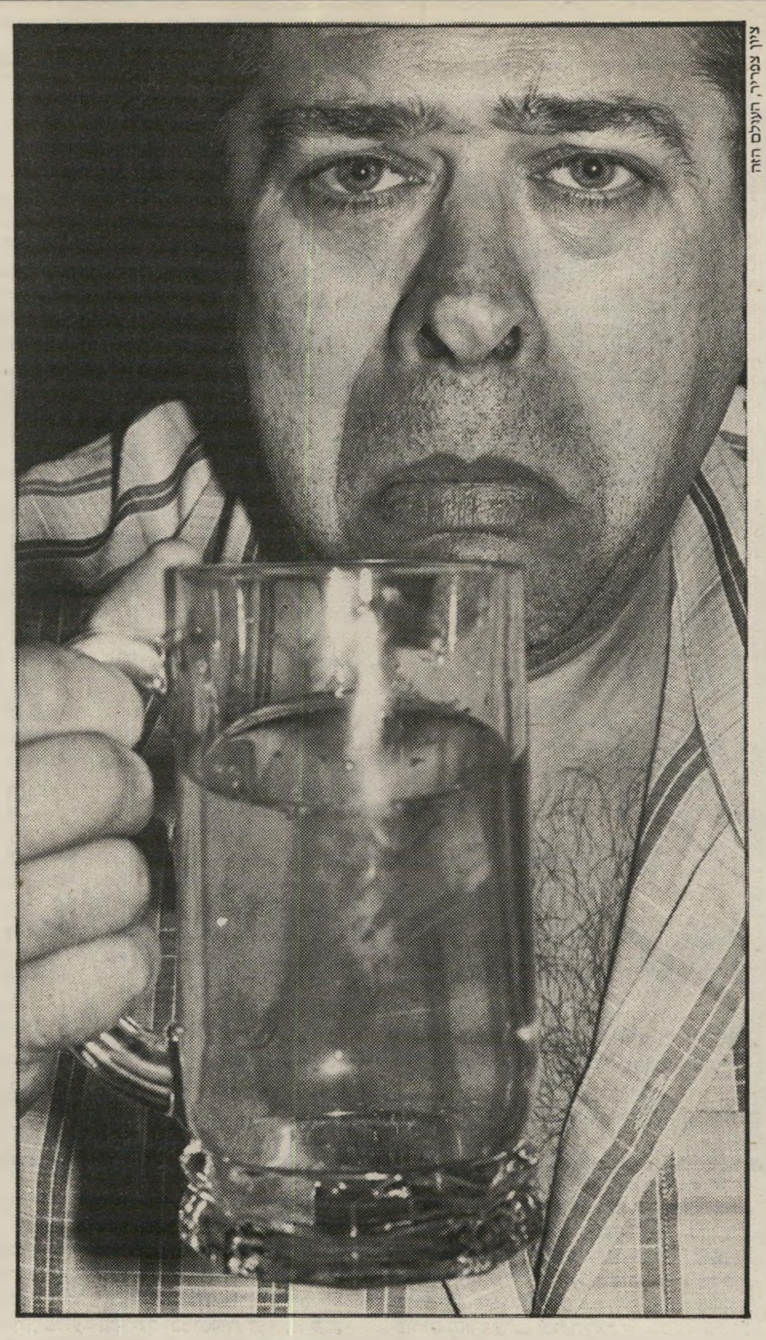
ציון צפריר, העולם הזה

קעית. שיכבת־המים העליונה מוזרמת בצנרת לבריכות־אגירה שונות. לפני הזרמת המים משם לישובים בארץ הם עוברים תהליך של הכלרה.

הכלור משמיד את כל החיידקים. דרושות כמויות זעירות של כלור לטיהור המים, אך אי־אפשר למדוד כמויות כאלה במדוייק. לכן מוזרם כלור רב מהדרוש.

הכלור המוזרם למים נקיים אינו מדיף ריח. אך כאשר הוא מצטרף לתירכובות כימיות שונות, הקיימות כבר במים, הוא מדיף את ריחו הידוע והחריף.

במים נמצאים גם יסודות כימיים שונים, המגיעים אליהם מעימקי האדמה: סידן, ה־משאיר את האבנית הידועה בקומקומים, בר־זל, עופרת, מגנזיום ועוד. את היסודות האלה אין הכלור מנטרל.

בכניסה לכל יישוב עוברים המים בדיקה נוספת. אם יש צורך, הם עוברים הכלרה נוספת. המים עוברים בדיקות תקופתיות. ככל שהיישוב גדול יותר, וצורך כמות־מים גדולה יותר, הבדיקות תכופות יותר. הב־דיקות נעשות על־ידי דוגמים מוסמכים, הנוטלים את המים במיכל מקורר המיוחד לכך.

לחלק ניכר מהישובים יש בארות־מים חיים. חלק מן הבארות שייכות למקורות וחלקן לעיריות. מים מבארות אלה מוזרמים למאגר הכללי של היישוב, ומצטרפים למי־הכינרת.

בכל יישוב יש מיספר ברזים מיוחדים לדי־גום־מים, ונעשות בדיקות תקופתיות.

הבעייה היא שבין בדיקה לבדיקה, ותהיינה תכופות ככל שתהיינה, עלולים להיגרם מיפ־געים שיזהמו את המים. עבודות ציבוריות בכבישים, בביוב או בטלפון, עלולות לפגוע בצינורות המים ולהזרים לתוכם חומרים מז־המים. קבלנים פרטיים, הבונים בתים, עלולים גם הם לפגוע בצנרת.

כאשר נמצא חיידק הקולי במים, ברור שהיתה התערבות של אדם בזרימה. החיידק עצמו אינו מסוכן, אבל הוא מעיד על־כך שיש זיהום, וצריך למצוא את מקורו.

בכמה מקומות בעולם, שבהם המים הם מי נהר או אגם, והם מזדהמים בגלל עונות השנה או בגלל האוניות העוברות בהם, יש פילטרים עירוניים. בי׳שראל אין פילטרים כאלה.

בצנרת־בית עלול להיגרם זיהום מחיבור לא־נכון של הצינורות, המזרים מי־שפכים, למשל, בחזרה אל תוך המערכת, או בגלל מיכל־מאגר הנמצא על הגג ושהזדהם. על רוב הבתים המשותפים נמצאים מיכלים כאלה. לעיתים הרוח מעיפה את המיכסים, ציפורים עושות בהם את צרכיהן או אף טוב־

מים, תשתו תה

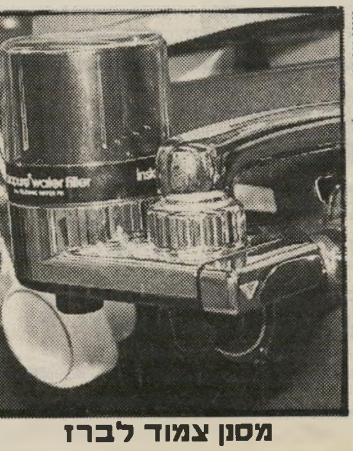
ציון צפריר, העולם הזה

מסנן צמוד לברז

עות בהם. היו גם מיקרים שעכברושים טבעו בהם. נזק כזה ניתן לבדוק רק על־ידי בדיקה פרטית של המים.

עד כאן המהנדס הפטמן.

מישרד־הבריאות מאתר די בקלות זיהו־מים, הגורמים למחלות מיידיות. כאשר פרצה מגיפת־הפוליו נמצא כי המים זוהמו מהביוב הסמוך.

כאשר יש מגיפה של שילשולים או כאבי־בטן בבית אחד או בסביבה מסויימת, נכנס מישרד־הבריאות לתמונה ומתקן את המיפגע.

אולם כאשר מדובר במחלות שאינן מיי־דיות, ומתגלות רק אחרי זמן רב, כמו סוגים שונים של כיבי־קיבה או סרטן, לא ברור עדיין הקשר הישיר שלהן למי־השתיה.

■ ■ ■

מה עלי לעשות כדי לפתור את הבעייה מיידית, ולהשיג מים הניתנים־לשתיה מהברז? הסבירו לי כי ההרתחה משמידה את כל החיידקים במים, אבל איננה מוציאה את החומרים הכימיים ולא את הטעם הגרוע והריח הרע. לשם־כך, אמרו לי, יש צורך במסנן־מים.

במקומות שונים בעולם מתקינים מסנני־מים עירוניים מרכזיים. בגלל המחיר היקר של מסנן כזה, ובעיקר בשל תחזוקתו היקרה, אין העיריות בישראל עושות זאת. באחרונה נמסר שעומדים לחייב את האזרחים להתקין מסנני־מים ביתיים.

במכון התקנים אמרו שאין תקן ישראלי למסנן־מים. יש כרגע בשוק שלושה סוגים עיקריים של מסננים ביתיים. השכיח ביותר הוא זה המתלבש על הברז, והמסנן את המים ישירות בדרכם לכוס. בגלל גודלו, המוגבל על־ידי הברז הביתי, מסנן כזה הוא קטן והפילטר שבתוכו זקוק להחלפה תכופה. היצ־

ציון צפריר, העולם הזה

מסנן למי־שתייה

רנים קובעים זמן מומלץ להחלפת הפילטר, אך למעשה הדבר תלוי באופן אינדיווידואלי במים שבאיזור, בכמות השימוש ובגורמים נוספים. אם לא מחליפים את הפילטר בזמן, יכול הדבר לגרום לזיהום גרוע בהרבה מזה הצפוי ממי־הברז הרגילים.

כל המסננים פועלים על בסיס של פחם פעיל וחומרים נוספים, הנשמרים בסוד על־ידי היצרנים. הם אמורים לשים קץ לאבנית שבמים, להרחיק את הכלור והעופרת, לספוג חיידקים ולמנוע את התרבותם, לנקות את המים מזיהומים אורגניים וממרכיבים בלתי־רצויים הנוצרים בתהליך הכלוריזציה של המים. כאשר פגה פעולת הפילטר, הוא הופך בעצמו קרקע פוריה להתרבות חיידקים. אם אינו מוחלף, הוא יכול להוות מקור זיהומי ממדרגה ראשונה.

מסנן גדול יותר הוא זה המונח ליד הברז, והמחובר אליו בצינורית. הוא גדול יותר, מכיוון שאינו מוגבל בשל גודל הברז. אולם הוא מסורבל, והיצרן טוען שהוא יעיל רק במקומות שבהם יש כלוריזציה של המים. פילטר כזה יכול להיות פעיל שנים אחדות לפני שצריך להחליפו.

הסוג השלישי של מסנני־מים הוא מין קנקן, שבתוכו פילטר, והוא מסנן כמות קטנה של מי־ברז המוכנסים לתוכו מדי פעם. גם כאן יש צורך להחליף את הפילטר מדי פעם. לעיתים מצטבר מישקע על דפנות הקנקן ועל הפילטר שבתוכו, וכמות המים המסוננים קטנה מאוד.

מחירם של מסנני המים הוא מ־20 ש״ח למיתקן הפשוט ביותר מתוצרת־ישראל, ועד למאות ש״ח למיתקן מסובך מתוצרת־חוץ.

בסופו של המחקר הגעתי למסקנה הבאה:

● מותר לשתות מים מהברז, בדרך־כלל הם אינם מזיקים. אבל אם רוצים להיות בטו־חים לגמרי, כדאי להרתיח אותם, ואז לבטח אין הם מכילים חיידקים.

● אם בכל זאת נותר במים, אחרי הרתחה, טעם רע וריח לא־נעים, כדאי להתקין מסנן־מים, ולהחליף את הפילטר שבתוכו לעיתים מזומנות. שיטה זו פותרת את כל הבעיות.

● ניתן, כמובן, לשתות מים מינרליים. הם נקיים מחיידקים, ובאים מבארות שבהן יש מלחים וחומרים טיבעיים, המשבחים את טע־מם.

● למרבה־הפלא לא מומלץ לשתות מים מזוקקים. מים אלה, שבהם משתמשים למ־נועי־מכונות ולערדשות־מגע, הם חסרי כל כימיקלים. לכן, כאשר הם נכנסים לגוף, הם סופחים אליהם חומרים שונים עד רוויה.

המסקנה הכללית בקשר למים בישראל היא: לא נעים, אבל לא נורא.

אין לי אחות (פרענקית)

מאיר ליפשיץ

לא מעניין אותנו קו העוני והנמצאים מתחתיו, עמוק בתוך ביצת הייאוש והמצוקה. אין לנו כל רצון להתעסק עם עלובי החיים של שולי החברה הישראלית. מה כ׳פת לנו מחצי מליון דפוקים שהולכים לישון שבעים על בטן מלאה לחם ומרק. מי צריך שידפקו לו בראש את מצוקות האומללים מירוחם ומעלות. למה מוכרחים לבלבל את המוח עם נתונים סטטיסטיים מקריים. תעזבו אותנו משטויות, תנו לכרסם איזה סמוקד־סלמון בקבלת פנים חגיגית. תביאו כוסית שיבאס־ריגל להוריד את פרוסת הביף־סטרוגנוף.

אף אחד לא מת בארץ הזאת מתת־תזונה. טוב, אולי כמה בודדים, וגם הם רק כתוצאה מסיבוכים. זקנים עריריים מקבלים טיפול 5 כוכבים במחלקות גריאטריות ובבתי־אבות. ילדי השכונות זוכים לחינוך נאור ויום לימודים ארוך בן 4 שעות תמימות. מנתחים כאן כל זב־דם מפרוסטטה וכל פרענק מוכה קילה. יוצאים פה לפנסיה בגיל הילדותי 65, ואח"כ גם נהנים עד מאה ועשרים מגימלה אדירה של איזה 400 שקלים.

אבל העם היושב בציון יודע רק ליילל ולבכות. כל ספרדי שני קופץ ממקומו הטבעי ודורש לממש את זכותו להגיע לווילה עם וילה. הבבונים שרק אתמול ירדו מהעצים, תפסו בטחון וחוצפה; הסדר החברתי הישן והטוב כבר לא מתאים להם. פר׳חים עם שרשרות וצמידים רוצים לנהל את העניינים. השווארצס שכחו מהיכן באו ולאיפה אנו הולכים. צ׳חצ׳חים בעלי דיפלומה איבדו כל יראת כבוד כלפי האדונים הלבנבנים. הולך ופוחת הדור.

העיקר שכולנו בפנים, בתוך ממשלת האחדות הרחבה. שמאלנים כביילין עם לאומנים כמרידור. סוציאליסטים כיעקובי עם קפיטליסטים כארנס. חבורת חיוורי הפנים של יצחק שמיר. אצולת אשכנז מול נחשול האספסוף המזרחי. נסיכי חרות מחוברים באחריות המשותפת למוטה גור שכבר הודיע בכיכר העיר: „נדפוק אתכם כמו שדפקנו את הערבים".

אז שיקפצו לנו שמינית מהאוכלוסיה היהודית. שישברו את הראש לבד איך לגמור את השבוע עם ההכנסה החודשית. מי הכריח אותם לעשות כל כך הרבה ילדים? למה הם לא מסוגלים להבין בדיחה באידיש עסיסית? אפשר לחשוב שהקמנו מדינה כדי לפתור דווקא לפרענקים את הבעיות. ובכלל, מאימתי יש לשינגימלים ולטבחים זכות לבוא באיזה שהן תביעות?

לא, זו לא דרום־אפריקה ואפרטהייד, כאן אין אפלייה. מי שמוכשר מגיע, בייחוד אם יש לו צבע מסויים. המהפכה החברתית של בגין מ־1977 מתה. יחי המולך האשכנזי המחודש!

אורי יעקב

דמוקרטיה מטורפת

בכל פעם שאיזה שמאלני, או סתם תמהוני, מנסה להצדיק את העבירה על החוק בכל הנוגע למיפגשים עם אש"ף, הוא משתמש בתירוץ הדמגוגי כי שלום, כמו מלחמה, עושים עם האוייב. הואיל ואש"ף הוא האוייב שלנו, עלינו לשבת ולדבר איתו כדי להשיג שלום.

לכאורה טיעון לגיטימי ומשכנע, אך למעשה זוהי הטעיה מכוונת שמטרתה להצדיק מעשים של פגיעה במדינה וזלזול בחוק. כאשר מדינה דמוקרטית מחליטה לצאת למלחמה, הממשלה היא הגוף הסוברני היחיד על־פי חוק שמוסמך להחליט על כך ולפעול בנדון. האם יעלה על הדעת שאיש זה או אחר, או קבוצה זו או אחרת בימין הישראלי, יצאו למלחמה בסוריה, ירדן, או בארגון־המחבלים־אש"ף, בניגוד לעמדת הממשלה ומבלי לקבל את אישורה לכך? במקרה כזה תפעיל המדינה את סמכותה ואותם גורמים ימצאו את עצמם מאחורי סורג ובריח למשך שנים רבות ובצדק. כך גם בעניין השלום. כל עוד אש"ף מוגדר כאוייב, רק המדינה על מוסדותיה השונים רשאית להחליט על מגעים עמו למען השלום.

כמו שלא יתכן שכל דיכפין יקיים שיחות שלום או מגעים עם סוריה, ירדן, עיראק או ערב הסעודית, כך לא יתכן שהדבר יעשה עם אש"ף. ולא רק משום שיש בזה עבירה על החוק ופגיעה במדינה ובמוסדותיה, אלא שמעשים אלה אינם משרתים את השלום. בדרך־כלל העניין מסתכם בכך שאש"ף עושה שימוש באותם גורמים שנפגשים איתו ליחסי ציבור ולפגיעה בתדמיתה של ישראל.

אבל בעצם תופעה זו היא חלק מטירוף מערכות כללי המתחולל במדינה מזה מספר שנים. שכנותינו הערביות נשלטות בידי רודנים, כאשר המאפיין הבולט של מדינות מסוג זה הוא שאין ההגיון מנחה את התנהגותן ומעשיהן. על־פי קריטריון זה, ישראל היא הדמוקרטיה הראשונה בעולם המצטרפת למועדון בלתי מכובד זה משום שרק במדינה דמוקרטית מטורפת, מה שאמור להיות ממשלה נהפך למועדון ויכוחים חסר ערך ותועלת שמספר חבריו מגיע כמעט לרבע מחברי הפרלמנט. כאשר חברות בממשלה ומספר חברי הממשלה הם רק פשרה פוליטית ולא צורך אמיתי. רק בדמוקרטיה מטורפת ישנם חמישה פורומים לקבלת החלטות: פורום השניים, פורום הארבעה, פורום השישה, קבינט וממשלה. רק במדינה מטורפת ישנם שיבעה סוגי שרים: שרים חברי פורום השניים, שרים חברי פורום הארבעה, שרים חברי פורום השישה, שרים עם תיק חברי קבינט, שרים בלי תיק חברי קבינט, שרים עם תיק שאינם חברי קבינט ובתחתית הסולם — שרים בלי תיק וללא חברות בקבינט. (אלה בעצם סתם שרים ש„ההצדקה" לקיומם מסתכמת בהשתתפות של פעם בשבוע במועדון הוויכוחים שנהפך לחותמת גומי של המוסדות העליונים קרי — פורום השניים, פורום הארבעה... וכו' הלאה.)

רק בדמוקרטיה מטורפת, שר חוץ שנמצא במשימה מדינית חשובה נתקל בקשיים להסביר את מדיניות הממשלה. באותו זמן ובאותו מקום נמצא שר אחר מאותה מדינה ומאותה ממשלה הנוקט במדיניות הפוכה. רק במדינה מטורפת, אחד מחבריה הבכירים של הממשלה הרחבה מקדיש את כל מרצו להקמת ממשלה צרה ולידו פועל סגן שר שגם נהנה מהשררה וגם מכריז כי הוא פועל להפלת הממשלה, וראש־הממשלה מחריש. רק בדמוקרטיה מטורפת ממשלת האחדות ממשיכה להתקיים למרות שהאחדות מעולם לא שררה בה. רק במדינה מטורפת מקימים ממשלת אחדות המבוססת על פשרה חד צדדית. בכל פעם שלא מתקבלת עמדתו של צד אחד, הוא מזמין לחצים מבפנים ומבחוץ ומאיים בפירוק הממשלה. רק במדינה מטורפת, בה המצב הכלכלי־חברתי זועק לשמיים, שר האוצר עסוק במגעים קואליציונים ויתר השרים והוא בתוכם מומחים אך ורק לנושא המדיני. רק בדמוקרטיה מטורפת חיים 600 אלף אזרחים מתוך כ־4 מיליון מתחת לקו העוני ואף אחד שם למעלה לא קם. רק במדינה מטורפת אין תכנון לאומי לטווח ארוך וכל הזמן עוסקים בכיבוי שריפות עד שכל חלקה טובה נהפכת לאדמה חרוכה. רק בדמוקרטיה מטורפת מנסה המיעוט להכתיב לרוב במקום לנסות לשכנע. ואף־על־פי־כן ולמרות שזה לא הכל הדמוקטיה המסכנה הזאת עדיין מתקיימת והיד עוד נטויה.

239

השבוע נרשמה ירידה במגמת הקטל־בשטחים. דובר צה"ל מסר על 3 ערבים שנרצחו ע"י רעולי הפנים.

ספירת „דיעה אחרת" מראה כי מאז פרוץ מאורעות האלימות הערבית ב־9.12.87 גרם הטרור הפלשתינאי להרג 239 ערבים ויהודים, נשים וגברים, לפי הפירוט הבא:

- **187 ערבים נורו, נדקרו ונשרפו למוות בידי אחיהם.**
- **52 יהודים, חיילים ואזרחים, נרצחו בפעולות איבה.**

אורי דן

194

אם ראשי הצמרת הבטחונית־מדינית לא סולקו מתפקידיהם בישראל בגלל כשלונם להתמודד עם מה שקרוי אינתיפאדה — הם חייבים היו ללכת מתפקידיהם בעקבות פרשת התאבדותו של החייל אלי שחר. האחרונה, בינתיים, בסידרה נוראה.

המקרה הטראגי ב„גבעתי" אינו מקרה פרטי, הסתבר לציבור הרחב. התאבדותו של שחר אילצה את שלטונות הצבא לפתוח את המנהרה החשוכה והאיומה הזאת, המכרסמת אף היא ביסודותיו, ולפרסם סטאטיסטיקה. התברר שאין זאת תופעה הקשורה לחטיבה אחת או למצב בטחוני זה או אחר. מ־1983 התאבדו בצה"ל 194 חיילים. („הארץ" 26.11.89) „28 חיילים בממוצע בשנה" כדברי הסטאטיסטיקה הצבאית שבאה להרגיע — „אין עלייה במספר המתאבדים". 25 חיילים התאבדו מאפריל עד נובמבר, 1989. „אין שינוי לעומת השנים הקודמות".

■ הסטאטיסטיקה כמקלט לכושל

כפי שהפאטריוטיות היא המפלט האחרון של הנוכל, כך הסטאטיסטיקה היא מקלטו העליון של „המנהל" הכושל ויהיה זה שר, אלוף או מנכ"ל.

בצמרת הבטחון הסטאטיסטיקה הפכה לבונקר של ממש. בכל פעם שיש כשלון, מחדל, מעשה חמור, מיד שולפים אותה להגנה, מזינים מיד את המחשב.

נרצחים שני חיילי צה"ל מן המארב ברצועת עזה — ושלטונות הבטחון ממהרים להאחז במספרים לפיהם, כמות ידויי האבנים והשלכת בקבוקי התבערה פחתה, וזוהי הוכחה להצלחה כביכול במאבק בטרור הפלשתינאי. ולרגע מנסים להשכיח שדוברי הבטחון הצהירו כי „ידעו מראש" על תכניות המחבלים להפעיל נשק־חם, אבל כמתברר, לא עשו דבר כדי למנוע זאת.

נרצח קבלן יהודי במושבו בדרום, או נחטפים ונרצחים שני חיילי צה"ל — באים ראשי הבטחון ושולפים שוב מספרים — כיצד בשנתיים או שלוש קודם למאורעות 87־89, נרצחו, נפלו, יותר יהודים מאשר בשנתיים האחרונות.

וכך ממשיכים ומטייחים באמצעות השקר הסטאטיסטי את הכשלון־המקצועי־צבאי בחיסול הטרור הפלשתינאי. שר הבטחון, הרמטכ"ל, כמה מאלופיו ראו שזה עובד יפה על היהודים.

■ מספר המתאבדים המהמם

לכן היה זה טבעי, כאשר התגלתה פרשת התאבדותו של אלי שחר ונסיבותיו, שמיד יישלפו המספרים המקאבריים, כבדרך הרגל שהפך לטבע שני. הסטאטיסטיקה קבעה ביבושת מדהימה כי כרבע מהמתאבדים הם אנשי מילואים, כשני שלישים הם חיילים בשירות חובה, והיתר אנשי קבע.

הגישה המספרית הזאת יוצרת הרגשה שמתעלמים מן העובדה שכל חייל, כל אדם, הוא עולם שלם לו ולמשפחתו. ברגע בו הוא מתגייס לשירות בצה"ל האחריות לחייו היא בידי מפקדיו, ואחת היא אף אם לוקחים בחשבון שתופעות יגון־העולם והייאוש פוקדות צעירים מדור לדור, בגילאי־העשרה, כאן ובכל מקום אחר.

עם קטן עם צבא קטן אינו יכול לעבור לסדר היום על פרשת אובדן חיים של חייל מתאבד אחד, ובוודאי שלא על כמות כזאת של מתאבדים בשורותיו. צבא שלרשותו עומדים מיטב האמצעים והמומחים, הפסיכולוגים, הרופאים, הסוציולוגים.

יש דבר מתועב בכלל בסחר פוליטי ציבורי במספר החללים. אבל במדינה שבה פוליטיקאים ועיתונאים שאליהם הצטרפו בסתר כמובן גם כמה קצינים, אשר למדו לנופף במספר חללי מלחמה כבנשק פוליטי, המספר של 194 מתאבדים מאז 1983 חייב לזעזע את אמות הסיפים. מה עוד כאשר אחד העיתונאים הוסיף שלמעלה מ־400 חיילים נהרגו,

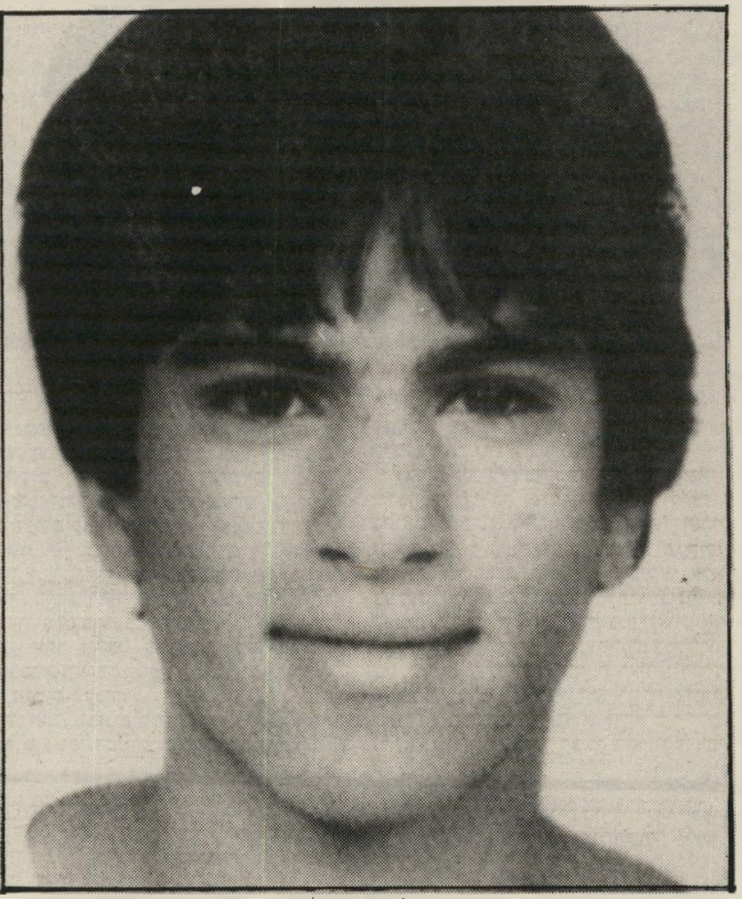

יצחק אלהרר, סקופ 80'

אלי שחר ז"ל
שורת המתאבדים

בתקופה בה מדובר, אם מצרפים ל־194 גם את אלה שנהרגו בתאונות אימונים, ברשלנות בטיפול בנשק ובתאונות דרכים.

אף אם נסתפק במספר חמור ומזעזע זה של מתאבדים הריהו עולה על מספר הנופלים במלחמת „קדש" והוא כרבע ממספר החללים במלחמת ששת הימים, וכשליש מהלוחמים שנהרגו במלחמת לבנון. גם אם היו ויש ויכוחים מרים סביב מלחמות צודקות או לא וקרבות אלה או אחרים, הרי לפחות לחלק מן ההורים הדואבים והנמקים ביגונם יש נחמתמה בידיעה שבנם נפל למען בטחונה של המדינה. להורי המתאבד אין אפילו את המעט הזה.

194 מתאבדים זה מספר מהמם לא פחות ממספר הרוגי הטרור הפלשתינאי, משני הצדדים, במשך השנתיים האחרונות.

■ גידול ממאיר בצה"ל

רק במדינה בה הרגילו השליטים את הציבור שדקירות פלשתינאיות ביהודים למוות והצתות בבירה ירושלים, נעיצות סכין תכופות בתל־אביב ופיגוע רצחני בחיילים, הפכו תופעה נורמלית, „חלק מהחיים" — ניתן שיתייחסו כך להתאבדותם של 194. תהליך לבנוניזציה מוחלט של ישראל, בידי אלה החוזרים ומתפארים השכם והערב — בשקר — שהם „יצאו מלבנון".

במדינה מתוקנת כפי שהיתה גם ישראל, פחות או יותר, עד למחצית שנות ה־70, היו נתבעים ראשי הצמרת הבטחונית ואף המדינית, לתת דין וחשבון. להיות מסולקים לפני או אחרי ועדת־חקירה.

לא ייתכן שיצמח גידול ממאיר שכזה, מבלי שהקרקע הצבאית פורייה לכך, כשם שמכונית זקוקה למסלול כדי לדהור עליו. צריך היה לבדוק את רמת המפקדים, את יחסם אל החיילים הנמסרים לידיהם לפקדון, ואת השאלה באיזו מידה אכלה ההתבהמות הכללית גם במערכת הצבאית, במקום שדרושה אנושיות וחמימות — דווקא בגלל הכללים הנוקשים והמשימות הקשוחות.

את יכולתו האמיתית של הצבא ניתן לבדוק רק במלחמה שממנה, נקווה, הוא ירתיע. עד אז ניתן לשפוט אותו גם על־פי סימנים מעידים, כדי לתקן את העיוותים עוד בטרם פורענות.

תופעת ההתאבדות מצביעה באופן מחריד וחותך גם היא, שמשהו חולה מאוד בצה"ל. זהו סימן מעיד חמור הרבה יותר מחדירת המיג 23, שמשהו רקוב מאוד במערכת. כי כאן מדובר בריקמה האנושית של הצבא, חייליו, מפקדיו ויחסי הגומלין ביניהם. הריקמה החיונית ביותר שהיוותה, לפחות כמו סוגי הנשק החדיש — ולעיתים אף יותר, את סוד הצלחותיו של צה"ל. האדם, צלמו וכבודו. השנתונים המתגייסים לצה"ל הם האוצר האמיתי של המדינה. באינטליגנציה, בכשרון, במסירות ובאחריות עולים הצעירים הישראלים על מרבית בני דורם בעולם.

■ אין נסיבות מקילות

נכון שיש מקרים אישיים, או נסיבות חברתיות ואף כלכליות העלולות להביא את האדם במדים לכלל מעשה ייאוש, מבלי שאיש יהיה מסוגל לצפות או למנוע זאת.

אבל כשהמדובר הוא ב־194 לאורך של שש שנים, אם נתעכב רק על כך, הרי זהו סימן חולה ומחליא שאת סיבותיו יש לחקור ביסודיות בתוך המערכת הצבאית, ולא ניתן לטאטא זאת אל מתחת לשטיח.

מי שמחפש לו את המ"מ או המ"פ התורן כשעיר לעזאזל — כפי שעשו זאת בעקבות התאבדותו של שחר — מסיח את תשומת הלב מן העיקר. מטשטש את האחריות. בדיוק לפי אותה השיטה בה תפסו ש.ג. כדי להטיל עליו אחריות לליל הגלשן לפני שנתיים, או חיילים וקצינים זוטרים מועמדים לדין כקורבנות הפקודה מלמעלה „לשבור להם את העצמות".

ומי שמיהר לנצל גם את ההתאבדויות כדי להסביר מדוע צריך „לסגת מהשטחים", כי האלימות מול הפלשתינאים, היא שמובילה כביכול גם להתאבדויות, גם הוא מבלבל את הדעת מן העיקר. כי באותה מטבע ניתן להשיב, שאילו היו פקודות שר הבטחון והרמטכ"ל ברורות לחיסול הטרור ומיגורו, ולא היו מכניסים בכל יום את נפשו של החייל למבוך של מה מותר ומה אסור — הרי היו פוטרים אותו מהלחץ הנפשי המיותר. מכל מקום, למיטב הזכרון, לא זכורה סידרה כה ארוכה של התאבדויות בימים הרבה יותר קשים לצה"ל מאשר היום, כמו תקופת מלחמת ההתשה בתעלת סואץ (1969־1970) ושנות פעולות התגמול באמצע שנות ה־50'. אז לא נודע על מיספר כה רב של מתאבדים. גם אם הוסתרו הנתונים מעינינו, הרי עברו כבר 20־30 שנה ומערכת הביטחון היתה אמורה לטפל בבעיה ולשפר את המצב.

■ כתובת איומה על קיר הצבא

מותו של כל אחד מ־194 המתאבדים זועק כי הצבא זקוק למהפכה פנימית יסודית וקרוב לוודאי לא רק בתחום זה. מי שלא רצה להכניס שינויים בשיטות הכוללות של הלחימה בטרור הפלשתינאי, יש לחייב אותו לערוך בדק בית לפחות כשהמדובר בחיילים המקפדים את חייהם במו ידיהם. כי הם הכתובת האיומה על הקיר.

נכון שנפש בריאה של עם ושל הפרט מתחילה בבית, בגן הילדים, בבית־הספר, בתיקון החברה כולה. אבל כדי שנוכל בהמשך הדרך להבטיח את כל אלה — צריך שמישהו יאפשר לנו את פסק־הזמן הזה. וזהו צה"ל. לכן חייבים להתחיל בו — ומצמרתו, משר הבטחון האחראי עליו. ■

„כור" — קבורתנו

עכשיו כבר ברור,
שום דבר לא יעזור ל„כור".
לא חברת העובדים, בנק הפועלים וקיסר,
לא תכנית הבראה, הסדר עם נושים או שר האוצר,
הקופה ריקה, הענק אביון,
ולא משנה מי בראשו, הדיוט או גאון.
כי מאז המפולת ועד היום
דיברו הרבה ולא פגעו בעיקרון,
מנהל בכור שורף אגב גמיעה,
שכר פועל־ייצור בחודש משחר עד שקיעה.
לא חסכון, איחודים או צמצום הוצאות,
לא פיטורי ייעול – לא לפני בחירות
רכב שרד, בזבוז, סרבול, ממשיכים לחגוג: אחרינו המבול!
לא תחושת אסון: „הטיטניק טובעת"
אלא חטוף ואכול כל עוד היד מגעת.
בקיצור ענק כלכלי חשוב כמת,
פאר השיטה של מפלגת „האמת".
אך כל עוד שר האוצר הוא פרס,
האינפלציה תגדל, האבטלה תקובע,
אוטובוס הפרסום יסע, אך הצמיחה תגווע באיבה,
הם ימשיכו בזלילה הגדולה
ואתה ואני נשלם על קלקלת־הכלכלה.

אילנה אדם ■

טד גדיש

חלומות מהסוג הפולני

קשה לאדם הפשוט — ואני מתיימר להיות אדם פשוט — להבין את פשר הקשר הסאדו־מאזו בין ישראלים רבים לבין האומה הפולנית. ‚במהלך 1000 שנות תרבות־יהודית מפוארת' (ואלף שנות עליבות מכוערת), כלום סבלו שם השטעטלאים או נהנו — או נהנו לסבול? כלום העם־הפולני הוא גס ואלים ונבער ושנוא, לא רק עלינו אלא גם על הרוסים מימין והגרמנים משמאל, או שמא היה הסובלני בעמים, במיוחד כלפי היהודונים שחיו בקירבו?

אלה הן שאלות מציקות, מורכבות. אך דבר־בהיר אחד גיליתי בכל־זאת. מעין תכונה משותפת הן לפולנים והן ליהודים שנפלטו מפולניה: תרבות הפאנטאסט, הפאר־טאץ', הפרטנזיות והגימיקים. בעוד הפולנים מבקשים (בתחילת המאה העשרים), ‚לחדש את פאר ימי מסעי־הצלב והאבירים' — שבהם מעולם לא השתתפו, כידוע לכל צרפתי ואנגלי — הנה מנסים היהודים לחדש את ‚פאר תקופת הצמיחה־הכלכלית של פנחס ספיר': מחדש־החידושים הוא, וכיצד לא, אותו שמעון פרסומת (כפי שכינהו העולם הזה לפני יותר מיובל שנים), שמעון הארכי־צ'יזבטניק והרב־גימיקאי, מהרסה ומחריבה של תנועת העבודה.

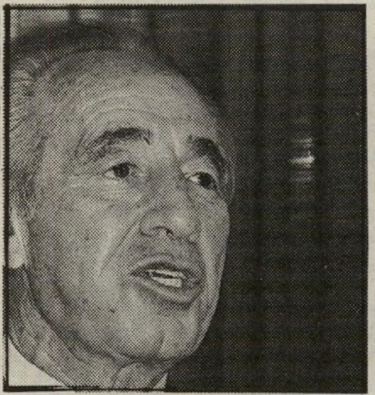

אברהם שריר **שמעון פרס**

שר התיירות לשעבר ושר התיירות לעתיד?

שביט 2, מכונית־לכל־פועל, פריצת־דרך־לשלום, נשק־גרמני־ליום־סגריר, המהפכה המדוורת (הראשונה), ולאחרונה אוטובוס־הישועה — אלה הם אך מקצת מהגימיקים של שימון היקר. רק יומרותיו הבלתי־נלאות עלו על חתרנותו (נגד רבין, נגד שמיר, נגד איסר הראל, נגד שפייזר עמיתו, ואולי גם נגד בן־גוריון אלילו). שימון פרסקי, מזכיר הנוער־העובד בן 19; נציג הארמאדה הישראלית במלחמת השחרור (בניו־יורק, אלא מה?), ומנכ"ל משרד הביטחון בגיל 29 — כה מוכשר היה (בחסימת דרכם של המקצוענים, המשכילים והחסכנים) — ממשיך בהפרחת ציפוריו מרוטות הכנף: שימון יחסל את האבטלה צ'יק־צ'אק ויציב את ישראל בחזית היי־טק, היי־פיי, והיי־צוצאי... אלמלא היה לנו כבר ר' מאיר בעל־הנס, היינו צריכים להמציא את שימון בעל הנפלאות.

הבדאי הידוע דן בן־אמוץ (ז"ל בע"מ, שאין לחשוד בו בחיבה מיוחדת לליכוד ולימין), כתב פעם כי אילו היה במקומו של יצחק שמיר, לא היה סובל־בהכנעה את תעלולי השלום של פרס, בילינייו ונוביקיו, אלא מפטרם, כמו־שאומרים, לאלתר. בינתיים לימרם חוסיין ההאשמי פרק במדינאות, אך עכשיו עוסקת שלישיית המוקיונים בכלכלה, בשליחויות עלומות, ובהסעות ראוותניות.

שמעון פרס לא למד דבר, זולת ציטוט מתוך 7 הברושורות שהוא קורא מדי־יום, ושימוש־כפייתי במילה רציני. הוא יודע, כפי שכל תנועת־העבודה (להוציא את המיכה־חרישים למיניהם ושאר טפילי־המנגנון) יודעת, כי הדבר־הרציני האחרון זה החבר שימון, ארכי־פרחי הסלוגנים והקמפיינים, המטות והמטלות ופריצות־הדרך וכל הזיקוקין־דינור האלה.

אבל הצלחתו המשונה של מפריס הסיסמאות הזה, וכושר הישרדותו המדהים, העולה אף על זה של מאיר וילנר ומפלגתו הקיקיונית, כנראה הפכה לאות וסמל בישראל: רבים הם חקייניו, המתעסקים בפנטזיונריות, אוטו־סוגסטיה, מסעי צלב כלכליים, פריצות דרך טכנולוגיות־שיווקיות, אינסטנט ישועה. בשוק בינלאומי אכזר ומסתולל, בו כמעט ואמרו נואש מדינות כצרפת, בריטניה, שוודיה, איטליה, אנו מקווים ‚לשווק פריצתית' תוכנה מתקדמת בכמויות, אופנה מתקדמת, לומדה, תובנה ושאר טכנולוגיות־על.

„אני עוד יראה ליפאנים, לקוריאנים, לטאיוונים וגם לקליפורנים," מזמזם אשף־השיווק (סביב קערית־הדבש של תמריצי המו"פ והייצוא), ומוליך שולל את כל האומה, את בנקאיה, ובעיקר — את עצמו.

רק משוגע יעז להודות, במדינתנו, כי משאבינו דלים, ושיווקנו — גם אם נשפרו ללא־הכר, ולא בהבל פה נוסח לך ואלנסה — כושל סובייקטיווית ואובייקטיווית. את משאבנו האמיתי, והיחיד כמעט, הפקרנו בעבר בידי קומדיאנט, שהצליח לעבוד עלינו, בגדול ובנקל, גם כשר המשפטים, בעבר. מתי נגיע להכרה כי השר־הבכיר אצלנו חייב להיות שר התיירות? במדינת קניה זה כך; הנמתין עוד אלפיים שנה כדי לחקותם?

כלום איז תעשיית־התיירות הענף היחיד שהוא גם מסחר וגם תעשייה? אשר זועק, משווע ומצדיק התמסרות טוטאלית, בהנהגת שר בכיר של ממש, כזה המסוגל לא סתם ‚להזיז עניינים' אלא להביא לתוצאות הנדרשות ממנו, ולפרנס את קופתנו הצמוקה?

נכון, עכשיו יתנפלו בשצפקצף כל ה‚מומחים', ויפלטו: „כלום השתגעת? לשים את כל הביצים בתוך סל אחד? לפתח רק את התיירות? לזנוח את הטקסטיל והיהלומים, הנשק והפרחים והפיסטוקים?"

אבל, איש אינו מציע למחוק את הענפים הללו, אלא להציבם במקומם הראוי, ולהצביע על פוטנציאלם האמיתי, המתקיים בתחרות עזה ומרה מן הסוג הבינלאומי. והפוטנציאל, לפחות שיווקית, זעום הוא, ורק בת־יענה תתעלם מכך. כלומר, הפעם לא משנה מה יאמרו היהודים, אלא מה יעשו היפאנים והקוריאנים. והם יעשו בנו שמות, כפי שעשו למדינות אדירות־מאיתנו, בהותירם רק משטיף־בקיר.

תיירות, תעשייה ומסחר — זוהי הפונקציה הנדרשת. ועם כל האכזוריות הסוציאלית הכרוכה בדבר, תפקידיה אינם ליצור מקומות־עבודה. אלה יבואו ממילא אם נפתח פי 7 את תעשיית התיירות: ישו באמת הלך בטבריה על המים, ובאמת חילק בגליל לחם ודגים (או הפך דגים ללחם, מה זה משנה; כך הם מאמינים, ובאמונתם יחיו ויבואו ויתיירו). הארץ הקדושה לנוצרים היא באמת ישראל; היא קדושה לא רק ליהודי פלורידה אשר ממילא מבכרים את ברמודה ובאהאמה, במיוחד בעתות אינתיפאדה (שהיא כשלעצמה כישלון יהודאי־שטעטלאי מובהק, בו מכתיבים פרחחים צעירים ונשים יללניות את מדיניותה הפתחונית של ישראל); היא קדושה למיליוני תיירים אפשריים, קתולים ופרוטסטנטים, עממיים יותר מאמריקאים, אך גם ממשיים יותר, וקרובים הרבה יותר. כלום נמתין עד כי שימון היקר יחטוף־לו גם תפקיד זה, כגימיקו האחרון?

דניאלה אשכנזי

איזון חוזר

כ"ט בנובמבר אינו התחלה של תהליך ואינו סופו. המדינה־שבדרך נוסדה בבאזל והתבססותה כישות לגיטימית טרם הסתיימה. זכות קיומה לא תלויה בהכרת הזולת; היא תלויה באורך רוח ושאר רוח של עם ישראל. השוויצרים החלו להתאחד ב־1291; רק ב־1815 הפכו למדינה נייטראלית; לאחר מלחמת אזרחים ב־1847 הגיעו השוויצרים, סוף־סוף, אל המנוחה והנחלה. מי שסבר שמקבלים מדינה במתנה מאומות העולם ושלום על ישראל — טעות בידיו.

★ ★ ★

אני חתומה על כרטיס אד"י. עד 120, מצדי שיחלקו את רמ"ח אבריי לכל עבר ולכל דורש; את המיותר שיביאו לקבר ישראל. תרומות והשתלות צריכות להעשות ללא הבדלי דת או לאום, אבל בשום פנים ואופן לא לגבי חללי צה"ל ולא לגבי אזרחים קורבנות פח"ע. במקרים כאלה הבעיה איננה סודיות זהות התורם והנתרם, אלא שלילת משמעות זהותם על ידי קרדיולוגים ביוניים אטומי־לב שלא רואים אנשים, אלא עוד אבר הזקוק לתיקון ואסופה של חלקי חילוף סטנדרטיים. התיחסותנו כחברה ל־15,000 נפשות שנספו בתאונות דרכים מאז קום המדינה שונה באופן מהותי מהתיחסותנו ל־15,000 חללי מערכות ישראל. הדבר אינו נובע משרירות לב. כל איש חובש כובעים רבים — כולם בנים להוריהם, בני־זוג, הורים לילדיהם, חברים ורעים. לקטל בדרכים מימד אנושי וגם ציבורי, אבל כשישראלי לובש מדים מתווסף מימד נוסף — מימד קבוצתי־לאומי. למותם של חללי צה"ל וקורבנות פח"ע משמעות לאומית כי המבצעים פועלים לא רק על רקע לאומני, הם פוגעים על פי רקע **לאומי**. השתייכות הרוצחים וזהות הנופלים והנרצחים אינם אקראים כלל וכלל. כבוד המת לא נפגע מעצם תרומות אברים; הוא כן נפגע במקרים בודדים של חללי צה"ל וקורבנות פח"ע, כאשר לשאלה „הרצחת וגם ירשת?" מימד קבוצתי.

★ ★ ★

באמריקה אין רק JEWISH PROFESSIONALS בעלי מקצועות חופשיים, יש גם PROFESSIONAL JEWS. מי הוא „יהודי מקצועי"? כל אלה שהפכו את מקור מוצאם למקור פרנסתם: לא רק ברבנים ובחזנים מדובר, אלא עסקני קהילה, כולל העוסקים בתרומות תמורת משכורת נאה. אומנם אין זו בושה להיות „יהודי מקצועי", אבל למרות לחץ בלתי פוסק מצד גובי המסים, המנויים והתרומות, איש לא מזדרז לשלם. מה זה ענייננו? הסוכנות החליטה לגייס 500 מיליון דולר דרך „המגבית" לשם קליטת עולים מבריה"מ. הכותרת „קליטת עליה" עלולה להוות רק סיפור כיסוי לכיסוי־הוצאות לא לנו: נסיון העבר מלמד שמרבית הכסף כלל לא מגיע ליעדו; שמה הטוב של מדינת ישראל מהווה פרה חולבת דמעות ומניבה תרומות נדיבות כש־66 סנט מכל דולר מנשים ומחיה את הפדרציות היהודיות עצמן ופרנסיהן. יחד עם שיטת „הקליטה הישירה", יש להנהיג „ספיגה ישירה" של תרומות, ללא מתווכים הגובים 66% עמלה.

★ ★ ★

גרמנים נופלים איש על צווארו של אחיו, אך איש אינו יודע על צווארו של מי יתנפלו יחדיו, אם יתגשם איחוד גרמניה. לצ'רצ'יל היו רק שני תסריטים אודות הגרמנים: "THE HUN IS EITHER AT YOUR THROAT OR AT YOUR FEET."*

* *(„הגרמנים או שהם על צווארך או לרגליך")*

רענן לוריא מדבר:

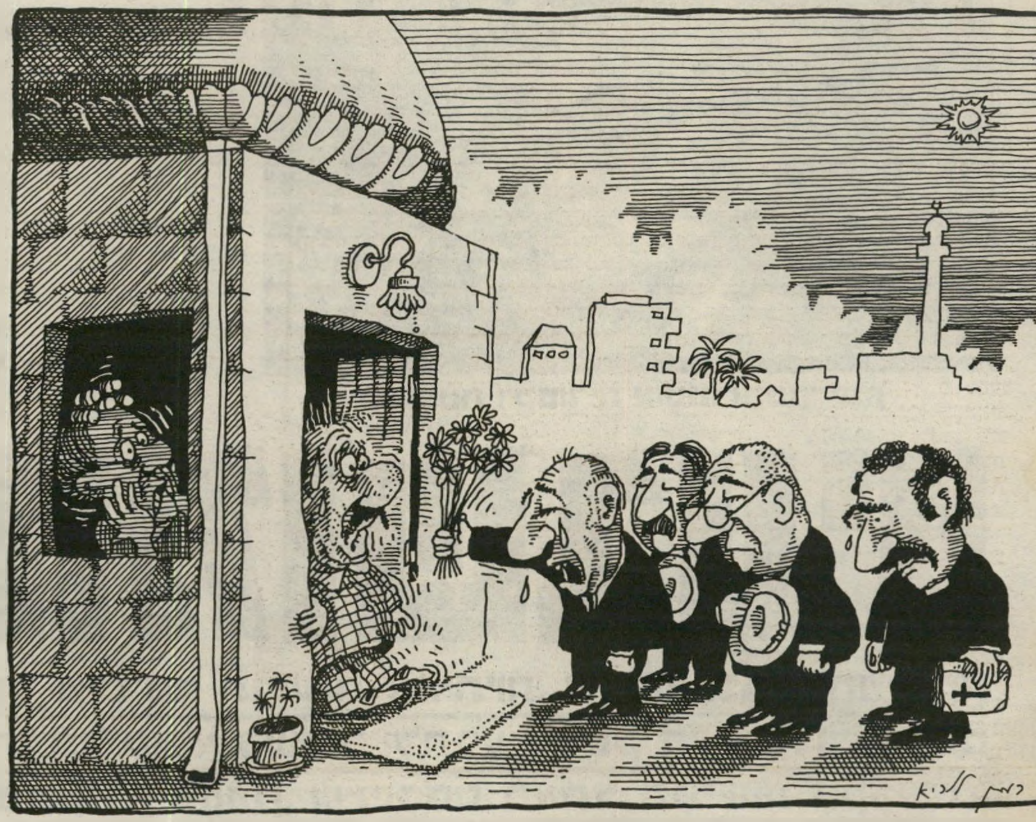

„ברכות מקרב לב! נבחרת כנשיא הבא של לבנון!"

הישגי השנה הראשונה להכרזת המדינה הפלסטינית

„ב־15 לחודש דצמבר תצוין השנה הראשונה להכרזה על מדינה פלסטינית, על־ידי המועצה הלאומית הפלסטינית, זאת בסיום כינוסה ה־19, באלג'יר. אחרי שנה להכרזה זו, אין מנוס מכך שהתושבים הפלסטינים ישאלו מה ההישגים המדיניים שהיו בשנה החולפת, ומה צפוי בשנה השניה להכרזה על מדינה.

אין ספק שהשנה שעברה היתה מלאה בפעילויות מדיניות חדשות, והמהלך המדיני לא פסק, אלא נמשך בכל המישורים. ההישגים הפלסטינים המדיניים אשר אפשר למנות:

עיתונות ערבית

ההנהגה הפלסטינית הצליחה להשיג הכרה של מאה מדי־נות בעולם במדינה הפלסטינית, והקימה שגרירויות רבות בכל הבירות הערביות.

קויימו ארבעה מפגשי דיאלוג פלסטיניים־אמריקאיים בתו־ניס, ודיאלוג זה נחשב הישג דיפלומטי פלסטיני. והדיאלוג נמשך גם בדרגים נמוכים יותר. במדינות אירופה עצמן חל שינוי בעמדותיהן, הנשיא ערפאת ביקר במספר בירות אירופ־איות, בספרד, צרפת, אוסטריה, איטליה, שבדיה, וההזמנות לערפאת נמסרו כאל נשיא מדינה וזהו הישג מדיני אדיר, והוא הסביר שם את העמדה הפלסטינית. מדינות אלו ניצבות לצד העמדה הפלסטינית בצורה עדיפה על פני עמדותיהן בעבר, ואסור לשכוח את ביקורו החשוב של ערפאת ביפאן שהיא מדינה תעשייתית בעלת משקל בעולם.

במישור הערבי פיסגת אלדאר אלבידא שהיתה במאי. ישנה תכנית שלום פלסטינית והחלטה על סיוע לבעיה הפלסטינית בצורה ניכרת. פיסגה זו עצמה, למרות הבעיה הלבנונית, הנושא הפלסטיני הוא שעמד במרכזה.

התקיימו פגישות פלסטיניות עם שרים ובכירים אירופאים בצורה רבה יותר וגלויה יותר, הדיפלומטיה הפלסטינית מצאה כך פעילות בבירות שהיו נגדה. ופגישות רבות התקיימו בתוניס, או במקומות אחרים שהעניקו תמריץ לפעילות ותמכו בעמדה הפלסטינית במישור העולמי בצורה ברורה.

בשלב זה הציגה ממשלת ישראל תכנית שלום חדשה המבוססת על רעיון קיום בחירות חופשיות ודמוקרטיות, ולעמדה זו היו תגובות חיוביות בחוגים רבים בעולם. **ממשלת ישראל החליטה על תכניתה ב־14 במאי, וחוגים רבים סבורים שתכנית זו היא התחלת שלב של ויתורים ישראליים מהעמדה הקודמת** בנושא קידום השלום באיזור. תכנית זו הביאה לעשר השאלות המצריות שהממשלה הישראלית לא קיבלה אותן, **ובאו נקו־דות ג'יימס בייקר המאוזנות**, שדנה בה הממשלה בתחילת החודש ואין לשכוח **שלולא הפעילות הפלסטי־נית, והישגיה בעולם לא היו הארועים הנוכחיים,** ופעילות זו היא מהישגי הדיפלומטיה הפלסטינית.

ההישג החשוב הוא השמירה על האחדות הלאומית הפ־לסטינית, למרות חילוקי הדיעות וזה כשלעצמו מעניק לבעיה הפלסטינית עוצמה מול העולם.

ובמישור הישראלי, אין ספק שהולכים וגוברים הקולות הרואים נחיצות להגיע להסכם עם אש"ף, ורבים משרי הממשלה דורשים זאת בגלוי, וישר־אלים רבים נפגשו עם הנהגת הפלסטינים וזה ית־רון נוסף לאינטרסי הדיפלומטיה הפלסטינית".

השבועון „אל ביאדר אל סיאסי", 17 נובמבר, 1989

חרדל

בלבנון רצחו את הנשיא. בסעודיה ערפו 8 ראשים בהאשמות של שוד מכוניות ואונס (יובל מסנר לא היה ממשיך לנגן שם בצ'לו). בסוריה מרביצים לטייסים כעונש על התנהגות פזי־זה. במצרים כל תייר ישראלי ששמו יוסי כהן מושלך לכלא ובני לוייתו נלקחים לחקירה. בירדן חוגגים אנשי הג'יהאד האיסלאמי. בשכם נזרקות נשים לזפת רותחת באשמת „שיתוף פעולה". ואילו בישראל מזדעק השמאל ושואל מתי תחדור „הרוח האירופית החדשה" לשמרנות הישראלית. ו־מתי נפיל את חומת הרתיעה שהקמנו אל מול הדמוקרטיות הערביות החונקות אותנו מחום ואהבה ●●● שבוע מיזרח־תיכוני טיפוסי ●●● באותו שבוע קיבל אייבי נתן מכתב לכלאו מאותו ידיד, שטדי קולק אסר להניף על בובה בדמותו את דגלי ארה"ב. (מחשש ל„ביזוי דיגלה של אומה שהיא ידידתנו הגדולה"). ●●● אגב, בדיוק אותם האנשים המחייבים חיבוק עם ערפאת לא טרחו „להרים טלפון" לטדי, או להרים קול צעקה ציבורית ועיתונאית כדי למחות על עריצותו המוניציפאלית. כי ההפגנה באה לא בדיוק מהצד של „המחנה הנכון" ול„כלבי השמירה של הדמוקרטיה", כמו לכל הכלבים, מותר לפעמים לישון. ●●● הילדה בת ה־18 שנפלה קורבן לאונס בידי הצ'לן יובל מסנר, נפלה קורבן לפני כן לסטריאוטיפ המטופח בקנאות של „השמאלן הטוב והימני הרע". ●●● בראיון חושפני התוודתה: „חשבתי שאם הוא איש שמאל בעל ערכים פתוחים, איך יתכן שהערכים האישיים שלו כל כך נחותים" ... עד אז חשבה לבטח שרק „ימנים" הם פוטנציאל לאנסים. הרי 18 שנים שיקרו לה ש„שמאל" זה משהו הרבה מעבר להחזרת שטחים ... ●●● מסנר לבטח מתנחם בזה שלמרות המקרה יהיו כמה מטפחי סטריאוטיפים שיינקינאים, הרואים עצמם כמתקדמים וסובלנים כמובן, שלא יהססו לחתום על גרפיטי כדוגמת: „טוב אנס שמאלני מצ'לן ימני". ●●● בשבוע שעבר התגלתה עוד מחתרת בישראל. לא, לא „מחתרת יהודית" ולא סיקריים. בסך הכל נחשפה קבוצה בת 23 תלמידי תיכון ובוגריו מהכפר דבוריה שבעמק („העמק הוא חלום") יזרעאל שהתארגנה במסגרת „כוח צאעיקה". ●●● מעניין אם בעקבות גילוי זה „נערפו ראשים" או הופקו לקחים ביחידה לחינוך לדמוקרטיה ודו־קיום במשרד החינוך והתרבות. או שמא חינוך לדמוקרטיה חד־גזעי הוא, ושמור ליהודים בלבד. ●●● מהן חוליות חבלה המתגלות פה ושם (ובעיקר פה), לעומת גילויי חוסר הסובלנות „האיומים" של תלמידי תיכון יהודיים (עפ"י הסקר הסטטיסטי האחרון של מכון ון ליר) ... ●●● אותם אלה שנחרדו לשמע האשמות שהוטחו בפניו של האלוף מצנע על כך שעירב את דעתו הפוליטית עם פעילותו הציבורית, מובילים היום את מסע ההאשמות וההשמצות כנגד מח"ט גבעתי לשעבר, אפי פיין. ●●● רק הנטיה הפוליטית השתנתה וכבר הופכות התקפות על דעותיו של איש צבא, מ„מעשים המסכנים את אופיו של צה"ל ואופיה של המדינה", לבון טון תקשורתי, וחובה פוליטית של כל פוליטיקאי־שמאל מתחיל. ●●● חלק מהישובים מעבר לקו הירוק מהוים פתרון אידיאלי לקליטת גלי העלייה הצפויים מברה"מ ואתיופיה. החברים תמהים אם השמאל בישראל יהיה מוכן לצמצם, ואולי אף לבטל את העליה הצפויה. לו רק כדי שהעולים החדשים לא יתגוררו בשטחי „היודנריין" המיועדים לקליטתם. ●●● רק חבל שאת יוסי ביילין זה מטריד יותר מאשר את דוד לוי ●●● איך כל אלה המודאגים מן גרמניה המאוחדת תחזור לשאיפותיה מלפני 50 שנה, אינם מודאגים מן העולם הערבי יחזור לשאיפותיו מלפני 40 שנה? ●●● מה יש לגרמנים שאין לערבים, או להיפך? ●●● השבוע נזרקו אבנים על טכנאי בזק שהתעקשו לתקן טלפון בכפר בית עומרין שליד שכם. החברים מכירים הרבה חברים בתל־אביב שמבטיחים לא לזרוק אבנים, רק שבזק יבואו. ●●●

החברים של אופירה ■

נ.ב.

החברים הטובים מהפוליטיקה והתקשורת הבטיחו לאייבי נתן הפרה המונית של החוק למניעת מפגשים עם אש"ף.

החברים הטובים של אייבי נתן מביאים לו שוקולד אך מאכילים אותו לוקשים.

החברים של אופירה לא מאמינים בפרינציפ לחברים של אייבי.

אבי ולדמן, העולם הזה

השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן

בבית המשפט המחוזי
בתל-אביב יפו
תיק פשע חמור 355/89

בפני: כבוד השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי-כהן
כבוד השופט אריה סגלסון
כבוד השופט משה חסון

המאשימה: מדינת-ישראל

- נ ג ד -

הנאשם: יובל בן צבי מסנר
יליד 1965

טענו: בשם המדינה: עורכת-הדין נאווה שילר
בשם הנאשם: עורך-הדין דרור מקרין

אתם המושבעים

סידרה חדשה. „העולם הזה" מפרסם פרשיות אמיתיות, שנידונו בבית־המישפט והוכרעו. על־פי העדויות יוכל כל קורא לשקול ולהגיע לפסק־דין משלו. „העולם הזה" מזמין אתכם לשלוח פסק־דין מנומק, שיפורסם באחד הגליונות הקרובים.

★ ★ ★

מישפט האונס של המוסיקאי יובל מסנר הסתיים באחרונה בהרשעתו. האם ניתן להאמין למתלוננת? האם נכונה גירסת הנאשם? האם עונש של חצי שנת־מאסר בפועל, ושנה על־תנאי, הוא עונש צודק? עיינו בפרוטוקולים והיו אתם השופטים.

כתב האישום (בתמצית)

בלילה שבין ה־9 וה־10 ביולי 1989, בדירתו בתל־אביב, בעל הנאשם שלא כדין, ובניגוד לרצונה, את המתלוננת דלית (שם בדוי, השם האמיתי נאסר לפירסום) בת 18 שנה.

הנאשם בילה ביחד עם המתלוננת במו־עדון החוף המערבי בתל־אביב, ובשעת־לילה מאוחרת הציע למתלוננת להסיעה לביתו, כדי ליטול איתו דבר־מה. המתלוננת הסכי־מה, בהאמינה שאחר־כך יקח אותה הביתה.

בהיותם בדירה נכנסה המתלוננת לאמ־בטיה לרחוץ את ידיה, והנאשם נכנס אחריה, השליכה לאמבטיה וניסה להוריד את תח־תוניה ולבעול אותה. היא התנגדה, אך מאחר שהיתה עייפה, מבוהלת ורטובה, לא התנגדה כאשר הוביל אותה למיטה, הפשיט אותה בכוח, תוך שהיא מתנגדת, קשר ידיה למיטה באמצעות חבלים שהכין מראש, כדי למנוע התנגדותה, ובעל אותה בניגוד לרצונה, כא־שר היא נאבקת, שורטת וזועקת לעזרה.

הוראת החיקוק לפיה נאשם הנאשם:

אינוס, עבירה על־פי סעיף 345 (א) (1) לחוק העונשין תשל"ד־1977.

עדות המתלוננת

(עדותה של המתלוננת ניתנה בדל־תיים סגורות, אולם השבוע התראיינה דלית אצל הכתבת דליה קרפל בעיתון העיר ומסרה את גירסתה. הגירסה המו־באת כאן היא מתוך הסיכומים במישפט והראיון, ככל שהוא תואם את העדות בבית־המישפט. דלית היא בת־טובים, מצפון תל־אביב.)

באתי לחוף המערבי בערך בחצות עם ידיד, וחיכיתי שם לחברה. שתיתי סנ־גריה ויין לבן, וראיתי בחור קצוץ־שיער, שישב לא רחוק, והסתכל עלי כל הזמן. הידיד שלי אמר שהוא מוזמן למסיבה ביפו ונסע.

הלכתי לרקוד, וכאשר חזרתי ראיתי שה־בחור התקרב עוד יותר. שאלתי אם יש לו מכונית, והוא אמר שכן. הוא הזמין עבורי וודקה, ושתיתי. ביקשתי ממנו לקחת אותי למסיבה, והוא הסכים. חיפשתי את החברה שלי, ולא מצאתי אותה. החלטתי לנסוע איתו, כי הוא נראה לי בחור טוב, קצת יורם. הוא רזה ולא גבוה ולא נראה מאיים.

הוא אמר לי שיש לו משהו לסדר בבית שלו לפני יפו. הגענו אליו, הרחוב נראה ריק וחשוך, ולא היה טעם שאחכה לו במכונית. עליתי איתו לדירה. על הדלת היה שלט ועליו היה כתוב שמו, יובל מסנר. רק אז הבנ־תי מי הוא, למרות שהייתי בהופעה של להקת טאטו, אבל שם הוא היה בשיער ארוך.

בדירה היה ספר־שירים של ענת צחור, והוא שם קסטה שבה היא קוראת משיריה והוא מנגן ברקע. חשבתי לעצמי שהשירים שלה לא מספיק טובים, וביקשתי ממנו שיו־ריד את הקסטה. הוא הביא לי עוד יין לבן.

ישבתי ליד השולחן וציירתי, והוא הלך להתקלח. הידיים שלי התלכלכו מדיו, ור־ציתי לרחוץ אותן. הלכתי באופן טיבעי לאמבטיה, כי היה שם אור. הוא היה מאחורי הווילון של האמבטיה, והשאיר את הדלת פתוחה.

שטפתי ידיים, פתאום הוא פתח את הווילון ומשך אותי פנימה עם השימלה ועם הנעליים. לא הבנתי מה קורה, זה היה במ־הירות. חטפתי מכה בראש והיתה לי הרגשה שאני טובעת. הוא משך לי את התחתונים מהצד וזה כאב לי. הוא ניסה לחדור ולא נתתי. דחפתי אותו והוא הפסיק. עמדתי רטובה והיה לי קר והייתי מבולבלת ושיכורה, והוא ייבש אותי במגבת, פשט לי את השימלה, עטף אותי במגבת והשכיב אותי במיטה.

מהרגע שנכנסנו למיטה לא דיברנו. הח־לטתי להתהפך ולשכב כשהרגליים שלי ליד ראשו, חשבתי שאם לא אראה אותו הוא לא יהיה קיים. פתאום הוא נשכב עלי. התנגדתי, הצמדתי רגליים חזק ושרטתי אותו בצורה כזאת שהציפורניים שלי כמעט נעקרו. אז הוא הוציא חבל מתחת למיטה וקשר אותי. כששרטתי אותו, הוא נשך אותי בעצם־הבריח וזה כאב לי נורא וצעקתי. גם הקשירה בידיים כאבה. הייתי חסרת־אונים. הדם נעצר לי בידיים. כשהייתי עסוקה בהתרת הידיים הוא חדר לתוכי. לא הטריד אותי שהוא חדר אלי, כי הכאב בפירקי־הידיים היה חזק, וחוסר־האונים היה עוד יותר גרוע.

הצלחתי להתיר את הידיים והוא הפסיק.

אמרתי לו: „הסכס שאתה עושה הוא מגעיל." הוא קם מהמיטה והתהלך בחדר. התחלתי לבכות בכי היסטרי, והוא אמר: „הבנתי את הקטע שלך, תפסיקי לבכות!" זה נורא פגע בי.

הייתי מאוד צמאה וביקשתי ממנו כוס־מים, והוא אמר לי שאקח בעצמי. הפסקתי לבכות ושאלתי אותו על מה הוא חושב, והוא אמר לי שהוא חושב על־כך אם יעמוד לו בכלל. הרגשתי כמו סמרטוט.

אחר־כך הוא ניגש וחדר אלי פעם שנייה. הייתי כל־כך חסרת־אונים ומבולבלת שלא הרגשתי כמעט כלום. לא התנגדתי, כי נמאס לי שינשכו אותי ויקשרו אותי ויכאיבו לי.

בבוקר התעוררנו מצילצול הטלפון. ישב־תי על המיטה עטופה בסדין ואמרתי שאשלח לו את התינוק בדואר. „את לא לוקחת גלולות?" שאל, „אז למה לא אמרת?" אמרתי שבמצב של אמש זה בכלל לא היה משנה.

הוא עשה לעצמו ארוחת־בוקר ושאל מתוך נימוס אם גם אני רוצה. סירבתי; לא היה לי תיאבון. הוא הציע לי משהו ללבוש. לא לקח־תי חולצה שהיה כתוב עליה שלום עכשיו, כי חשבתי שזו צביעות שלאדם כמוהו יש חולצה כזאת. לקחתי חולצה שהיה כתוב עליה באנ־גלית „גו פאק יורסלף" („לך להזדיין").

הגיעה ידידה שלו בשם חן, שהיא שכנה שלי, אבל מעולם לא דיברנו קודם לכן. השעה היתה 11 בערך. ישבנו ודיברנו שע־תיים. חיכיתי, כי רציתי לשוחח איתו ולברר מדוע עשה לי את מה שעשה. הוא הביט עלי בבוז כזה בבוקר, ואני לא ערסל של אף אחד.

נשארתי עד שעה אחת, וכאשר הבנתי שלא אוכל לדבר איתו החלטתי ללכת. בדלת הוא שאל אם אני לא משאירה לו את מיספר־הטלפון שלי, כתבתי את המיספר בספרות רומיות וחתמתי „אני", כי זה מה שהוא לקח ממני ורציתי להחזיר זאת לעצמי.

למחרת צילצלתי למרכז לסיוע לנפגעות־אונס, קבעתי פגישה ללכת לבית־חולים לב־

איזה סכס משעמם אתה עושה. אז הבאתי את החבלים..."

יוני רייך

בעריכת אילנה אלון

חבלים

השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן: „אני שומעת שתבוא איזו בחורה להעיד על החבלים היפים שאנחנו קיבלנו בתור מוצג. אני רוצה להבין. זו בחורה שתעיד שהיא אוהבת צורה... היא אפילו כתבה אלי מיכתב ואני סירבתי לקרוא. החבלים הללו נשארים כך באופן פרמננטי על המיטה? הרי כל מיני אנשים באים אליך, מלבד אותה בחורה שנהנית מחבלים, ולא איכפת לך שהם נשארים ככה?

יובל מסנר: תראי, הם קשורים ככה לרגליים, ואף אחד לא רואה אותם.

השופטת: ואותה בחורה שאוהבת חבלים, ומשום־מה חושבת שהיא יכולה להתכתב עם השופטת, כשהיא ביקשה שתקשור אותה, מאיפה הוצאת את החבלים הללו, איפה הם היו?

מסנר: קניתי אותם.

השופטת: היא ביקשה מראש שתקנה?

מסנר: כן. היא ביקשה שאני אהיה יותר אלים אליה בסכס שאנחנו עושים. להיות אלים, להרביץ, להכות, לשרוט. אני לא מסוגל לעשות את זה לבחורה. הרעיון היחידי שהיה לי שיכול לרגש אותה זה היה עניין החבלים, לכן קניתי אותם.

השופטת: אז זה היה רעיון שלך?

מסנר: לקנות? כן.

השופטת: איך קראו לזה, כשאני הייתי צעירה? סטלבינס? הספרים הללו, סטל... כן. יש גם כאלה, אבל זה היה מזמן. על כל פנים, היא ביקשה מבית־המישפט שעדותה תישמע בדלתיים סגורות, ואני חושבת שזה גם נכון. ולכן אתם מתבקשים לצאת כולם.

דוק אם אני לא בהריון ואם לא נדבקתי במחלת־מין. היססתי אם להתלונן במישטרה. ביום השישי הוא התקשר, זמן קצר אחרי שהתלוננתי במישטרה. דיברתי איתו ב„כן, לא," והתפלאתי שהוא לא עצור.

עדותו של יובל מסנר

באותו יום ראשון הגעתי לחוף־המע־רבי. התיישבתי על הסלע והסתכלתי באנשים הרוקדים. דלית משכה את תשומת־ליבי, מכיוון שלבשה שימלה יוצאת־דופן. השימלה לא היתה מודרנית, והיה משהו יפה בריקוד שלה.

הסתכלתי עליה והיא הסתכלה עלי, ונוצר קשר בין המבטים. אמרתי לה שלום והחלפנו כמה מישפטים. היא שאלה אם יש לי אוטו, הבאתי לה כוסית וודקה, הלכתי לרקוד, חזרתי, נתתי לה יד ואמרתי „בואי!" היא לא ביקשה כלום, לא שאלתי אותה, כי נראה לי טיבעי שאם היא מבקשת לצאת, סימן שהיא רוצה לבלות איתי. נסעתי אלי הביתה.

ישבנו ושתינו, אחרי כמה זמן היא ביקשה להתקלח. נתתי לה מגבת. היא התרחצה. ישבנו ודיברנו, ואחרי 10 דקות גם אני רציתי להתקלח, כי רקדנו והיה חם והזענו.

הזרם של המים אצלי במיקלחת מאוד חזק, אי־אפשר אפילו לשמוע טלפון מצלצל, ולא לשמוע שאדם נכנס לאמבטיה. לא היה לי מושג שדלית נמצאת שם, עד שהיא הסיטה את הווילון. עמדתי בפנים עירום. הייתי נבוך קצת, אבל החלטתי להיות ספונטני באותו רגע, ומשכתי אותה פנימה.

היא היתה עדיין בתחתונים. ניסיתי לחדור, אבל היא לא רצתה, סגרה את הרגליים.

יצאתי מהמיקלחת והיא יצאה אחרי. היא עמדה וחשבתי שקר לה, והיא קצת שתויה. הפשטתי אותה, ניגבתי אותה והשכבתי אותה במיטה מתחת לשמיכה.

הכנתי לה שתייה חמה, היא שתתה. ראיתי חלק מהשדיים שלה, וזה גירה אותי. התחלתי ללטף אותה. נגעתי לה בכל הגוף, ובאיזה שהוא שלב שכבתי עליה.

כשרציתי להיכנס אליה, היא ניסתה לסגור את הרגליים. ההתנגדות שלה היתה שואפת לאפס. פישקתי את הרגליים שלה ונכנסתי. היא שרטה אותי, אני חושב שהיא הגיעה לאורגזמה. אלה לא שריטות של התנגדות, היא לא שרטה אותי בחזה או בפנים. היא חיבקה אותי ושרטה.

אחר־כך היא אמרה לי: „איזה סכס משעמם אתה עושה!" זה מאוד הפתיע אותי. ישבנו. אחרי איזה זמן התעורר בי חשק לשכב איתה עוד פעם. לקחתי אותה בכתפיים והשכבתי אותה בכיוון ההפוך. לשתי רגלי המיטה קשורים שני חבלים. בחבלים הללו קיימתי פעם, פעמיים או שלוש יחסים עם בחורה אחת, לא מתוך כפייה, אלא מתוך מישחק.

מכיוון שהיא אמרה לי „איזה סכס משעמם," ושרטה אותי, והבנתי ממנה שהיא בחורה אגרסיבית, אז פשוט לקחתי את שני החבלים, יד אחרי יד, וקשרתי אותה. היא לא התנגדה ולא ניסתה להפסיק אותי. חשבתי שזה ירגש אותה ויעורר אותה, שהסכס לא יהיה משעמם עבורה. היא היתה די אדישה והמישגל היה קצר מאוד.

למחרת קמתי קרוב ל־10 כי הטלפון צילצל. בצד שני היתה ידידה שלי, חן, בחורה שהיה לי קשר איתה מאז שחזרתי מארצות־הברית. אני חייב לציין שהייתי, ואני עדיין, קצת מאוהב בה. היא אמרה שהיא רוצה לבוא אלי.

דלית יצאה מחדר־השינה לבושה סדין, הצעתי לה קפה ואוכל, ישבנו והיא ביקשה ממני בגדים, כי הבגדים שלה היו רטובים לגמרי. נתתי לה חולצה ומיכנסיים, ואחרי־זמן באה חן.

הצגתי אותן וישבנו ודיברנו קרוב לשעתיים. דלית דיברה כל הזמן על עצמה ועל עיסוקיה, והרגשתי שהיא מנסה להרשים אותנו. כשאני וחן התחלנו לדבר על אנשים שאנחנו מכירים, היא קצת נדחקה החוצה, ואז אמרה שהיא הולכת. ביקשתי ממנה את מיספר־הטלפון שלה, והיא לקחה את הבגדים הרטובים שלה בשקית, השאירה את מיספר־הטלפון שלה והלכה.

היו בה דברים מסקרנים בתור בן־אדם. אבל התלבטתי קצת אם להתקשר אליה, כי היא בחורה מוזרה ואלימה.

ביום שישי התקשרתי אליה שוב. הזמנתי אותה לאותו ערב, אבל היא אמרה לי שהיא לא יודעת. השארתי לה את מיספר־הטלפון וזהו. אחר־כך התברר לי שלמעשה באותו בוקר היא כבר הגישה תלונה נגדי למישטרה.

אני מאמין שאם הייתי מתקשר יומיים או שלושה קודם, היא לא היתה מתלוננת. ואני מאמין שאם חן לא היתה באה אלי באותו בוקר, דלית לא היתה עוזבת את הבית שלי. מכיוון שהיא נהנתה אצלי, נתתי לה את כל היחס שיכולתי. ניסיתי לפנק אותה. חשבתי על כל מיני דברים, כדי להסביר מדוע התלוננה עלי. הסיבה היחידה שנראית לי הגיונית היא פשוט קינאה. אולי היא חשבה שיתפתח רומאן ואני לא התקשרתי ישר, והיא ראתה את חן אצלי בבית, בחורה שאני מאוד מתלהב ממנה ומאוהב בה; ויכול להיות שזה פגע בה.

פסק הדין (תמצית)

בית־המישפט קיבל למעשה את כל העובדות כפי שתיארה אותן דלית. השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן כתבה את פסק־הדין.

בהמשך פסק־הדין ארצה לעמוד על אופייה המיוחד של נערה זו, שעמדה לפנינו. היא נראית צעירה מגילה, ובפתיחות משכנעת ביותר פתחה לפנינו צוהר קטן, המאפשר לנו להציץ לעולמו המיוחד של הנוער של ימינו, מהסוג הסובב את מה שנראה בעיניו כ„בוהמה" המשוחררת מכבלי המימסד, אך מאידך הם רגישים באופן קנאי למה שהם מעריכים כחופש־הפרט, לפעול על־פי רצונם הבלעדי בכל שטח בחיים.

כל פגיעה ברגש הכבוד העצמי, הנראה אולי לפעמים אף כמעוות בעיני בר־דעת רגיל, שאינו שייך לאותו חוג, היא בנפשם ופעולה הנעשית נגד אותו „רצון חופשי", לפי מושגיהם, חומרתה אינה מסתיימת בפגיעה גופנית או ממשית אחרת מסוג כלשהו, כי ההדגשה היא על פגיעה ב„אני" שלהם, אשר הוא היחידי הקובע את מיסגרת המותר והאסור בעיניהם. אדגיש כי מדובר בחוגים שאליהם משתייכים, לפי התרשמותי, הנאשם והמתלוננת...

מדוע לא ניצלה המתלוננת את ההזדמנות

„להביע את הסתייגותנו גם מהתנהגותה של המתלוננת..."

(המשך מעמוד 51)
ללכת כאשר היתה כבר לבושה בבוקר?

זוהי השאלה המתבקשת מאליה, ושוב נראה לי חשוב לצטט קטע קטע במילים של המתלוננת: „ברגע שהיו לי הבגדים יכולתי ללכת, אבל רציתי קודם להחזיר לעצמי את הכבוד האישי שלי בתור אדם... אני לא ערסל... רציתי להוכיח שגם אני בן־אדם. חיפשתי אולי התנצלות על מה שקרה!"

זהו אחד הקטעים שחיזקו אותי באמון שבסופו של דבר נתתי ללא סייג בגירסתה של המתלוננת. כי על אף התנהגות, הנראית בעיני דור אחר כמתירנית עד למתיחת־הגבול, (ואזכיר עוד את הצגת־תיאטרון הסמרטוט ברחובות ירושלים, שבה השתתפה המתלוננת, ואליה התייחסה ההגנה, כדוגמה להתנהגותה הבלתי־צנועה בפרהסיה של המתלוננת) היא לא הסכימה בשום פנים ואופן לקיים יחסי־מין עם הנאשם.

של המתלוננת, אין בהם כדי לערער את מהימנותה בעיני... כפי שהנני דוחה את הטענה כי הנאשם קשר את ידיה כדי למנוע שריטות שנהגה לשרוט את מי שבא איתה במגע מיני...

המתלוננת, שעמדה מול עינינו על דוכן־העדים, היתה מהימנה עלי, כאשר הכחישה בכל תוקף כי מפיה יצא הביטוי שהנאשם עושה „סכס משעמם"...

על פי החוק, מספיקה עדותה היחידה של המתלוננת כדי להרשיע את הנאשם. אלא שבמיקרה לפנינו נמצאים תימוכין למכביר לגירסת המתלוננת בנקודה המרכזית — כי הנאשם בעל אותה בניגוד לרצונה. תימוכין אלה סיפק הנאשם בהודעותיו במישטרה ולפנינו ... וזאת בנוסף להתרשמותנו מהופעתם של המתלוננת מחד גיסא, ושל הנאשם ועדיו מאידך, על דוכן־העדים.

הנני דוחה מכל וכל את הצעתו של הסניגור המלומד ליחס למתלוננת התנהגות נקמנית, הנובעת מקינאתה בבחורה שבאה לבקר את הנאשם בבוקר ...

ניתן היה להבין כי הסניגור המלומד הסתמך הרבה בסיכומיו על התנהגותה המתירנית של המתלוננת, והנני נוטה להסכים איתו כי כך ניתן לראות את אורח־חייה וגם את האווילות של התנהגותה באותו ערב. אלא שלגבי עבירת־אינוס, ותהיה התנהגותה של המתלוננת אווילית ככל שתהיה, אינה משנה לגבי האלמנטים שאותם יש לשקול בבוא בית־המישפט להחליט אם יש להרשיע את הנאשם בעבירה של אינוס... שורה ארוכה של פסקי־דין חוזרת ומאשרת את העמדה כי התנהגות מתירנית של המתלוננת אינה יכולה לשמש הגנה לנאשם, המשתמש בכוח כדי לבעול את המתלוננת, כאשר אין היא מסכימה להיבעל.

אודה ולא אבוש כי במהלך מישפט זה הרגשתי לא פעם תדהמה מגילוי אטימות וחוסר־רגישות טוטאלי לערכים המקובלים, לפחות לגבי אותו רובד חברתי ותרבותי שם חונכו וגדלו אותם צעירים אשר העידו לפנינו. בעיקר עגום לגלות כי מתן כבוד לרגשי־הזולת רחוק ממבקרי־הפאבים כרחוק מיזרח ממערב.

ד' אוסטרובסקי כהן, שופטת

לפסק־הדין הצטרפו גם שני השופטים האחרים.

גזר הדין

עדי־אופי רבים ומפורסמים באו כדי להעיד לטובת הנאשם. הם סיפרו על כישרונו המוסיקלי ועל התמסרותו לימודי המוסיקה ולעבודתו. דברי עדים אלה היו מקובלים על בית־המישפט.

אלא יתכן שדווקא הצלחתו כצ'לן, המופיע בלהקות ובמופעים שונים בפומבי לפני בני־הנוער, היא אשר הוסיפה לנאשם את אותה יהירות ואטימות רגשית כלפי בנות הטיפש־עשרה, ובסופו של דבר הביאה אותו אל ספסל־הנאשמים.

כאן המקום להביע את הסתייגותנו גם מהתנהגותה של המתלוננת, צעירה בגיל של פני־גיוס, המסתובבת בשעות שלאחר חצות־הליל בפאבים ומחפשת מסיבות. מתלווה לבחור ונוסעת איתו, אף כי הכירה אותו זה עתה, עולה לדירתו, מערבבת משקאות ... ומגיעה למצב של בילבול, טישטוש ועייפות אלכוהוליים, המביאים אותה חסרת־אונים כמעט למיטתו של הנאשם.

זהו המצב שאותו הביאה המתלוננת על

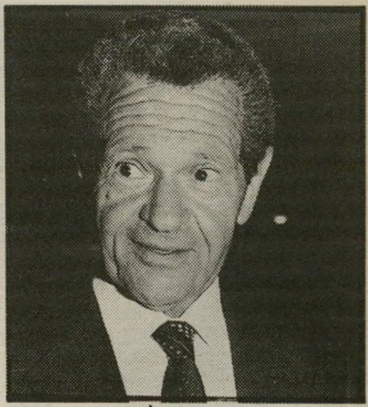
שופט סגלסון

שופט חסון

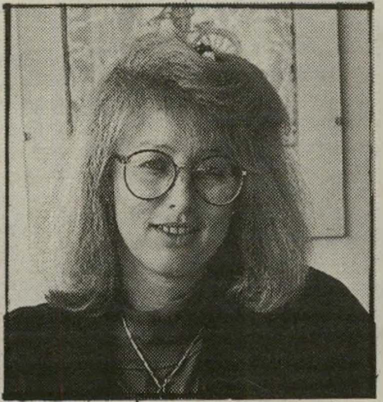
תובעת שילר

סניגור מקרין

„במהלך המישפט הרגשתי לא פעם תדהמה מגילוי אטימות וחוסר־רגישות טוטאלי לערכים מקובלים..."

כאשר הלכה, השאירה את מיספר־הטלפון שלה בחתימה „אני". היא הרגישה צורך נפשי עמוק להדגיש את עצמאותה והרגשתה כ„אדם" מול התנהגותו המבזה של הנאשם.

אינני מקבלת את הגירסה כי המתלוננת היתה מעוניינת להמשיך ביחסים עם הנאשם. הנני מקבלת עלי כנאמנים את דבריה, כי חשוב היה בעיניה לזכות בהסבר מצד הנאשם, שיחזיר לה את כבודה בעיני עצמה.

הנני קובעת ללא היסוס כי גם אם נמצאו פה ושם הבדלים בלתי־משמעותיים בדבריה

באשר לאלמנט הנפשי הנדרש בעבירות־אינוס ... קבעתי כעובדה כי הנאשם ידע על התנגדותה של המתלוננת שהתבטאה בהתנגדות פיסית ומילולית. ואפילו אם לצורך הוויכוח רצינו להאמין כי חשב אולי ש„במישחק" של התנגדות מדומה המדובר, הרי היה בהתנהגותו משום „נטילת סיכון" שהוא האלמנט שאליו מתייחס בית־המישפט העליון...

עצמה באווילותה, אם כי אין בכך כדי להכשיר את מעשיו של הנאשם.

גם אם נסתכן בהערכה כתמימים, נביע בכל זאת את תיקוותנו שיימצא מישהו מהסובבים את הנאשם אשר יבין את המסר שבהרשעתו, כשלעצמה.

הנגו גוזרים על הנאשם 18 חודשי־מאסר, שישה חודשים לריצוי מיום מעצרו ו־12 חודשי מאסר־על־תנאי.

השופטים 21.11.89

להיראות צעיר בתוך 5 דקות

JUST FOR MEN הינו צבע שיער חדשני שכבש את הגבר האמריקאי הודות ל־2 יתרונות בולטים:

1. המראה הטבעי

בניגוד לחומרי צבע אחרים, JUST FOR MEN פועל בעיקר על השיער האפור ואינו משנה את הגוון המקורי של השיער. המראה שמתקבל הינו טבעי.

2. נוחות השימוש

במינימום מאמץ, בחפיפה פשוטה, בתוך 5 דקות נעלם האפור מהשיער ללא זכר. הטיפול מוסיף נפח לשיער ומעניק לו מגע משיי רך. ניתן לבחור בין 3 גוונים - חום כהה, חום בינוני וחום בהיר.

האמריקאים כבר יודעים להיראות טוב

הגבר האמריקאי גילה כבר מזמן שהטיפוח אינו שייך לנשים בלבד. הגבר האמריקאי מודע היטב ליתרונות המראה הצעיר והמטופח התורם לתדמיתו ולבטחונו העצמי בעסקים, בבית ובבילויים. ולראיה, מיליוני אמריקאים משתמשים במוצרי קוסמטיקה ובצבעי שיער.

50% מהישראלים מוכנים לנסות

מסתבר שהגבר הישראלי אינו מפגר בהרבה אחרי האמריקאי.

בסקר טלפוני* נמצא ש־50% מבעלי השיער האפור הביעו נכונות לנסות את JUST FOR MEN על שיערם. זה לא מפתיע, בעולם השייך יותר ויותר לצעירים, חש גם הישראלי שאין ברירה, ומה שלא עושה הטבע יעשה הצבע.

* סקר טלפוני שנערך ע"י מכון ברנדמן במאי 89'

להשיג בבתי המרקחת, במשביר לצרכן ובחנויות מובחרות להיגיינה וקוסמטיקה.

יבוא ושיווק: מדיליין בע"מ, ת.ד. 2096 הרצליה.

JUST FOR MEN™

חופף וצובע בתוך 5 דקות.

בעל חנות־מין: יש מחסור באביזרי סאדו־מאזוכיזם. הביקוש עולה על ההיצע

מתחת לחגורה

סאדו־מאזוכיזם בישראל. יובל מסנר רק קשר בחבלים את ידי הנאנסת ורגליה. יש בישראל אנשים שעושים הרבה יותר

שרית רום

כ**שהיא נכנסת** לחדר מקיפים אותה העבדים שלה, ה„שפוטים". היא מתיישבת ומסמנת באצבע על עקב הנעל. שני גברים קופצים ומתחילים לנשק בלהיטות את העקב. כשנמאס לה, היא בועטת בחוזקה בפרצופו של המנשק. הוא נאנח בהנאה. המישחק רק התחיל.

ככל שמתקדמים, נעשה המישחק אכזרי יותר, משפיל. היא בוחרת את אחד הגברים ומורה לו להתפשט. הוא נשכב על ביטנו, היא לוקחת שוט מיוחד ומתחילה להכות אותו. תחת צעקות־כאב מבקש הגבר: „עוד. יותר חזק." היא עוברת לגבר אחר וקושרת קולר־עור לצווארו, מחברת רצועה לקולר ומוליכה את הגבר בחדר כמו כלב. מפעם לפעם היא בועטת באחוריו וממריצה אותו. הוא מחייך חיוך של תענוג ונאנח אנחות אירוטיות.

במישחק שלה אין מין. הגברים הנפגשים איתה לא מחפשים מין, את זה יש להם בבית. הם מחפשים לממש פנטזיות אחרות. סאדו־מאזוכיסטיות. מיפגשים כאלה מתרחשים בדירה במרכז־הארץ.

היא (שכמובן מסרבת להזדהות בשמה) מספרת איך הכל התחיל:

„תמיד פינטזתי מין אלים. כשרק התחלתי את קשריי המיניים הייתי נאיבית וביקשתי מבן־הזוג, שאיתו קיימתי יחסים, להכאיב לי. מהר מאוד הבנתי שבאופן רגיל זה לא יילך לי. הגברים נרתעו ועזבו. התחלתי לחפש מודעות בעיתונים. עניתי לכמה מודעות והוזמנתי לפגישות של אנשים שהתעניינו במין אלים יותר.

„אני לא קוראת למין שיש בו כאבים סאדו־מאזוכיזם. ההגדרה הזאת היא מאוד קשה. פתאום גיליתי שיש הרבה מאוד גברים ונשים שנהנים ממין כזה. זה היה גילוי נהדר. באיזה שהוא שלב החלטתי לפרסם מודעה בעיתון ולהרוויח מזה כסף.

„זה לא שהייתי מוכנה לעשות הכל בשביל כסף, אבל רציתי לשלב את ההנאות הפרטיות שלי ברווחים כספיים. בטח לא יאמינו, אבל קיבלתי כמה עשרות של פניות. רוב המטלפנים נשמעו אנשים מאוד משכילים. מכובדים כאלה. היה לי ברור שבמיפגשים האלה אני הולכת להיות השליטה. זו שנותנת ולא מקבלת. היה לי גם ברור לגמרי שאני לא מתכוונת לקיים יחסי־מין, רק ללכת עד הסוף עם ה„כסאח" שמסביב.

„בהתחלה נפגשתי כל פעם עם גבר אחד. הזמנתי אותם אלי הביתה. לא פחדתי שידעו את הכתובת שלי ויבואו להציק לי. אני מאוד שלמה עם מה שאני עושה ולגמרי לא־מפחדת. הגברים שפונים אלי, לא יעזו להציק לי, הם ה„שפוטים" שלי, אני השליטה.

„באחד הימים ביקש ממני אחד הגברים לצרף עוד גבר. זה דווקא נשמע לי מעניין, וזה באמת היה מאוד מיוחד. פתאום קיבלתי עוצמה כזו, הנה אני שולטת בשניים. יש בזה משהו מאוד מגרה. באמצעות אותו הגבר הגעתי לגברים נוספים שרצו להצטרף למיפגשים שלי. נוצרה קבוצה של בין ארבעה לשישה גברים. אנחנו נפגשים אצלי בין פעם לפעמיים בשבוע. אני לוקחת מכל גבר 250 שקלים לפגישה של שעתיים. זה נראה לי הוגן. זה לא נראה לי יקר מדי.

„הגברים שאני נפגשת איתם הם מהמעמד הכלכלי הגבוה. אחד מהם מנהל סניף־בנק. תמיד כשאני עוברת בסניף הזה ורואה אותו זה משעשע אותי, לראות את הגבר עם החליפה והרצינות ולדעת מה הוא אוהב שאני עושה לו, איך הוא אוהב להיות מושפל.

„אומרים שיש לי בעייה נפשית. יופי, אז יש לי, אז מה?"

כמו אטבי־כביסה

א**לה שבעניין** קוראים לזה „סאדו". אלה שבעניין יכולים להיות השכנים שלך מהדירה הסמוכה, וזה יכול להיות גם מנהל

(המשך מעמוד 53)

סניף־הבנק. מתברר שתופעת הסאדו הולכת ותופסת את מקומה בישראל. לא רק בין מבלי פאבים, לא רק בין חבר'ה זרוקים בגיל העשרה. להיפך. רוב הפונים לחנויות־מין והרוכשים אביזרים נילווים, לקיום סכס סאדו־מאזוכיסטי, הם דווקא אנשים מבוגרים יותר, מבוססים ובעלי עמדות בכירות.

„מרבית הפונים לחנויות שלי, הרוכשים אביזרים סאדו־מאזוכיסטיים, מוגדרים כמעל הממוצע," מסביר שלום רוקבן, בעל רשת חנויות־מין. „בין הלקוחות יש אנשי־צבא בכירים, מנכ"לים של חברות ואף איש־תיקשורת ידוע.

„התהליך כמעט תמיד קבוע: בהתחלה נכנסים לחנות ורוכשים חוברות־מין סאדו־מאזוכיסטיות. אחר־כך מבקשים קלטות של סאדו רך. בדרך־כלל מתחילים לקנות אביזרים רק לאחר שני השלבים האלה.

„אני יודע על כמה חברות סגורות בארץ של אנשים שבאים למיפגשים קבועים של סאדו. בחבורות האלה יש זוגות נשואים, יש

תמונה מחוברת מיקצועית

מי נהנה?

פנויים ופנויות. יש הרבה פחות בני־זוג נשואים, שבן־הזוג שלהם לא רוצה מין כזה. אלה בדרך־כלל יזמינו מישהי באופן פרטי.

„לחבורות הסגורות האלה קשה מאוד להיכנס. הסלקציה קשה. מועמד לכניסה לחבורה כזאת עובר ממש ועדת־קבלה. נבחנים המעמד הכלכלי והעיסוק. מקפידים לבדוק שהאדם לא חולה בנפשו, אלא פונה מתוך דחף בר־שליטה. רוב החבורות האלה עוסקות בסאדו רך. אני יודע רק על חבורה אחת שעוסקת בסאדו קשה יותר, אבל גם הוא, בהשוואה לחו"ל, עדיין עדין."

חדר קטן ברירה בתל־אביב. על השולחן במרכז ההדר דולק מכשיר־טלוויזיה, שאליו מחובר מכשיר־וידיאו. מכניסים קלטת, הכל מתיישבים. כבר מהפריים הראשון אפשר להבחין בקלות שהסרט בלתי־ניתן לצפייה לאנשים בעלי קיבה רגישה. מי שלא מורגל לצפות בסוג כזה של סרטים, אבל יש לו קיבה חזקה יותר, מחוויר אחרי מכסימום שלוש דקות נוספות. סרט של סאדו־מאזוכיזם קשה. אין מין. רק התעללות פיסית. אין גבול לדימיון החולני. בחורה נתלית בפיטמותיה בשרשרות עבות לתיקרת החדר. לחזה מוחדרות מחטים. היא נאנחת בהנאה. זוהי רק ההתחלה. בסופו של הסרט הבחורה נרצחת באכזריות.

שלום רוקבן: „בארצות־הברית ובגרמניה הסרטים האלה מוסרטים בזמן אמיתי. הם לא מבויימים. בארצות־הברית יש קבוצות סאדו־מאזוכיסטיות ששוחטות אנשים."

והסרטים נקנים יום־יום. הביקוש עולה על ההיצע. „כבר כמה שבועות שחסרים לנו אביזרי־סאדו. כל יום באים אנשים לבקש ולברר מתי כבר יגיעו חדשים. כל אדם רביעי שנכנס לחנויות־מין מבקש משהו הקשור בסאדו. האביזרים המבוקשים ביותר הם כמובן חוברות וקלטות. אחריהן באים השוטים וחגורות מיוחדות לקשירה ישירה על הגוף. אלה הן הגורות שניתנות למשיכה ויוצרות חיכוך עד כדי חתכים בעור.

„מוצר פופולרי נוסף הוא רסן לפה שיש לו חגורות־משיכה. ניתן להתייחס לבן־הזוג כמו לחיה ולהובילו ממקום למקום. ניתן, באמצעות הרסן, למשוך את הראש לאחור. זוהי שליטה ברמה גבוהה, כשמושכים בראש לאחור. מוצר נוסף הם אזיקים. אי־אפשר לברוח, אי־אפשר להתנגד בזמן שמכים בשוט או קושרים לכיסא. יש קפיצים מיוחדים לפיטמות. הם נראים כמו אטבי־כביסה."

חלוקה ברורה

במיפגשים סאדו־מאזוכיסטיים יש חלוקה כמעט ברורה — מי שאוהבים לקבל, להיות נשלטים ומושפלים ומי שאוהבים להשפיל, להכאיב ולשלוט. במישרדי־הליווי הגדולים יש בחורה מיוחדת „עם כל הציוד, שיהיה ברור, היא רק נותנת, לא מקבלת." עונים באחד המישרדים. „כמעט ולא פונים למישרדי־ליווי למין כזה, למרות שזה מתחיל להתפתח. עיקר הקשר למיפגשים סאדו־מאזוכיסטיים נעשה באמצעות מודעות בעיתון ודרך חנויות־המין."

בין הפונים לקבל עזרה ליצירת קשר דרך חנויות לאביזרי־מין יש רתיים לא־מעטים. גם ערבים. „נראה לי שגם הדתיים וגם הערבים רוכשים אביזרי סאדו יותר לשם הסקרנות, פחות לשם המימוש בפועל," אומר רוקבן.

הד"ר ריצ'ארד קורנהויזר, פסיכיאטר וסכסולוג, מנסה לנתח את התופעה הסאדו־מאזוכיסטית מזווית חברתית ונפשית: „יש ריבוי של ספרות פורנוגרפית מגוונת ביותר. הן בספרים ובחוברות, הן בקלטות־וידיאו. ריבוי זה יוצר אצל אנשים סקרנות או תחושה של פיספוס, של משהו שעוד לא נוסה. רוב האנשים מתגרים מעצם הצפייה או השיחה, לא מעשייה פיסית.

„לסאדו־מאזוכיזם יש שני קצוות. בקצה אחד ישנו הסאדיזם בסכס, קרימינאלי, נפשע הבא לידי ביטוי בתקיפה, ברצח או באונס. במיקרים אלה אין צד מאזוכיסטי. הסאדיסט יחפש קורבן מזדמן לסיפוק ייצרו.

„הקצה השני הוא המתון יותר, העדין, הסימבולי. מסתפקים בהתבוננות באביזרים כמו שוט או אזיקים, או נגיעה בהם, אך לא עושים בהם שימוש בפועל. אם יש שימוש, הוא מאוד מינימלי.

„מה באמת קורה בקשר סאדו־מאזוכיסטי? זהו סוג של פעולה המבוססת על תחושת סיפוק מעצם הדומיננטיות וההכנעה המוחלטת של בן־הזוג. הצורך להשתלט על בן־הזוג ובדרך זו להגיע איתו לקשר. כמובן שזהו קשר מאו' פאתולוגי. עצם השליטה הטוטאלית על בן־הזוג היא היוצרת הנאה, לאו דווקא הכאב הפיסי. אצל המאזוכיסט, הכאב הפיסי מגביר את ההנאה והריגוש. במיקרים העדינים מספיק למאזוכיסט הסמל של הכאב, הוא כבר יכול לחוש באמצעות הסמל את השאר. מאזוכיסט קיצוני יותר יהיה חייב לחוות גם את עוצמת הכאב עצמו. זהו השילוב של התענוג והכאב.

„בשני המיקרים אלה הן רמות שונות של התפתחות או חוסר־התפתחות נפשית ומינית. סאדיזם ומאזוכיזם הם למעשה שתי סטיות המשלימות זו את זו, הנגטיב והפוזיטיב של אותה התמונה. הן בקצה המתון, הן בקצה הקרימינאלי. בשניהם יש מן הסטייה. בשניהם צריך לחפש את מקור הבעיות."

הכל נעשה בחדרי חדרים. הכל חוקי. ניתן לרכוש את הציוד, ומה שאתה עושה בביתך אינו מעניין איש. תופעה, אולי חריגה, אבל קיימת. לא תמיד קשר כזה נגמר טוב.

(המשך מעמוד 15)

לתחייה. שוב תהיה (במוקדם או במאוחר) גרמניה מאוחדת, שוב תיקרע הנשמה הגרמנית בין מערב ומיזרח, בין רוסיה וצרפת (ו־אמריקה). בתוקף הגיאוגראפיה שלה, ובתוקף האופי הגרמני שעוצב על־ידי גיאוגראפיה זו, תהיה גרמניה עכשיו מרכז המעצמה האירופית הגדולה. ברלין תהיה בירת אירופה.

אם ימשיכו המגמות החיוביות לשלוט בגרמניה, תהיה גרמניה החדשה (כן, אפשר לקרוא לה „הרייך הרביעי") כוח מאזן, אבן־פינה ליציבות בין הגושים. אם לא...

■ ■ ■

מעל לכל, רוסיה. רוסיה האדירה, המרחבים העצומים, הנשמה האינסופית.

ראיתי השבוע סרט רוסי ענקי — הסרט אנדריי רובליוב של הבימאי אנדריי טרקובסקי, המתאר על פני שלוש שעות ויותר את המציאות של רוסיה בראשית המאה ה־15, מבעד לעיניו של צייר־איקונין. רוסיה של סבלנות וסבל, של פולשים זרים (טאטארים) ורודנים מקומיים, של אכזריות אין־קץ ואמונה דתית אין קץ.

צריכים לראות את רוסיה זאת, מלפני 600 שנה, כדי להבין את רוסיה של היום. כי זוהי אותה רוסיה, מבוגרת יותר.

רוסיה שבשולי אירופה, השייכת ואינה שייכת, המושפעת (פיוטר הגדול) והמשפיעה (טולסטוי) — אך תמיד עולם שלם בפני עצמו, העסוק בעצמו, היוצר תרבות משלו ודת משלו.

רוסיה נקרעה בין „המערביים", שהביטו מערבה, אל אירופה העשירה והנוצצת, ובין „הכל־סלאביים", שרצו לספח לרוסיה את כל הסלאבים, ולהסתגר בעולם פנימי, קודר איכשהו, שכולו נשמה ואמונה וחזון משיחי. זהו העולם שהתנגן בשירים ששרנו בתנועות־הנוער.

הגיאוגראפיה, הכוללת את האקלים, עיצבה את הנשמה הרוסית. הגיאוגראפיה של המרחב העצום שבין מרכז אירופה והים היפאני. הוא אשר עיצב ויעצב את ההיסטוריה של רוסיה הגדולה.

מה לכל זה ולתורתו של פילוסוף גרמני־יהודי מחבל־הריין, אחד קארל היינריך מארכס? לא כלום. תאונה היסטורית.

המארכסיזם יחלוף. רוסיה תישאר. מיסטית, שקועה בעצמה. כמובן כחלק מהעולם, שהטלוויזיה הפכה אותו לכפר עולמי. היא תתקדם על הפסים אשר קבעה לה הגיאוגראפיה, כשם שהקרונות מתקדמים על פסי הרכבת הטראנס־סיבירית.

■ ■ ■

אין ארץ יכולה להימלט מהגיאוגראפיה שלה.

זה חל, כמובן, גם עלינו.

במשך אלפי שנים היו היהודים עם בלי גיאוגראפיה. היתה להם גיאוגראפיה דימיונית, זו של התנ"ך. וכפי שאמר הייגריך היינה, גם הוא גרמני־יהודי: „התנ"ך הוא המולדת הניידת של היהודים."

ברגע שקמה ההתנחלות הציונית בארץ, והחלה לצמוח אומה עברית חדשה על הקרקע של מולדת נייחת, בהחלט בלתי־ניידת, התחיל הקיום העברי להתנהל במיסגרת גיאוגראפית.

האידיאולוגיה אומרת שהמדינה הזאת שייכת ל„עם היהודי", וכך קובע בפירוש החוק הכתוב. האידיאולוגיה מובילה את המדינה לעבר גיאוגראפיה דימיונית, כחלק מאירופה, כנספחת לארצות־הברית.

אבל אידיאולוגיות באות והולכות. נשארת הגיאוגראפיה.

מהי הגיאוגראפיה של מדינת־ישראל? מה היא מכתיבה לנו?

כפי שאמר נפוליון: נא להסתכל במפה.

(המשך מעמוד 9)

ידיחו אותו מתפקידו כדירקטור, הוא ילך. האמת היא שהם הביאו אותו למצב שלא היתה לו שום ברירה אלא להתפטר. בעצם הם גרמו להתפטרותו — אז איזו מחוייבות יש לו כלפיהם? להציג אותו כבוגד זה פשוט לא־הוגן. הם הרי דחפו אותו החוצה. הבעייה שלהם היא שהם חשבו שהוא יישב בבית בשקט, או שילך לבית־אבות. הם טעו בהערכת האיש."

● ● ●

למחרת בבוקר, ביום הרביעי, בישר נוני מוזס לראשי המדורים בעיתון ולוועד־העיתונאים על מינויו של משה ורדי כעורך הבא, ועל מינויו שלו כעורך האחראי. באותה הזדמנות הוא גם הודיע חגיגית שלא תהיה עריפת־ראשים בקרב העובדים.

ועד־העיתונאים הוציא הודעה בנוסח „אנחנו מברכים על המינויים החדשים." אחד מחברי־המערכת, נוח קליגר, תפס את יו"ר הוועד, יוסף („ג'קסי") ג'קסון ואמר לו: „איך זה שהוועד לא מביע צער על עזיבתו של רב?" ג'קסי ענה לו: „רב הולך למקום שמטרתו לפגוע בידיעות אחרונות, ולכן זה לא בדיוק מעורר אהבה."

משה ורדי, ששהה בחו"ל בעת התפטרותו של יודקובסקי, מיהר לחזור לארץ. אחת הפעולות הראשונות שהוא עשה ביום החמישי בבוקר, היתה לקיים שיחות־פיוס עם גלילי ועם צבי קסלר. הוא הזמין אליו את גלילי, מנושאי־כליו של דב במילחמת בעלי־המניות, ואמר לו: „בוא נשכח את מישקעי העבר." השניים לחצו ידיים. דף חדש נפתח בידיעות אחרונות. נוני הסתובב במערכת מאושר. גלילי אף הגדיל לעשות ושלח למישפחת־מוזס פרחים. לאיש אין עוד ספקות מי הבוס של העיתון.

ביום החמישי נערכה גם ישיבת המערכת הראשונה ללא דב. היא נערכה בחדרו של נוני מוזס, שגם ניהל אותה. השתתפו בה, כמובן, העורך החדש, משה ורדי, זאב גלילי, סבר פלוצקר, רמי אורן ויאיר אינגבר. דף נוסף נפתח בספר הימים של ידיעות אחרונות.

נוכח השינויים, מתברר שהנאמנות של העיתונאים לידיעות אחרונות היא מוחלטת. אפילו אנשים שבעבר הזדהו לחלוטין עם יודקובסקי, סבורים שאף עיתונאי בכיר אחד לא יצטרף אליו, אם ייקרא לדגל. אחד מהם התבטא כך: „להערכתי אף אחד מהבכירים בעיתון לא יעזוב אם דב יקרא לו. אנשים כבר לא צעירים, ולא פשוט ללכת להרפתקה כזו. אילו הם היו עשירים כמו יודקובסקי, הרבה היו עוזבים, אבל אנחנו בסך הכל שכירים."

עכשיו, ממתינים בידיעות במתח רב להמשך מהלכיו של דב. הידיעות בעיתונות, המספרות על עשרות מיליוני דולרים העומדים לרשותו, גורמות שם ללחץ־דם גבוה. אחד מחבריו של דב חוכך ידיו בהנאה נוכח הדאגה בבניין: „נוני לא ציפה לצעד כזה, ואני בטוח שעכשיו הוא מצטער. אילו היו יודעים שזה מה שרב יעשה, הם היו עושים את הכל כדי למצוא דרך להשאיר אותו."

השאלה הגדולה היא מה יעשה עכשיו רב יודקובסקי כנציגו של מקסוול בארץ. הספקולציות רבות ומגוונות: ישתלט על מעריב, ירכוש את דבר או, לחילופין, ירכוש 50% ממניות חדשות, או לחילופין — יקים עיתון חדש.

יודקובסקי, כמובן, שותק ומסרב להתראיין. בכל מיקרה, ברור גם לו שאם הוא ירצה להביס את ידיעות אחרונות, זו תהיה מילחמה קשה מאוד, שתימשך שנים ארוכות. בנושא של תהפוכות בתפוצת־עיתונים, מדובר כאן, אם בכלל, בתהליכים ארוכים. אחד ממקורביו מספר: „באחת מהשיחות שלי עם דב, לפני שהודיע על פרישתו, אמרתי לו שבמקומו לא הייתי עוזב את העיתון, ומסתכן בפגיעה במוניטין שלי בגלל איזו הרפתקה. אמרתי לו שאין לו זמן לחולל את ההישגים שהוא חולל בידיעות בזמנו. דב עשה חשבון, וגילה שלקח לו 18 שנים, מ־1950 ועד 1968, כדי לחולל את המהפך ולהשיג את התפוצה של מעריב. יתכן שבגלל מיגבלת הזמן, שהוא מודע לה, הוא לקח את אדם ברוך לצידו."

חדש

רק בבנק אחד
יש ברירה!
גם דולר וגם מדד

הבינלאומי הראשון נותן לך יתרון בלעדי:
ברירת הצמדה לדולר או למדד – בחסכון אחד!

אתה מפקיד את כספך בבנק הבינלאומי בתכנית החסכון "עוז תשואה" ל־34 חודש, ובתום התקופה מובטח לך הגבוה מבין השניים: הצמדה מלאה למדד או הצמדה מלאה לדולר בתוספת ריבית צמודה לדולר (כיום 5.25% לשנה). הריבית הדולרית תשתנה כל חצי שנה, ושיעורה יקבע על בסיס ריבית האוצר (לתכנית "דולר־מדד") בניכוי אחוז אחד.

פרטים בסניפים.

ההפקדות בתכנית החל מ־2,000 ש"ח.
הבנק רשאי לשנות או להפסיק את התכנית בכל עת.

הבנק הבינלאומי הראשון. יוצא מהכלל.

סמיר כהן

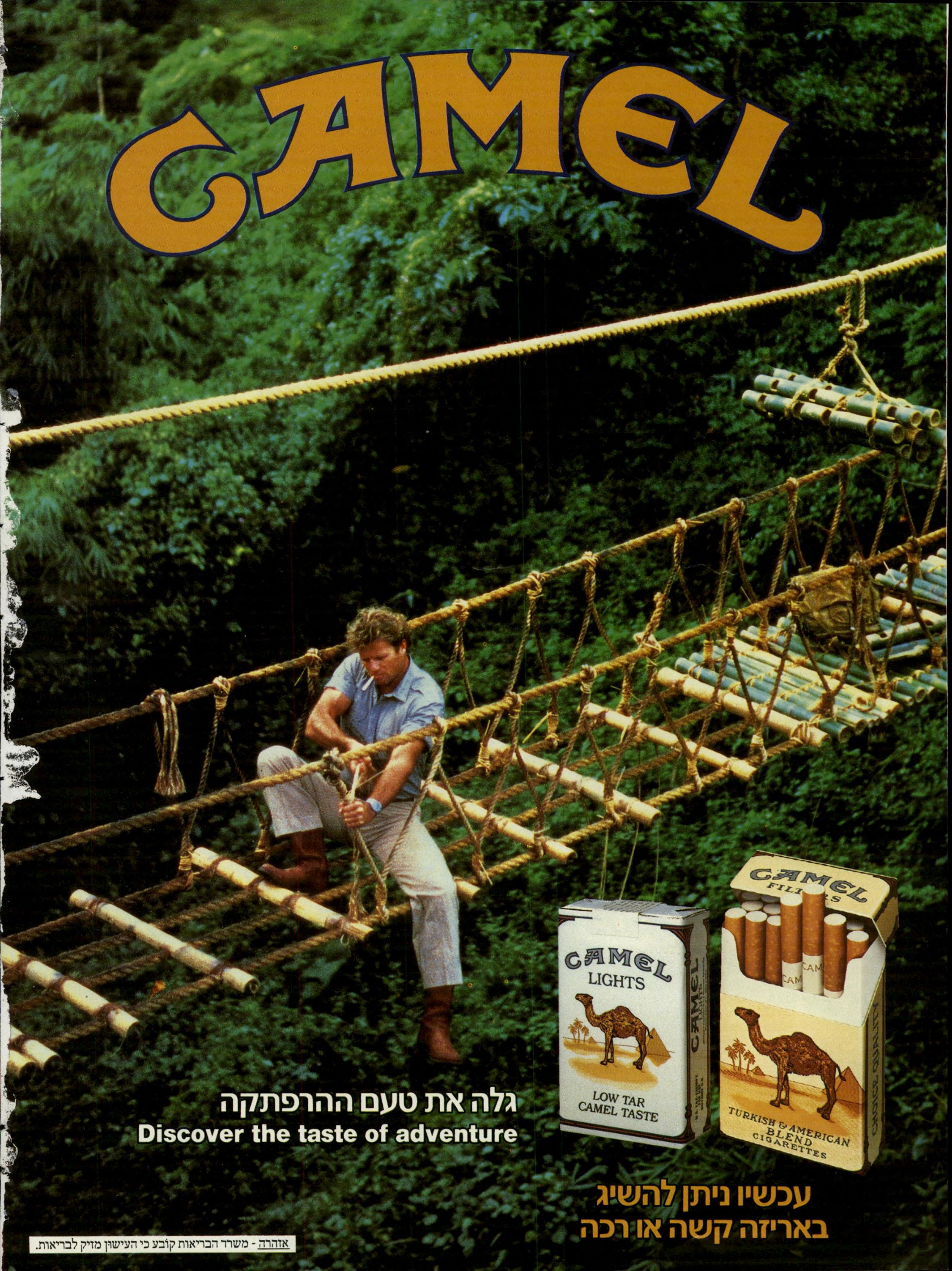

CAMEL
CAMEL LIGHTS
LOW TAR CAMEL TASTE
CAMEL FILTERS
TURKISH & AMERICAN BLEND CIGARETTES
CHOICE QUALITY
גלה את טעם ההרפתקה
Discover the taste of adventure
עכשיו ניתן להשיג
באריזה קשה או רכה
אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.